

คู่มือ
ปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

กลุ่มที่ 1 กฎหมายจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ 2 กฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ
กลุ่มที่ 3 กฎหมายว่าด้วยงบประมาณ การเงิน การคลัง การเบิกจ่าย และทรัพย์สิน
กลุ่มที่ 4 กฎหมายว่าด้วยรายได้และภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ 5 กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล สิทธิประโยชน์ และบำเหน็จบำนาญ
กลุ่มที่ 6 กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
✓ **กลุ่มที่ 7 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น**
กลุ่มที่ 8 กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ

กลุ่ม 7 เล่มที่ 1/3

คำนำ

ที่เรียกว่า **"คู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น"** อันเนื่องมาจากบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ **"ท้องถิ่นอำเภอ"** ตามการจัดระเบียบโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินและโครงสร้างการปกครองบังคับบัญชา ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอ มี ๒ สถานะ กล่าวคือ **สถานะที่หนึ่ง** เป็นผู้แทนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอ มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำและกำกับดูแลการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ **สถานะที่สอง** เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล และกำกับดูแลเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้นายอำเภอปฏิบัติการแทน ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอจึงเป็นกลไกสำคัญของราชการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้รวบรวมกฎหมาย พระราชบัญญัติ อนุบัญญัติ แนวทางปฏิบัติการตอบข้อหารือ ความเห็นทางกฎหมาย และคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของท้องถิ่นอำเภอ โดยจัดเนื้อหาออกเป็นกลุ่มและหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้อ้างอิง จัดทำเป็น **"คู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น"** ขึ้น จำนวน ๘ กลุ่มเนื้อหา ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กฎหมายจัดตั้งและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๒ กฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ
กลุ่มที่ ๓ กฎหมายว่าด้วยงบประมาณ การเงิน การคลัง การเบิกจ่าย และทรัพย์สิน
กลุ่มที่ ๔ กฎหมายว่าด้วยรายได้และภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๕ กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล สิทธิประโยชน์ และบำเหน็จบำนาญ
กลุ่มที่ ๖ กฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๗ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๘ กฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือที่จัดทำขึ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ บุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้กำกับดูแล ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น ตลอดถึงหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับราชการส่วนท้องถิ่น สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น ประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ของประเทศอย่างแท้จริง ต่อไป

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กระผมภูมิใจที่ได้รับแต่งตั้งเป็น
"ประธานคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ"
ของคณะทำงานและผู้ช่วยคณะทำงานทุกท่านตาม
คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ปรากฏท้าย
หนังสือนี้ ที่ได้ช่วยกันเรียบเรียงและเอาใจใส่ในรายละเอียดของเนื้อหา จนออกมาเป็น 8 กลุ่มเนื้อหา
อันเป็นคลังข้อมูล องค์ความรู้และกลไกทางกฎหมาย
สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี
อีกทั้งเป็นฐานข้อมูลทางกฎหมายสำหรับการพัฒนางาน
ในหน้าที่ของกรมฯ ด้วย

ม สุวรรณ

(นายมนัส สุวรรณรินทร์)
ผต.สถ.
ประธานคณะทำงานฯ
๓ เม.ย. ๒๕๖๐

คณะที่ปรึกษา

๑) นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒) นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๓) นายสุรพล เจริญภูมิ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๔) นายธนนท์ พรรพีภาส	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๕) นายประเสริฐ สุภัครพงษ์กุล	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น

คณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

๑) นายมนัส สุวรรณรินทร์	ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	ประธานคณะทำงาน
๒) นายสุวิชชา เพ็งไพบูลย์	ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น	คณะทำงาน
๓) นางพุทธิพร พลอยผักแว่น	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น	คณะทำงาน
๔) พันจ่าเอก สาคร สิทธิศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
๕) นายเศรษฐพงศ์ แหล่งสท้าน	ผู้แทนผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะทำงาน
๖) นายบุญประสงค์ นวลสายย์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น	คณะทำงาน
		คณะทำงาน
๗) นายพลวัฒน์ การุญภาสกร	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น	คณะทำงาน
๘) นางชบาไพร ชุนถนอม	ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะทำงาน
๙) นางประอรรัตน์ กาญจน์ธนภัทร	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	คณะทำงาน
๑๐) นางสาวปรียาภัทร์ จันทร์ทิพย์	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๑) นายธีร์ พัฒนากูล	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๒) นายพสิษฐ์ เกิดขวัญ	เลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๓) นางสาวพรพิชชา พานแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบการตรวจสอบรักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๔) นางสาวกวิตา วาจากิจ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะทำงาน
๑๕) นายพีรพงศ์ ทองคำ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	เลขานุการและคณะทำงาน
๑๖) นายสุภิชา จำปาจ้อย	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	ผู้ช่วยเลขานุการและคณะทำงาน
๑๗) นางสาวอานีรา ยูโซะ	นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	ผู้ช่วยเลขานุการและคณะทำงาน

กลุ่มที่ ๗ (เล่ม ๑/๓)
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น

สารบัญ

หน้า

หมวดที่ ๑ กฎหมายแม่บทด้านการศึกษาท้องถิ่น

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ **๑**

๒. มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ **๓๘**

๓. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ **๕๕**

๔. แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) **๒๘๓**

๕. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. ๒๕๓๒ **๓๒๓**

๖. กฎหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗. หนังสืออื่น ๆ เพิ่มเติม หรือที่เกี่ยวข้อง หากมีเพิ่มเติมจะอัปเดตใน QR Code ข้างต้น

หมวดที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาท้องถิ่น

๑. กฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๑ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ **๓๔๗**

๑.๒ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ **๓๕๐**

๑.๓ กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๔๖ **๓๕๒**

๑.๔ ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา **๓๕๖**

๑.๕ ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการอาชีวะศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๑) (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม)

๒. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม **๓๘๐**

๒.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย **๔๐๘**

๒.๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ **๔๑๐**

๒.๓ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ **๔๑๓**

๓. พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ **๔๑๕**

๓.๑ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ **๔๑๘**

๓.๒ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ **๔๒๗**

๔. หนังสืออื่น ๆ เพิ่มเติม หรือที่เกี่ยวข้อง หากมีเพิ่มเติมจะอัปเดตใน QR Code ข้างต้น

หมวดที่ ๓ ระดับการศึกษาปฐมวัย

๑. กฎหมายลำดับรองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๑ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และคู่มือแนวทางที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๗๖๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ เรื่อง แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี (อายุ ๒ - ๓ ปี) ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๒๘**

หน้า

๑.๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๐๖๙ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง ซักซ้อมแนวทางการเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๒๙**

๑.๔ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๕๐๐๕ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๓๑**

๑.๕ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๗๖๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๓๔**

๑.๖ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๓๕**

๑.๗ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๘๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ เรื่อง ซักซ้อมการกำหนดระยะเวลาเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๓๙**

๑.๘ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๐๕๙ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางในการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๔๑**

๑.๙ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๕๗ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๖ เรื่อง แนวทางการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก **๔๔๓**

๑.๑๐ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๑๒๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖๖ เรื่อง แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันทุจริต” ระดับปฐมวัย **๔๔๖**

๑.๑๑ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๙๓.๔/ว ๒๗๖ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ เรื่อง ข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน **๔๔๙**

๑.๑๒ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๑๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๒๑๒๘ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา **๔๕๗**

๑.๑๔ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๔๑๕๘ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง การเตรียมความพร้อมรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ เข้าสู่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียน) ภายใต้นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ **๔๕๙**

หน้า

๒. พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๑ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ **๔๗๐**

๒.๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๔๖ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ เรื่อง พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ **๔๘๒**

๓. แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

๓.๑ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

๓.๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๕๘ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ **๔๘๕**

๓.๓ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๘๒๓ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ เรื่อง แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ **๔๘๖**

๔. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

๔.๑ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

๔.๒ แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัย **๔๘๗**

๔.๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เรื่อง การดำเนินการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๔๙๐**

๔.๔ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ **๕๐๕**

๔.๕ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๔๔๗ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ เรื่อง คู่มือและเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัยด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (พัฒนาผู้เรียน) ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๑๗**

๔.๖ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๑๘**

๕. แนวทางปฏิบัติด้านสุขภาพของเด็กปฐมวัย

๕.๑ คู่มือของเด็กปฐมวัย และแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๕๗ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๖ เรื่อง แนวทางการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ **๕๑๙**

๕.๓ แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ **๕๒๒**

๕.๔ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๐๔๐ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๒๙**

๕.๕ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๗ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในช่วงโควิด ๑๙ ระลอกใหม่ **๕๓๑**

๕.๖ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๖๐๘ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ณ สถานที่ตั้ง (On site) ในช่วงโควิด ๑๙ แพร่ระบาด **๕๓๓**

๕.๗ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๔๒๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ สำหรับสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๓๕**

๖. แนวทางปฏิบัติด้านการเล่นของเด็กปฐมวัย

๖.๑ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๙๙๖ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก **๕๓๖**

๖.๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๑๙ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการใช้สนามเด็กเล่นสร้างปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก **๕๓๘**

๖.๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๗๒๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เรื่อง แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาของสถานศึกษา ระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๔๐**

๖.๔ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๖๐๕ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ เรื่อง ขยายผลโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น (สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา) สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน **๕๔๑**

หน้า

๗. แนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยของเด็กปฐมวัย

๗.๑ มาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย **๕๔๒**

๗.๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๔๔**

๗.๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๘๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เรื่อง กำชับมาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๔๘**

๗.๔ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๘๒๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยเพื่อรองรับการเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๔๙**

๗.๕ ป้ายสัญลักษณ์การสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐% **๕๕๑**

๗.๖ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๑๔๓ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เรื่อง ซักซ้อมการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยและปลูกฝังวินัยการคัดแยกขยะให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๕๒**

๗.๗ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๕๖ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๕๕**

๗.๘ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๗๒๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ เรื่อง กำชับมาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๕๗**

๗.๙ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๑๕๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ เรื่อง ขอความกรุณาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ชุดความรู้การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๕๘**

๗.๑๐ แนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๖๒**

๗.๑๑ แบบทะเบียนรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน **๕๖๕**

๗.๑๒ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๙๐๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ เรื่อง ซักซ้อมการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๗๐**

๗.๑๓ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๕๐๔๘ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การจัดกิจกรรมซ้อมความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๗๒**

๗.๑๔ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๐ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ-ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๗๓**

หน้า

๗.๑๕ แนวทางในการพาเด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษา **๕๘๑**

๗.๑๖ หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๓๘๖ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ เรื่อง กำชับแนวทางปฏิบัติในการพาเด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **๕๘๒**

๘. หนังสืออื่น ๆ เพิ่มเติม หรือที่เกี่ยวข้อง หากมีเพิ่มเติมจะอัปเดตใน QR Code ข้างต้น

สื่อการเรียนรู้ (ถ้ามี)

หน้า ๑
เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

"การศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

"การศึกษาตลอดชีวิต" หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

"สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

"มาตรฐานการศึกษา" หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

"การประกันคุณภาพภายใน" หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

"การประกันคุณภาพภายนอก" หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

"ผู้สอน" หมายความว่า ครูและคณาจารย์ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ

"ครู" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

"คณาจารย์" หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน

"ผู้บริหารสถานศึกษา" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

"ผู้บริหารการศึกษา" หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

"บุคลากรทางการศึกษา" หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ

"กระทรวง" หมายความว่า กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
บททั่วไป
ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

(๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

(๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

(๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด ๒
สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๑ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา ๑๗ และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๓
ระบบการศึกษา

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(๒) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(๓) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๑๖ การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา ๑๙ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๐ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๑ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔
แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(๑) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(๓) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(๕) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘ หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หมวด ๕
การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑
การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา ๓๑ ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร

เพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรา ๓๒ ให้กระทรวงมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณากลั่นกรองกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

มาตรา ๓๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการแต่ละคณะ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างของกิจการในความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการตามมาตรา ๓๔ เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการของแต่ละสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๖ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ยกเว้นสถานศึกษาเฉพาะทางตามมาตรา ๒๑

ให้สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ

มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลัก และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม

และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคม ผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)

ส่วนที่ ๒
การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๓
การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

มาตรา ๔๓ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐ ของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินกิจการได้ โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

หมวด ๖
มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา ๕๐ ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

หมวด ๗

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา ๕๓ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่บุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๓) ผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษาและวิทยากรพิเศษทางการศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

มาตรา ๕๔ ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐ และระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ

ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๕๗ ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

หมวด ๘
ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(๑) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาลาศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาลาศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา ๖๒ ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๙
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๖๓ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา ๖๔ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๖๕ ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา ๖๖ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๖๗ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา ๖๘ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๙ รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๑ ให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษา และสถานศึกษาที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงมีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยใช้บังคับ

ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง และวรรคสี่ ให้แล้วเสร็จ

ภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กระทรวงจัดให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง

มาตรา ๗๓ ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติในหมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้บังคับจนกว่าจะได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๔ ในวาระเริ่มแรกที่การจัดตั้งกระทรวงยังไม่แล้วเสร็จ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนที่การจัดระบบบริหารการศึกษาตามหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้จะแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๕ ให้จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชนเพื่อทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงานตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้

(๒) เสนอการจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ ของพระราชบัญญัตินี้

(๓) เสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๘ ของพระราชบัญญัตินี้

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ต่อคณะรัฐมนตรี

(๕) เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งที่บังคับใช้อยู่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย

มาตรา ๗๖ ให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษาจำนวนเก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและการคลัง กฎหมายมหาชน และกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้ จะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมิใช่ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐรวมอยู่ด้วย ไม่น้อยกว่าสามคน

ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษา และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมายได้

ให้เลขาธิการสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการบริหารและบริหารกิจการของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารและเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งวาระเดียวเป็นเวลาสามปี เมื่อครบวาระแล้วให้ยุบเลิกตำแหน่งและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา

มาตรา ๗๗ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษาคณะหนึ่งจำนวนสิบห้าคน ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นคณะกรรมการบริหารจำนวนสองเท่าของจำนวนประธานและกรรมการบริหาร เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนห้าคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

(๒) อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนสองคน และคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่มีการสอนระดับปริญญาในสาขาวิชาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษา ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนสามคน ในจำนวนนี้จะต้องเป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนสมาคมวิชาการ หรือวิชาชีพด้านการศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนห้าคน

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๗๘ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา และมีอำนาจกำกับดูแลกิจการของสำนักงานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

นอกจากที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารตามมาตรา ๗๕ และมาตรา ๗๖

(๒) องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร ตามมาตรา ๗๗

(๓) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามรวมทั้งการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร เลขาธิการ และเจ้าหน้าที่

(๔) ทุน รายได้ งบประมาณ และทรัพย์สิน

(๕) การบริหารงานบุคคล สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น

(๖) การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินผลงาน

(๗) การยุบเลิก

(๘) ข้อกำหนดอื่นๆ อันจำเป็นเพื่อให้กิจการดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ตามที่กฎหมายบัญญัติและให้ความคุ้มครองการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ดังนั้น จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้า ๑๖
เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๒๓ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กระทรวง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

““กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๒ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๓ สภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๑)

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

การเสนอนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นนิติบุคคล และให้เลขาธิการสภาเป็นกรรมการและเลขานุการ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๘ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เพื่อให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนที่การจัดระบบบริหารการศึกษาตามหมวด ๕ ของพระราชบัญญัตินี้จะแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หน้า ๒๑
เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๒๓ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยให้แยกภารกิจเกี่ยวกับงานด้านศิลปะและวัฒนธรรม ไปจัดตั้งเป็นกระทรวงวัฒนธรรม และโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการบริหารและจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบกับสมควรให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนทรัพยากร ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้า ๑
เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๔๕ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๓

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

เป็นปีที่ ๖๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคห้าของมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

“ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของทั้งสองระดับรวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดความไม่คล่องตัวและเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษา สมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สัมฤทธิผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หน้า ๔๙
เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท และการอาชีวศึกษา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร

เพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๒ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูปคณะกรรมการจำนวนสามองค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๑ และมาตรา ๓๒/๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๓๒/๑ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ การวิจัยและการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้การพัฒนาประเทศเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

มาตรา ๓๒/๒ การจัดระเบียบราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกวรรคสามของมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๓๕/๑ ให้มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกและการแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการ และกรรมการและเลขานุการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการอุดมศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

หน้า ๕๑
เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๙ ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา ที่มิใช่การจัดการอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือกระทรวงอื่น เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๑/๑ ของหมวด ๗ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๕๑/๑ คำว่า “คณาจารย์” ในหมวดนี้ ให้หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐและเอกชน แต่ไม่รวมถึงบุคลากรซึ่งสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม”

มาตรา ๑๑ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา ๓๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อกำหนดขอบเขตในการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

คณะรัฐมนตรี มีมติให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๖๑

สาร

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
เนื่องในโอกาสจัดพิมพ์เอกสาร “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑”
พุทธศักราช ๒๕๖๑

.....

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงกับมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนาและการเมือง เพื่อสร้างศักยภาพของคนไทยให้เป็นกำลังคนคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตลอดจนเป็นผู้ที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน เพื่อให้คนไทยเป็นบุคคลที่มีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ ๒๑ โดยการบูรณาการความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาชน ในการร่วมกันพัฒนามาตรฐานการศึกษาไทยสู่สากลอย่างยั่งยืน

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑” เพื่อเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีจุดหมายร่วมกันคือ **ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก** และเกิดค่านิยมร่วมกัน ได้แก่ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเสมอภาคเท่าเทียม

ผมหวังว่า “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑” เล่มนี้ จะเป็นเครื่องมือให้สถานศึกษาทั่วประเทศนำไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์กับผู้เรียนทั้งในระหว่างกำลังศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา และสร้างคนไทยรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะคนไทย ๔.๐ ที่เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนได้อย่างน่าภาคภูมิ

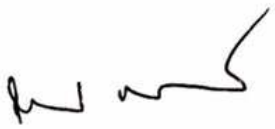
พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพวรางกูร ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรฐานการศึกษาของชาติในที่นี้ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ เพื่อให้ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก

ขอให้หน่วยงาน องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการผลักดันนำมาตรฐานการศึกษานี้ไปสู่ภาคปฏิบัติให้บังเกิดผล เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียน ทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษาและหวังสำเร็จการศึกษา เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งถือเป็นลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่สามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ให้กับประเทศ โดยร่วมทำงานกับกระทรวงและกรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมตลอดถึงภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม เพื่อยกระดับการศึกษาของประเทศให้รองรับต่อการพัฒนาประเทศที่แข่งขันได้ในเวทีโลก

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรหลัก และบุคคลผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศ

มาตรฐานการศึกษาของชาติจึงเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ มาตรฐานการศึกษาของชาติจึงเป็นมาตรฐานผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามบริบท ระดับ และประเภทการศึกษา

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้อง เพื่อให้สามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องเชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้ทุกกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดพิมพ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ขึ้น เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาต่อไป

(นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์)
เลขาธิการสภาการศึกษา

๑

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

“มาตรฐานการศึกษาของชาติ” หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย ๔.๐ ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมือง ต่อไปได้

หลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งกำหนดผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษานี้ จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ กฎหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ **ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**

เป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และใช้เป็นเป้าหมายในการสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามหลักการในการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียนทั้งในระหว่างที่กำลังศึกษา วางรากฐานให้ผู้เรียนในระหว่างที่กำลังศึกษาเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือเป็น “**คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐**” ที่สามารถสร้าง **ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน** ให้กับประเทศ

เป้าหมายสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของชาติในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาคือการให้อิสระสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน ที่สอดรับกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกำหนดว่า สถานศึกษา

เป็นผู้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (การประเมินตนเอง) โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ตามบริบท ระดับและประเภทการศึกษาของสถานศึกษา และให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ประเมินภายนอกตามรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและประเด็นอื่น ๆ ผ่านหน่วยงานต้นสังกัด โดยมุ่งหมายให้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
คุณธรรม ทักษะ และความรู้ที่จำเป็น
บนฐานค่านิยมร่วม สู่กรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงการอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน

หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) มีระบบการบริหารจัดการทั้งด้านผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการศึกษา และการประเมิน ตลอดจนระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ที่เหมาะสมตามแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และผลลัพธ์สะสมที่ครอบคลุมระดับและประเภทการศึกษาที่ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ สถาบันผลิตและพัฒนาครูในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ จะต้องมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมครูก่อนประจำการ และส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education, DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ**สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** โดยคนไทย ๔.๐ จะต้อง **ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก** นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ ๓ ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่ำดังต่อไปนี้

๑. ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

๓. พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

โดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและสะสม ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา แสดงไว้ในแผนภาพที่ ๑ และขยายความในตารางที่ ๑

ทั้งนี้ การนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะเป็นหน่วยประสานงานในการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สู่การจัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว ควรใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และใช้การวิจัยเป็นฐาน

แผนภาพที่ ๑ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย ๔.๐) ซึ่งมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันและมีระดับความลึกต่างกันสำหรับแต่ละระดับการศึกษา

ตารางที่ ๑ ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมีการสะสมและต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกระดับและประเภทการศึกษา

คุณลักษณะ	ปฐมวัย	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา
๑. ผู้เรียนรู้	มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ได้สำเร็จ	รักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ชอบการอ่าน มีความรู้พื้นฐาน ทักษะและสมรรถนะทางภาษา การคำนวณ มีเหตุผล มีนิสัยและสุขภาพที่ดี มีสุนทรียภาพในความงามรอบตัว	รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเองเป็น มีทักษะชีวิต มีความรู้ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ การศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย	สามารถชี้นำการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกยุคดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต ฟันฝ่าอุปสรรคได้ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการพัฒนาสุขภาวะ การศึกษา/การทำงาน/อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน	มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว ยืดหยุ่น สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลและโลกอนาคตได้ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ มีปัญญารู้คิด สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ในการสร้างงาน/สัมมาอาชีพ ความมั่นคง และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม		รับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้ ทักษะและสมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัล การคิดสร้างสรรค์ ภาษาอังกฤษ การสื่อสาร และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ	มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศ และทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่างๆ	สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิงบวก ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็นผู้ประกอบการได้	สามารถร่วมแก้ปัญหาสังคม การบูรณาการข้ามศาสตร์ การสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเพิ่มโอกาส และมูลค่าแก่ตนเอง สังคม และประเทศ
๓. พลเมืองที่เข้มแข็ง		สามารถแยกแยะผิดถูก ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตน โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม มีจิตอาสา รักท้องถิ่นและประเทศ	ความเชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย มีสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน	มีความเชื่อมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรมทางสังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนรวม	กล้าต่อต้านการกระทำในสิ่งที่ผิด ให้คุณค่ากับความรู้ความสามารถ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ร่วมมือสร้างสรรค์การพัฒนาตนเองและสังคมที่ยั่งยืน ขจัดความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขทั้งในสังคมไทยและประชาคมโลก
ค่านิยมร่วม : ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค					
คุณธรรม : ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงาม เช่น ความมีวินัย ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม					

หมายเหตุ: หน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่งอาจมีปรับเปลี่ยนผลลัพธ์ของการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาให้เหมาะสมตามช่วงวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียน แต่ต้องต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และในทางปฏิบัติ หน่วยงานควรจัดทำตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงปัจจัยป้อน กระบวนการ วิธีการ หรือมาตรการที่เป็นรูปธรรมตามบริบทของระดับชั้น สถานศึกษา หรือข้อมูลสารสนเทศอื่นที่แสดงถึงผลสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

คำอธิบายความหมาย

ค่านิยมร่วมของสังคม (๔ ประการ)

๑. ความเพียรอันบริสุทธิ์ ผู้เรียนมีความอดทน มุ่งมั่น ทำสิ่งใด ๆ ให้เกิดผลสำเร็จอย่างไม่ย่อท้อต่อความลำบาก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ส่วนรวม ชุมชน สังคม ประเทศชาติ

๒. ความพอเพียง ผู้เรียนมีความสมดุลรอบด้านทั้งความรู้ คุณธรรม และทักษะที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความสมดุลทั้งประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม

๓. วิถีประชาธิปไตย ผู้เรียนยึดมั่นในการมีส่วนร่วม การเคารพกติกา สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

๔. ความเท่าเทียมเสมอภาค ผู้เรียนเคารพความแตกต่าง และให้ความสำคัญแก่ผู้อื่นโดยปราศจากอคติ แม้มีสถานภาพแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ วัฒนธรรมและความสามารถ

คุณธรรม ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

๑. **คุณธรรม** คือ ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณ ในการเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

๒. **ทักษะการเรียนรู้และชีวิต** คือ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตและทักษะการจัดการ ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง

๓. **ความรู้และความรอบรู้** คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ ๑) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร ๒) การรู้จักตนเอง ๓) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่น ชุมชน สภาพภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก ๔) ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การเงิน สารสนเทศ และ ๕) ความรู้เรื่องการงานอาชีพ

๔. **ทักษะทางปัญญา** คือ ทักษะที่จำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาไทยและศาสตร์พระราชา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพหุปัญญา ทักษะข้ามวัฒนธรรม ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล

ภาคผนวก

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติของหน่วยงานระดับนโยบาย

การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติยึดหลักการสำคัญ คือ การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน พื้นที่ ชุมชน และสังคม รวมทั้งให้อิสระกับสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติในการกำหนดอัตลักษณ์ และทิศทางการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดประสานกัน โดยควรมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยประสานงานระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาระดับชาติ และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษายึดเป็นเป้าหมายการจัดการศึกษา

๒. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานหลักสูตรเพื่อให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ

๓. หน่วยงานต้นสังกัดมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาหรือสูงกว่ามาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่กำหนด

๔. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมให้สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเองอย่างเป็นระบบ อย่างต่อเนื่อง ตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล รวมทั้งข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

๒. สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีเครือข่ายความร่วมมือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้

๓. สถานศึกษามีการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต

๔. สถานศึกษาวางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนการสอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

แนวทางการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา

การประเมินระดับชั้นเรียน

- การประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมิน
- ใช้การประเมินความก้าวหน้าให้มีประสิทธิผล เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินผลหรือการแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น ส่งเสริมการประเมินที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของผู้เรียน
- มีความสมดุลระหว่างการประเมินที่อิงตนเอง เพื่อน ปกติวิสัย และมาตรฐาน มีการใช้การประเมินที่ปรับให้เหมาะกับศักยภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ใช้วิธีการประเมินที่บูรณาการการเรียนรู้กับเทคโนโลยีจากงานที่กำหนดให้ทำ ตามโลกแห่งความเป็นจริงและให้ข้อมูลป้อนกลับทันที ใช้แฟ้มประวัติของผู้เรียนที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้และการสื่อสารกับพ่อแม่/ผู้เกี่ยวข้อง
- ครูจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการวัดผลและคลังเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพสูง (ถูกต้อง เชื่อถือได้ ยุติธรรม)

การประเมินระดับโรงเรียน/เขตพื้นที่

- การประเมินที่ยึดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเป็นฐานโดยคำนึงถึงสภาพบริบทของสถานศึกษา ปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่ต้องประเมิน
- การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของระบบกำกับที่มีสารสนเทศที่แสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
- มีความสมดุลระหว่างการประเมินความก้าวหน้ากับการประเมินที่มีเกณฑ์ที่เป็นหลักเทียบ
- เน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาตนเอง มากกว่าการเน้นการแข่งขันหรือเปรียบเทียบกับผู้อื่น
- ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) จากการประเมินในชั้นเรียนเพื่อการบริหารงานที่เหมาะสมกว่าเดิม
- ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบรู้ด้านการประเมิน

การประเมินระดับชาติ

- การประเมินผลสรุปเป็นส่วนหนึ่งของระบบกำกับที่มีสารสนเทศเพื่อแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
- กระบวนการพัฒนาการประเมินต้องแกร่ง (เช่น คลังเครื่องมือประเมินที่พัฒนามาอย่างดี มีข้อสอบที่สามารถเทียบเคียงเท่าเทียมกันได้ข้ามปี) และมีการกำหนดมาตรฐานผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา มีการประเมินระดับชาติโดยใช้เทคโนโลยีในการสอบ ข้อสอบหรือสิ่งที่วัดเหมาะสมกับโลกแห่งความเป็นจริง
- ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) จากการทดสอบระดับชาติที่ให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน สถานศึกษา เขตพื้นที่ และผู้กำหนดนโยบาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
รับที่ ๓๙๕๘
วันที่ ๑๒ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา ๑๕.๐๖

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขรับที่ 3764
วันที่ - 5 ต.ค. 2561
เวลา 10.00

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/๓๐๔๗

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รับที่ 2517
วันที่ ๑๒ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา 15.35 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๔ ตุลาคม ๒๕๖๑

รมว.ศธ.
เลขที่ 4482
วันที่ - 9 ต.ค. 2561

รมช. 2
เลขที่รับ 3032
วันที่ - ๙ ต.ค. ๒๕๖๑
เวลา 10.25

เรื่อง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ....

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๓๐๕/๓๐๔๘ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาการศึกษา ได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบในหลักการร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณากำหนดรายละเอียดตามร่าง มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... ให้ครอบคลุมมาตรฐานด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาด้วย เช่น มาตรฐานครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียน หนังสือและแบบเรียน การจัดทำแบบทดสอบ การประเมินผล การจัดการเรียนการสอน การใช้จ่ายงบประมาณ การผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการด้านแรงงานของประเทศ การศึกษาทวิภาคี เป็นต้น และดำเนินการต่อไปได้

๒. ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) เร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการรับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาการศึกษาไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

๓. ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

๔. ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รวมทั้งให้ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจนแก่ประชาชนเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินการและประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

/๕. ...

๕. ให้กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมและสามารถยกระดับการศึกษาของไทยได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายปัญญาพล ศรีแสงแก้ว)
ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรียน รมว.ศธ. เพื่อโปรดพิจารณา ,

(นายอุดม คชินทร)
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๙ ต.ค. ๒๕๖๑

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
11 ต.ค. 2561

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๓๓ (สุกัญญา) ๑๕๓๓ (บุษกร)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖
www.soc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th (กัญญานัฐ/บุษกร)

รายชื่อคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑.	ศาสตราจารย์สุพจน์ หารหนองบัว	ประธาน
๒.	ศาสตราจารย์ชนิตา รักษ์พลเมือง	รองประธาน
๓.	ศาสตราจารย์ชุติมา สัจจานันท์	อนุกรรมการ
๔.	นายนนทวัฒน์ สุขผล	อนุกรรมการ
๕.	นายสุกิจ อุทินทุ	อนุกรรมการ
๖.	ศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศิริบรรรพิทักษ์	อนุกรรมการ
๗.	รองศาสตราจารย์อรรณพ จีนะวัฒน์	อนุกรรมการ
๘.	รองศาสตราจารย์ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ	อนุกรรมการ
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาเรียม นิลพันธุ์	อนุกรรมการ
๑๐.	นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	อนุกรรมการ
๑๑.	นางพวงพรรณ ขันติธรรมากร	อนุกรรมการ
๑๒.	นางวัฒนาพร ระงับทุกข์	อนุกรรมการ
๑๓.	นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ	อนุกรรมการ
๑๔.	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (นางเกื้อกูล ชั่งใจ)	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๕.	เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (นางประวีณา อัสโย)	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖.	เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสาวกรกมล จึงสำราญ)	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายชื่อคณะทำงานยกร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑. รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์)	ที่ปรึกษา
๒. ศาสตราจารย์สุวิมล ว่องวาณิช	ที่ปรึกษา
๓. ศาสตราจารย์กิตติคุณนงลักษณ์ วิรัชชัย	ที่ปรึกษา
๔. นายวิริยะ ผลโภค	ที่ปรึกษา
๕. ศาสตราจารย์สุพจน์ หารหนองบัว	ประธานคณะทำงาน
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถพล อนันตวรสกุล	รองประธานคณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ (นางเกื้อกูล ชั่งใจ)	คณะทำงาน
๘. รองศาสตราจารย์ชาตรี ฝายคำตา	คณะทำงาน
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรเกียรติ เกิดเจริญ	คณะทำงาน
๑๐. นายชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ	คณะทำงาน
๑๑. นายจนัธ เที่ยงสุรินทร์	คณะทำงาน
๑๒. นางสาวนิภาพร กุลสมบูรณ์	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๓. นางประวีณา อัสโย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นายวีระพงษ์ อู่เจริญ	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้จัดทำเอกสาร

ที่ปรึกษาโครงการ

๑. ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการสภาการศึกษา
๒. ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๓. ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๔. ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๕. นางเกื้อกูล ชั่งใจ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
๖. คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านมาตรฐานการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
๗. คณะทำงานยกร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. ดร.ประวีณา อัสโย ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานการศึกษา
๒. นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๓. นางสาวกรกมล จึงสำราญ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๔. นายวีระพงษ์ อู่เจริญ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๕. นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิชชา นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๖. นายพรพรหม เทพเรืองชัย นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
โทร. ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๒๘, ๒๕๒๙
โทรสาร ๐๒ ๒๔๓ ๑๑๒๙
e-mail: ed.standard2561@gmail.com
website: onec.go.th

แผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

แผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๙.๕๙๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส ๖๙๑ ผ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙
๒๒๖ หน้า
ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๑๓๒-๐
๑. แผนการศึกษาแห่งชาติ ๒. แผนการศึกษา ๓. ชื่อเรื่อง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๑๐/๒๕๖๐

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
๙๙/๒๐ ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๖๖๘ ๗๑๒๓
โทรสาร ๐๒ ๒๔๓ ๒๗๘๗
Website : http://www.onec.go.th

พิมพ์ที่ บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
๙๐/๖ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๓๔/๑
ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๕๒
โทรสาร ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๔๙, ๐๒ ๔๒๔ ๓๒๕๒
E-mail: prigwhan๕๔@hotmail.com

คำนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด และเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง **กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ฉบับนี้ขึ้น** เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

กระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุสรณ์ ธรรมใจ เป็นประธานดำเนินการยกร่างกรอบทิศทางและแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ โดยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนมาปรับปรุงแก้ไข ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ โดยมีพลตรี ณัฐพงษ์ เพราแก้ว เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานดำเนินการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ และได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาการศึกษาโดยมี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ซึ่งสำนักงานฯ ได้ปรับแก้เอกสารตามความเห็นของที่ประชุม รวมทั้งความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ปรับเป็น “(ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙” เป็นแผนระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐

ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณคณะผู้ดำเนินการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง ซึ่งทำให้ “แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙” ฉบับนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะนำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาตามช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

(นายกมล รอดคล้าย)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

● **ความเป็นมา**

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษามีหน้าที่ในการพิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ และด้วยเหตุที่แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ซึ่งเป็นแผนระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ในการดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค ๔.๐ และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙ ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา ทั้งที่เกิดจากปัญหาของระบบการศึกษา และจากสภาวการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อนำมากำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ เป้าหมายตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา รวมทั้งโครงการเร่งด่วนที่สำคัญ และการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

• **ความจำเป็นในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ**

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๗๓ (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า

ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙ พบว่า ไทยประสบความสำเร็จในหลายด้าน และมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป

ด้านโอกาสทางการศึกษา รัฐมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาค่อนข้างมาก ส่งผลให้ประชากรในวัยเรียน รวมทั้งเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคันอยู่บ้าง นอกจากนี้ประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานแม้จะได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่จำนวนแรงงานที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังมีอยู่จำนวนมาก จึงต้องเร่งดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และมีมาตรการต่าง ๆ ให้เด็กและประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาส

ทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษาของคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ด้านคุณภาพการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย ส่วนประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ คุณภาพของกำลังแรงงานอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษามีสัดส่วนน้อยกว่าประเภทสามัญศึกษา ทำให้มีการขาดแคลนแรงงานระดับกลาง ส่วนแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และยังมีสมรรถนะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ทำให้มีผู้ว่างงานอยู่จำนวนมาก จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนและกำลังแรงงานที่มีทักษะ และคุณลักษณะที่พร้อมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน เพื่อวางเป้าหมายการจัดการศึกษา ทั้งเพื่อการผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดงานและการพัฒนากำลังคนเพื่อยกระดับคุณภาพกำลังแรงงานให้สูงขึ้น

ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมาก เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษา

- **แนวคิดการจัดการศึกษา**

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย **หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education)** อีกทั้งยึด**ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues)** อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของ

การกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม **โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy)** มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

- **วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ**

จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้

"คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑"

โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนา**ระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ** ๒) เพื่อพัฒนา**คนไทย**ให้**เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะ**ที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนา**สังคมไทย**ให้**เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** และ ๔) เพื่อนำ**ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง**

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือ

เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่ง**พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs)** ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

❖ **3Rs** ได้แก่ การอ่านออก (**R**eading) การเขียนได้ (W**r**iting) และการคิดเลขเป็น (A**r**ithmetics)

❖ **8Cs** ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (**C**ritical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (**C**reativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (**C**ross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (**C**ollaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (**C**ommunications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (**C**omputing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (**C**areer and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (**C**ompassion)

เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ๕๓ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ ๖ - ๑๔ ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี เป็นต้น

๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ ๑๕ ปีสูงขึ้น เป็นต้น

๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ ๒๐๐ อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น ๕ ช่วง ดังนี้ ระยะเร่งด่วน ระยะ ๕ ปีแรกของแผน ระยะ ๕ ปีที่สองของแผน ระยะ ๕ ปีที่สามของแผน และระยะ ๕ ปีสุดท้ายของแผน

ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมายดังนี้

๒.๑ คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ และการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น

๒.๒ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น สถานศึกษาจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น และสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจ มีระบบเงินเดือนค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๓ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบและแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์ กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๒ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี/สหกิจศึกษา/หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) เพิ่มขึ้น จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒.๓ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนเมื่อเทียบกับภาครัฐเพิ่มขึ้น สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศเพิ่มขึ้น โครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้น นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย ดังนี้

๓.๑ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๒ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด – ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ผู้สูงวัยที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และมีสาขาและวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงานและถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น และสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๔ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓.๕ ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน เป็นต้น

๓.๖ ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู แผนการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้น มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู เป็นต้น

๓.๗ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

๔.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง เป็นต้น

๔.๒ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น

๔.๓ ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล

มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา และมีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้

๕.๑ คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น และสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕.๒ หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น และสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕.๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่างๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และ

สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าหมายดังนี้

๖.๑ โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

๖.๒ ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก/สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น เป็นต้น

๖.๓ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดการศึกษาหรือร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และสัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น เป็นต้น

๖.๔ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มี กฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษาที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ มีรูปแบบ/แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นต้น

๖.๕ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครู/ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และสถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

- **การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ**

ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ สู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย สาระของแผนการศึกษาแห่งชาติที่มีความชัดเจน ครบถ้วน และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติ ของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และการนำแผนการศึกษาแห่งชาติ สู่การปฏิบัติที่ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ

- **แนวทางการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ**

ประกอบด้วย ๑) การสร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ การสร้างความเข้าใจกับหน่วยงาน องค์กร และภาคีทุกภาคส่วน ถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ๒) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการศึกษาระยะ ๕ ปี แผนปฏิบัติราชการระยะ ๔ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำและติดตามประเมินผลแผนดังกล่าว ๓) การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ และ ๔) การสร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่

- **การดำเนินการการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ**

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ได้เสนอรายละเอียดการดำเนินการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ โดยได้ระบุบทบาทของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ อาทิ หน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และหน่วยงานอื่นนอกกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบจัดการศึกษา เป็นต้น ส่วนระดับภูมิภาค ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นต้น รวมทั้งระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียน โดยได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานในแต่ละระดับอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานตามแผน เป็นไปอย่างสอดคล้อง รองรับในกรอบทิศทางเดียวกัน และการจัดการศึกษาเป็นไปตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงเวลาที่กำหนด

- **การติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ**

แนวคิดและหลักการติดตามประเมินผล เป็นการติดตามประเมินผลที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน ทั้งการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ โดยแต่ละหน่วยงานประเมินการดำเนินงานของตนควบคู่ไปกับการให้หน่วยงานกลางประเมิน มีหลักเกณฑ์การติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดที่ชัดเจน โปร่งใส มีมาตรฐาน และถูกต้องตามหลักวิชาการ

แนวทางการติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย ๑) การประเมินบริบทก่อนเริ่มโครงการ ประเมินระหว่างดำเนินงาน และประเมินหลังการดำเนินงานตามแผนเสร็จสิ้น ๒) วางระบบการประเมินระดับกระทรวง ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด และเขตพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการแต่ละระดับกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ๓) ส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ เพื่อให้การติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๔) จัดให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นกลางเป็นผู้ประเมิน ๕) จัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็น และ ๖) นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ค
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ถ
สารบัญแผนภาพ	ธ
บทที่ ๑ สภาวการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ	**๑**
๑.๑ ความก้าวหน้าด้านเทคโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก	๑
๑.๒ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร	๑๑
๑.๓ ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ ๒๑ : ทั่วโลกตั้งเป้าหมายสร้างให้ได้และไปให้ถึงความต้องการกำลังคนยุค ๔.๐	๑๕
๑.๔ สภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก	๑๗
บทที่ ๒ ผลการพัฒนาการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	**๑๙**
๒.๑ บริบทของการจัดการศึกษา	๑๙
๒.๒ โอกาสทางการศึกษา	๒๖
๒.๓ คุณภาพการศึกษา	๓๓
๒.๔ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน	๔๕
๒.๕ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	๔๘
๒.๖ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ	๕๔
๒.๗ การพัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	๖๑
๒.๘ สรุป	๖๕
บทที่ ๓ ปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา	**๖๗**
๓.๑ ปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษา	๖๗
๓.๒ ปัญหาและความท้าทายจากสภาวการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ	๗๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ วิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ	**๗๕**
๔.๑ แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design)	๗๖
๔.๒ วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Vision)	๗๘
๔.๓ พันธกิจ	๗๘
๔.๔ วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Objectives)	๗๙
๔.๕ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations)	๗๙
๔.๖ เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations)	๘๐
๔.๗ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ	๘๒
๔.๘ ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ	๘๘
๔.๙ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๙๑
บทที่ ๕ ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา	**๙๓**
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	๙๔
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	๑๐๐
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	๑๐๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา	๑๑๙
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๑๒๖
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	๑๓๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๖ การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ	**๑๔๑**
๖.๑ หลักการและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ	๑๔๒
๖.๒ การดำเนินการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ	๑๔๓
๑) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑	๑๔๕
๒) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒	๑๕๐
๓) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓	๑๕๖
๔) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔	๑๖๔
๕) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๕	๑๖๙
๖) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖	๑๗๒
๖.๓ การติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙	๑๗๘
๖.๔ ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ (Key Success Factors)	๑๗๙
บรรณานุกรม	**๑๘๒**
ภาคผนวก	**๑๘๗**
• คำสั่งสภาการศึกษาที่ ๒/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ	๑๘๙
• คำสั่งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๘ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ	๑๙๒
• คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สกศ. ๑๑๑๙/๒๕๕๙ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔	๑๙๔
• คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ ๑๑/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงาน ปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙	๑๙๗
คณะผู้ดำเนินการ	**๒๐๐**

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง ๑	จำนวนประชากรจำแนกตามช่วงวัย ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๗๔	๑๙
ตาราง ๒	จำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบ ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๒๑
ตาราง ๓	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๒๒
ตาราง ๔	จำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๒๓
ตาราง ๕	จำนวนครู และอาจารย์ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๒๔
ตาราง ๖	จำนวนสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๒๕
ตาราง ๗	ร้อยละของกำลังแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป	๓๑
ตาราง ๘	ผลการทดสอบของโครงการ PISA 2015	๓๗
ตาราง ๙	ผลการประเมิน TIMSS 2011 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ TIMSS 2015 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	๓๘
ตาราง ๑๐	มหาวิทยาลัยของประเทศไทยที่ติดอันดับที่ ๓๐๐ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชีย โดย QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA ปี 2009 – 2016 (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙)	๕๒
ตาราง ๑๑	มหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนที่ติดอันดับ ๕๐๐ อันดับแรกของโลกโดย QS World University Rankings ปี 2015/2016	๕๔
ตาราง ๑๒	สัดส่วนผู้เรียนระหว่างรัฐ : เอกชน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๖๐
ตาราง ๑๓	อันดับ IMD Competitiveness Factors, Infrastructure Factor, Sub-Factor Education ของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ระหว่างปี 2014 – 2015 (พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘)	๖๔
ตาราง ๑๔	ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ	๘๒
ตาราง ๑๕	ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ	๘๘
ตาราง ๑๖	บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๙๑
ตาราง ๑๗	บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ	๑๔๕
ตาราง ๑๘	บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ	๑๕๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ ๑๕๗

ตาราง ๒๐ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ สู่การปฏิบัติ ๑๖๕

ตาราง ๒๑ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๕ สู่การปฏิบัติ ๑๗๐

ตาราง ๒๒ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ ๑๗๓

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
แผนภาพ ๑	อุตสาหกรรม ๔.๐	๒
แผนภาพ ๒	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๗๒ (The Global Goals)	๔
แผนภาพ ๓	กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ	๖
แผนภาพ ๔	๓ เสาหลัก ประชาคมอาเซียน	๗
แผนภาพ ๕	กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)	๙
แผนภาพ ๖	กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	๑๐
แผนภาพ ๗	ดัชนีการสูงวัยของประเทศในอาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน พ.ศ. ๒๕๕๖	๑๒
แผนภาพ ๘	พีระมิดประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๑๓ – ๒๕๗๓	๑๓
แผนภาพ ๙	แนวโน้มประชากรเด็ก ผู้สูงวัย และดัชนีการสูงวัย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓	๑๔
แผนภาพ ๑๐	ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑	๑๕
แผนภาพ ๑๑	จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงวัย ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๗๔	๒๐
แผนภาพ ๑๒	อัตราการเข้าเรียนของประชากรอายุ ๓ - ๒๑ ปี ปีการศึกษา ๒๕๔๑ - ๒๕๔๘	๒๖
แผนภาพ ๑๓	อัตราการเข้าเรียนของประชากรอายุ ๓ – ๒๑ ปี ปีการศึกษา ๒๕๕๘	๒๗
แผนภาพ ๑๔	จำนวนเด็กด้อยโอกาส/ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๒๘
แผนภาพ ๑๕	อัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗	๒๙
แผนภาพ ๑๖	อัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗	๒๙
แผนภาพ ๑๗	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ ๑๕ – ๕๙ ปี ในปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๓๐
แผนภาพ ๑๘	อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ในปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๘	๓๒
แผนภาพ ๑๙	ร้อยละของเด็กแรกเกิดถึง ๕ ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗	๓๓

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

		หน้า
แผนภาพ ๒๐	คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมทั้งประเทศ ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๓๔
แผนภาพ ๒๑	คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘	๓๕
แผนภาพ ๒๒	เวลาเฉลี่ยที่คนไทยอายุ ๖ ปีขึ้นไป ใช้ในการอ่านหนังสือต่อวัน จำแนกตามกลุ่มวัยปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘	๓๙
แผนภาพ ๒๓	ร้อยละของประชากร อายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามกลุ่มอายุ ในปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๔๐
แผนภาพ ๒๔	จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๗	๔๑
แผนภาพ ๒๕	ทักษะด้านภาษา (Languages skills) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการของประเทศในเอเชีย ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙	๔๒
แผนภาพ ๒๖	ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ของแรงงานไทย ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙	๔๓
แผนภาพ ๒๗	ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ของแรงงานของประเทศในเอเชีย ปี ๒๕๕๙	๔๓
แผนภาพ ๒๘	จำนวนความต้องการกำลังแรงงาน จำนวนแรงงานที่ขาดแคลน และจำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับการศึกษา ปี ๒๕๕๖	๔๔
แผนภาพ ๒๙	สัดส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา : สามัญศึกษา ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๔๕
แผนภาพ ๓๐	จำนวนนักเรียนต่อห้อง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๔๖
แผนภาพ ๓๑	จำนวนนักเรียนต่อครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๔๗

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

		หน้า
แผนภาพ ๓๒	ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐาน จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘) จำแนกตามระดับการศึกษา	๔๙
แผนภาพ ๓๓	ร้อยละของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘	๕๐
แผนภาพ ๓๔	เปรียบเทียบจำนวนประชากรวัยเรียนและแนวโน้มจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก ปี ๒๕๓๖ – ๒๕๕๙ และประมาณการ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๗	๕๑
แผนภาพ ๓๕	จำนวนมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ที่ติดอันดับ ๑๐๐ อันดับแรกของเอเชีย ในปี ๒๕๕๙	๕๓
แผนภาพ ๓๖	ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP) ในปี ๒๕๕๖	๕๕
แผนภาพ ๓๗	ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม ภายในประเทศ (GDP) และต่องบประมาณทั้งประเทศ ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙	๕๕
แผนภาพ ๓๘	ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา จำแนกตามประเภท ระดับและสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๕๗	๕๖
แผนภาพ ๓๙	ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา จำแนกตามกิจกรรม การจัดการศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๕๗	๕๗
แผนภาพ ๔๐	ร้อยละของรายจ่ายด้านการศึกษาของภาคครัวเรือนต่อรายได้ ปีการศึกษา ๒๕๕๘	๕๘
แผนภาพ ๔๑	รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน (บาท/เดือน/ครัวเรือน) จำแนกตามประเภท การใช้จ่าย ปีการศึกษา ๒๕๕๘	๕๙
แผนภาพ ๔๒	เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ IMD ของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๙	๖๒
แผนภาพ ๔๓	ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ IMD ปี ๒๐๑๕ – ๒๐๑๖ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙)	๖๓
แผนภาพ ๔๔	คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของผู้เรียน	๘๐

บทที่ ๑
สภาวการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ประกอบด้วย

๑.๑ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก

■ **การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม ๔.๐ (The Fourth Industrial Revolution)** การพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องเผชิญกับระบบเศรษฐกิจโลกที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความท้าทายใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์รอบใหม่ของโลกคือ การก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of things)

ซึ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ มีโปรแกรมใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ รวมถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมนุษย์สามารถพกพาติดตัวไปด้วยตลอดเวลา ส่งผลให้ปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๐ ของประเทศในแถบเอเชีย

การปฏิวัติดิจิทัลส่งผลให้การเคลื่อนย้ายตลาดทุนและตลาดเงินเป็นไปอย่างเสรีและรวดเร็ว และทำให้ตลาดเงินของโลกมีความเชื่อมโยงกันเสมือนหนึ่งเป็นตลาดเดียวกัน (One World One Market) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อขยายตลาดการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศส่งผลให้เกิดระบบการค้าเสรีและการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น รูปแบบการค้ามีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปสู่การค้าผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ผู้ซื้อและผู้ขายไม่จำเป็นต้องพบกัน

นอกจากนี้ ระบบเศรษฐกิจทั่วโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ ที่ใช้ไฟฟ้าเป็นพลังงานหลักในกระบวนการผลิตทั้งหมด โดยอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ผสมผสานกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการผลิต ส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของประชาชนเปลี่ยนไป ผู้ผลิตสินค้าและการบริการจึงจำเป็นต้องปรับตัวสู่การพัฒนาบนฐานความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

แผนภาพ ๑ อุตสาหกรรม ๔.๐

ที่มา : www.applicadthai.com

การปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ โดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ จากประเทศที่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบด้าน “ความหลากหลายเชิงชีวภาพ (Bio-Diversity)” และ “ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม (Cultural Diversity)” มาเป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน เพื่อเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “เพิ่มมูลค่า” ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “สร้างมูลค่า” ด้วย ๓ กลไกการขับเคลื่อนใหม่ (New Growth Engines) ประกอบด้วย ๑) กลไกการขับเคลื่อนผ่านการสร้างและยกระดับผลิตภาพ (Productive Growth Engine) ๒) กลไกการขับเคลื่อนที่คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Growth Engine) และ ๓) กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Growth Engine) ซึ่งเป็นการค้นหากลไกการขับเคลื่อนใหม่ ๆ เพื่อสร้างความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนให้กับประเทศไทยในศตวรรษที่ ๒๑ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-based Economy) ที่มีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) เปลี่ยนการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม ๒) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ ๓) เปลี่ยนจากเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคการบริการมากขึ้น โดยกำหนดรูปแบบและองค์ประกอบการเปลี่ยนผ่าน ดังนี้

(๑) เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี เป็นเกษตรกรแบบผู้ประกอบการ

(๒) เปลี่ยนจากธุรกิจขนาดย่อมแบบเดิม (SMEs) ไปสู่การเป็นธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Smart Enterprises) และผู้ประกอบการเทคโนโลยีรายใหม่ (Startups) ที่มีศักยภาพสูง

(๓) เปลี่ยนจากธุรกิจบริการแบบเดิมที่มีการสร้างมูลค่าที่ค่อนข้างต่ำไปสู่ธุรกิจบริการที่มีมูลค่าสูง

(๔) เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนประเทศดังกล่าวได้นำความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทยมาเป็นจุดเน้นในการขับเคลื่อน พร้อมกับการเติมเต็มวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งการวิจัยและพัฒนา อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศไทย พบว่า เป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์ ๖ – ๑๐ เท่า และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนบุคลากรวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนในประเทศไทยก็มีจำนวนน้อยกว่าประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์ ๗ – ๑๑ เท่า เช่นกัน

การปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ และการปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ จะเป็นแรงผลักดันให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างปัญญาที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ มีการนำเทคโนโลยีการสื่อสาร และระบบการเรียนรู้แบบเคลื่อนที่ (Mobile learning) มาใช้มากขึ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วางแผนพัฒนาและเตรียมกำลังคนที่จะเข้าสู่ตลาดงานเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างเสรีแบบไร้พรมแดนในยุคเศรษฐกิจและสังคม ๔.๐

■ **สัญญาประชาคมโลก : จากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ๒๕๕๘ (Millennium Development Goals : MDGs 2015) สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๗๓ (Sustainable Development Goals : SDGs 2030)**

แผนภาพ ๒ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (The Global Goals)

ที่มา : https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs

การประชุมสุดยอดแห่งสหัสวรรษของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ๒๕๔๓ ได้นำไปสู่การให้สัตยาบันในข้อตกลงเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ๒๕๕๘ (Millennium Development Goals : MDGs 2015) ที่ทุกประเทศต้องดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาทั้ง ๘ ประการ ภายในปี ๒๕๕๘ เป้าหมายด้านการศึกษาเป็นเป้าหมายที่ ๒ ได้กำหนดไว้ว่า “ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา” ซึ่งผลปรากฏว่า ประเทศส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ประเทศไทยสามารถดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย เนื่องจากมีอัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาในภาพรวมเกินร้อยละ ๑๐๐

ในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมมีมติรับรองเป้าหมายการพัฒนาของโลกชุดใหม่เพื่อดำเนินการต่อเนื่องจาก MDGs 2015 โดยใช้ชื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals : SDGs) และได้รวมเป้าหมายบางด้านของ MDGs 2015 ที่ยังไม่บรรลุผลเข้าไว้ด้วย SDGs 2030 จึงเป็นทิศทางการพัฒนาของโลกในช่วง ๑๕ ปีต่อจากนี้ โดยได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาไว้ ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ โดยเป้าหมายที่ ๔ เป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า “สร้างหลักประกันว่าทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

ในส่วนของสาระสำคัญมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาในสถานศึกษาไปสู่แนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงเด็กที่ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม ปัญหาความเท่าเทียมของหญิงและชายในการเข้าถึงการศึกษา และต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดงานจึงต้องแสวงหาความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการทำงานที่ภาคเอกชนต้องการ รวมถึงกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีปัญหาการอ่านออกเขียนได้และการขาดทักษะใหม่ ๆ ที่ตลาดต้องการให้กลับเข้ามาศึกษาต่อเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะในการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง

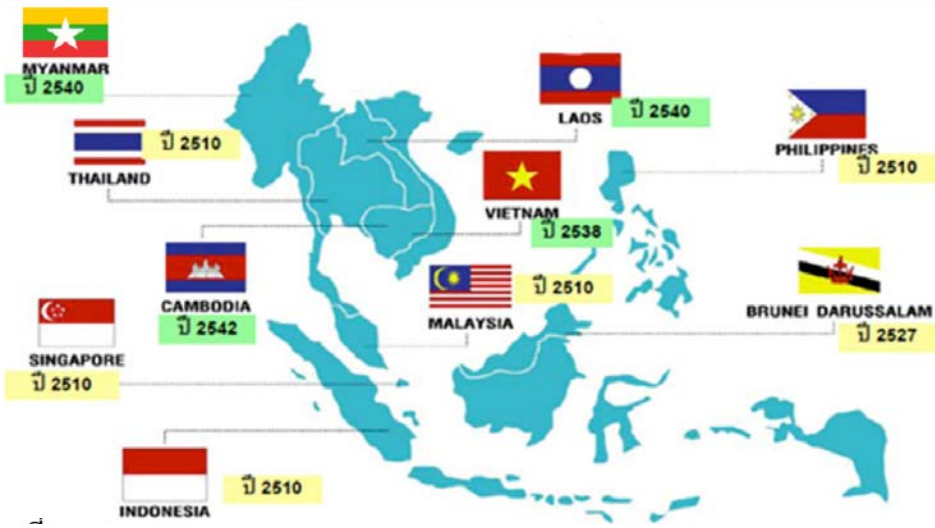
เป้าประสงค์ที่สำคัญของ SDGs 2030 คือการสร้างหลักประกันทางการศึกษาที่มีคุณภาพเสมอภาคและเท่าเทียม สำหรับเด็กทุกคนในทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยถึงอุดมศึกษา เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งขจัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุข และการเป็นพลเมืองของโลก

เป้าประสงค์ข้างต้นได้ส่งผลต่อระบบการศึกษาทั่วโลกที่ต้องปรับตัวและจัดการศึกษาตามทิศทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๗๓ (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเทศไทยจึงต้องนำเป้าหมายดังกล่าวมากำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการเชิงนโยบาย วางแผนและขับเคลื่อนให้มีหลักประกันโอกาสทางการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เพื่อบรรลุเป้าหมายของสัญญาประชาคมโลกที่ได้ตกลงร่วมกัน

■ ผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองและความมั่นคง

การประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๙ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ นำไปสู่การลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) ที่ประเทศสมาชิก ๑๐ ประเทศ (ดังแผนภาพ ๓) ได้เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ๓ เสาหลัก ดังแผนภาพ ๔

แผนภาพ ๓ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ

ที่มา : http://www.uasean.com

แผนภาพ ๔ ๓ เสาหลัก ประชาคมอาเซียน

ที่มา : www.uasean.com

การศึกษาเป็นหนึ่งในประชาคมด้านสังคมและวัฒนธรรม แต่มีบทบาททั้งใน ๓ เสาหลัก ในด้านเศรษฐกิจ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และส่งผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ตลาดการค้าของภูมิภาคมีขนาดเพิ่มขึ้นเกือบ ๑๐ เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดตลาดของประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากมีประชากรรวมกันกว่า ๖๐๐ ล้านคน อาเซียนกลายเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียว มีการไหลเวียนอย่างเสรีของแรงงาน สินค้า บริการ การลงทุน และเงินทุน โดยในปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการจัดทำข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ (Mutual Recognition Agreement : MRA) ใน ๘ สาขาอาชีพ ได้แก่ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ ช่างสำรวจ โลจิสติกส์ นักการบัญชี และท่องเที่ยวและการโรงแรม ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ประชาชนในภูมิภาคอาเซียนสามารถเดินทางไปมาระหว่างกันได้สะดวกรวดเร็วขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ วัฒนธรรม และเทคโนโลยีมากขึ้น เกิดสังคมพหุวัฒนธรรม ในด้านการเมืองและความมั่นคง การเปิดชายแดนและการเคลื่อนย้ายประชาชนข้ามแดนส่งผลต่อภัยคุกคามข้ามชาติ และจากการที่อาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาการทำงาน คนไทยจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะการทำงาน รวมทั้งภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบข้อตกลงต่าง ๆ และสามารถดำรงชีวิตในประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นคงและสันติ

ในด้านการศึกษาแผนการศึกษาอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ (THE ASEAN Work Plan On Education 2016 – 2020) ได้กำหนดประเด็นสำคัญไว้ ๘ ประการ (Key Elements on Education) ได้แก่ ๑) ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนผ่านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และความรู้พื้นเมือง ๒) ยกระดับคุณภาพและสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคน โดยไม่ละเลยผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ๓) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๔) สนับสนุนการพัฒนาการอาชีวศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๕) ส่งเสริมการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๖) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการอุดมศึกษาด้วยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ๗) ส่งเสริมบทบาทของการอุดมศึกษาให้เข้มแข็งด้วยการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการกับมหาวิทยาลัย และ ๘) ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

■ **การปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจและสังคมให้พร้อมรองรับประเทศไทยยุค ๔.๐**

❖ **ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)**

ประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน โดยกำหนด**วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีรายสูงภายในปี ๒๕๗๙ ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยที่มีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน มีความเป็นธรรมในสังคม ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในภูมิภาคและโลก ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลเข้มแข็งและเติบโตอย่างมีคุณภาพ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการบริหารภาครัฐมีประสิทธิภาพ ทันสมัย รับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และประชาชนมีส่วนร่วม คนไทยในอนาคตจึงต้องมีศักยภาพและร่วมกันพัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทการพัฒนาในอนาคต มีทักษะในการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้สังคมแห่งการเรียนรู้ที่คนไทยสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แผนภาพ ๕ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙

ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ผ่านการสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาคนเพื่อยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนของชาติ เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสการพัฒนาให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม ๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และมีธรรมาภิบาล

✣ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)**

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ระยะ ๕ ปี โดยยึดหลัก **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การมีส่วนร่วมในการพัฒนา** และ**การมุ่งเสริมสร้างกลไกการพัฒนาประเทศ** ให้มีการพัฒนาเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก **และกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา**

แผนภาพ ๖ กรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙

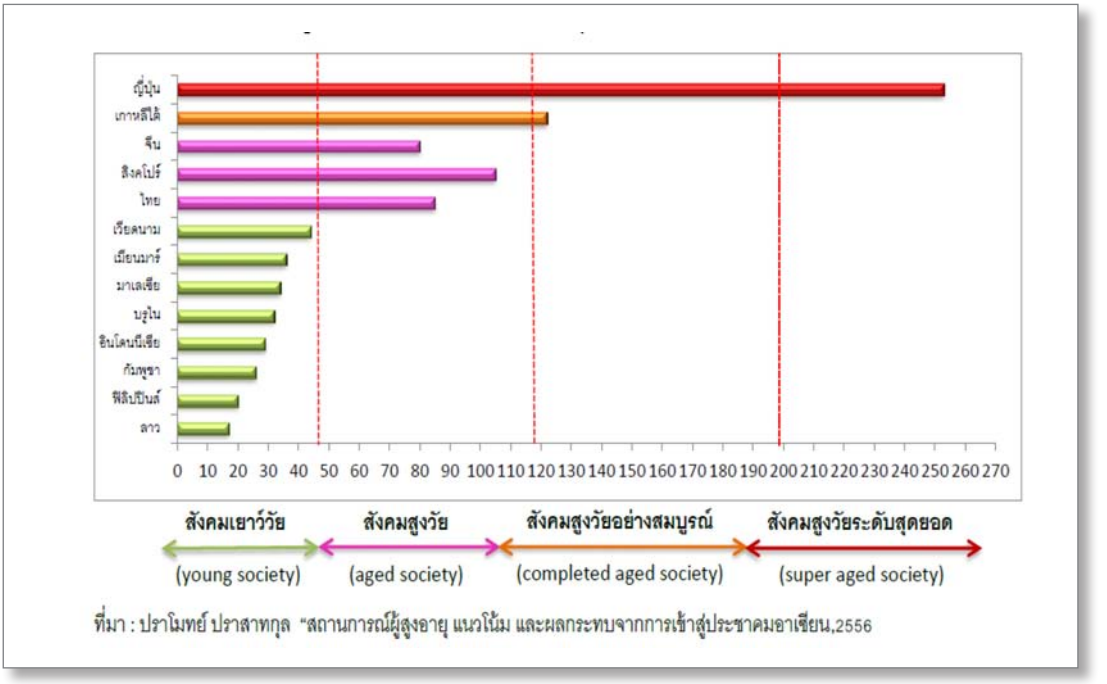
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ **มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต** มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ แข่งขันได้ ยั่งยืน มีความมั่นคงทางพลังงาน มีการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล รักษาทุนธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศ สร้างความมั่นคงภายในประเทศ ป้องกันและลดผลกระทบจากภัยคุกคามข้ามชาติ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบข้อตกลงต่าง ๆ ในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั่วถึง ตรวจสอบได้ และปราศจากคอร์รัปชั่น ซึ่งได้กำหนดให้การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกระบบ โดยมีกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) เป็นกรอบในการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกระบบมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

๑.๒ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์โครงสร้างของประชากรโลกว่า ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๖๔๓ จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ โดยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาจะมีระยะเวลาเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรค่อนข้างสั้นกว่ากลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีสภาวการณ์ **“วิกฤตสังคมสูงวัย”** มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศ และการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวมากขึ้น รวมทั้งส่งผลต่อความต้องการสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุมากขึ้น

แผนภาพ ๗ ดัชนีการสูงวัยของประเทศในอาเซียน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และจีน พ.ศ. ๒๕๕๖

หมายเหตุ ดัชนีการสูงวัย (Aging Index) เป็นการเปรียบเทียบโครงสร้างการทดแทนกันของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) กับกลุ่มประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๕ ปี) โดยดัชนีมีค่าเกินกว่า ๑๐๐ แสดงว่าจำนวนประชากรสูงอายุมีมากกว่าจำนวนประชากรเด็ก

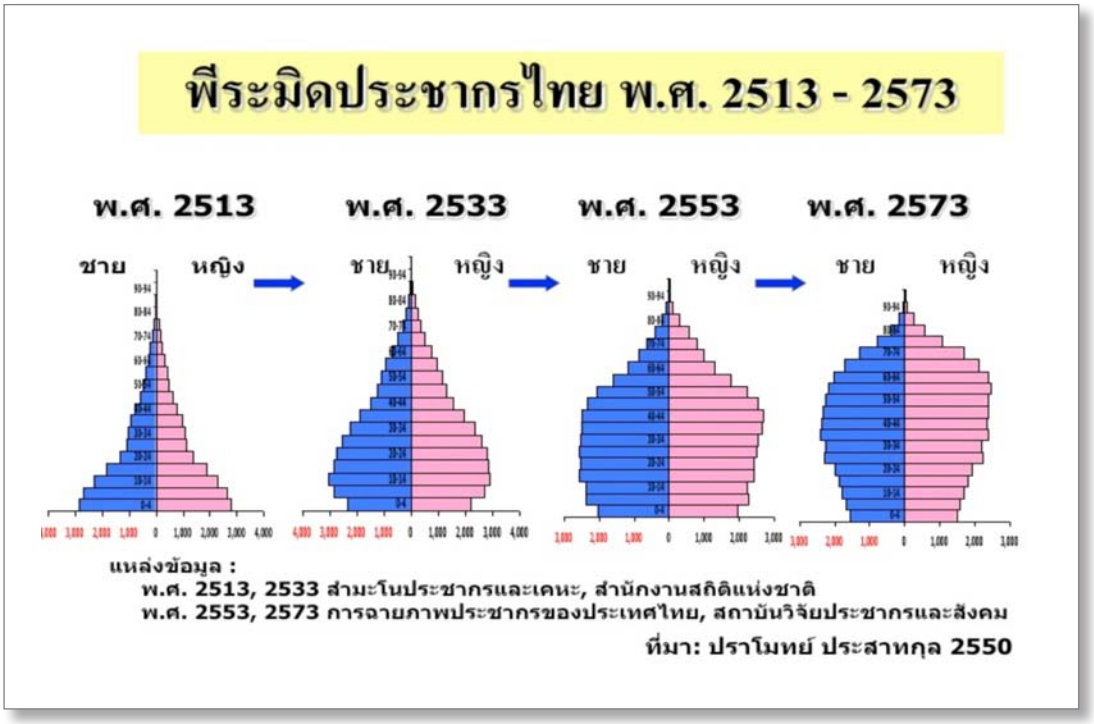
ดัชนีการสูงวัยจำแนกสังคม มีดังนี้

- สังคมเยาว์วัย หมายถึง ค่าดัชนีต่ำกว่า ๕๐
- สังคมสูงวัย หมายถึง ค่าดัชนีระหว่าง ๕๐ - ๑๑๙.๙
- สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ หมายถึง ค่าดัชนีระหว่าง ๑๐๐ - ๑๙๙.๙
- สังคมสูงวัยระดับสุดยอด หมายภึง ค่าดัชนีตั้งแต่ ๒๐๐ ขึ้นไป

โลกได้เริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ กล่าวคือ มีประชากรที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ ๑๐ หรืออายุ ๖๕ ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ ๗ ซึ่งประเทศญี่ปุ่นได้เข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสูงสุด คือมีสัดส่วนผู้สูงวัยที่อายุเกิน ๖๕ ปี ร้อยละ ๓๐

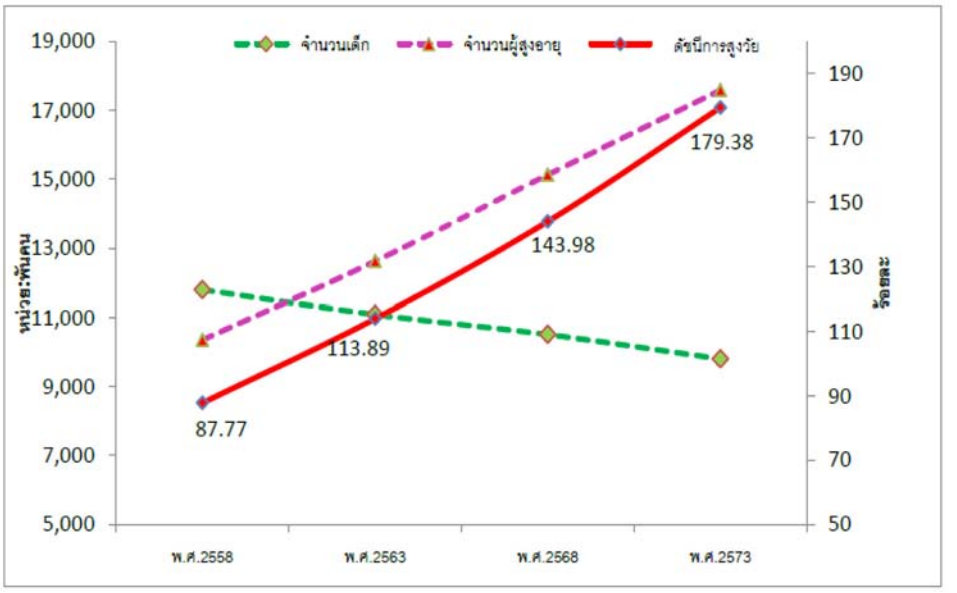
สำหรับประเทศในอาเซียนที่เข้าสู่สังคมสูงวัยแล้ว ได้แก่ สิงคโปร์ โดยมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๒๐ ในขณะที่ประเทศไทยและเวียดนามกำลังไล่ตามมา โดยมีสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๑๒.๕ และ ๙.๕ ตามลำดับ (World Population Prospective, the 2012 Revision, United Nations)

แผนภาพ ๘ พีระมิดประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๗๓

สถานการณ์สังคมสูงวัยในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประมาณการสัดส่วนผู้สูงวัยไว้ว่า ในปี ๒๕๕๘ จะมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปถึงร้อยละ ๑๓.๘ ซึ่งถือว่าเป็นการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (ประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๑๔) และในปี ๒๕๖๓ จะมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๙.๑ หรือเข้าใกล้สังคมสูงวัยระดับสูงสุด

แผนภาพ ๙ แนวโน้มประชากรเด็ก ผู้สูงวัย และดัชนีการสูงวัย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๓

ที่มา : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๘๓
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือการเกิดน้อยลง จากข้อมูลอัตราเจริญพันธุ์รวม พบว่า จำนวนบุตรโดยเฉลี่ยต่อสตรีหนึ่งคนตลอดช่วงวัยเจริญพันธุ์ ได้ลดลงเป็นลำดับ จาก ๔.๙ คน ในปี ๒๕๑๗ เหลือประมาณ ๑.๖ คนในปี ๒๕๕๖ และ ๑.๓ คน ในปี ๒๕๗๖ ส่งผลให้ประชากรวัยเด็กหรือประชากรวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

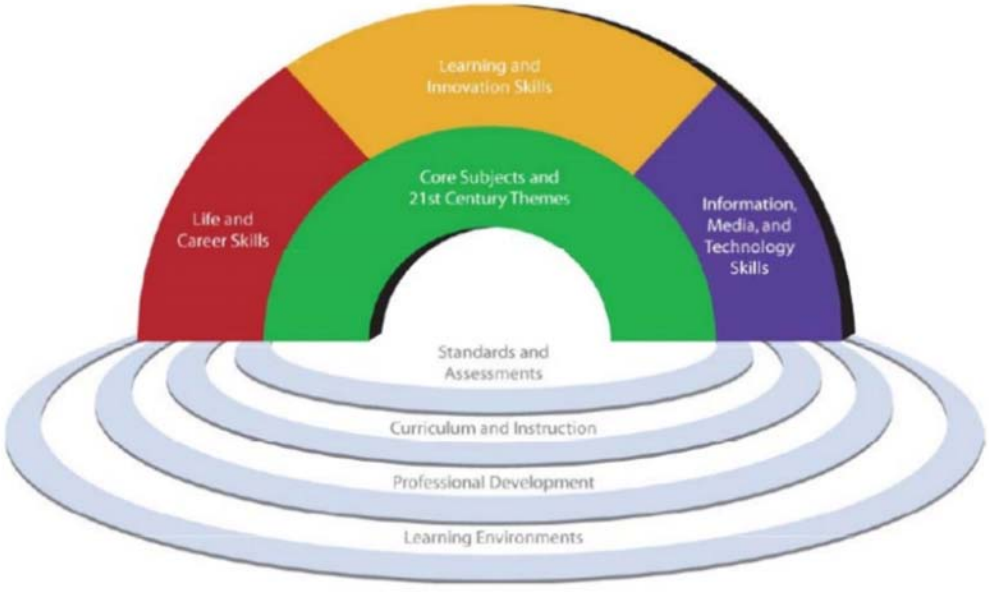
การเป็นสังคมสูงวัยส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงสูงขึ้น กล่าวคือ วัยแรงงานต้องแบกรับภาระการดูแลผู้สูงวัยเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องเตรียมกำลังคนให้มีสมรรถนะเพื่อสร้างผลิตภาพ (Productivity) ที่สูงขึ้น การจัดการศึกษาจึงต้องวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีทักษะและสมรรถนะสูง และปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้บูรณาการกับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพร้อมรับการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

อัตราการเกิดที่ลดลงส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และการบริหารสถานศึกษา การวางแผนอัตรากำลังครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการห้องเรียน การจัดโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษาที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๑.๓ ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ ๒๑ : ทั่วโลกตั้งเป้าหมายสร้างให้ได้และไปให้ถึงความต้องการกำลังคนยุค ๔.๐

ผลจากการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ สังคม และสถานการณ์สังคมสูงวัยข้างต้น ส่งผลให้ทุกประเทศทั่วโลกกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศตนให้มีทักษะและสมรรถนะระดับสูง มีความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น ส่วนความต้องการกำลังแรงงานที่ไร้ฝีมือ และมีทักษะต่ำจะถูกแทนที่ด้วยหุ่นยนต์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากขึ้น

แผนภาพ ๑๐ ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑

ที่มา : http://www.qlf.or.th

การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคนดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง

ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs + 8Cs

3Rs ประกอบด้วย

- อ่านออก (Reading)
- เขียนได้ (WRiting)
- คิดเลขเป็น (ARithmetics)

8Cs ประกอบด้วย

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
- ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
- ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

๑.๔ สภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก

■ **การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น**

สภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมืองส่งผลให้ทรัพยากรถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนสูงขึ้น รวมทั้งการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น ล้วนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของโลก นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประมาณค่ามิได้ ทุกประเทศต้องใช้ทรัพยากรในการแก้ปัญหาและผลกระทบที่ต่อเนื่องอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และสร้างภาระกับสังคมและงบประมาณของรัฐในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและเตรียมความพร้อมของครู การผลิตครูใหม่ที่มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถคิดวิเคราะห์เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ บริหารจัดการ พัฒนา และรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

■ **การเปลี่ยนแปลงด้านการสาธารณสุข**

ความก้าวหน้าด้านการสาธารณสุขอันเนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น ในขณะเดียวกันประชากรยังต้องเผชิญกับโรคระบาดและโรคอุบัติใหม่ที่มีความรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น เช่น ไวรัสซิก้า และการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เพื่อรองรับการขยายตัวและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ระบบการบริการสาธารณสุขต้องเปลี่ยนมาเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการดูแลสุขภาพตนเองมากขึ้น ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับปรุงรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผ่านระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้อย่างไม่มีขีดจำกัด

■ **แนวโน้มความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม**

การไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงได้แพร่กระจายไปสู่นานาประเทศมากขึ้น ความขัดแย้งในเชิงความคิดเห็นของคนในสังคมมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความไม่สงบ ประชาชนมีความหวาดระแวงและขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประเทศขาดความมั่นคงและความสงบสุข อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศได้รับผลกระทบ ระบบการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ

จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ประชาชนสามารถคิดวิเคราะห์ มีเหตุมีผล เข้าใจและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างแต่ไม่แตกแยก รวมทั้งการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์

■ **ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลกับการดำรงชีวิต**

นวัตกรรมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive technology) ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันมากมาย ทั้งด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเดินทาง การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารและการจัดการการทำงาน เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเกี่ยวข้องกับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน ดังนั้น เยาวชนรุ่นใหม่จึงควรเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทันและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศต่อไป ซึ่งเป็นบทบาทของการศึกษาที่ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะและความรู้ในเรื่องดังกล่าว

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก ทั้งที่เป็นปัจจัยภายนอก จากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ (The Fourth Industrial Revolution) เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ๒๕๕๘ (Millennium Development Goals : MDGs 2015) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๗๓ (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ **และปัจจัยภายในประเทศ** จากนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และวิกฤตสังคมสูงวัย ล้วนมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงต้องนำปัจจัยทุกด้านมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

บทที่ ๒
ผลการพัฒนาการศึกษาไทย ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาดำเนินการภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ และสภาวการณ์ที่เป็นแรงกดดันทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ โดยใช้กรอบและแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙) บริบทของการจัดการศึกษา และผลการพัฒนาการศึกษาของไทยในช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ บริบทของการจัดการศึกษา

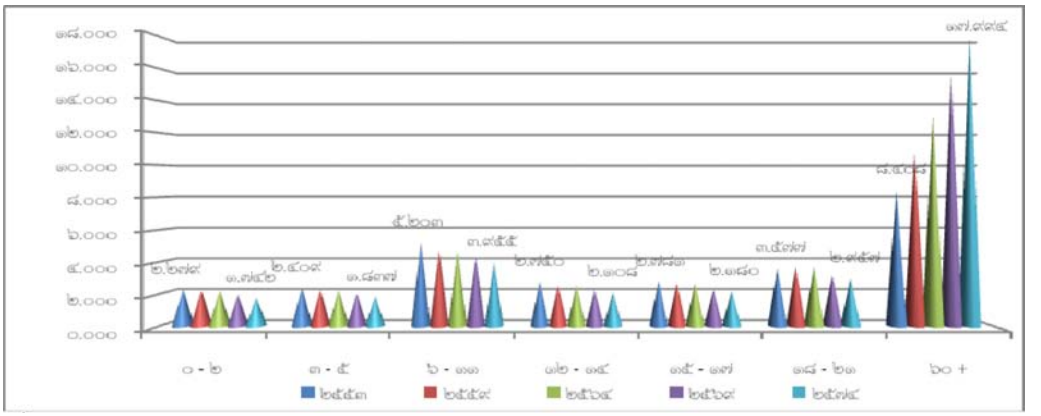
๒.๑.๑ โครงสร้างประชากรช่วงปี ๒๕๕๓ – ๒๕๗๔ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย ซึ่งเป็นผลจากอัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลง ยกเว้นประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป (ผู้สูงวัย) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัย ปัญหาโครงสร้างประชากรนี้จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากอัตราการพึ่งพิงจะเพิ่มสูงขึ้น

ตาราง ๑ จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงวัย ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๗๔

หน่วย : ล้านคน

อายุ/ปี	๒๕๕๓	๒๕๕๙	๒๕๖๔	๒๕๖๙	๒๕๗๔
๐ - ๒	๒.๒๗๙	๒.๒๐๔	๒.๒๐๔	๑.๙๑๒	๑.๗๔๒
๓ - ๕	๒.๔๐๙	๒.๒๔๕	๒.๒๔๕	๑.๙๙๘	๑.๘๓๗
๖ - ๑๑	๕.๒๐๓	๔.๖๕๙	๔.๖๕๙	๔.๒๔๗	๓.๙๕๕
๑๒ - ๑๔	๒.๗๕๐	๒.๕๓๒	๒.๕๓๒	๒.๒๑๗	๒.๑๐๘
๑๕ - ๑๗	๒.๗๘๑	๒.๖๕๕	๒.๖๕๕	๒.๒๓๔	๒.๑๘๐
๑๘ - ๒๑	๓.๕๗๗	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๑๕๐	๒.๙๕๗
๖๐ +	๘.๔๐๘	๑๐.๗๘๓	๑๓.๑๑๐	๑๕.๖๓๙	๑๗.๙๙๔

แผนภาพ ๑๑ จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงวัย ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๗๔

ที่มา : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๘,
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒.๑.๒ จำนวนนักเรียน และนักศึกษาที่เรียนการศึกษาในระบบ ในภาพรวมลดลงจาก ๑๕.๐๒๖ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๑๔.๒๘๓ ล้านคน ในปี ๒๕๕๘ โดยลดลงเกือบทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและปริญญาตรีที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาในภาพรวม มีจำนวนลดลงจาก ๒.๖๙๔ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๒.๕๔๒ ล้านคน ในปี ๒๕๕๘ โดยลดลงเกือบทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ตาราง ๒ จำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ก่อนประถมศึกษา	**๒,๗๓๕**	**๒,๗๕๕**	**๒,๘๐๖**	**๒,๗๙๙**	**๒,๗๓๕**	**๒,๖๕๓**	**๒,๗๐๑**
ประถมศึกษา	**๕,๑๔๗**	**๕,๐๔๔**	**๔,๙๙๓**	**๔,๙๓๙**	**๔,๙๐๔**	**๔,๘๖๒**	**๔,๘๖๖**
ระดับมัธยมศึกษา	**๔,๗๔๖**	**๔,๘๓๓**	**๔,๗๑๖**	**๔,๕๘๕**	**๔,๕๑๓**	**๔,๓๘๑**	**๔,๓๐๗**
มัธยมศึกษาตอนต้น	๒,๗๕๖	๒,๗๖๙	๒,๖๒๔	๒,๔๖๐	๒,๓๗๖	๒,๓๑๕	๒,๓๐๘
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑,๙๙๐	๒,๐๖๔	๒,๐๙๒	๒,๑๒๔	๒,๑๓๗	๒,๐๖๖	๑,๙๙๙
• *สายสามัญศึกษา*	*๑,๒๔๐*	*๑,๓๐๙*	*๑,๓๕๒*	*๑,๓๙๗*	*๑,๔๓๘*	*๑,๓๙๘*	*๑,๓๔๔*
• *สายอาชีวศึกษา*	*๗๕๐*	*๗๕๕*	*๗๔๐*	*๗๒๗*	๖๙๙	๖๖๘	๖๕๔
อุดมศึกษา	**๒,๓๙๘**	**๒,๔๗๐**	**๒,๓๙๓**	**๒,๓๙๑**	**๒,๔๓๑**	**๒,๓๗๔**	**๒,๔๐๙**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๘๒	๓๙๓	๓๕๒	๓๒๓	๓๑๖	๓๑๓	๓๔๔
ปริญญาตรี	๑,๗๖๘	๑,๘๑๒	๑,๘๒๕	๑,๘๔๕	๑,๘๘๒	๑,๘๔๓	๑,๘๕๒
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๔๘	๒๖๕	๒๑๗	๒๒๒	๒๓๓	๒๑๘	๒๑๓
รวมทั้งหมด	**๑๕,๐๒๖**	**๑๕,๑๐๒**	**๑๔,๙๐๘**	**๑๔,๗๑๓**	**๑๔,๕๘๒**	**๑๔,๒๗๐**	**๑๔,๒๘๓**

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

หมายเหตุ : ๑. จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษารวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒. จำนวนนักเรียนระดับอุดมศึกษารวมสถาบันไม่จำกัดรับ

ตาราง ๓ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	**๒,๑๖๗**	**๒,๐๔๔**	**๒,๔๔๒**	**๒,๔๙๕**	**๒,๑๓๙**	**๒,๐๘๕**	**๒,๑๐๕**
ระดับประถมศึกษา (ป.๖)	**๙๒๓**	**๘๒๘**	**๑,๐๕๕**	**๘๐๒**	**๗๘๓**	**๗๘๐**	**๗๘๗**
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๓)	๗๖๑	๗๑๙	๘๒๔	๑,๐๓๒	๗๒๖	๗๐๗	๗๐๑
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔๘๓	๔๙๗	๕๖๓	๖๖๐	๖๓๐	๕๙๗	๖๑๗
• *สามัญศึกษา (ม.๖)*	*๓๔๓*	*๓๒๐*	*๓๗๙*	*๔๗๘*	*๔๕๗*	*๔๒๔*	*๔๔๕*
• *อาชีวศึกษา (ปวช.๓)*	*๑๔๐*	*๑๗๗*	*๑๘๔*	*๑๘๒*	*๑๗๔*	*๑๗๓*	*๑๗๒*
ระดับอุดมศึกษา	**๕๒๘**	**๓๗๒**	**๔๓๖**	**๓๕๘**	**๔๐๙**	**๔๔๐**	**๔๓๖**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๓๒	๑๒๒	๑๒๙	๑๓๕	๑๑๒	๑๒๗	๑๑๕
ปริญญาตรี	๓๐๗	๒๐๗	๒๕๕	๑๘๙	๒๓๔	๒๔๙	๒๕๖
สูงกว่าปริญญาตรี	๘๙	๔๓	๕๒	๓๔	๓๑	๓๒	๓๓
รวมทั้งหมด	**๒,๖๙๔**	**๒,๔๑๖**	**๒,๘๗๘**	**๒,๘๕๓**	**๒,๕๔๘**	**๒,๕๒๔**	**๒,๕๔๒**

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

สำหรับผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘ ในภาพรวมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก ๕.๖๐๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๖.๙๓๒ ล้านคน ในปี ๒๕๕๘ สืบเนื่องจากนโยบายการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาลทำให้มีจำนวนผู้เรียนทุกประเภทการศึกษาเพิ่มขึ้น

ตาราง ๔ จำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
สายสามัญศึกษา	**๒,๐๗๒**	**๒,๖๑๙**	**๒,๓๓๘**	**๒,๔๔๖**	**๑,๖๘๔**	**๒,๒๒๕**	**๒,๔๔๗**
- ระดับประถมศึกษา	๑๔๖	๑๗๒	๑๔๑	๒๙๙	๑๙๑	๒๑๑	๑๙๗
- ระดับมัธยมศึกษา	๑,๙๒๖	๒,๔๔๗	๒,๑๙๗	๒,๑๔๖	๑,๔๙๓	๒,๐๑๔	๒,๒๕๐
• มัธยมศึกษาตอนต้น	๗๕๒	๘๘๓	๗๙๐	๙๐๑	๖๒๓	๘๓๓	๙๓๗
• มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑,๑๗๕	๑,๕๖๔	๑,๔๐๗	๑,๒๔๕	๘๗๐	๑,๑๘๑	๑,๓๑๓
➢ *สายสามัญศึกษา*	*๑,๑๕๑*	*๑,๕๓๑*	*๑,๓๗๘*	*๑,๑๙๗*	*๘๓๙*	*๑,๑๔๔*	*๑,๒๗๖*
➢ *สายอาชีวศึกษา*	*๒๔*	*๓๓*	*๒๙*	*๔๘*	*๓๒*	*๓๗*	*๓๗*
สายอาชีพ	**๓,๔๐๗**	**๔,๑๒๘**	**๓,๘๑๒**	**๓,๒๙๓**	**๔,๕๙๔**	**๓,๑๐๔**	**๓,๗๘๖**
การส่งเสริมการรู้หนังสือ	๙๑	๑๒๘	๑๔๕	๑๙๐	๒๖๙	๗๖๓	๕๙๙
การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา	๓๘	๕๗	๖๘	๑๒๓	๘๒	๑๖๙	๑๐๐
รวมทั้งหมด	**๕,๖๐๙**	**๖,๙๓๑**	**๖,๓๖๓**	**๖,๐๕๑**	**๖,๖๒๙**	**๖,๒๖๑**	**๖,๙๓๒**

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

หมายเหตุ : ๑. จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษารวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒. จำนวนนักเรียนระดับอุดมศึกษารวมสถาบันไม่จำกัดรับ

๒.๑.๓ จำนวนครูและอาจารย์ ในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘ ในภาพรวมเพิ่มขึ้นจาก ๖๙๑,๘๖๐ คน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๗๐๙,๕๓๑ คน ในปี ๒๕๕๘ และมีแนวโน้มลดลงเกือบทุกสังกัดยกเว้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีจำนวนครูเพิ่มขึ้น

ตาราง ๕ จำนวนครู และอาจารย์ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

หน่วย : คน

สังกัด	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
กระทรวงศึกษาธิการ	**๖๓๖,๑๕๖**	**๖๕๐,๗๖๘**	**๖๓๑,๐๔๘**	**๖๓๒,๐๑๙**	**๖๓๒,๔๐๐**	**๖๑๑,๘๔๒**	**๖๐๒,๕๑๐**
สพฐ.	๔๑๑,๖๓๑	๔๐๗,๙๕๘	๔๐๓,๔๘๓	๔๑๒,๐๑๘	๓๙๗,๗๓๓	๓๘๗,๘๗๑	๓๙๙,๗๙๙
สกอ.	๘๑,๙๖๙	๘๔,๐๔๐	๖๘,๔๗๔	๗๐,๘๙๒	๕๗,๒๗๘	๖๒,๙๗๑	๖๐,๗๐๕
สอศ.	๑๖,๗๓๐	๑๙,๒๓๓	๑๘,๘๖๗	๒๕,๒๔๕	๒๕,๖๘๕	๒๔,๘๙๗	๒๔,๑๖๘
สป.ศธ.	๑๒๕,๘๒๖	๑๓๙,๕๓๗	๑๔๐,๒๒๔	๑๒๓,๘๖๔	๑๕๑,๗๐๔	๑๓๖,๑๐๓	๑๑๗,๘๓๘
กรมพลศึกษา	**๙๑๔**	**๙๐๒**	**๙๓๕**	**๙๓๕**	**๕๗๖**	**๖๕๗**	**๔๗๖**
กรมศิลปากร	**๒,๒๗๓**	**๒,๒๗๓**	**๑,๐๔๐**	**๑,๐๔๐**	**๑,๐๔๐**	**๙๗๔**	**๑,๐๖๓**
อปท.	**๓๒,๖๔๖**	**๘๕,๗๖๔**	**๘๙,๑๘๗**	**๘๘,๒๖๐**	**๘๔,๕๗๗**	**๙๑,๔๔๓**	**๘๘,๙๘๔**
กทม.	**๑๗,๙๘๖**	**๑๗,๖๑๕**	**๑๖,๗๔๕**	**๑๖,๖๖๗**	**๑๖,๓๙๗**	**๑๕,๓๓๑**	**๑๔,๗๑๘**
พม.	**๕๒**	**๔๐**	**๕๔**	**๕๔**	**๕๔**	**๕๓**	**๕๓**
ตชด.	**๑,๘๓๓**	**๑,๓๘๗**	**๑,๖๔๒**	**๑,๖๔๑**	**๑,๖๒๘**	**๑,๖๔๘**	**๑,๗๒๗**
รวมทั้งหมด	**๖๙๑,๘๖๐**	**๗๕๘,๗๔๙**	**๗๔๐,๖๕๑**	**๗๔๐,๖๑๖**	**๗๓๖,๖๗๒**	**๗๒๑,๙๔๘**	**๗๐๙,๕๓๑**

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

๒.๑.๔ จำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ในภาพรวมพบว่าตลอดช่วงระยะเวลา ๗ ปี จำนวนสถานศึกษามีจำนวนไม่แตกต่างกันมาก โดยลดลงเล็กน้อยจาก ๕๘,๑๐๓ แห่ง ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๕๘,๐๖๒ แห่ง ในปี ๒๕๕๘ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละระดับ/ประเภทการศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (สามัญศึกษาและอาชีวศึกษา) มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษามีจำนวนลดลง

ตาราง ๖ จำนวนสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

หน่วย : แห่ง

ระดับการศึกษา	ปีการศึกษา (แห่ง)						
	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ก่อนประถมศึกษา	**๕๒,๙๔๕**	**๕๒,๘๘๐**	**๕๓,๑๒๒**	**๕๒,๘๒๒**	**๕๒,๓๖๓**	**๕๒,๓๕๗**	**๕๒,๓๔๙**
ประถมศึกษา	**๓๒,๒๘๕**	**๓๒,๒๘๖**	**๓๒,๒๙๙**	**๓๒,๒๔๑**	**๓๒,๑๕๘**	**๓๒,๑๗๔**	**๓๒,๑๗๒**
มัธยมศึกษา							
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๑,๒๙๐	๑๑,๔๕๓	๑๑,๖๑๔	๑๑,๕๘๘	๑๑,๖๑๙	๑๑,๙๖๔	๑๑,๖๒๓
มัธยมศึกษาตอนปลาย							
- สามัญศึกษา	๓,๔๐๙	๓,๔๓๗	๓,๕๘๗	๓,๔๕๓	๓,๖๑๐	๓,๘๙๔	๓,๖๑๘
- อาชีวศึกษา	๘๙๑	๘๘๐	๙๐๖	๙๒๕	๙๔๑	๙๖๓	๙๖๔
รวมอุดมศึกษา*	**๙๕๖**	**๙๖๔**	**๙๗๕**	**๙๘๖**	**๙๔๖**	**๑,๐๔๐**	**๑,๒๓๘**
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๙๑๙	๗๘๙	๘๒๖	๘๓๕	๗๙๒	๘๐๑	๘๐๒
ปริญญาตรี	๓๗๐	๑๗๐	๑๗๖	๑๗๔	๒๓๘	๓๐๖	๒๘๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๗๙	๒๑๕	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๘	๑๕๙	๑๔๘
รวมทั้งหมด*	**๕๘,๑๐๓**	**๕๘,๒๘๐**	**๕๘,๔๑๗**	**๕๘,๓๓๔**	**๕๘,๑๕๕**	**๕๘,๐๖๒**	**๕๘,๐๖๒**

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

หมายเหตุ : - ข้อมูลปี ๒๕๕๘ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

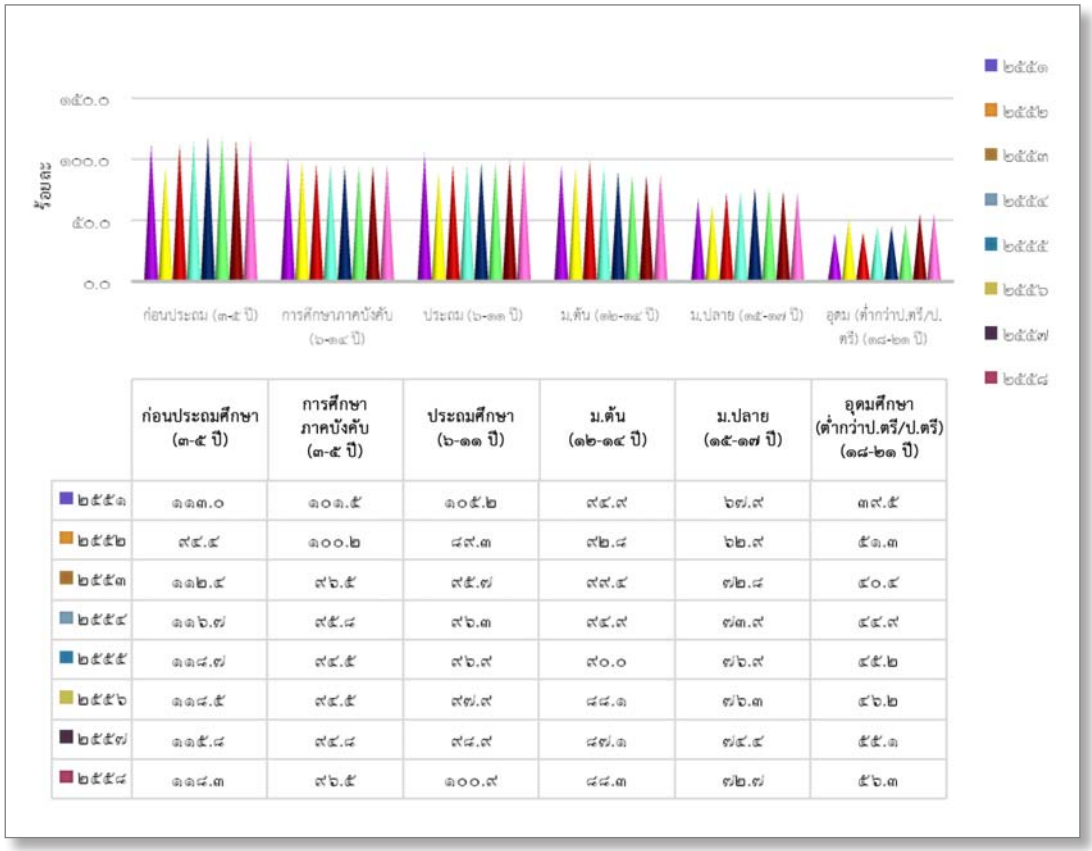
- * หมายถึง จำนวนโรงเรียนไม่นับซ้ำ โดยจำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษามีการนับซ้ำเนื่องจากบางโรงเรียนเปิดสอนมากกว่าหนึ่งระดับ (นับเฉพาะสถานศึกษาที่มีผู้เรียน)

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า เด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษามีแนวโน้มลดลง แต่จำนวนสถานศึกษากลับมิได้ลดลงและมีแนวโน้มที่สถานศึกษาจะมีขนาดเล็กลงและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบการศึกษาทั้งอาคารสถานที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีการทบทวนและบริหารจัดการใหม่ให้มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด

๒.๒ โอกาสทางการศึกษา

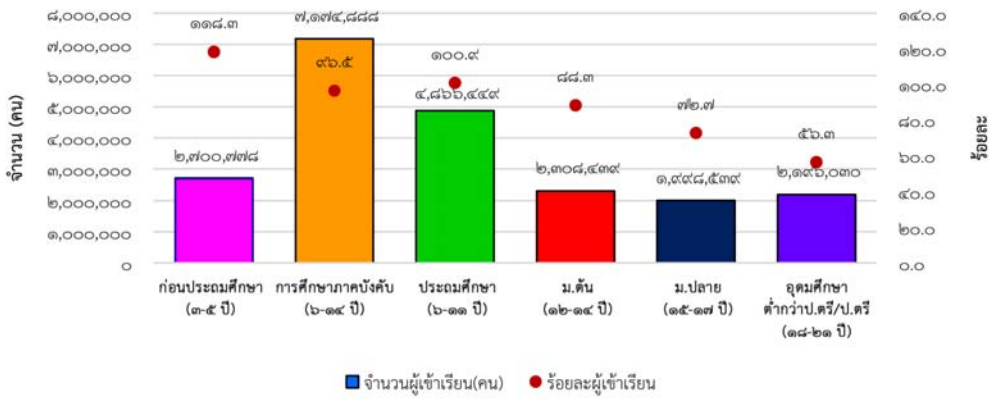
๒.๒.๑ ประชากรกลุ่มอายุวัยเรียน มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล – มัธยมศึกษาตอนปลาย) เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายโครงการเรียนฟรี ๑๕ ปี ของรัฐบาล ตามสิทธิที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่อัตราการเข้าเรียนต่อประชากรช่วงอายุ ๑๒ - ๑๔ ปี มีแนวโน้มลดลงเหลือร้อยละ ๘๘.๓ ในปี ๒๕๕๘ สะท้อนให้เห็นว่า ยังมีประชากรที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาอีกประมาณร้อยละ ๑๑.๗ คิดเป็นจำนวนประมาณ ๓๑๐,๐๐๐ คน

แผนภาพ ๑๒ อัตราการเข้าเรียนของประชากรอายุ ๓ – ๒๑ ปี ปีการศึกษา ๒๕๕๑ – ๒๕๕๘

	ก่อนประถมศึกษา (๓-๕ ปี)	การศึกษาภาคบังคับ (๓-๕ ปี)	ประถมศึกษา (๖-๑๑ ปี)	ม.ต้น (๑๒-๑๔ ปี)	ม.ปลาย (๑๕-๑๗ ปี)	อุดมศึกษา (ต่ำกว่าป.ตรี/ป.ตรี) (๑๘-๒๑ ปี)
๒๕๕๑	๑๑๓.๐	๑๐๑.๕	๑๐๕.๒	๙๔.๙	๖๗.๙	๓๙.๕
๒๕๕๒	๙๔.๔	๑๐๐.๒	๘๙.๓	๗๒.๘	๖๒.๙	๕๑.๓
๒๕๕๓	๑๑๒.๔	๙๖.๕	๙๕.๗	๙๙.๔	๗๒.๘	๔๐.๔
๒๕๕๔	๑๑๖.๗	๙๕.๘	๙๖.๓	๙๔.๙	๗๓.๙	๔๔.๙
๒๕๕๕	๑๑๘.๗	๙๔.๕	๙๖.๙	๙๐.๐	๗๖.๙	๔๕.๒
๒๕๕๖	๑๑๘.๕	๙๔.๕	๙๗.๙	๘๘.๑	๗๖.๓	๔๖.๒
๒๕๕๗	๑๑๕.๘	๙๔.๘	๙๘.๙	๘๗.๑	๗๔.๔	๕๕.๑
๒๕๕๘	๑๑๘.๓	๙๖.๕	๑๐๐.๙	๘๘.๓	๗๒.๗	๕๖.๓

แผนภาพ ๑๓ อัตราการเข้าเรียนของประชากรอายุ ๓ – ๒๑ ปี ปีการศึกษา ๒๕๕๘

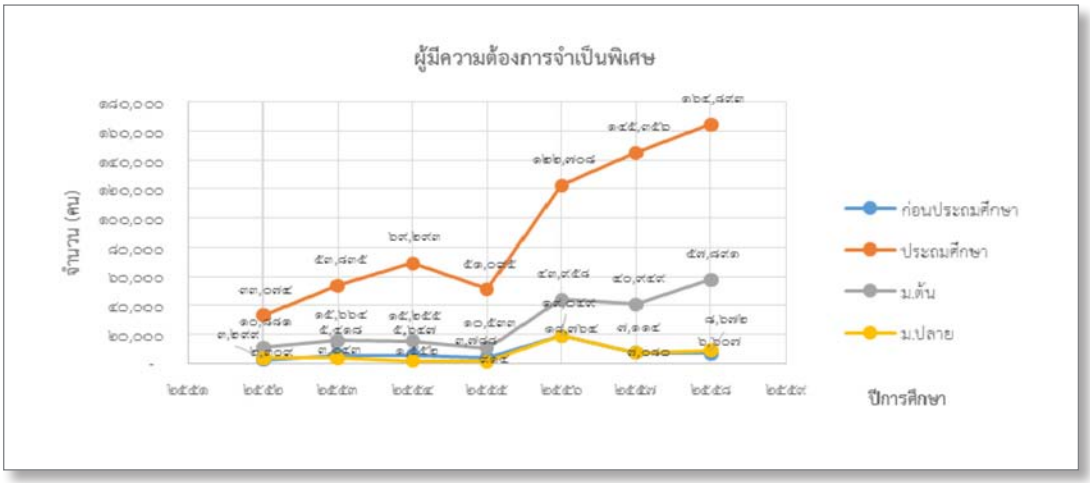

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖, ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘

๒.๒.๒ กลุ่มผู้เรียนที่เป็นเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘ พบว่า จำนวนผู้เรียนดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะปีการศึกษา ๒๕๕๘ มีจำนวนเด็กด้อยโอกาสประเภทเด็กยากจน และผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านปัญหาการเรียนรู้และบกพร่องทางสติปัญญา ได้รับโอกาสเข้าเรียนมากที่สุด

แผนภาพ ๑๔ จำนวนเด็กด้อยโอกาส/ผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

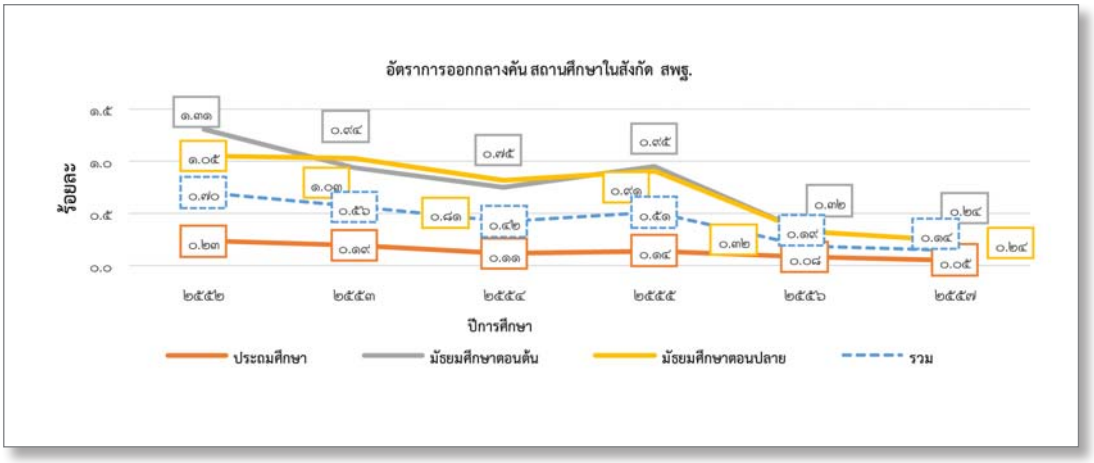

ที่มา : สถิติทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๒, ๒๕๕๓, ๒๕๕๔, ๒๕๕๕, ๒๕๕๖, ๒๕๕๗, ๒๕๕๘)

๒.๒.๓ ปัญหาการออกกลางคัน แม้ว่าจะเป็นปัญหาต่อเนื่องและคาดว่าจะคงอยู่ต่อไป แต่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น เห็นได้จากข้อมูลอัตราการออกกลางคันของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๗ พบว่ามีอัตราลดลงจากร้อยละ ๐.๗๐ ในปี ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๐.๑๔ ในปี ๒๕๕๗ โดยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีอัตราการออกกลางคันลดลงมากที่สุด สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาการอพยพตามผู้ปกครอง ปัญหาการปรับตัวและปัญหาครอบครัว

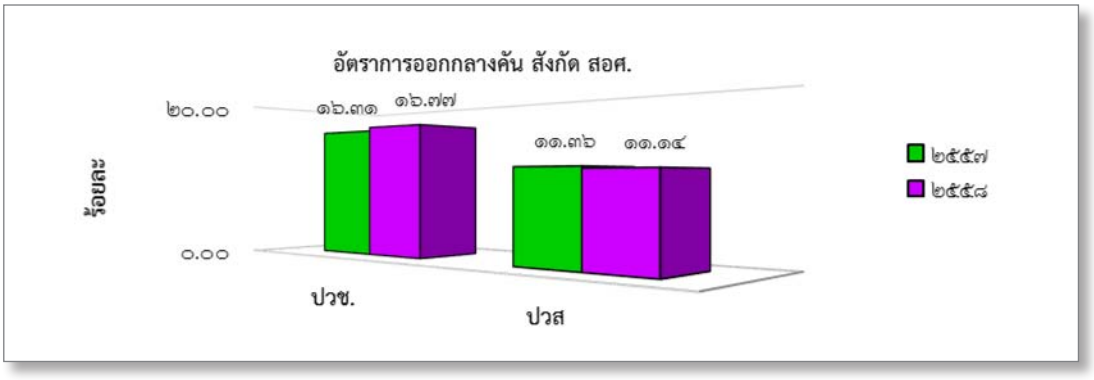
แผนภาพ ๑๕ อัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗

ที่มา : สถิติทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘

ส่วนข้อมูลอัตราการออกกลางคันของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๖.๓๑ (๗๑,๓๒๑ คน) ในปี ๒๕๕๗ เป็นร้อยละ ๑๖.๗๗ (๗๒,๘๗๓ คน) ในปี ๒๕๕๘ และในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ลดลงจากร้อยละ ๑๑.๓๖ (๒๔,๔๙๐ คน) เป็นร้อยละ ๑๑.๑๔ (๒๖,๒๕๘ คน) ในช่วงเวลาเดียวกัน ตามลำดับ โดยสาเหตุการออกกลางคันส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว ยาเสพติด และการก่อคดีต่าง ๆ

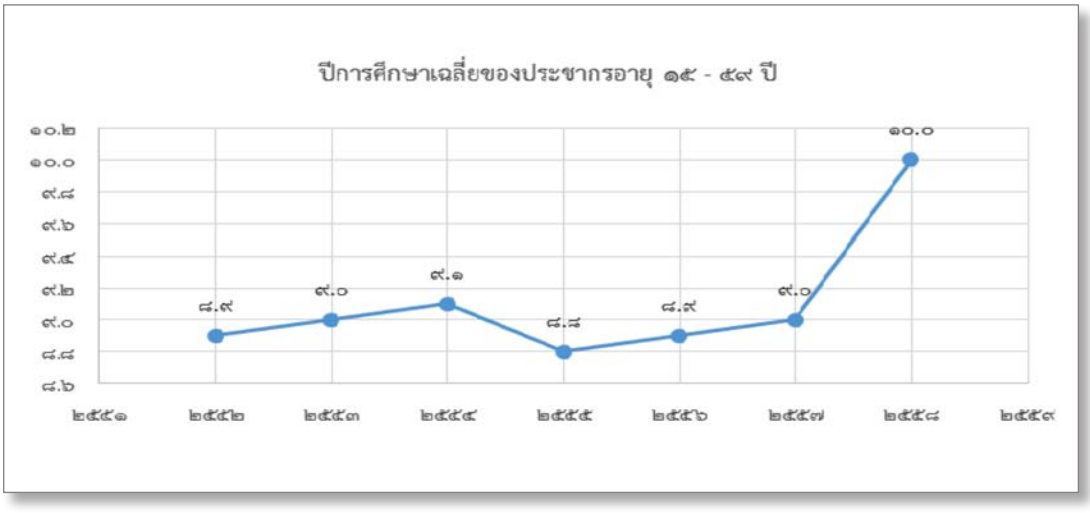
แผนภาพ ๑๖ อัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗

ที่มา : เอกสารอัดสำเนาจำนวนผู้ออกกลางคัน ปีการศึกษา ๒๕๕๗ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๙

๒.๒.๔ ระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงานที่มีอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี ทั้งที่อยู่ในวัยเรียนและที่อยู่ในกำลังแรงงาน พบว่า ในช่วงปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘ ประชากรในกลุ่มอายุดังกล่าวได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งเห็นได้จากจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๘.๙ ปี ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๑๐.๐ ปี ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งเทียบได้กับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสัดส่วนของประชากรวัยแรงงาน ที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๔๔.๔๐ เป็นร้อยละ ๕๒.๒๕ ในช่วงเวลาเดียวกัน ในขณะที่ร้อยละของกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นค่อนข้างคงที่ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานเพื่อยกระดับการศึกษาให้แก่แรงงานยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง และกำลังแรงงานระดับกลางที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. มีอยู่ ไม่ถึงร้อยละ ๑๐ เท่านั้น

แผนภาพ ๑๗ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

ตาราง ๗ ร้อยละของกำลังแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป

หน่วย : ร้อยละ

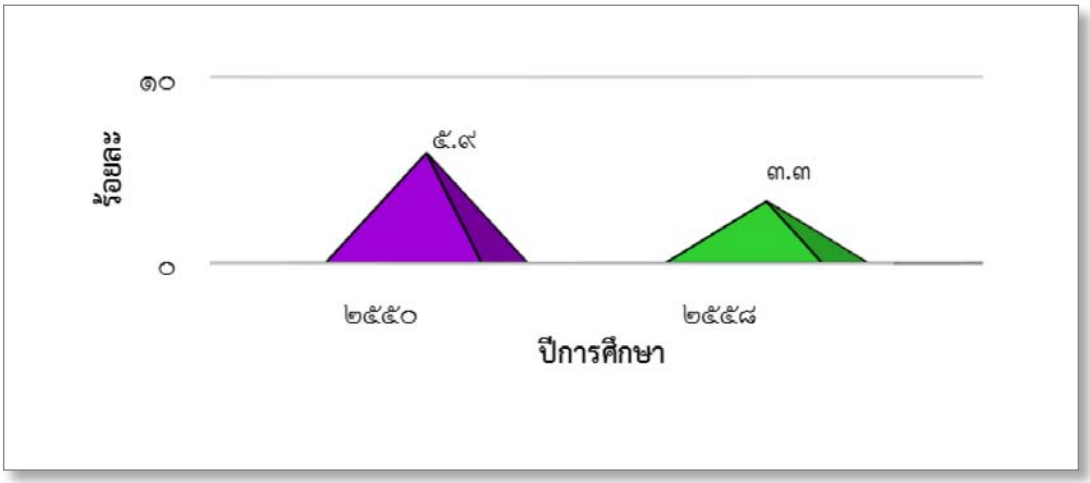
ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ประถมศึกษา	๒๒.๕๕	๒๒.๘๒	๒๒.๖๓	๒๒.๙๙	๒๔.๑๑	๒๒.๘๙	๒๒.๒๙
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๕.๔๘	๑๕.๗๕	๑๖.๐๔	๑๖.๑๙	๑๖.๕๘	๑๖.๐๕	๑๕.๘๒
มัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป	๔๔.๔๐	๔๕.๕๙	๔๖.๙๒	๔๗.๘๖	๔๘.๘๖	๕๑.๐๔	๕๒.๒๕
มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ	๙.๙๓	๑๐.๔๐	๑๐.๖๔	๑๑.๒๖	๑๑.๕๕	๑๑.๖๖	๑๒.๒๘
ปวช.	๓.๔๓	๓.๔๒	๓.๔๑	๓.๒๕	๓.๒๓	๓.๔๘	๓.๕๕
ปวส.	๔.๗๙	๔.๒๓	๕.๑๓	๕.๒๙	๕.๑๔	๕.๐๘	๕.๓๗
อุดมศึกษา	๘.๗๒	๗.๓๗	๙.๖๓	๑๐.๐๘	๑๐.๔๙	๑๒.๘๘	๑๓.๓๓

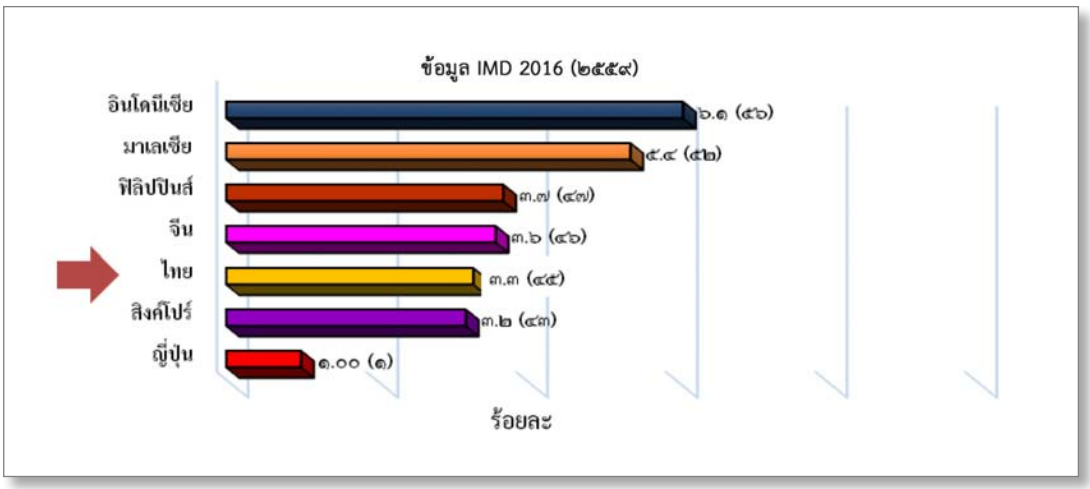
ที่มา : ข้อมูลภาวะการทำงานของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างอิงจากรายงานผลการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

หมายเหตุ : ข้อมูลแต่ละปีเฉลี่ยจาก ๔ ไตรมาส

๒.๒.๕ อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จากข้อมูลของ IMD พบว่ามีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๕.๙ ในปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๓.๓ ในปี ๒๕๕๘ (อันดับที่ ๔๕ จาก ๕๘ ประเทศ) โดยในปี ๒๕๕๗ มีอัตราการไม่รู้หนังสือน้อยกว่าประเทศจีน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยสามารถลดอัตราการไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ได้ค่อนข้างมาก หลังจากมีอัตราการไม่รู้หนังสือสูงถึงร้อยละ ๕.๙ ในปี ๒๕๕๐

แผนภาพ ๑๘ อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๘

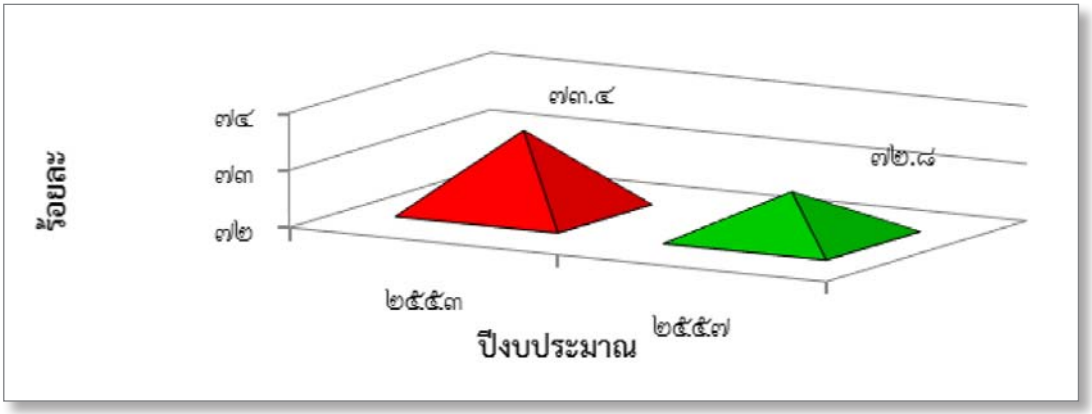
ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2013, 2014, 2015 และ 2016
(The World Competitiveness Center, 2013, 2014, 2015, 2016)
หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออันดับที่ได้รับการจัดอันดับของแต่ละประเทศ

ข้อมูลข้างต้นสะท้อนภาพการได้รับบริการการศึกษาของประชากรในวัยเรียนที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่เข้าศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ปัญหาของประชากรวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ ๑๑.๗ และประชากรวัยแรงงานที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาและให้ความสำคัญเป็นการเร่งด่วน

๒.๓ คุณภาพของการศึกษา

๒.๓.๑ พัฒนาการของเด็กแรกเกิดถึงอายุ ๕ ปี ในช่วงปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ พบว่าเด็กแรกเกิด ถึงอายุ ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยลดลงจากร้อยละ ๗๓.๔ เป็นร้อยละ ๗๒.๘ ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจมาจากการที่พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง ทั้งทางสุขภาพกาย สุขภาพจิต และโภชนาการ และขาดโอกาสเรียนรู้วิธีการเป็นพ่อแม่ที่ดี แม้ว่ารัฐจะได้ดำเนินการกำหนดนโยบายและแผนบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยร่วมกับหลายกระทรวงอย่างต่อเนื่อง แต่ผลลัพธ์ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ในปี ๒๕๕๘ ยังมีเด็กอายุ ๒ - ๕ ปี ประมาณร้อยละ ๑๓.๓๔ (ประมาณ ๔.๑ แสนคน) ที่ไม่ได้เข้าเรียนในศูนย์เด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

แผนภาพ ๑๙ ร้อยละของเด็กแรกเกิดถึงอายุ ๕ ปี ที่มีพัฒนาการสมวัย ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗

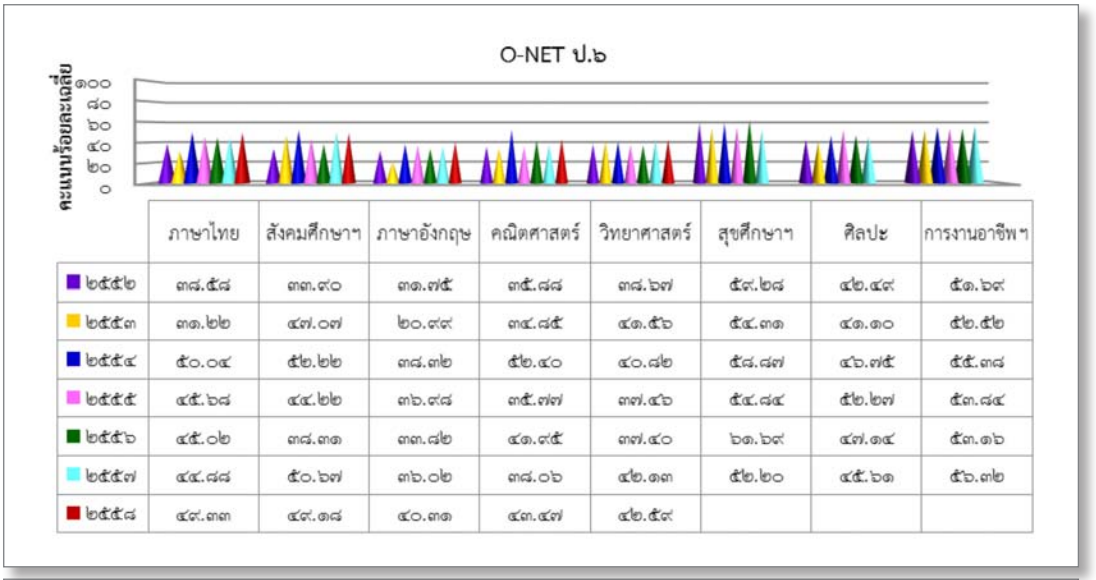

ที่มา : ข้อมูลกระทรวงสาธารณสุขอ้างอิงจากรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙)
(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

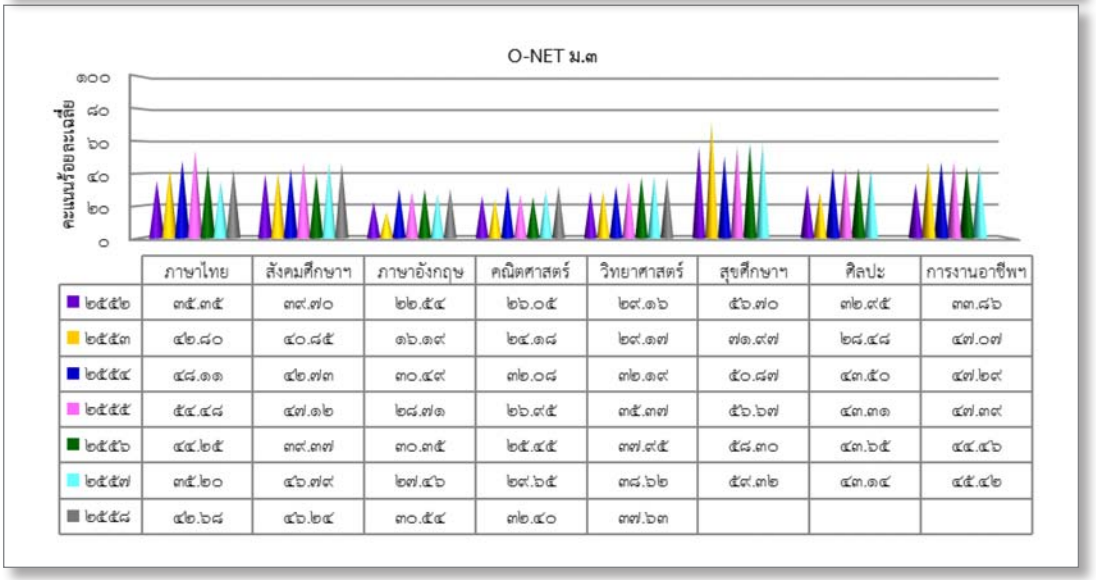
๒.๓.๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ พบว่าอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ โดยในปี ๒๕๕๙ ผลคะแนน O-NET ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย ๕๒.๒๙ วิชาวิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ย ๓๑.๖๒ และ ๓๖.๘๙

ตามลำดับ ในส่วนวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย ๒๗.๓๖ และ ๒๔.๘๒ ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นคุณภาพของการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกันสูง ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการศึกษานอกระบบ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ด้านทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม พบว่า ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ และคะแนนมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะด้านความรู้พื้นฐานมีคะแนนค่อนข้างต่ำมาก

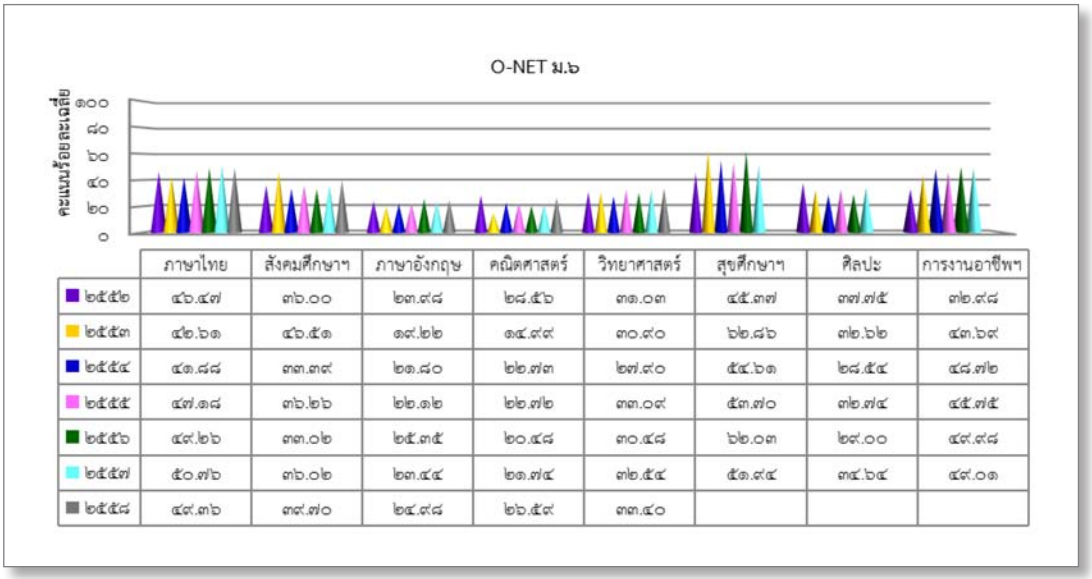
แผนภาพ ๒๐ คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ภาพรวมทั้งประเทศ ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

	ภาษาไทย	สังคมศึกษาฯ	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สุขศึกษาฯ	ศิลปะ	การงานอาชีพฯ
๒๕๕๒	๓๘.๕๘	๓๓.๙๐	๓๑.๗๕	๓๕.๘๘	๓๘.๖๗	๕๙.๒๘	๔๒.๔๙	๕๑.๖๙
๒๕๕๓	๓๑.๒๒	๔๗.๐๗	๒๐.๙๙	๓๔.๘๕	๔๑.๕๖	๕๔.๓๑	๔๑.๑๐	๕๒.๕๒
๒๕๕๔	๕๐.๐๔	๕๒.๒๒	๓๘.๓๒	๕๒.๔๐	๔๐.๘๒	๕๘.๘๗	๔๖.๗๕	๕๕.๓๘
๒๕๕๕	๔๕.๖๘	๔๔.๒๒	๓๖.๙๘	๓๕.๗๗	๓๗.๔๖	๕๔.๘๔	๕๒.๒๗	๕๓.๘๔
๒๕๕๖	๔๕.๐๒	๓๘.๓๑	๓๓.๘๒	๔๑.๙๕	๓๗.๔๐	๖๑.๖๙	๔๗.๑๔	๕๓.๑๖
๒๕๕๗	๔๔.๘๘	๕๐.๖๗	๓๖.๐๒	๓๘.๐๖	๔๒.๑๓	๕๒.๒๐	๔๕.๖๑	๕๖.๓๒
๒๕๕๘	๔๙.๓๓	๔๙.๑๘	๔๐.๓๑	๔๓.๔๗	๔๒.๕๙			

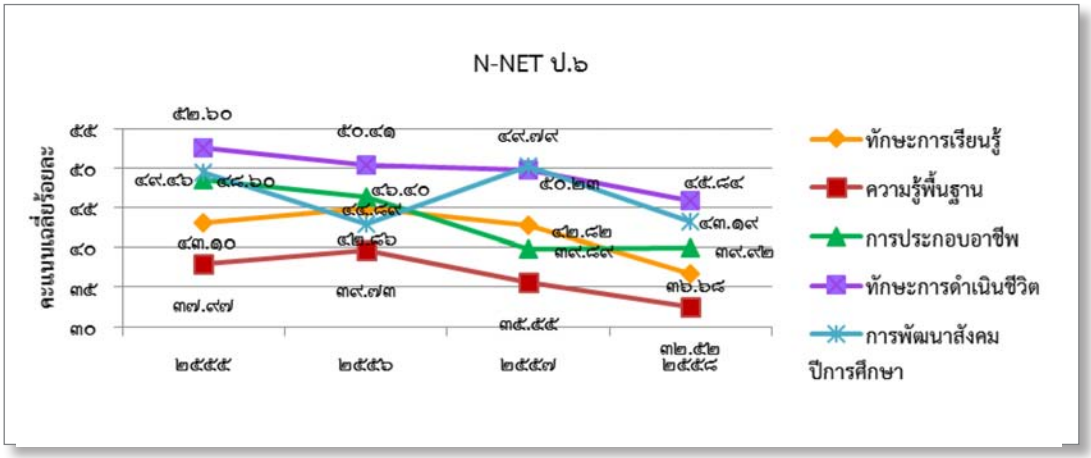
	ภาษาไทย	สังคมศึกษาฯ	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สุขศึกษาฯ	ศิลปะ	การงานอาชีพฯ
๒๕๕๒	๓๕.๓๕	๓๙.๗๐	๒๒.๕๔	๒๖.๐๕	๒๙.๑๖	๕๖.๗๐	๓๒.๙๕	๓๓.๘๖
๒๕๕๓	๔๒.๘๐	๔๐.๘๕	๑๖.๑๙	๒๔.๑๘	๒๙.๑๗	๗๑.๙๗	๒๘.๔๘	๔๗.๐๗
๒๕๕๔	๔๘.๑๑	๔๒.๗๓	๓๐.๔๙	๓๒.๐๘	๓๒.๑๙	๕๐.๘๗	๔๓.๕๐	๔๗.๒๙
๒๕๕๕	๕๔.๔๘	๔๗.๑๒	๒๘.๗๑	๒๖.๙๕	๓๕.๓๗	๕๖.๖๗	๔๓.๓๑	๔๗.๓๙
๒๕๕๖	๔๔.๒๕	๓๙.๓๗	๓๐.๓๕	๒๕.๔๕	๓๗.๙๕	๕๘.๓๐	๔๓.๖๕	๔๔.๔๖
๒๕๕๗	๓๕.๒๐	๔๖.๗๙	๒๗.๔๖	๒๙.๖๕	๓๘.๖๒	๕๙.๓๒	๔๓.๑๔	๔๕.๔๒
๒๕๕๘	๔๒.๖๘	๔๖.๒๔	๓๐.๕๔	๓๒.๔๐	๓๗.๖๓			

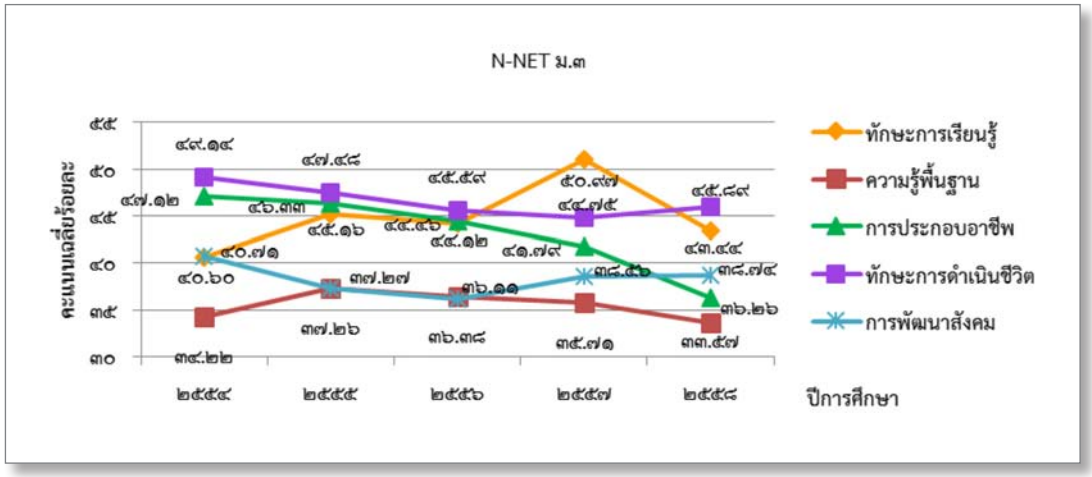

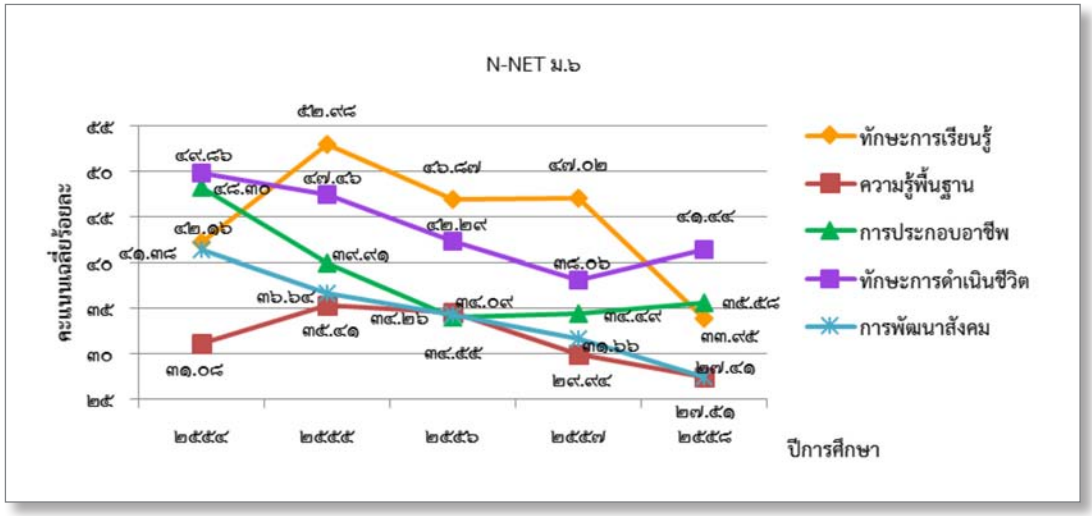
	ภาษาไทย	สังคมศึกษาฯ	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สุขศึกษาฯ	ศิลปะ	การงานอาชีพฯ
๒๕๕๒	๔๖.๔๗	๓๖.๐๐	๒๓.๙๘	๒๘.๕๖	๓๑.๐๓	๔๕.๓๗	๓๗.๗๕	๓๒.๙๘
๒๕๕๓	๔๒.๖๑	๔๖.๕๑	๑๙.๒๒	๑๔.๙๙	๓๐.๙๐	๖๒.๘๖	๓๒.๖๒	๔๓.๖๙
๒๕๕๔	๔๓.๘๘	๓๓.๓๙	๒๑.๘๐	๒๒.๗๓	๒๗.๙๐	๕๔.๖๑	๒๘.๕๕	๔๘.๗๒
๒๕๕๕	๔๗.๑๘	๓๖.๒๖	๒๒.๑๒	๒๒.๗๒	๓๓.๐๙	๕๓.๗๐	๓๒.๗๔	๔๕.๗๕
๒๕๕๖	๔๙.๒๖	๓๓.๐๒	๒๕.๓๕	๒๐.๔๘	๓๐.๔๘	๖๒.๐๓	๒๙.๐๐	๔๙.๙๘
๒๕๕๗	๕๐.๗๖	๓๖.๐๒	๒๓.๔๔	๒๑.๗๔	๓๒.๕๔	๕๑.๙๕	๓๔.๖๕	๔๙.๐๑
๒๕๕๘	๔๙.๓๖	๓๙.๗๐	๒๔.๙๘	๒๖.๕๙	๓๓.๔๐			

ที่มา : ข้อมูลของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ ๒๑ คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

ที่มา : ข้อมูลของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
หมายเหตุ : ใช้คะแนน N-NET รอบ ๒

๒.๓.๓ ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเทียบกับนานาประเทศทั่วโลกและในอาเซียน โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ซึ่งมุ่งเน้นการประเมินความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ การอ่านและคณิตศาสตร์ จากการเรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตหรือสถานการณ์จริง พบว่า ผลการประเมิน PISA 2015 (ปี ๒๕๕๘) คะแนนเฉลี่ยด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ การรู้เรื่องการอ่าน และการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยอายุ ๑๕ ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ทุกวิชา โดยประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ ๕๕ จาก ๗๒ ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ และเวียดนาม ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๑ และ ๘ ตามลำดับ

ตาราง ๘ ผลการทดสอบของโครงการ PISA 2015

หน่วย : คะแนน

อันดับ	ประเทศ	วิทยาศาสตร์	ทักษะการอ่าน	คณิตศาสตร์
๑	สิงคโปร์	๕๕๖	๕๓๕	๕๖๔
๒	ญี่ปุ่น	๕๓๘	๕๑๖	๕๓๒
๔	จีน (ไทเป)	๕๓๒	๔๙๗	๕๔๒
๖	จีน (มาเก๊า)	๕๒๙	๕๐๙	๕๔๔
๘	เวียดนาม	๕๒๕	๔๘๗	๔๙๕
๙	ฮ่องกง	๕๒๓	๕๒๗	๕๔๘
๑๐	จีน (ปักกิ่ง-เซี่ยงไฮ-เจียงซู-กวางตุ้ง)	๕๑๘	๔๙๔	๕๓๑
๑๑	เกาหลี	๕๑๖	๕๑๗	๕๒๔
ค่าเฉลี่ยนานาชาติ (OECD)		***๔๙๓***	***๔๙๓***	***๔๙๐***
๕๕	***ไทย***	***๔๒๑***	***๔๐๙***	***๔๑๕***
๖๓	อินโดนีเซีย	๔๐๓	๓๙๗	๓๘๖

ที่มา : สรุปผลการประเมิน PISA 2015 ในวิชาวิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๙)

ส่วนการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยเทียบกับนานาชาติ (Trends in International Mathematics and Science Study : TIMSS) ซึ่งเน้นการประเมินความรู้และทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรของนักเรียน พบว่า ในปี ๒๕๕๔ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ของไทย มีคะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ลำดับที่ ๓๔ และ ๒๙ จาก ๕๒ ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ โดยคณิตศาสตร์จัดอยู่ในกลุ่มอ่อนที่สุด ส่วนวิทยาศาสตร์อยู่ในกลุ่มพอใช้ ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ของไทย จากผลการประเมินในปี ๒๕๕๘ พบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่อันดับที่ ๒๖ จาก ๓๗ ประเทศ ทั้งสองวิชา แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาความรู้ความสามารถ การคิดวิเคราะห์ และการนำไปใช้ โดยเฉพาะด้านที่กำหนดเป็นสาระหลักในการประเมินระดับนานาชาติ ได้แก่ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ตาราง ๙ ผลการประเมิน TIMSS 2011 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ TIMSS 2015 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วย : คะแนน

ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย ป.๔		
	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์
สิงคโปร์	๖๐๖ (๑)	เกาหลีใต้	๕๘๗(๑)
เกาหลีใต้	๖๐๕ (๒)	สิงคโปร์	๕๘๓ (๒)
ฮ่องกง	๖๐๒ (๓)	ฟินแลนด์	๕๗๐ (๓)
จีน-ไทเป	๕๙๑ (๔)	ญี่ปุ่น	๕๕๙ (๔)
ญี่ปุ่น	๕๘๕ (๕)	รัสเซีย	๕๕๒ (๕)
ไทย	***๔๕๘ (๓๔)***	***ไทย***	***๔๗๒ (๒๙)***

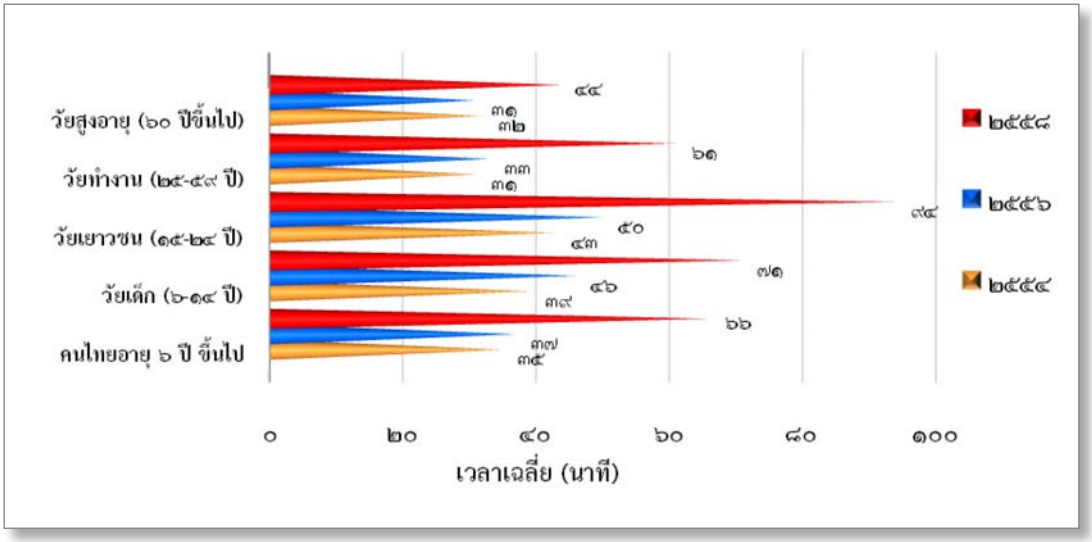
หน่วย : คะแนน

ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย ม.๒		
	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์
สิงคโปร์	๖๒๑ (๑)	สิงคโปร์	๕๙๙ (๑)
เกาหลีใต้	๖๐๖ (๒)	ญี่ปุ่น	๕๗๑ (๒)
จีน-ไทเป	๕๙๙ (๓)	จีน-ไทเป	๕๖๙ (๓)
ฮ่องกง	๕๙๔ (๔)	เกาหลีใต้	๕๕๖ (๔)
ญี่ปุ่น	๕๘๖ (๕)	ฮ่องกง	๕๔๖ (๕)
มาเลเซีย	๔๖๕ (๑๙)	มาเลเซีย	๔๗๑ (๒๓)
ไทย	***๔๓๑ (๒๖)***	***ไทย***	***๔๕๖ (๒๖)***

ที่มา : สรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2011 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๖) และสรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2015 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, ๒๕๕๙)

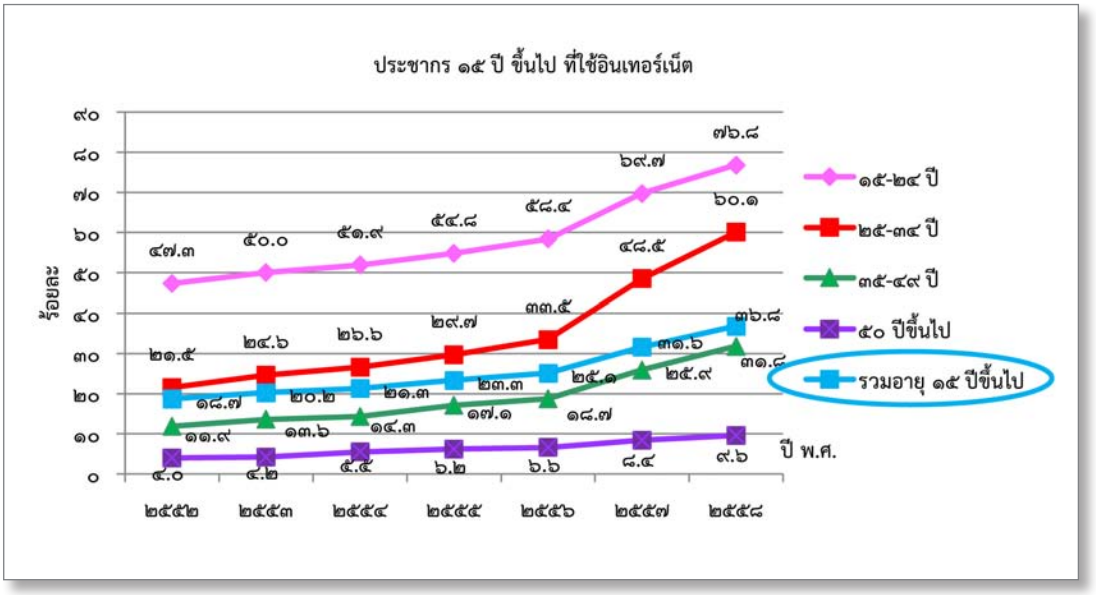
๒.๓.๔ ทักษะการเรียนรู้และการใฝ่หาความรู้ของคนไทย เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน จากข้อมูลการอ่านหนังสือของคนไทยอายุ ๖ ปีขึ้นไป พบว่า เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนและนอกเวลาทำงาน เพิ่มขึ้นจาก ๓๕ นาทีต่อวัน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๖๖ นาทีต่อวัน ในปี ๒๕๕๘ โดยกลุ่มเยาวชน (๑๕ – ๒๔ ปี) ใช้เวลาในการอ่านมากที่สุด ๙๔ นาทีต่อวัน อย่างไรก็ตาม เยาวชนอ่านหนังสือประเภทข้อความในสื่อสังคมออนไลน์/SMS/E-mail มากถึงร้อยละ ๘๓.๓ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแหล่งข้อมูลที่เยาวชนไทยส่วนใหญ่ให้ความสนใจ นอกจากนี้ ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๘.๗ ในปี ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๓๖.๘ ในปี ๒๕๕๘ โดยลักษณะการใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่ยังเป็นแบบตั้งรับ ผู้เรียนใช้เพื่อการสืบค้นเนื้อหาสาระ แต่ยังขาดความสามารถในการจัดการและการสังเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นได้ รวมถึงการใช้ประโยชน์ด้านอื่น

แผนภาพ ๒๒ เวลาเฉลี่ยที่คนไทยอายุ ๖ ปีขึ้นไป ใช้ในการอ่านหนังสือต่อวัน จำแนกตามกลุ่มวัย ปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘

ที่มา : รายงานสรุปสำหรับผู้บริหารการสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๘ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๘)

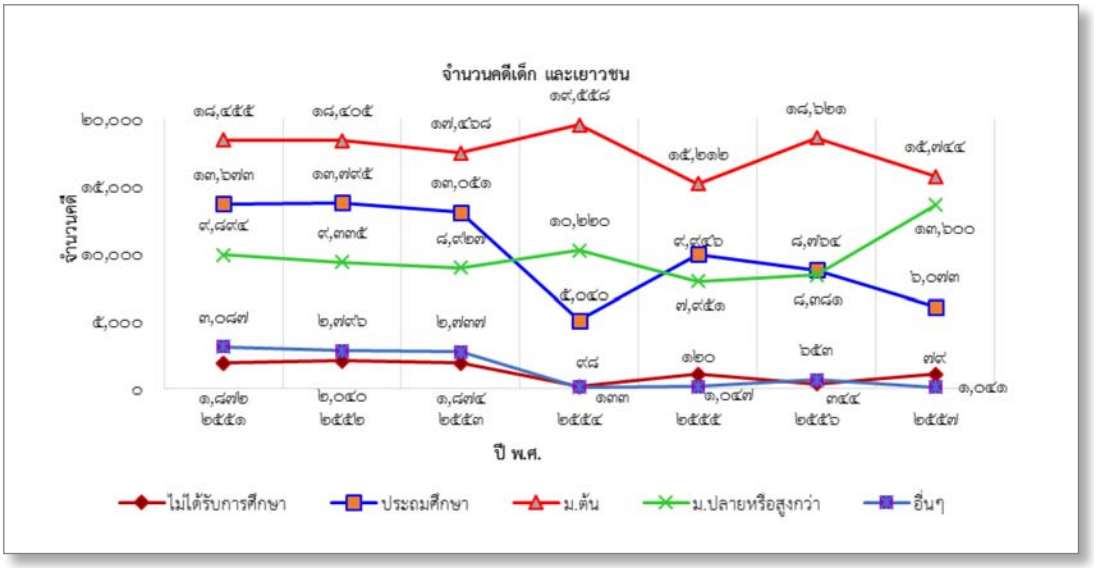
แผนภาพ ๒๓ ร้อยละของประชากรอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

ที่มา : รายงานสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.๒๕๕๘ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๘)

๒.๓.๕ คุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชน พบว่า จำนวนคดีเด็กและเยาวชน (อายุ ๑๐ – ๑๘ ปี) ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มลดลง จาก ๔๖,๓๗๑ คน ในปี ๒๕๕๒ เหลือ ๓๖,๕๓๗ คน ในปี ๒๕๕๗ แต่ก็ยังถือว่ามีจำนวนมาก พอสมควร โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีมากกว่า ๑๕,๐๐๐ คน ในทุกปี

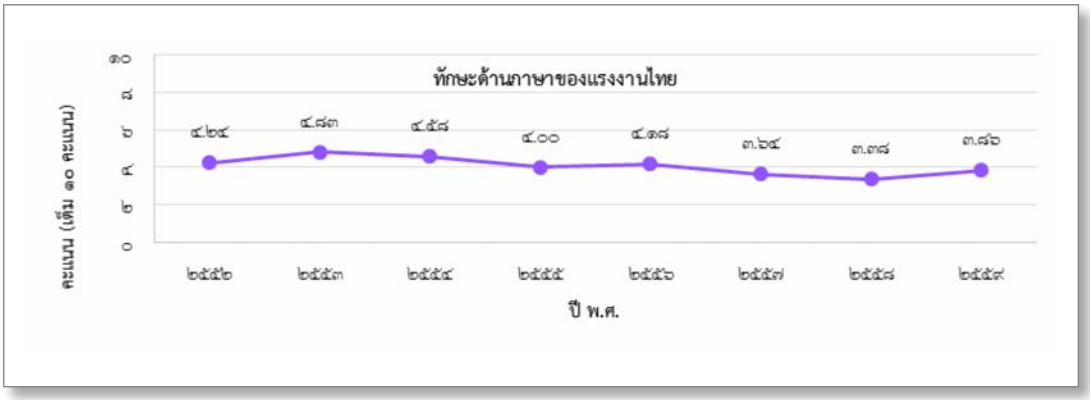
แผนภาพ ๒๔ จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗

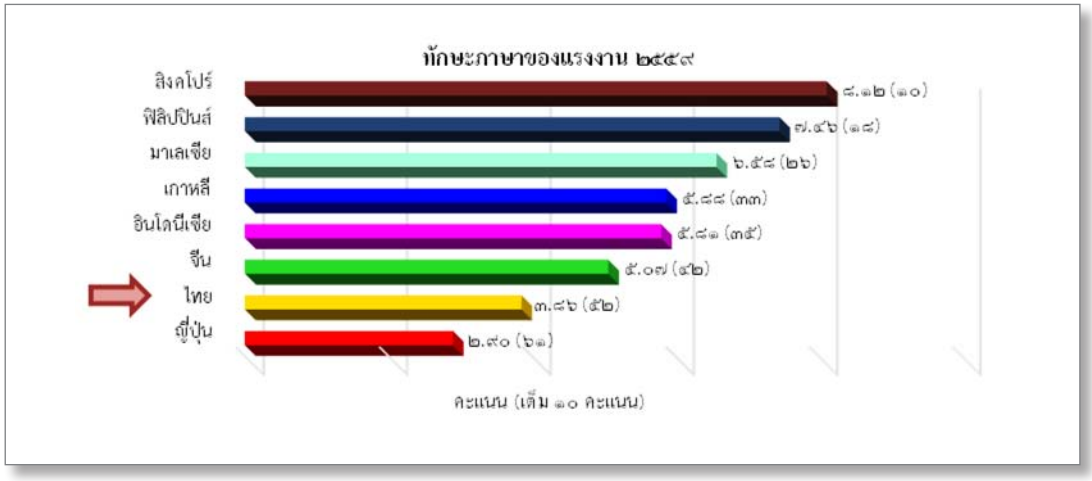

ที่มา : ปี ๒๕๕๑ – ๒๕๕๖ ข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ปี ๒๕๕๗ ข้อมูลจากรายงานสถิติคดีประจำปี ๒๕๕๗ (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๕๘)

๒.๓.๖ ทักษะด้านภาษาของแรงงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการของประเทศไทยและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีแนวโน้มลดลง จากข้อมูลของ IMD พบว่า คะแนนการประเมินทักษะภาษาลดลงจาก ๔.๒๔ คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน) ในปี ๒๕๕๒ เหลือ ๓.๘๖ คะแนน ในปี ๒๕๕๙ ส่วนทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๖.๓๖ คะแนน (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน) เป็น ๖.๔๒ คะแนน ในปี ๒๕๕๙ โดยแรงงานไทยมีทักษะด้านภาษาและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในอันดับที่ ๕๒ และ ๕๑ ในขณะที่สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ ๑๐ และ ๙ มาเลเซียอันดับที่ ๒๖ และ ๒๗ ตามลำดับ

แผนภาพ ๒๕ ทักษะด้านภาษา (Language skills) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการของประเทศในเอเชีย ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙

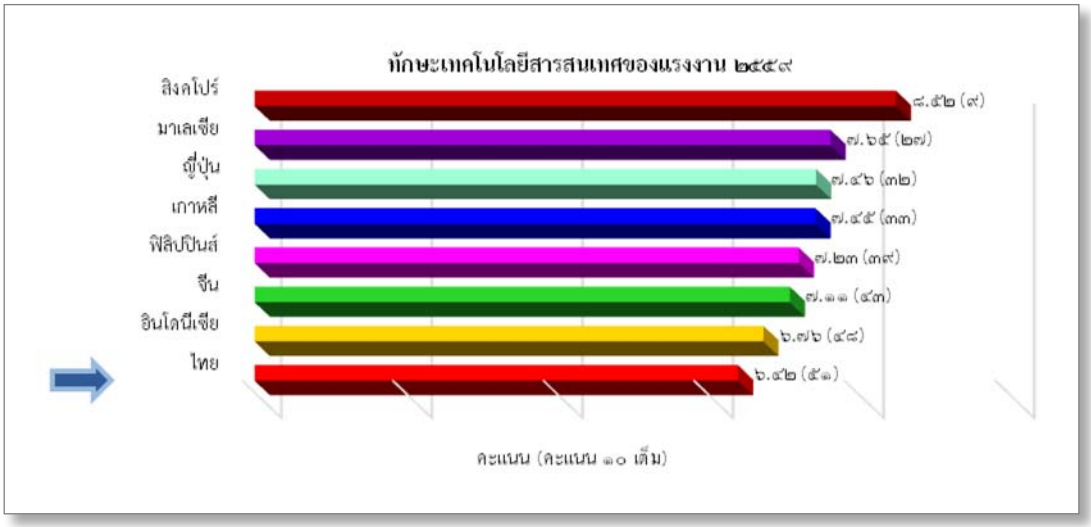
ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2009 , 2010 , 2011 , 2012 , 2013 , 2014 , 2015 และ 2016

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออันดับที่ได้รับการจัดลำดับของแต่ละประเทศ

แผนภาพ ๒๖ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ของแรงงานไทย ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙

แผนภาพ ๒๗ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ของแรงงานของประเทศในเอเชีย ปี ๒๕๕๙

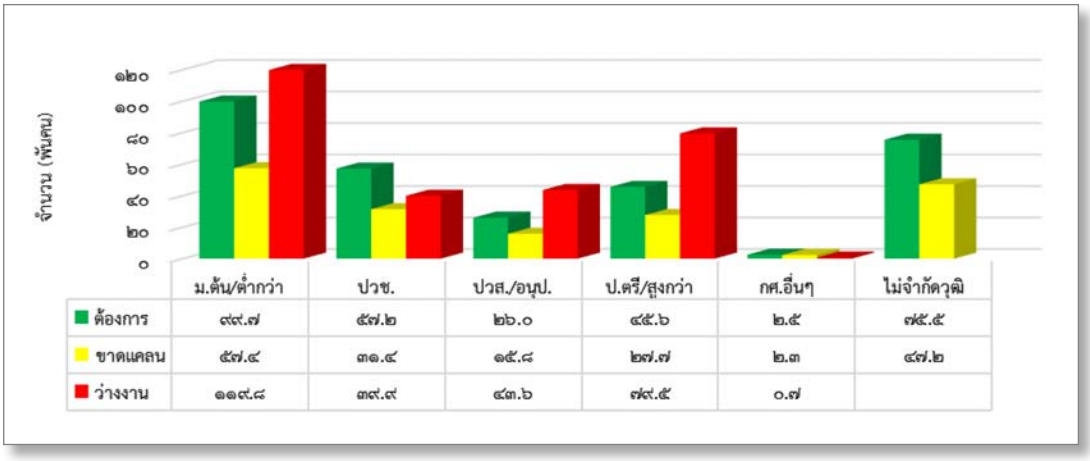

ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2009 , 2010 , 2011 , 2012 , 2013 , 2014 , 2015 และ 2016

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออันดับที่ได้รับการจัดลำดับของแต่ละประเทศ

๒.๓.๗ ผลผลิตของการศึกษากับความต้องการกำลังแรงงาน มีความไม่สอดคล้องกัน เห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่พบว่า แม้ว่าจะมีการขาดแคลนกำลังแรงงานในแต่ละระดับการศึกษา แต่จำนวนผู้ว่างงานก็ยังมีอยู่มาก โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่ามีความขาดแคลนมากที่สุดประมาณ ๕๗,๐๐๐ คน แต่จำนวนผู้ว่างงานก็สูงที่สุดเช่นกัน ส่วนระดับ ปวช. ขาดแคลนประมาณ ๓๑,๔๐๐ คน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสัดส่วนผู้เข้าเรียนระดับ ปวช. ลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๓๗.๗ ในปี ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๓๒.๕ ในปี ๒๕๕๘ สำหรับระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/อนุปริญญา มีจำนวนผู้ว่างงานมากกว่าความต้องการกำลังแรงงาน ถึง ๑.๗ เท่า แสดงให้เห็นว่า การผลิตบัณฑิตในระดับอุดมศึกษายังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาและสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์และระบุสัดส่วนจำนวนการผลิตในแต่ละสาขาวิชาอย่างชัดเจน

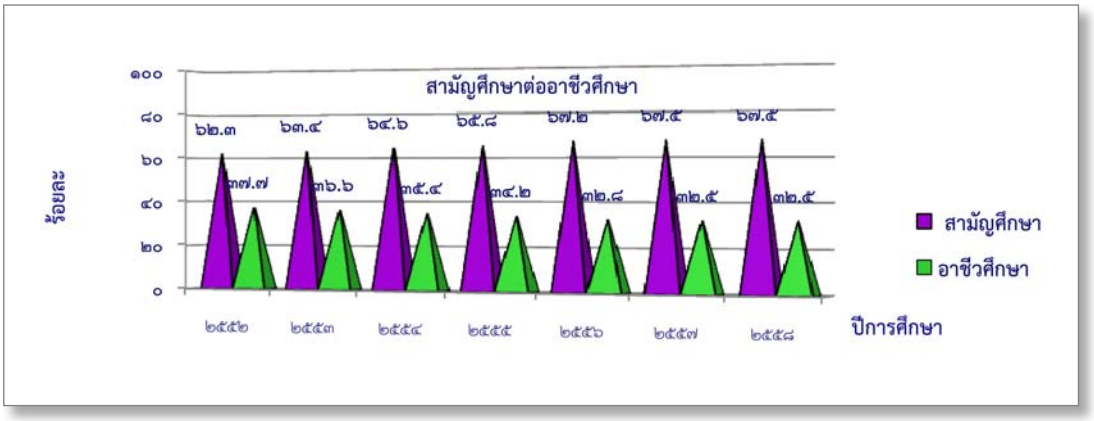
แผนภาพ ๒๘ จำนวนความต้องการกำลังแรงงาน จำนวนแรงงานที่ขาดแคลน และจำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตาม ระดับการศึกษา ปี ๒๕๕๖

	ม.ต้น/ต่ำกว่า	ปวช.	ปวส./อนุป.	ป.ตรี/สูงกว่า	กศ.อื่นๆ	ไม่จำกัดวุฒิ
ต้องการ	๙๙.๗	๕๗.๒	๒๖.๐	๔๕.๖	๒.๕	๗๕.๕
ขาดแคลน	๕๗.๔	๓๑.๔	๑๕.๘	๒๗.๗	๒.๓	๔๗.๒
ว่างงาน	๑๑๙.๘	๓๙.๙	๔๓.๖	๗๙.๕	๐.๗	

ที่มา : สรุปข้อมูลเบื้องต้นการสำรวจความต้องการตลาดแรงงานของสถานประกอบการ พ.ศ. ๒๕๕๖ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๖)

แผนภาพ ๒๙ สัดส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา : สามัญศึกษา ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

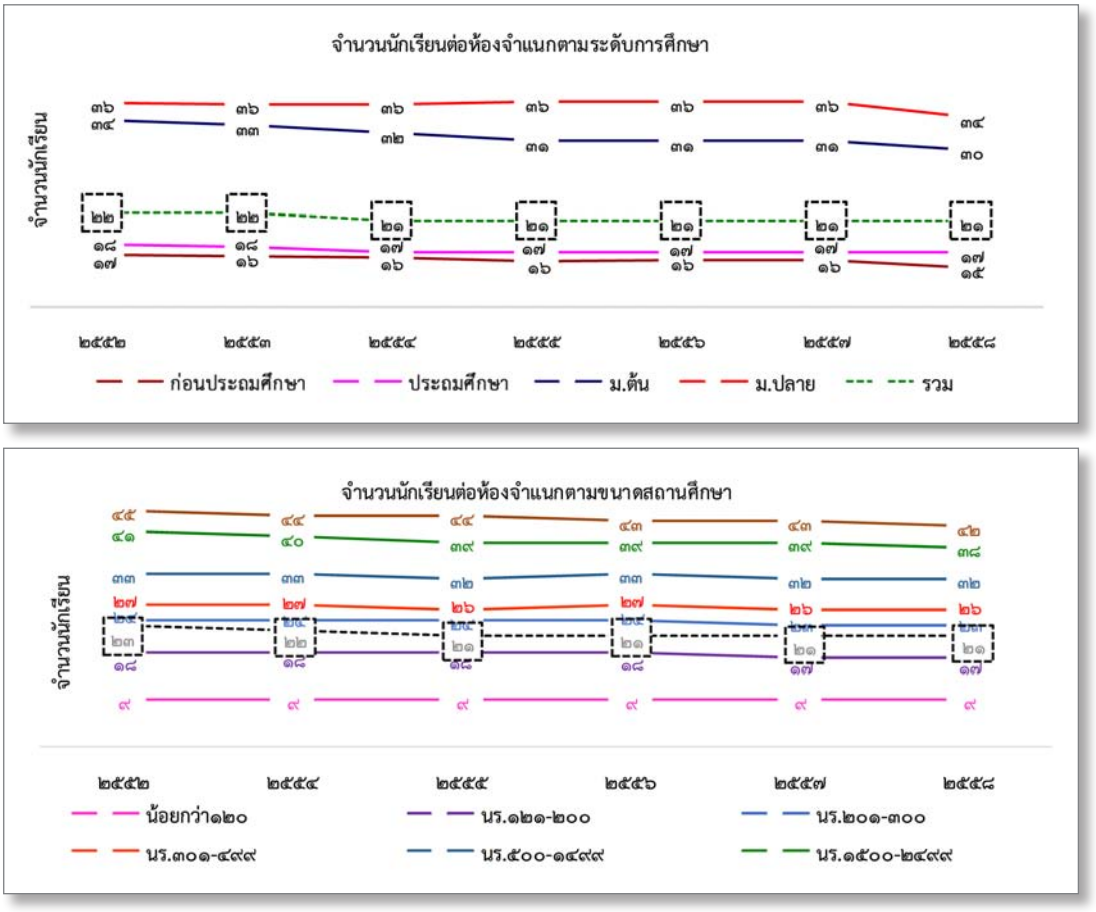
ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติที่เสนอมาข้างต้น ชี้ให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่า คุณภาพการศึกษาทั้งด้านวิชาการและคุณลักษณะของผู้เรียนยังไม่น่าพอใจ นอกจากนี้ ทักษะของกำลังแรงงานไทย ทั้งในด้านสาขาที่เรียนและระดับการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ ส่งผลให้มีผู้ว่างงานจำนวนมาก ภาคการจัดการศึกษาทั้งในส่วนผู้กำหนดนโยบายและแผนการผลิตและสถาบันผู้ผลิตจึงต้องมีการวิเคราะห์ ทบทวนเป้าหมาย สาขาการผลิต และคุณภาพของกระบวนการจัดการศึกษา ทั้งในด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ส่วนภาคเศรษฐกิจและสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาและสร้างเสริมทักษะ สมรรถนะ ให้กับเด็กและเยาวชนของชาติ

๒.๔ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

๒.๔.๑ สัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู จำนวนนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นอกจากสัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อห้องในภาพรวมจะต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดให้ระดับก่อนประถมศึกษา เท่ากับ ๓๐ : ๑ และระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เท่ากับ ๔๐ : ๑ ยังพบว่า จำนวนนักเรียนต่อห้องของสถานศึกษาในแต่ละขนาดมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก จึงควรกำหนดจำนวนผู้เรียนต่อห้องเรียนที่เหมาะสมทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

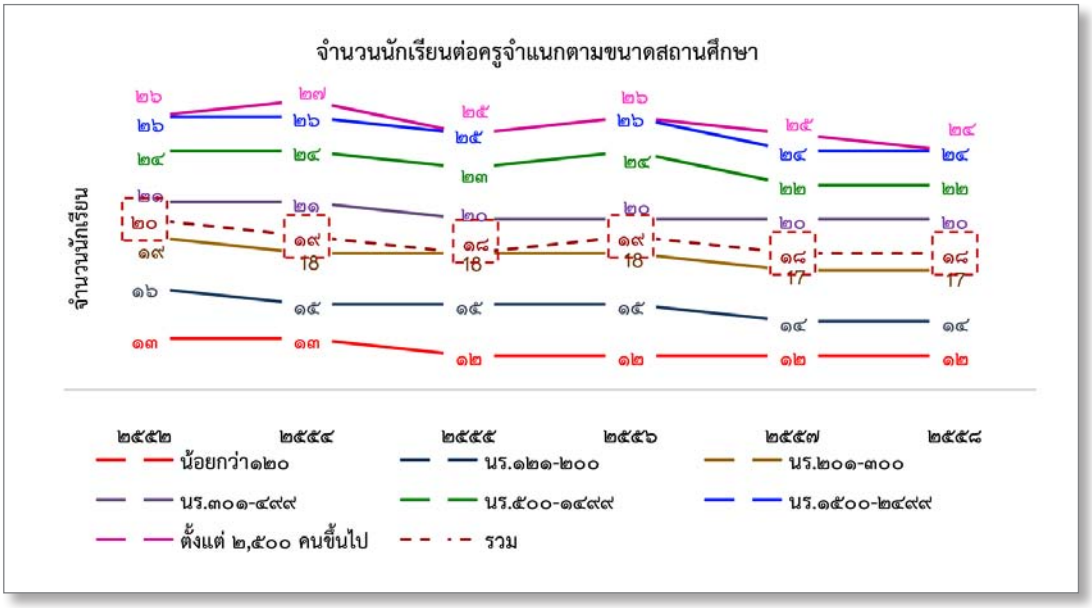
แผนภาพ ๓๐ จำนวนนักเรียนต่อห้องของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

ที่มา : สถิติทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒, ๒๕๕๓, ๒๕๕๔, ๒๕๕๕, ๒๕๕๖, ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘

๒.๔.๒ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าในภาพรวมจำนวนนักเรียนต่อครูต่ำกว่าเกณฑ์ โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นผลจากจำนวนประชากรวัยเรียนที่ลดลง แต่จำนวนครูไม่สามารถลดลงเพื่อให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมา จะมีโครงการเกษียณอายุราชการก่อนเวลา รวมทั้งมีการตัดอัตราครูที่เกษียณ อย่างไรก็ดี แม้ในภาพรวมมีปัญหาครูเกิน แต่ก็พบปัญหาการขาดแคลนครูในบางสาขาวิชาและในบางพื้นที่ การบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหาโดยเฉพาะการบริหารงานบุคคลจึงต้องมีการวางแผนและดำเนินการให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการครูของแต่ละพื้นที่

แผนภาพ ๓๑ จำนวนนักเรียนต่อครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

ที่มา : สถิติทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒, ๒๕๕๓, ๒๕๕๔, ๒๕๕๕, ๒๕๕๖, ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘

๒.๔.๓ การผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษา เกินความต้องการ เนื่องจากสถาบันผลิตครูมุ่งผลิตตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละสถาบัน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ให้ความสำคัญกับปริญญามากกว่าความรู้และสมรรถนะที่สนองตอบความต้องการของตลาดงาน ส่งผลให้เกิดปัญหาครูเกินและขาดแคลนในบางสาขาวิชา โดยเฉพาะสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย การที่สถาบันผลิตครูมุ่งผลิตในเชิงพาณิชย์ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่ขาดทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคลของครู ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาครูไม่ครบชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก ครูสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา ครูต้องรับภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากการสอน เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานพัสดุ งานกิจกรรม เป็นต้น ปัญหาทั้งในเชิงการผลิตและการบริหารเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อศักยภาพและสมรรถนะของครูไทย ทำให้ครูขาดความลุ่มลึกในเนื้อหาวิชาที่สอน

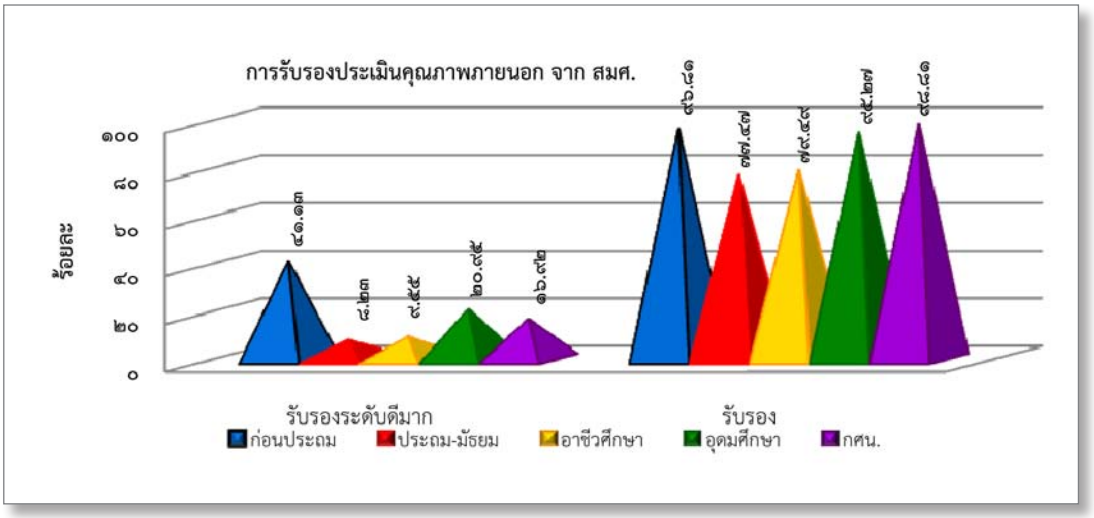
ขาดทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และขาดการประเมินสมรรถนะเพื่อประกันคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง

จากข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า ระบบการผลิตและพัฒนาครู รวมทั้งการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องมีการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิรูปกระบวนการผลิต การพัฒนา และการบริหารงานบุคคลของครูอย่างจริงจัง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ สนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

๒.๕ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

๒.๕.๑ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) พบว่า สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ ได้รับการรับรองมาตรฐานร้อยละ ๙๖.๘๑ ๗๗.๔๗ ๗๙.๔๙ ๙๕.๒๗ และ ๙๘.๘๑ ตามลำดับ หากพิจารณาสถานศึกษาที่ผ่านการรับรอง พบว่า ผลการประเมินที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยระดับพอใช้ ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ส่วนประเภทอาชีวศึกษา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ด้านผลงานที่เป็นโครงงานทางวิชาชีพหรือสิ่งประดิษฐ์ของผู้เรียนที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ ด้านผลงานที่เป็นนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัยของครูที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ และด้านผู้เรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานทางวิชาชีพจากองค์กรที่เป็นที่ยอมรับ และระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ด้านงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ ด้านผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ และด้านผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษายังไม่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ผู้เรียนยังขาดทักษะการค้นคว้า ความคิดสร้างสรรค์ทางนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

แผนภาพ ๓๒ ร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพมาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘) จำแนกตามระดับการศึกษา

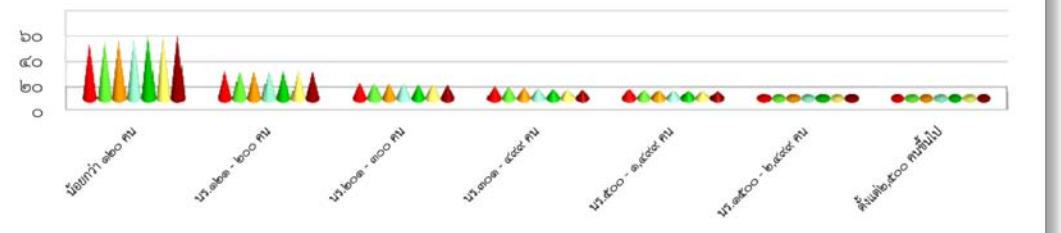

ที่มา : ข้อมูลสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.)

หมายเหตุ : ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา ข้อมูลปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ ระดับอุดมศึกษา ข้อมูลปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ และ กศน.ข้อมูล ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๒.๕.๒ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า ๑๒๐ คน) มีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี ๒๕๕๘ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนน้อยกว่า ๒๐ คน ๒๑ - ๔๐ คน และ ๔๑ - ๖๐ คน มีมากถึง ๑,๐๕๙ ๒,๔๘๘ และ ๓,๓๘๘ แห่ง ตามลำดับ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐเป็นไปอย่างไม่คุ้มค่า

แผนภาพ ๓๓ ร้อยละของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

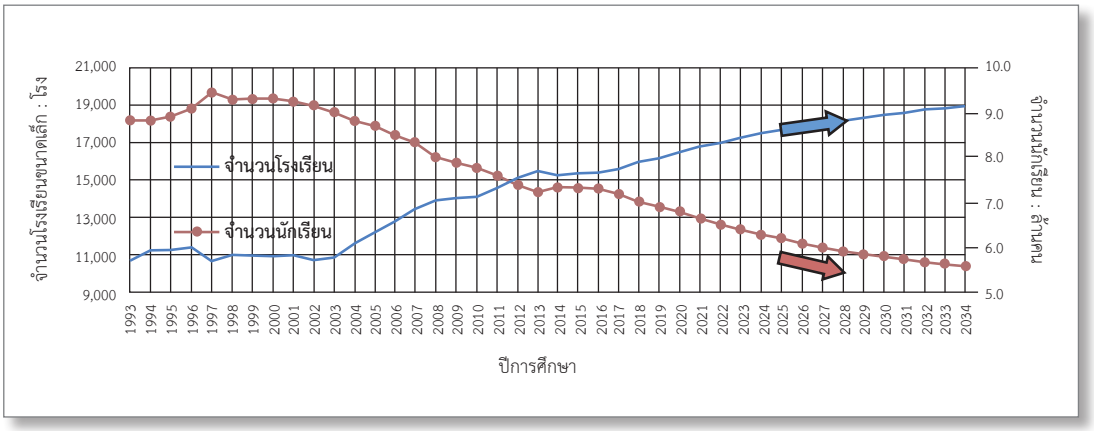

	น้อยกว่า ๑๒๐ คน	น.ร.๑๒๑ - ๒๐๐ คน	น.ร.๒๐๑ - ๓๐๐ คน	น.ร.๓๐๑ - ๔๙๙ คน	น.ร.๕๐๐ - ๑,๔๙๙ คน	น.ร.๑,๕๐๐ - ๒,๔๙๙ คน	ตั้งแต่๒,๕๐๐ คนขึ้นไป
๒๕๕๒	๔๔.๖๑	๒๑.๙๒	๑๓.๒๙	๑๐.๒๓	๗.๖๙	๑.๓๒	๐.๙๔
๒๕๕๓	๔๕.๘๒	๒๑.๙๒	๑๒.๘๖	๙.๗๒	๗.๔๐	๑.๒๙	๑.๐๐
๒๕๕๔	๔๖.๘๓	๒๑.๙๙	๑๒.๗๐	๙.๑๔	๗.๐๑	๑.๒๘	๑.๐๔
๒๕๕๕	๔๗.๖๒	๒๒.๕๑	๑๒.๒๘	๘.๖๔	๖.๖๔	๑.๒๙	๑.๐๓
๒๕๕๖	๔๙.๖๐	๒๑.๖๙	๑๑.๙๑	๘.๐๘	๖.๓๙	๑.๒๘	๑.๐๔
๒๕๕๗	๕๐.๑๕	๒๑.๗๖	๑๑.๘๗	๗.๖๖	๖.๒๙	๑.๒๕	๑.๐๔
๒๕๕๘	๕๐.๕๕	๒๒.๐๔	๑๑.๕๑	๗.๕๐	๖.๑๖	๑.๒๗	๐.๙๘

ที่มา : สถิติทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๒, ๒๕๕๓, ๒๕๕๔, ๒๕๕๕, ๒๕๕๖, ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของธนาคารโลกได้สะท้อนให้เห็นว่า ผลกระทบจากโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลงจะส่งผลให้จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า

แผนภาพ ๓๔ เปรียบเทียบจำนวนประชากรวัยเรียนและแนวโน้มจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก ปี ๒๕๓๖ – ๒๕๕๙ และประมาณการ ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๗๗

ที่มา : ธนาคารโลก : เปรียบเทียบจำนวนประชากรวัยเรียนและแนวโน้มจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก ปี ๒๕๓๖ – ๒๕๕๙ และประมาณการ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๗๗

๒.๕.๓ ผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในระดับภูมิภาคเอเชียและระดับโลก จากข้อมูลของ QS University Rankings : Asia พบว่า ในปี ๒๕๕๒ มหาวิทยาลัยที่อยู่ใน ๓๐๐ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชีย มีมหาวิทยาลัยของไทย ๑๒ แห่ง และลดลงเหลือ ๑๐ แห่ง ในปี ๒๕๕๙ โดยมีมหาวิทยาลัยที่อยู่ใน ๑๐๐ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชียเพียง ๒ แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับที่ ๔๕) และมหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับที่ ๖๑) ในขณะที่มาเลเซียติดอันดับ ๕ แห่ง สิงคโปร์ ๓ แห่ง ส่วนการจัดอันดับมหาวิทยาลัยระดับโลก จากข้อมูล QS World University Rankings ๒๐๑๕/๒๐๑๖ พบว่า มหาวิทยาลัยที่อยู่ใน ๕๐๐ อันดับแรกของโลก มีมหาวิทยาลัยของไทยเพียง ๒ แห่งเดิมเท่านั้น โดยมาเลเซียติดอันดับ ๕ แห่ง และสิงคโปร์ ๒ แห่ง (อีก ๑ แห่ง ที่ติดอันดับระดับภูมิภาคเอเชียไม่เข้าร่วมโครงการ)

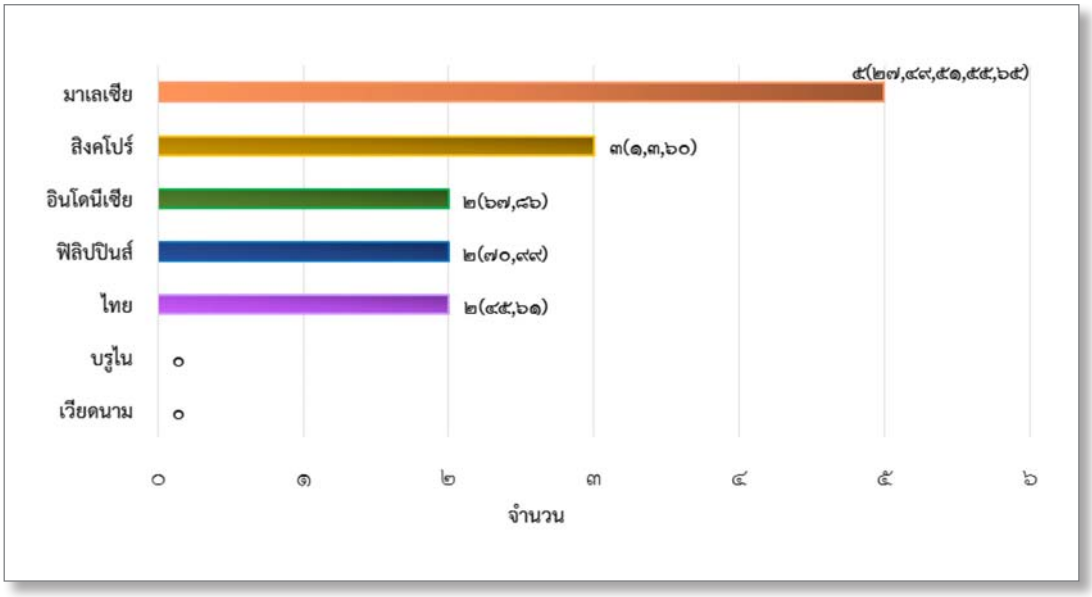
ตาราง ๑๐ มหาวิทยาลัยของประเทศไทยที่ติดอันดับ ๓๐๐ อันดับแรกของภูมิภาคเอเชีย โดย QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA ปี ค.ศ. 2009 - 2016 (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙)

มหาวิทยาลัย	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
มหิดล	๓๐	๒๘	๓๔	๓๘	๔๒	๔๐	๔๔	๖๑
จุฬาลงกรณ์	๓๕	๔๔	๔๗	๔๓	๔๘	๔๘	๕๓	๔๕
เชียงใหม่	๘๑	๗๙	๖๗	๙๑	๙๘	๙๒	๙๙	๑๐๔
ธรรมศาสตร์	๘๕	๙๑	๘๘	๑๑๐	๑๐๗	๑๓๔	๑๔๓	๑๐๑
สงขลานครินทร์	๑๐๙	๑๐๑	๙๕	๑๔๕	๑๔๖	๑๔๒	๑๙๑-๒๐๐	๑๘๕
เกษตรศาสตร์	๑๐๘	๑๒๖	๑๒๐	๑๙๑-๒๐๐	๑๗๑-๑๘๐	๑๕๑-๑๖๐	๑๗๑-๑๘๐	๑๒๙
ขอนแก่น	๑๑๓	๑๒๒	๑๑๔	๑๗๑-๑๘๐	๑๖๑-๑๗๐	๑๗๑-๑๘๐	๑๗๑-๑๘๐	๑๖๕
มจธ.	๒๐๑	๒๐๑	๑๘๑-๑๙๐	๑๖๑-๑๗๐	๑๖๑-๑๗๐	๑๘๑-๑๙๐	๑๗๑-๑๘๐	๑๖๑
บูรพา	๑๕๑	๒๐๑	๑๘๑-๑๙๐	๑๙๑-๒๐๐	๑๙๑-๒๐๐	๒๐๑-๒๕๐	๒๕๑-๓๐๐	
วลัยลักษณ์	๒๐๑	๒๐๑	๒๐๑+	๒๐๑-๒๕๐				
ศรีนครินทรวิโรฒ	๒๐๑	๒๐๑	๒๐๑+	๒๕๑-๓๐๐	๒๕๑-๓๐๐	๒๕๑-๓๐๐	๒๕๑-๓๐๐	
มจล.	๒๐๑	๒๐๑	๒๐๑+	๒๕๑-๓๐๐	๒๕๑-๓๐๐			๒๕๑-๓๐๐
นเรศวร							๒๕๑-๓๐๐	
เทคโนโลยีสุรนารี								๒๕๑-๓๐๐

ที่มา : QS University Ranking: ASIA 2009 , 2010 , 2011 , 2012 , 2013 , 2014 , 2015 , 2016
(Quacquarelli Symonds, 2009 , 2010 , 2011 , 2012 , 2013 , 2014 , 2015 , 2016)

หนังสือนี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 1/3 แผนที่ 7 แผนย่อย

แผนภาพ ๓๕ จำนวนมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ที่ติด ๑๐๐ อันดับแรกของเอเชีย ในปี ๒๕๕๙

ที่มา : QS University Rankings: Asia 2016 (Quacquarelli Symonds, 2016)
หมายเหตุ : ในวงเล็บคือลำดับที่ได้รับการจัดอันดับจากจำนวนประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับ

ตาราง ๑๑ มหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนที่ติดอันดับ ๕๐๐ อันดับแรกของโลก โดย QS World University Rankings ปี 2015/2016

อันดับ	ชื่อมหาวิทยาลัย	ประเทศ	คะแนนรวม
๑๒	National University of Singapore (NUS)	สิงคโปร์	๙๔.๒
๑๓	Nanyang Technological University, Singapore (NTU)	สิงคโปร์	๙๓.๙
๑๔๖	Universiti Malaya (UM)	มาเลเซีย	๖๒.๑
๒๕๓	**Chulalongkorn University**	**ไทย**	**๔๖.๘**
๒๘๙	Universiti Sains Malaysia (USM)	มาเลเซีย	๔๓.๔
๒๙๕	**Mahidol University**	**ไทย**	**๔๒.๖**
๓๐๓	Universiti Teknologi Malaysia	มาเลเซีย	๔๑.๙
๓๑๒	Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM)	มาเลเซีย	๔๑.๓
๓๓๑	Universiti Putra Malaysia (UPM)	มาเลเซีย	๓๙.๗
๓๕๘	Universitas Indonesia	อินโดนีเซีย	๓๗.๗
๔๐๑-๔๑๐	University of the Philippines	ฟิลิปปินส์	ไม่ระบุ
๔๓๑-๔๔๐	Bundung Institute of Technology (ITB)	อินโดนีเซีย	ไม่ระบุ

ที่มา : QS World University Rankings 2015/2016 (Quacquarelli Symonds, 2015/2016)

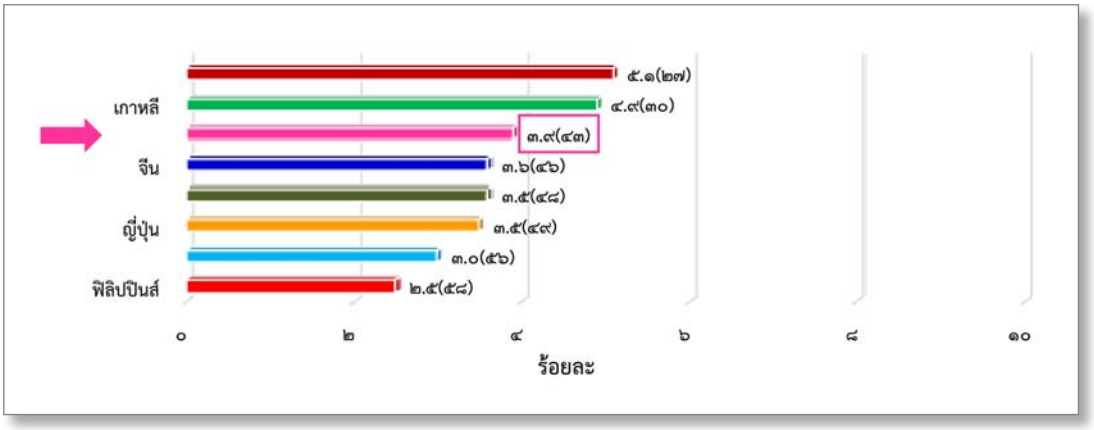
จากข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการบริหารจัดการยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การบริหารจัดการทั้งเชิงวิชาการ และด้านอื่น ๆ ยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่กำหนดได้ รวมทั้งการมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็กมากเกินไป ส่งผลต่อภาระด้านงบประมาณและการบริหารจัดการของรัฐ

๒.๖ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

๒.๖.๑ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาของประเทศไทย ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ จากข้อมูลของ IMD 2016 พบว่า ในปี ๒๕๕๖ ประเทศไทยมีการลงทุนทางการศึกษา ร้อยละ ๓.๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และจากข้อมูล IMD 2015 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๙ จาก ๖๑ ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าประเทศมาเลเซีย (ร้อยละ ๕.๕ อันดับที่ ๑๘) แต่สูงกว่าประเทศสิงคโปร์ (ร้อยละ ๓.๑ อันดับที่ ๕๖) ประเทศฟิลิปปินส์ (ร้อยละ ๒.๗ อันดับที่ ๕๘) และประเทศอินโดนีเซีย (ร้อยละ ๓.๕ อันดับที่ ๕๒) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณา

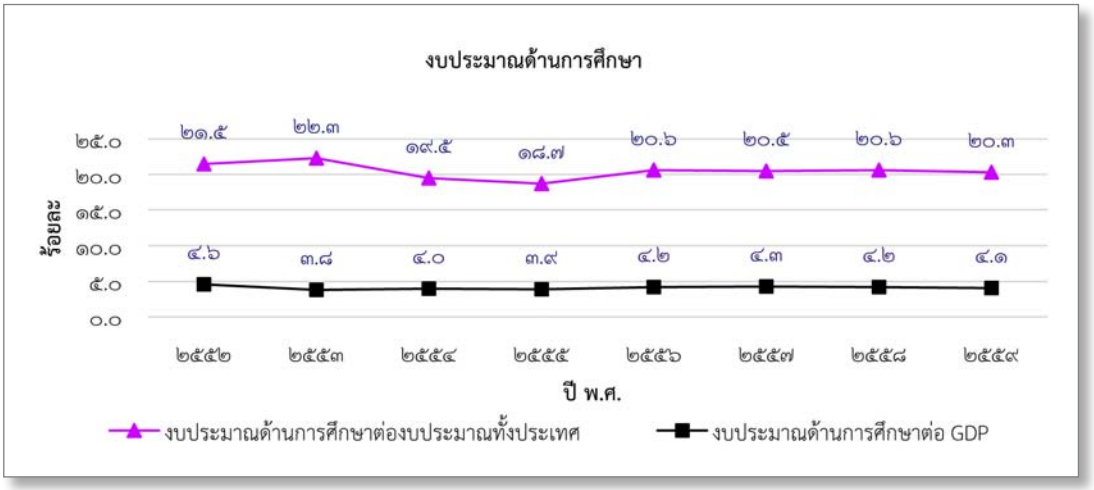
ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษาต่องบประมาณทั้งประเทศ กลับมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ ๒๑.๕ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๒๐.๖ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘

แผนภาพ ๓๖ ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี ๒๕๕๖

ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2015 (The World Competitiveness Center, 2015)

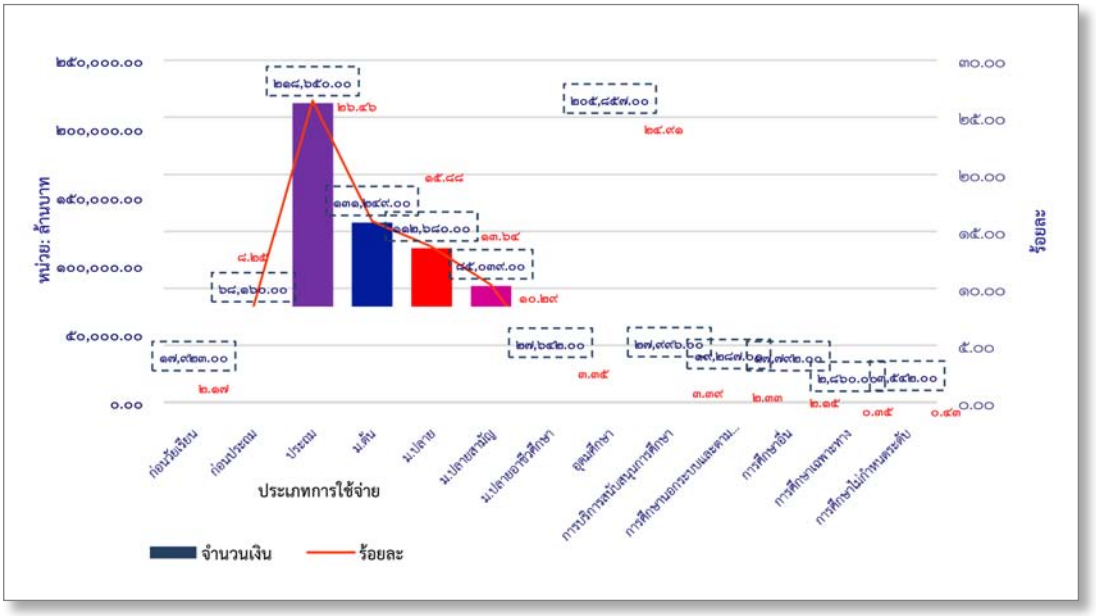
แผนภาพ ๓๗ ร้อยละของงบประมาณด้านการศึกษา ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และต่องบประมาณทั้งประเทศ ปีงบประมาณ ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

๒.๖.๒ การใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษาของภาครัฐ การใช้จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา มีจำนวน ๕๔๕,๕๘๑ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายสำหรับการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ ๔๔.๘๔ สำหรับการศึกษานอกระบบมีเพียงร้อยละ ๒.๕๔

แผนภาพ ๓๘ ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา จำแนกตามประเภท ระดับ และสถานศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ที่มา : เอกสารรายจ่ายด้านการศึกษาของภาครัฐส่วนกลาง (กรมบัญชีกลาง GFMIS) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

ข้อมูลข้างต้น เมื่อจำแนกตามประเภทกิจกรรมการใช้จ่าย พบว่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๘ สำหรับกิจกรรมเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและกองทุนกู้ยืม มีเพียงร้อยละ ๕.๕๗ และ ๕.๐๐ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการวิจัยและพัฒนา และการบริการวิชาการ คิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับรายจ่ายทั้งหมด ประกอบกับงบประมาณที่จ่ายเพื่อการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ใช้เป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรถึงร้อยละ ๗๕.๙ ส่งผลให้งบประมาณที่เหลือมีอย่างจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของผู้เรียน

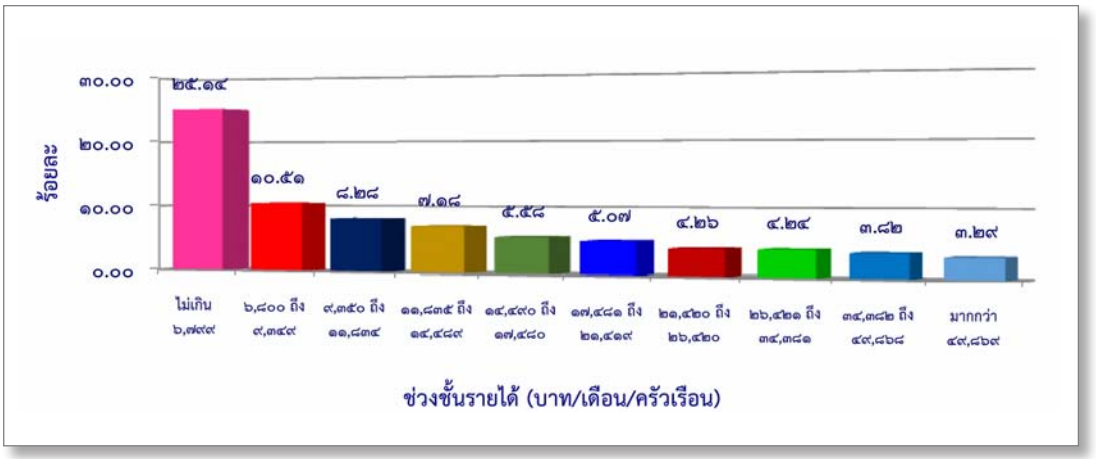
แผนภาพ ๓๙ ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ที่มา : เอกสารรายจ่ายด้านการศึกษาของภาครัฐส่วนกลาง (กรมบัญชีกลาง GFMIS) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

๒.๖.๓ รายจ่ายด้านการศึกษาของผู้ปกครอง จากข้อมูลการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี ๒๕๕๘ เมื่อพิจารณาจากรายจ่ายด้านการศึกษา (ทุกระดับการศึกษา) ของครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือน จำแนกตามกลุ่มชั้นรายได้ พบว่า กลุ่มครัวเรือนที่อยู่ในกลุ่มชั้นรายได้ที่ ๑ (กลุ่มที่ยากจนที่สุด) มีรายจ่ายเพื่อการศึกษาเมื่อเทียบกับรายได้ คิดเป็นสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ ๒๕.๑๔) ในขณะที่กลุ่มครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้ที่ ๑๐ (กลุ่มที่รวยที่สุด) มีรายจ่ายเพื่อการศึกษาเมื่อเทียบกับรายได้คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๙ ซึ่งแตกต่างกันถึง ๗.๖ เท่า แสดงให้เห็นว่ากลุ่มครัวเรือนที่ยากจนรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษามากกว่ากลุ่มครัวเรือนที่ร่ำรวย แต่กลับได้รับคุณภาพการศึกษาที่ด้อยกว่า (กลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมีโอกาสเข้าถึงสถานศึกษาที่ดีและมีคุณภาพมาตรฐานมากกว่า)

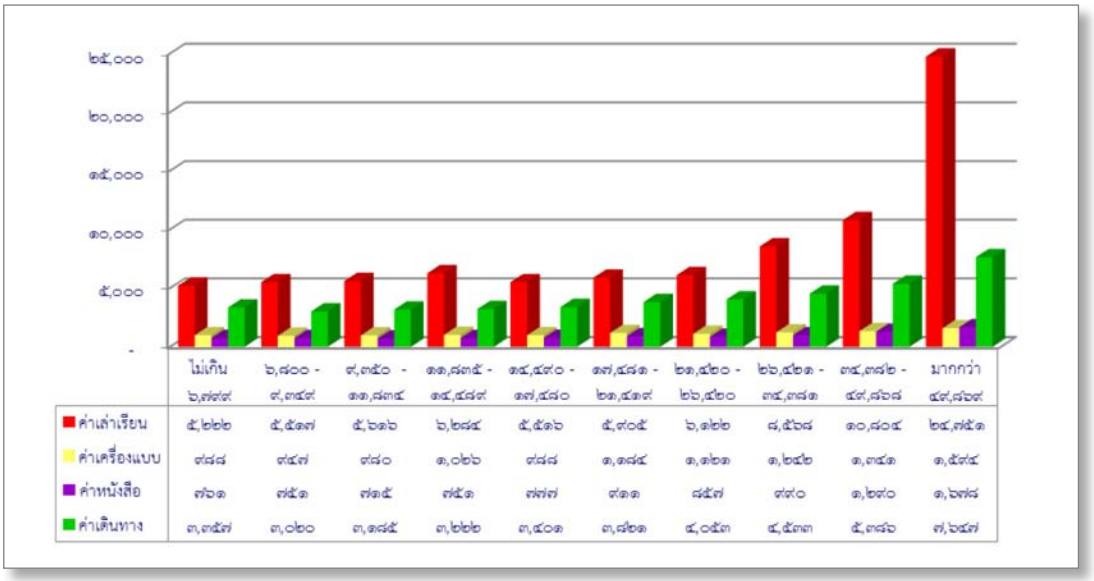
แผนภาพ ๔๐ ร้อยละของรายจ่ายด้านการศึกษาของภาคครัวเรือนต่อรายได้ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ที่มา : ข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี ๒๕๕๘ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างอิงจากเอกสารรายจ่ายด้านการศึกษาของภาคครัวเรือน ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

หมายเหตุ : - วิเคราะห์จากครัวเรือนที่มีการใช้จ่ายด้านการศึกษาเท่านั้น
- ค่าใช้จ่ายครอบคลุมทุกระดับการศึกษา

แผนภาพ ๔๑ รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน (บาท/เดือน/ครัวเรือน) จำแนกตามประเภทการใช้จ่าย ปีการศึกษา ๒๕๕๘

ที่มา : ข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี ๒๕๕๘ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ อ้างอิงจากเอกสารรายจ่ายด้านการศึกษาของภาคครัวเรือน ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

หมายเหตุ : - วิเคราะห์จากครัวเรือนที่มีการใช้จ่ายด้านการศึกษาเท่านั้น
- ค่าใช้จ่ายครอบคลุมทุกระดับการศึกษา

๒.๖.๔ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างรัฐและเอกชน ในช่วงปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘ โดยภาพรวมพบว่า รัฐยังคงบทบาทในการเป็นผู้จัดการศึกษาเป็นหลักในทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยมีสัดส่วนการจัดการศึกษาระหว่างรัฐและเอกชนที่ค่อนข้างคงที่ เท่ากับ ๘๐ : ๒๐ โดยประมาณ สัดส่วนการจัดการศึกษาของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในแต่ละระดับการศึกษา ยกเว้นระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐจะดำเนินนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนผ่านการให้เงินอุดหนุนรายหัวควบคู่กับการกำหนดเพดานค่าเล่าเรียน แต่ก็ยังมิได้สร้างแรงจูงใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก เนื่องจากเงินอุดหนุนรายหัวที่รัฐจัดให้ยังเป็นอัตราที่ต่ำ และผู้เรียนที่เข้าศึกษาในสถานศึกษาเอกชนต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเพิ่ม แม้ว่าจะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดให้กับประชาชนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายก็ตาม นโยบายของรัฐด้านการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งกฎระเบียบบางประการที่ยังเป็นอุปสรรค ล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาร่วมจัดการศึกษาของภาคเอกชน

ตาราง ๑๒ สัดส่วนผู้เรียนระหว่างรัฐ : เอกชน ปีการศึกษา ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
รวม	**๘๒.๒ : ๑๗.๘**	**๘๑.๗ : ๑๘.๓**	**๘๑.๔ : ๑๘.๖**	**๘๐.๘ :๑๙.๒**	**๘๐.๘ : ๑๙.๒**	**๘๑.๑ : ๑๘.๙**	**๘๑.๓ : ๑๘.๗**
การศึกษาขั้นพื้นฐาน	๘๒.๒ : ๑๗.๘	๘๑.๗ : ๑๘.๓	๘๑.๑ : ๑๘.๙	๘๐.๓ : ๑๙.๗	๘๐.๑ : ๑๙.๙	๘๐.๖ : ๑๙.๔	๗๙.๘ : ๒๐.๒
ก่อนประถมศึกษา	๗๙.๖ : ๒๐.๔	๗๙.๖ : ๒๐.๔	๗๗.๙ : ๒๒.๑	๗๗.๑ : ๒๒.๙	๗๖.๗ : ๒๓.๓	๗๘.๑ : ๒๑.๙	๗๖.๕ : ๒๓.๕
ประถมศึกษา	๘๑.๘ : ๑๘.๒	๘๑.๑ : ๑๘.๙	๘๐.๔ : ๑๙.๖	๗๙.๔ : ๒๐.๖	๗๘.๙ : ๒๑.๑	๗๘.๘ : ๒๑.๒	๗๗.๙ : ๒๒.๑
มัธยมศึกษา	๘๔.๑ : ๑๕.๙	๘๓.๖ : ๑๖.๔	๘๓.๖ : ๑๖.๔	๘๓.๒ : ๑๖.๘	๘๓.๔ : ๑๖.๖	๘๔.๐ : ๑๖.๐	๘๓.๙ : ๑๖.๑
- มัธยมต้น	๘๗.๒ : ๑๒.๘	๘๖.๘ : ๑๓.๒	๘๖.๕ : ๑๓.๕	๘๖.๒ : ๑๓.๘	๘๖.๐ : ๑๔.๐	๘๖.๔:๑๓.๖	๘๖.๑ : ๑๓.๙
- มัธยมปลาย	๗๙.๙ : ๒๐.๑	๗๙.๓ : ๒๐.๗	๘๐.๐ : ๒๐.๐	๗๙.๘ : ๒๐.๒	๘๐.๕ : ๑๙.๕	๘๑.๓ : ๑๘.๗	๘๑.๓ : ๑๘.๗
• *สามัญ*	๘๘.๘ : ๑๑.๒	๘๗.๙ : ๑๒.๑	๘๗.๘ : ๑๒.๒	๘๗.๔ : ๑๒.๖	๘๗.๕ : ๑๒.๕	๘๗.๙ : ๑๒.๑	๘๗.๐ : ๑๓.๐
• *อาชีวศึกษา*	๖๕.๑ : ๓๔.๙	๖๕.๕ : ๓๕.๕	๖๕.๘ : ๓๔.๒	๖๕.๓ : ๓๔.๗	๖๖.๐ : ๓๔.๐	๖๗.๖ : ๓๒.๖	๖๘.๕ : ๓๑.๕
อุดมศึกษา	๘๒.๒ : ๑๗.๘	๘๑.๕ : ๑๘.๕	๘๓.๔ : ๑๖.๖	๘๓.๕ : ๑๖.๕	๘๔.๕ : ๑๕.๕	๘๓.๙ : ๑๖.๑	๘๔.๐ : ๑๖.๐

ที่มา : สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

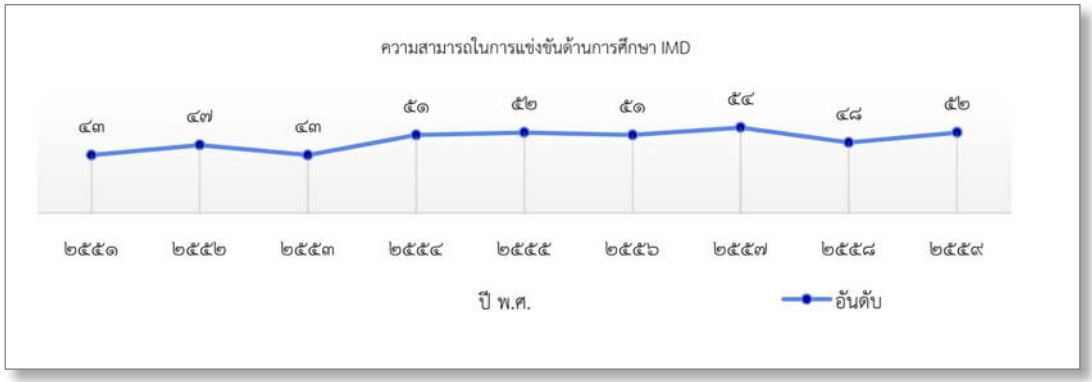
ข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาตามกิจกรรมต่าง ๆ เปรียบเทียบกับคุณภาพของการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับ สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษาของรัฐ การใช้จ่ายในบางกิจกรรมที่ไม่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในสัดส่วนที่สูงของกลุ่มครัวเรือนที่ยากจนเมื่อเทียบกับกลุ่มครัวเรือนที่ร่ำรวย และการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาที่น้อยกว่าที่ควรจะเป็น ล้วนเป็นประเด็นที่ต้องมีการทบทวนและปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๗ การพัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๒.๗.๑ ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย รายงานผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ของ IMD ชี้ให้เห็นว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านศึกษาของประเทศไทยเทียบกับนานาประเทศมีอันดับลดลงตลอดช่วง ๗ ปีที่ผ่านมา โดยลดลงจากอันดับที่ ๔๓ ในปี ๒๕๕๑ มาเป็นอันดับที่ ๕๔ ในปี ๒๕๕๗ และปรับเพิ่มขึ้นเป็นอันดับที่ ๔๘ ในปี ๒๕๕๘ สำหรับปี ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นปีล่าสุด พบว่า อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดลงมาเป็นอันดับที่ ๕๒ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัดย่อยด้านการศึกษาในปี ๒๕๕๙ พบว่ามี ๒ ตัวชี้วัดที่อันดับลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘ ได้แก่ งบประมาณภาครัฐที่ใช้ในการศึกษาต่อนักเรียนมัธยมศึกษาลดลงจากอันดับที่ ๒ เป็นอันดับที่ ๓๓ และผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทลดลงจากอันดับที่ ๒๓ เป็นอันดับที่ ๓๒ ส่วนตัวชี้วัดที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการซึ่งเป็นข้อกังวลของไทยมาโดยตลอด กลับมีอันดับดีขึ้นแม้จะยังไม่น่าพึงพอใจนักเมื่อเทียบกับค่ามัธยฐาน

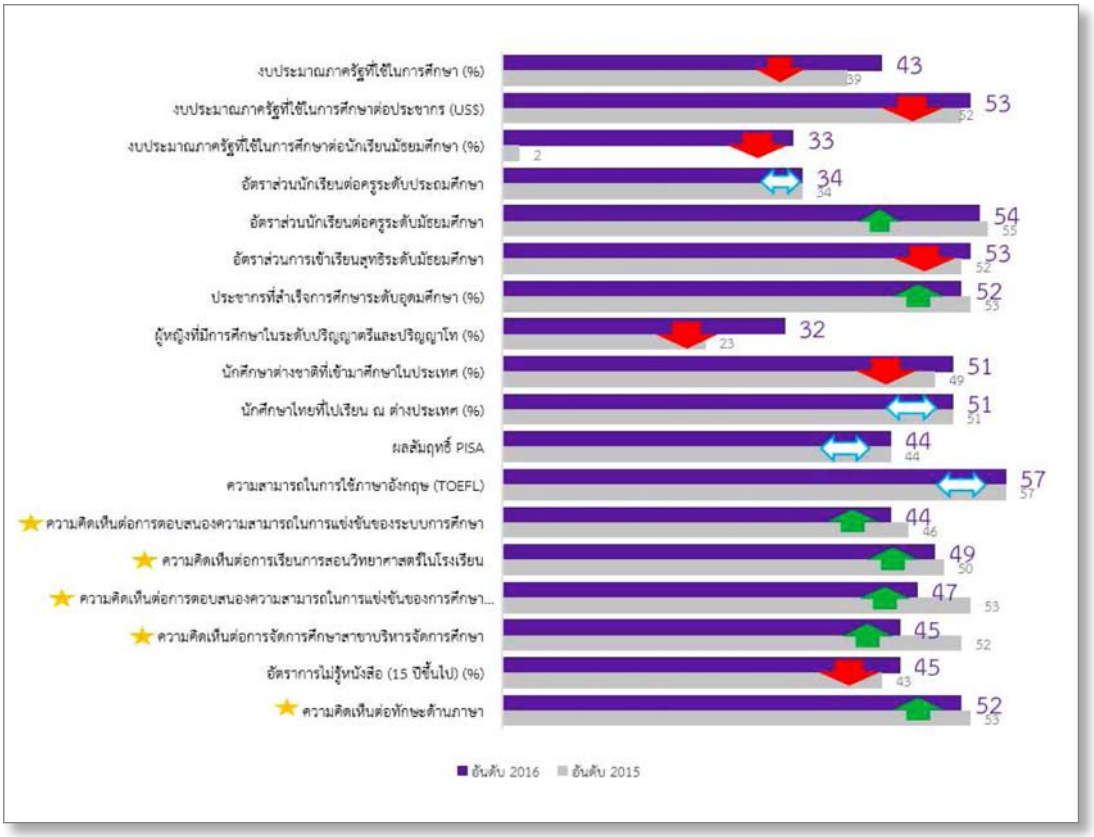
แผนภาพ ๔๒ เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ IMD ของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๙

ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2008 , 2009 , 2010 , 2011 , 2012 , 2013 , 2014 , 2015 และ 2016 (The World Competitiveness Center, 2008 , 2009 , 2010 , 2011 , 2012 , 2013 , 2014 , 2015 และ 2016)

หมายเหตุ : อันดับ ๑ คือ อันดับดีที่สุด

แผนภาพ ๔๓ ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ IMD ปี 2015 - 2016 (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙)

ที่มา : ข้อมูล IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2016 อ้างอิงจากชีพจรการศึกษาโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

เมื่อเปรียบเทียบอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย พบว่า ในปี ๒๕๕๘ ทั้งสองประเทศมีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาสูงกว่าประเทศไทย คือ อันดับ ๓ และ ๓๕ ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๘

ตาราง ๑๓ อันดับ IMD Competitiveness Factors, Infrastructure Factor, Sub-Factor Education ของกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ระหว่างปี 2014 – 2015 (พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘)

ประเทศ	อันดับ		เปลี่ยนแปลง
	๒๐๑๔	๒๐๑๕	
สิงคโปร์	๒	๓	↓
มาเลเซีย	๓๒	๓๕	↓
ไทย	๕๔	๔๘	↑
อินโดนีเซีย	๕๒	๕๗	↑
ฟิลิปปินส์	๕๙	๖๐	↓

ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2014 และ 2015 (The World Competitiveness Center, 2014, 2015)

หมายเหตุ : อันดับ ๑ คือ อันดับดีที่สุด

๒.๗.๒ ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวทีเศรษฐกิจโลก

ผลการจัดอันดับของ World Economic Forum (WEF) ชี้ให้เห็นว่า ในปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ ๓๗ จาก ๑๔๔ ประเทศที่เข้าร่วม หรืออยู่ในระยะของการพัฒนา (Development Stage) ที่ ๒ จาก ๓ ระดับ (Efficiency - Driven) ของระยะของการพัฒนาที่มาจากการมีประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตผลิตผลที่มีคุณภาพ อันเนื่องมาจากค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น มิใช่ราคาของผลิตผลที่เพิ่มขึ้น หากพิจารณาลึกลงไปถึงขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในเวทีเศรษฐกิจโลก จากตัวชี้วัด ๑๐ ตัว พบว่า ในปี ๒๕๕๘ ประเทศไทยมีตัวชี้วัดที่มีอันดับเพิ่มขึ้นและลดลงจากปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕ ตัวเท่า ๆ กัน และเป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวชี้วัด ๕ ตัวที่มีอันดับลดลงล้วนเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา คุณภาพระบบการศึกษา คุณภาพการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และความสามารถในการวิจัยและการให้บริการฝึกอบรม ในขณะที่อันดับตัวชี้วัดด้านการศึกษาของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ต่างก็มีอันดับที่สูงกว่าไทยหลายตัว และเป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศเวียดนามซึ่งมีอันดับตัวชี้วัดด้านการศึกษา ๕ ตัวที่ดีขึ้นนั้น ล้วนเป็นตัวชี้วัดเดียวกันกับที่ประเทศไทยมีอันดับลดลง

ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดย IMD และ WEF สะท้อนให้เห็นว่าสมรรถนะด้านการศึกษาของประเทศไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจและด้อยกว่าหลายประเทศ ทั้งด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ด้านคุณภาพ และด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

๒.๘ สรุป

ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๘ ประเทศไทยประสบความสำเร็จหลายด้าน และอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนในระยะต่อไป เมื่อเปรียบเทียบอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยกับนานาประเทศ พบว่า มีแนวโน้มลดลง และต่ำกว่าประเทศอื่น โดยเฉพาะสิงคโปร์ มาเลเซีย แต่เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดย่อยด้านการศึกษา พบว่า ตัวชี้วัดบางตัวมีแนวโน้มดีขึ้นโดยเฉพาะความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อความสามารถในการแข่งขัน

ผลการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในด้านโอกาสทางการศึกษา รัฐมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนค่อนข้างมาก ส่งผลให้ประชากรในวัยเรียน รวมทั้งเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคนและยังมีปัญหาการออกกลางคันอยู่บ้าง นอกจากนี้ ประชากรที่อยู่ในวัยกำลังแรงงานแม้จะได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่จำนวนแรงงานที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นยังมีอยู่จำนวนมาก จึงต้องเร่งดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และมีมาตรการต่าง ๆ ให้เด็กและประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษาของคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ผลการพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย แม้ว่าเยาวชนจะมีการใฝ่หาความรู้เพิ่มขึ้น แต่ยังขาดความสามารถในการจัดการและการสังเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นได้ และการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนประเด็นคุณธรรม จริยธรรมของเด็กและเยาวชนยังต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ คุณภาพของกำลังแรงงาน (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) แม้ว่าจะได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่ยังไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน สถานประกอบการต้องการแรงงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะสูงมาก ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่จบระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แต่สัดส่วนของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษายังคงน้อยกว่าประเภทสามัญศึกษา เนื่องจากมุ่งหวังเรียนต่อในระดับปริญญาตรี ซึ่งเห็นได้จากจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษามีแนวโน้มน้อยลงทุกปี ทำให้มีการขาดแคลนแรงงานระดับกลาง ส่วนแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ไม่ตรงกับความต้องการของ

ตลาดแรงงาน จึงยังมีผู้ว่างงานอยู่จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม กำลังแรงงานในระดับนี้ก็ยังขาดแคลนอยู่จำนวนหนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้จะมีระดับคุณวุฒิทางการศึกษาตามที่นายจ้างต้องการแล้ว แต่อาจยังมีสมรรถนะหรือคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้น การจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนและกำลังแรงงานที่มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ มากกว่าจัดการศึกษาตามความพร้อมของสถานศึกษา และต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนเพื่อวางเป้าหมายการจัดการศึกษาทั้งเพื่อการผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดงานและการพัฒนากำลังคนเพื่อยกระดับคุณภาพกำลังแรงงานให้สูงขึ้น

นอกจากนี้ ปัญหาด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องและจำนวนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสม การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมากเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย โดยงบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้จัดการศึกษามาจากภาครัฐ ภาคเอกชนยังมีส่วนร่วมน้อย และผู้ที่มีรายได้น้อยต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาค่อนข้างมาก จึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูประบบการผลิต การพัฒนาครู และการบริหารงานบุคคลของครูให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษา เพื่อความคล่องตัว ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ ๓
ปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งในส่วนที่เป็น **แรงกดดันภายนอก** จากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ **แรงกดดันจากภายใน** จากสภาวการณ์และการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ระบบการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว นอกจากนี้ ระบบการศึกษาเองก็มีปัญหาหลายประการที่เกิดจากระบบ คุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา กฎ ระเบียบ และการบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการดำเนินการจัดการศึกษาที่ไม่สนองตอบเป้าหมายการพัฒนาของประเทศ

แม้ว่าตลอดระยะเวลาของการพัฒนาการศึกษา จะมีภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาปรากฏให้เห็น แต่ส่วนใหญ่เป็นผลสำเร็จในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ อาทิ การเพิ่มอัตราการเข้าเรียนของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาที่ใกล้เคียงหรือสูงกว่าระดับสากล จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น การกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาผ่านนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปีของรัฐ การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางที่เชื่อมโยงกับตลาดงานผ่านระบบการศึกษาแบบทวิภาคี โดยภาพรวมระบบการศึกษายังมีปัญหาด้านคุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ

๓.๑ ปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษา

๑) คุณภาพของคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา คุณภาพของคนไทยแต่ละกลุ่มวัยเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต ทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศ และปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงวัยที่ส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ

กลุ่มเด็กเล็ก (๐ – ๓ ปี) ยังมีปัญหาพัฒนาการไม่สมวัย และพัฒนาการล่าช้า โดยพัฒนาการที่ล่าช้าสุดคือพัฒนาการด้านภาษา สาเหตุส่วนใหญ่มาจากครอบครัวไม่มีความรู้และเวลาในการเลี้ยงดู ทั้งที่ช่วงวัย ๐ - ๓ ปี สมองจะมีพัฒนาการสูงสุด ปัญหานี้จะส่งผลต่อระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ในระยะยาว

กลุ่มเด็กปฐมวัยช่วงอายุ ๓ - ๕ ปี ที่ต้องเริ่มพัฒนาทักษะการอยู่ในสังคม พบว่าเด็กส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานศึกษาเด็กปฐมวัยที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมาตรฐาน โดยปัจจุบันมีมาตรฐานที่หลากหลาย ทั้งกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และครูที่มีความแตกต่างด้านมาตรฐาน และส่งผลต่อพัฒนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงของเด็กปฐมวัย

กลุ่มเด็กวัยเรียน ยังมีปัญหาด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เด็กวัยเรียนของไทยส่วนใหญ่มี IQ ที่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล ขณะที่ EQ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับปกติ เนื่องจากปัญหาภาวะโภชนาการของแม่และเด็ก ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม การดูแลของครอบครัว ซึ่งล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมและทักษะการใช้ชีวิตของเด็ก นอกจากนี้ วัยรุ่นมีปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และปัญหายาเสพติด

กลุ่มวัยแรงงาน มีปัญหาผลิตภาพแรงงานต่ำ โดยในช่วงที่ผ่านมา ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีสาเหตุสำคัญจากทักษะและสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (Mismatching) กล่าวคือโครงสร้างของภาคการผลิตและบริการที่ยังพึ่งพาแรงงานทักษะต่ำในเกือบทุกอุตสาหกรรม แต่ไม่สอดคล้องกับแรงงานที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น อีกทั้งปัจจุบันมีแรงงานระดับอุดมศึกษาที่มีสัดส่วนการว่างงานสูง ขณะที่ตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวนมาก นอกจากนี้ แรงงานมีทักษะและความรู้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ โดยผลการสำรวจความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการ พบว่า แรงงานไทยทั้งที่เป็นแรงงานฝีมือและแรงงานกึ่งฝีมือยังมีทักษะต่ำกว่าความคาดหวังของผู้ประกอบการ ทั้งทักษะด้านภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์และการคำนวณ ทักษะการสื่อสาร การบริหารจัดการ และความสามารถเฉพาะในวิชาชีพ

กลุ่มผู้สูงวัย มีปัญหาทางสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวมากขึ้น ผู้สูงวัยที่มีอายุ ๗๐ ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้น และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นสูงมากในอนาคต ซึ่งผู้สูงวัยกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นวัยพึ่งพิงทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ

ปัญหาเกิดขึ้นเป็นผลจากระบบการศึกษาของประเทศที่ยังไม่สามารถเตรียมและพัฒนาคนในแต่ละช่วงวัยให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจและสังคม และเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับระบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัด

และประเมินผลการศึกษาในทุกระดับการศึกษา มาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ ทักษะการดำรงชีวิต รวมถึงการสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑

๒) การจัดการศึกษายังขาดคุณภาพและมาตรฐานในทุกระดับ คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระ และผลคะแนนจากการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล ขณะที่ในระดับอาชีวศึกษายังมีเด็กที่สนใจเรียนต่อสายอาชีพในสัดส่วนที่น้อย ส่วนระดับอุดมศึกษา พบว่ามีการเปิดหลักสูตรโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาดงาน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาบางส่วนยังมีปัญหาคุณภาพ อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยของไทยในระดับนานาชาติยังอยู่ในลำดับที่ต่ำ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้การศึกษาไทยในทุกระดับยังมีปัญหาเชิงคุณภาพที่ต้องเร่งแก้ไข

นอกจากนี้ คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ แม้ว่าอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทยจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้อ่านเพื่อหาความรู้ และอัตราการอ่านเฉลี่ยของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ยังไม่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเพียงแหล่งให้ความรู้ อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็วจะนำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น ถือเป็นความท้าทายต่อระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเอื้อต่อคนทุกกลุ่มให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๓) ระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังเป็นจุดอ่อน บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมในระดับก้าวหน้า สัดส่วนของบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากรยังอยู่ระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว ส่งผลให้ประเทศไทยเสียโอกาสที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหลายด้าน

๔) การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่เหมาะสม และขาดความคล่องตัว เนื่องจากระบบการบริหารจัดการศึกษาของไทยยังมุ่งเน้นการบริหารตามกฎ ระเบียบ (Rule Driven) มากกว่าการบริหารเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (Management Driven) และยังไม่เชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาล การแยกบทบาทระหว่างผู้กำกับการศึกษา (Regulator) กับผู้จัดการศึกษา (Provider) เพื่อมิให้เกิดการขัดกันซึ่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ยังไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายใต้การแข่งขันที่เป็นธรรมค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษา ดังจะเห็นได้จากจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กที่เพิ่มมากขึ้นตามโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลง อัตราส่วนนักเรียนต่อครู จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การให้บริการการศึกษาที่มีปริมาณเกินกว่าความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อเนื่องในอนาคต

๕) โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาที่ยังมีความเหลื่อมล้ำ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการจัดบริการภาครัฐที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา จากการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ยังมีโรงเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินจำนวนมาก และยังมีความแตกต่างของเกณฑ์การประเมินระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในเมืองและนอกเมือง โรงเรียนที่อยู่ต่างภูมิภาค โรงเรียนที่อยู่ต่างสังกัด และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

จากการที่รัฐต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาด้วยทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นงบบุคลากรซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายประจำ ทำให้งบประมาณสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีน้อย จำนวนสถานศึกษาที่มีมาก โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งผลให้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในเขตเมืองและชนบท ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนมีความแตกต่างกันมากขึ้น นอกจากนี้ นโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี และการกำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบริการให้เปล่าโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตามสิทธิที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้รัฐต้องใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาค่อนข้างสูง ในขณะที่การเรียนในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์มากกว่าที่สังคมส่วนรวมได้ แต่มีส่วนร่วมในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น อีกทั้งครัวเรือนที่ด้อยโอกาสและยากจนแม้จะมีโอกาสและสามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ดี แต่ก็เป็นสัดส่วนที่น้อยมาก การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐจึงเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่ากลุ่มครัวเรือนที่ยากจน ซึ่งสร้างภาระแก่งบประมาณของรัฐมากกว่าที่ควรจะเป็น ทรัพยากรที่ใช้เพื่อการศึกษาจึงมาจากภาครัฐเป็นหลัก โดยที่ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมน้อย นอกจากนี้ การใช้ความได้เปรียบทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มครัวเรือนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในการเข้าถึงสถานศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตเมือง และเป็น

สถานศึกษาของรัฐ ยิ่งทำให้โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาของประชาชนมีความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น แม้ว่าผลการดำเนินงานจะชี้ให้เห็นว่าประชาชนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษามากขึ้น แต่ก็เป็นโอกาสที่ได้บนฐานของคุณภาพที่แตกต่างกัน และนำไปสู่การสร้างความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น

๖) คนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดี มีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายประการที่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่าคนไทยยังขาดทักษะในการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีจากต่างประเทศมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ละทิ้งค่านิยมที่ดีงามอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยและลดคุณค่าของความเป็นไทย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย

๓.๒ ปัญหาและความท้าทายจากสภาวการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ

นอกจากปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้นจากระบบการศึกษาแล้ว สภาวการณ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ยังเป็นความท้าทายที่ส่งผลให้ประเทศไทยและประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง และดำรงอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว จึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันการณ์และนำพาประเทศสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายใต้ปัญหาและความท้าทายที่ประเทศต้องเผชิญ ดังนี้

๑) แรงกดดันจากปัจจัยภายนอก ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ (The Fourth Industrial Revolution) การบรรลุข้อตกลงเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ๒๕๕๘ (Millennium Development Goals : MDGs 2015) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ๒๕๗๓ (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบรรณ รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียนที่ส่งผลให้เกิด

การเปิดเสรีทางการค้า บริการ แรงงาน การลงทุน และการเงิน โดยมีกลไกสำคัญ อาทิ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) เขตการลงทุนเสรี (ASEAN Investment Area : AIA) และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๒) แรงกดดันจากปัจจัยภายใน ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การเตรียมความพร้อมของพลเมืองและประเทศ เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนประเทศไปสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

๓) การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง เนื่องจากคุณภาพของกำลังแรงงานที่ขาดทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงาน (Productivity of Labor Force) เมื่อเปรียบเทียบกับค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนระดับกลาง และปัญหาการทำงานต่ำกว่าระดับ (underemployment)

๔) ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเลื่อนไหลของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทัศนคติ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยและการทำธุรกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน การบริโภคสื่อหลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน ส่งผลให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย แม้จะเพิ่มโอกาสสำหรับการซื้อขายสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ แต่ก็อาจก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจากการขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้คนไทยละเลยอัตลักษณ์ มีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ ใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพในสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย

๕) การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องแลกกับทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ส่งผลเสียต่อมลภาวะทางอากาศ น้ำ เสียง ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้งกากของเสียจากภาคอุตสาหกรรมที่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่ภัยพิบัติธรรมชาติ ภาวะโลกร้อน และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นำมาซึ่งความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมที่ประมาณค่ามิได้ และต้องใช้ทรัพยากรในการแก้ปัญหาและลดผลกระทบที่ต่อเนื่อง ซึ่งสร้างภาระกับสังคมและงบประมาณของรัฐอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

จากปัญหาวิกฤตของระบบการศึกษาที่สะสมและเรื้อรัง ผนวกกับปัญหาและความท้าทายที่ประเทศต้องเผชิญจากปัจจัยภายนอกและภายใน จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศตามโมเดล “ประเทศไทย ๔.๐” ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ที่สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในโลกที่หนึ่งในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า และรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในศตวรรษที่ ๒๑ ภายใต้ระบบเศรษฐกิจโลกที่มีการแข่งขันภายใต้กลไกตลาดเสรีและไร้พรมแดน โดยมีประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการในระยะ ๕ ปีแรก เพื่อการเปลี่ยนระบบคิด (Mind Set) และปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

บทที่ ๔
วิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

สภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและคาดการณ์ได้ยาก ในขณะที่ผลการจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับยังคงมีปัญหา ทั้งในด้านคุณภาพของคนไทยที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะ และทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ และกำลังแรงงานของประเทศที่มีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ในภาพรวมคนไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้นจากนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียน ๑๕ ปีของรัฐ แต่ระบบบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสภาวการณ์การลดลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็วของประเทศ รวมถึงสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมทั้งโลกให้เป็นหนึ่งเดียว การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค ๔.๐ จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การสร้างความผาสุกร่วมกันในสังคมของชนในชาติ และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า

๔.๑ แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design)

แนวคิดของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักการ เป้าหมาย และแนวคิด ต่อไปนี้

๔.๑.๑ หลักการจัดการศึกษา

๑) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All)

เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันจะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ครอบคลุม โดยไม่ปล่อยปละละเลยหรือทิ้งใครไว้ข้างหลัง (No one left behind)

๒) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education)

เป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาสเนื่องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม ซึ่งรัฐต้องดูแลจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาสนับสนุนผู้เรียนกลุ่มนี้ให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพและความพร้อมอย่างเท่าเทียม กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งหมายรวม กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ รวมทั้งบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาร่วมกับเด็กปกติในกรณีที่สามารถเรียนได้ เพื่อให้เขาได้มีโอกาสเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม หรือจัดให้เป็นพิเศษตามระดับความบกพร่อง นอกจากนี้ บุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ รัฐต้องจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ด้วยเหตุผลสำคัญคือบุคคลที่มีความสามารถพิเศษเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ หากจัดการศึกษารูปแบบปกติ อาจทำให้ไม่สามารถพัฒนาบุคคลดังกล่าวให้มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของเขาได้ รัฐจึงมีหน้าที่ลงทุนพิเศษสำหรับบุคคลเหล่านี้ และถือเป็นสิทธิของบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษที่จะได้รับบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศักยภาพของตน แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ที่ครอบคลุมการดูแลและพัฒนาบุคคลทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

๓) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียง เท่าทันและเป็นสุข การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอก โดยยึดหลักความ**พอประมาณ** ที่เป็นความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการตัดสินใจที่**มีเหตุผล** โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และ**มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล โดยใช้ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน พากเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๔) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education)

การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคนเป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคลและสนองยุทธศาสตร์ชาติและความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

๔.๑.๒ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030)

เป็นเป้าหมายที่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติจำนวน ๑๙๓ ประเทศ ได้ลงมติรับรองในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยจะใช้เป็นวาระแห่งการพัฒนาของโลกในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า (ค.ศ. ๒๐๑๖ – ๒๐๓๐) มีทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย โดยเป้าหมายด้านการศึกษา คือ **เป้าหมายที่ ๔ สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต** แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้าง

หลักประกันว่า เด็กปฐมวัยทุกคนจะได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพและมีผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาด้วยค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมและมีคุณภาพ กำลังแรงงานมีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดีและการเป็นผู้ประกอบการ กลุ่มผู้พิการและด้อยโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม มีการเพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ เพื่อการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน

๔.๑.๓ ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม

๔.๑.๔ ยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว กรอบยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว ครอบคลุมนโยบายการพัฒนาประเทศไทยสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Growth & Competitiveness) การสร้างโอกาสบนความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (Inclusive Growth) และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๒ วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Vision)

คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑

๔.๓ พันธกิจ

๑) พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่คนไทยทุกคนเข้าถึงโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความเสมอภาคด้านการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาที่สอดคล้องและรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑

๒) พัฒนาคุณภาพของคนไทยให้เป็นผู้มีความรู้ คุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ สามารถพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๓) สร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ โดยสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมคุณธรรม จริยธรรมที่คนไทยทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สงบสุข และพอเพียง

๔) พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย เพื่อการก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง สู่การเป็นประเทศในโลกที่หนึ่ง และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ด้วยการเพิ่มผลิตภาพของกำลังแรงงาน (productivity) ให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ ๒๑ ภายใต้ยุคเศรษฐกิจและสังคม ๔.๐

๔.๔ วัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Objectives)

๑) เพื่อพัฒนา**ระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ**

๒) เพื่อพัฒนา**คนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะ**ที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

๓) เพื่อพัฒนา**สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

๔) เพื่อนำ**ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง**

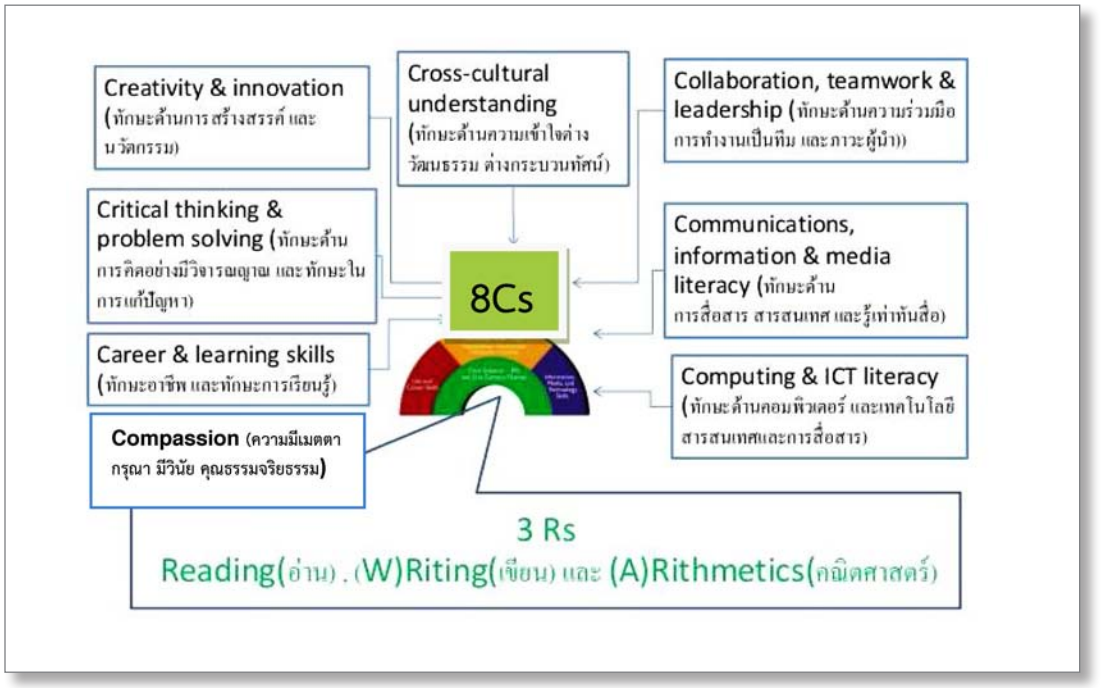
๔.๕ เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations)

แผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้

- **3Rs** ได้แก่ การอ่านออก (**R**eading) การเขียนได้ (**W**riting) และการคิดเลขเป็น (**A**rithmetics)
- **8Cs** ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (**C**ritical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (**C**reativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (**C**ross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (**C**ollaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ

(Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

แผนภาพ ๔๔ คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของผู้เรียน

๔.๖ เป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาในระยะ ๒๐ ปี ไว้ ๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access)

■ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย

■ ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

■ ประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

■ ประชากรสูงวัยได้เรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะเพื่อการทำงานหรือการมีชีวิตหลังวัยทำงานอย่างมีคุณค่าและเป็นสุข

๒) ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Equity)

ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มปกติ ผู้มีความสามารถพิเศษ ผู้มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีภูมิหลังทางสังคมหรือฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันได้รับโอกาสและการบริการทางการศึกษาอย่าง**เสมอภาคและเท่าเทียม**

๓) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ (Quality)

ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ**การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน** เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะของแต่ละบุคคลให้ไปได้ไกลที่สุดเท่าที่ศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลพึงมี ภายใต้ระบบเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้ สังคมแห่งปัญญา และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)

หน่วยงาน สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกแห่งสามารถ**บริหารและจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ** ด้วยคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล จัดให้มีระบบการจัดสรรและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ก่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุศักยภาพและขีดความสามารถของตน และส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทุนและร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ในสังคม และผู้เรียน ผ่านมาตรการทางการเงินและการคลังที่เหมาะสม

๕) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการทำงานของกำลังคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สังคม และประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ ที่จะนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มี

รายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการศึกษาที่สร้างความมั่นคงในชีวิตของประชาชน สังคมและประเทศชาติ และการสร้างเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔.๗ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

ตาราง ๑๔ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ ๑ - ๕	ปีที่ ๖ - ๑๐	ปีที่ ๑๑ - ๑๕	ปีที่ ๑๖ – ๒๐
การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access)					
๑) สัดส่วนนักเรียนปฐมวัย (๓ – ๕ ปี) ต่อประชากรกลุ่มอายุ ๓ – ๕ ปี เพิ่มขึ้น	๗๖.๒	๙๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๒) ประชากรอายุ ๖ – ๑๑ ปี ได้เข้าเรียนระดับประถมศึกษาทุกคน	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๓) ประชากรอายุ ๑๒ – ๑๔ ปี ได้เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าทุกคน	๘๘.๙	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๔) สัดส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (๑๕ – ๑๗ ปี) ต่อประชากรกลุ่มอายุ ๑๕ – ๑๗ ปี เพิ่มขึ้น	๗๒.๗	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕
๕) ประชากรวัยแรงงาน (๑๕ – ๕๙ ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น	๑๐.๐	๑๐.๗	๑๑.๕	๑๒.๐	๑๒.๕
๖) ร้อยละของแรงงานที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อยกระดับคุณวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น	๐	๒๐	๒๕	๓๐	๔๐
๗) ร้อยละของผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๘) ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ (พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ห้องสมุด ศูนย์ ฯลฯ) ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดบริการทางการศึกษาและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น	N/A	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
๙) สถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ	N/A	๙๘	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

ตาราง ๑๔ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ ๑ - ๕	ปีที่ ๖ - ๑๐	ปีที่ ๑๑ - ๑๕	ปีที่ ๑๖ – ๒๐
ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity)					
๑) ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง	N/A	๑.๐	๑.๐	๑.๐	๑.๐
๒) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น (จำแนกตามกลุ่ม ประเภทของความจำเป็นพิเศษ)	N/A	๒๐	๓๐	๕๐	๖๕
๓) ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี	N/A	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
คุณภาพการศึกษา (Quality)					
๑) ร้อยละของเด็กแรกเกิด – ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น	๗๒.๗	๘๕	๙๐	๙๐	๙๐
๒) ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น	น้อยกว่า ๕๐	๕๐	๕๕	๖๐	๖๕
๓) ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง	น้อยกว่า ๑๐	น้อยกว่า ๕	น้อยกว่า ๒	๐	๐
๔) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ของนักเรียนอายุ ๑๕ ปี ในวิชาวิทยาศาสตร์ การอ่านและคณิตศาสตร์สูงขึ้น	๔๒๑/ ๔๐๙/ ๔๑๕	๕๐๐	๕๑๐	๕๒๐	๕๓๐

ตาราง ๑๔ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ ๑ - ๕	ปีที่ ๖ - ๑๐	ปีที่ ๑๑ - ๑๕	ปีที่ ๑๖ – ๒๐
๕) ระดับความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับเมื่อทดสอบตามมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) สูงขึ้น (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับปริญญาตรี)	A1/A2/B2	A1/A2/B2	A2/B1/B2^{+}	B1/B1^{+}/C1	B2/B2/C1^{+}
๖) ร้อยละการอ่านของคนไทย (อายุตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้น	๗๗.๗	๘๕	๙๐	๙๕	๑๐๐
๗) ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น					
๗.๑ ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	N/A	๓๐	๖๐	๙๐	๑๐๐
๗.๒ ร้อยละของจำนวนโรงเรียนที่ใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น	N/A	๔๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๗.๓ ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น	N/A	๓๐	๖๐	๙๐	๑๐๐
๘) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่พอใจของสถานประกอบการเพิ่มขึ้น	๖๐	๗๕	๘๕	๙๕	๑๐๐
๙) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น	๗๐	๘๐	๙๐	๑๐๐	๑๐๐

ตาราง ๑๔ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ ๑ - ๕	ปีที่ ๖ - ๑๐	ปีที่ ๑๑ - ๑๕	ปีที่ ๑๖ – ๒๐
๑๐) จำนวนโครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น	N/A	๕๐๐	๗๐๐	๙๐๐	๑,๒๐๐
๑๑) ร้อยละของผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น	N/A	๑๐	๒๐	๓๐	๔๐
๑๒) ร้อยละของนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น	น้อยกว่า ๕๐	๕๐	๕๕	๖๐	๖๕
๑๓) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) เพิ่มขึ้น	N/A	๓๐	๖๐	๑๐๐	๑๐๐
ประสิทธิภาพ (Efficiency)					
๑) มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ	N/A	มี	มี	มี	มี
๒) มีระบบการบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน	N/A	มี	มี	มี	มี
๓) มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา	N/A	มี	มี	มี	มี
๔) จำนวนฐานข้อมูลรายบุคคลด้านการศึกษาของประเทศที่เป็นปัจจุบัน สามารถเชื่อมโยงและใช้ข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	N/A	๘	๑๑	๑๑	๑๑
๕) มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามและประเมินผล	N/A	มี	มี	มี	มี

ตาราง ๑๔ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ ๑ - ๕	ปีที่ ๖ - ๑๐	ปีที่ ๑๑ - ๑๕	ปีที่ ๑๖ – ๒๐
๖) มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ	N/A	มี	มี	มี	มี
๗) มีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา	N/A	มี	มี	มี	มี
๘) มีการปรับระบบการจัดสรรเงินไปสู่ด้านอุปสงค์หรือตัวผู้เรียน	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
๙) มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา (Autonomous & Accountability)	N/A	มี	มี	มี	มี
๑๐) ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง	๓๐	๒๐	๑๐	๐	๐
๑๑) สัดส่วนงบประมาณตามประเด็น (Agenda) สูงขึ้น เมื่อเทียบกับงบประมาณตามภารกิจ (Function)	๓๐ : ๗๐	๔๐ : ๖๐	๕๐ : ๕๐	๖๐ : ๔๐	๗๐ : ๓๐
๑๒) สัดส่วนผู้เรียนเอกชนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับรัฐ	๒๐ : ๘๐	๒๕ : ๗๕	๓๐ : ๗๐	๔๐ : ๖๐	๕๐ : ๕๐
๑๓) อัตราการออกกลางคันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลดลง	๐.๑๒	๐.๑๐	๐.๐๘	๐	๐
๑๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่ปลอดยาเสพติดเพิ่มขึ้น	๘๐	๙๐	๙๕	๙๘	๑๐๐
๑๕) ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	N/A	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๑๖) จำนวนหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ/เอกชนที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแบบประชารัฐเพิ่มขึ้น	๖๐	๓๐๐	๔๐๐	๕๐๐	๖๐๐

ตาราง ๑๔ ตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ปัจจุบัน	ปีที่ ๑ - ๕	ปีที่ ๖ - ๑๐	ปีที่ ๑๑ - ๑๕	ปีที่ ๑๖ – ๒๐
การตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)					
๑) อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น (IMD)	๕๒	๔๘	๔๔	๔๐	๓๖
๒) จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ ๒๐๐ อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น	๐	๒	๔	๕	๗
๓) อันดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อผู้จบอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น (IMD)	๔๗	๔๕	๔๓	๔๑	๓๙
๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาโดยบูรณาการองค์ความรู้แบบสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น	๕	๓๐	๖๐	๙๐	๙๕
๕) จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) ร่วมกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น	๒	๕	๑๐	๑๕	๒๐
๖) ร้อยละของผู้เรียนที่เรียนในระบบทวิภาคี/สหกิจศึกษาในสถานประกอบการที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น	N/A	๓๐	๕๐	๖๕	๘๐
๗) สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา	๔๐ : ๖๐	๔๕ : ๕๕	๕๐ : ๕๐	๖๐ : ๔๐	๗๐ : ๓๐
๘) สัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์	๒๕ : ๗๕	๓๐ : ๗๐	๓๕ : ๖๕	๔๐ : ๖๐	๕๐ : ๕๐
๙) ร้อยละของประชากรวัยแรงงาน (๑๕ – ๕๙ ปี) ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไปเพิ่มขึ้น	๕๖.๒๕	๖๐	๖๕	๗๐	๑๐๐
๑๐) อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ไม่นับศึกษาต่อ) ภายในระยะเวลา ๑ ปี เพิ่มขึ้น	N/A	๘๐	๙๐	๙๕	๑๐๐
๑๑) อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาภายในระยะเวลา ๑ ปี เพิ่มขึ้น	N/A	๗๕	๘๐	๘๕	๙๐
๑๒) มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน	N/A	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

๔.๘ ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติได้รับการตอบสนองจากทุกภาคส่วนของสังคม และนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติไว้ ๖ ด้าน โดยแบ่งระยะเวลาการดำเนินงานของแผนการศึกษาแห่งชาติเป็น ๕ ระยะ ดังนี้

ตาราง ๑๕ ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน	การดำเนินการปกติตามแผน กำหนดเป็น ๔ ระยะ			
	๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๒๕๖๕ – ๒๕๖๙	๒๕๗๐ – ๒๕๗๔	๒๕๗๕ – ๒๕๗๙
๑) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ๒) ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาที่มีความเร่งด่วนเพื่อปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือวางระบบกฎเกณฑ์สำคัญที่ส่งผลต่อระบบหรือโครงสร้างหรือการบริหารจัดการในประเด็นสำคัญหรือประเด็นวิกฤต หรือดำเนินการในเรื่องที่ต้องการนำร่องหรือเห็นผลสำเร็จโดยเร็ว เพื่อยืนยันยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนา ก่อนการขยายผลหรือดำเนินการต่อไป	เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ในเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดผลลัพธ์ไว้ในช่วง ๕ ปีแรก ซึ่งหน่วยงานที่จัดการศึกษาจะต้องนำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา รวมทั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดระยะ ๕ ปีนี้ไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ ๕ ปี และจัดทำรายละเอียดการดำเนินการแต่ละปีในลักษณะแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ อาทิ	เป็นการดำเนินการตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดผลลัพธ์ไว้ในช่วง ๕ ปีที่สอง ซึ่งหน่วยงานที่จัดการศึกษาจะต้องประเมินผลการดำเนินการพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติในระยะเร่งด่วนและระยะ ๕ ปีแรก และนำมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในระยะ ๕ ปีที่สอง ซึ่งการดำเนินการตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา รวมทั้ง	เป็นการดำเนินการตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดผลลัพธ์ไว้ในช่วง ๕ ปีที่สาม โดยหน่วยงานที่จัดการศึกษาต้องทบทวนยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัดจากผลของการจัดการศึกษาในช่วง ๑๐ ปีแรก และประเมินสภาวการณ์ของประเทศและของโลกในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และความต้องการกำลังคนในด้านต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงยุทธศาสตร์ เป้าหมาย	เป็นการดำเนินการตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดผลลัพธ์ไว้ในช่วง ๕ ปีที่สี่ โดยหน่วยงานที่จัดการศึกษาต้องทบทวนยุทธศาสตร์เป้าหมายและตัวชี้วัดจากผลของการจัดการศึกษาในช่วง ๑๕ ปีแรก และประเมินสภาวการณ์ของประเทศและของโลกในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และความต้องการกำลังคนในด้านต่าง ๆ เพื่อการปรับปรุงยุทธศาสตร์ เป้าหมาย

หนังสือนี้ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามนำไปจำหน่าย ดัดแปลง ทำซ้ำ หรือเผยแพร่ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นการนำไปใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น
แผ่นที่ 1/13 แผ่นที่ 7

ตาราง ๑๕ ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	ช่วงระยะเวลาของแผน				
	ระยะเร่งด่วน	การดำเนินการปกติตามแผน กำหนดเป็น ๔ ระยะ			
	๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๒๕๖๕ – ๒๕๖๙	๒๕๗๐ – ๒๕๗๔	๒๕๗๕ – ๒๕๗๙
๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ๔) ยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา ๕) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา	การดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการในระยะเร่งด่วนประกอบด้วย ๑) การจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา ๒) การขยายการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และการใช้ประโยชน์จาก DLIT DLTV ในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนทั่วไป	กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติราชการระยะ ๔ ปีที่สอดคล้องและสนองยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ในส่วนของหน่วยงานองค์กรอื่นในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สพฐ. สอศ. สกอ. สช. กศน. กคศ. คุรุสภา สสวท. จะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องสนองกับยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้การพัฒนาการศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด	เป้าหมายและตัวชี้วัดอาจเป็นการดำเนินการตามที่แผนกำหนดไว้ หรือมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม หรืออาจมีบางเป้าหมายหรือแนวดำเนินการที่มาเริ่มดำเนินการในช่วง ๕ ปีที่สองนี้ หน่วยงานองค์กรดังเช่นในระยะ ๕ ปีแรก จะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี และเริ่มดำเนินการในเรื่องที่ยังไม่ได้ดำเนินการ อาทิ การจัดสรรงบประมาณโดยคูปองการศึกษา และการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา เป็นต้น	ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ	ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ

ตาราง ๑๕ ระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	ช่วงระยะเวลาของแผน					
	ระยะเร่งด่วน	การดำเนินการปกติตามแผน กำหนดเป็น ๔ ระยะ				
	๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	๒๕๖๐ – ๒๕๖๔	๒๕๖๕ – ๒๕๖๙	๒๕๗๐ – ๒๕๗๔	๒๕๗๕ – ๒๕๗๙
	๓) การจัดอัตรากำลังครูให้ครบตามเกณฑ์ และจัดสัดส่วนจำนวนครูต่อห้องเรียนที่เหมาะสม และมีครูประจำชั้นครบทุกห้อง ๔) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ๕) การปรับระบบการสอบ O-NET ให้เป็นที่ยอมรับ และสะท้อนถึงคุณภาพการจัดการศึกษา	ในส่วนภูมิภาค หน่วยงานระดับพื้นที่จะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/เขตพื้นที่การศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ในส่วนของสถานศึกษาจะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ			
	- ติดตามและประเมินผลในเชิงระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และวางแนวทางการดำเนินงาน การบริหารจัดการในลักษณะเชิงพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน โดยการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องเป็นรายปี ส่วนการประเมินผลต้องดำเนินการเป็นระยะ เพื่อนำผลมาใช้ประกอบการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติระยะครึ่งแผน และการเตรียมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ต่อไป				

หมายเหตุ : การดำเนินงานในแต่ละช่วงของแผนการศึกษาแห่งชาติ สามารถปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และสถาพที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น

๔.๙ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เมื่อแนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) และทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) บทบาทของแต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องย่อมเปลี่ยนแปลงไป การระดมสรรพกำลังเพื่อสรรค์สร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทุกคนตามเป้าหมายและความมุ่งหวังของทุกภาคส่วนย่อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการร่วมจัดการศึกษา สนับสนุนช่วยเหลืออย่างเต็มที่ตามความพร้อมและบทบาทหน้าที่ของตน โดยบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังตาราง

ตาราง ๑๖ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กระทรวงศึกษาธิการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ผู้เรียน	ผู้ปกครอง	ภาคเอกชน/สื่อมวลชน	ชุมชน/พื้นที่/ประชาชน
• กำหนดทิศทาง นโยบาย แผน และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีทักษะความรู้และคุณลักษณะตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ • กำหนดมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การนิเทศ	• ผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการ ตามมาตรฐานสมรรถนะ และมาตรฐานตำแหน่ง และบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล	• ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะจากการเรียนรู้ในห้องเรียน นอกห้องเรียน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น • ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด ทักษะการใช้เหตุผล และทักษะกระบวนการกลุ่มมากขึ้น	• มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร พัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน • สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ • มีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา • ร่วมกับครูและเครือข่ายในการพัฒนาทักษะความสามารถของบุตรหลานให้เต็มตามศักยภาพ	• สนับสนุนทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา • มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ตามศักยภาพและความพร้อม • ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ • นำเสนอตัวอย่างการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ	• สนับสนุนทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา • มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ตามศักยภาพและความพร้อม • ติดตามและดูแล ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ เช่น เด็กออกกลางคัน ยาเสพติด ตั้งครรภ์ไม่พร้อม การเข้าเรียนตามเกณฑ์ เป็นต้น

ตาราง ๑๖ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กระทรวงศึกษาธิการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู	ผู้เรียน	ผู้ปกครอง	ภาคเอกชน/สื่อมวลชน	ชุมชน/พื้นที่/ประชาชน
• กำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา • พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการ • กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลและแนวทางการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา • ส่งเสริมสนับสนุนกำหนดมาตรการจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษา	• ครูเป็นผู้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นผู้เรียนรู้สิ่งใหม่ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถประยุกต์ใช้วิธีการและนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ • ผู้บริหารและครูได้รับการประเมินความสามารถจากผลการปฏิบัติงาน และได้รับการส่งเสริมให้ก้าวหน้าในสายงานอย่างต่อเนื่อง	• ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นบุคคลที่มีความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs 8Cs) ตามมาตรฐานหลักสูตร ทักษะการดำรงชีวิต และคุณลักษณะของความเป็นพลเมือง • บัณฑิตมีทักษะ ความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และความต้องการจำเป็นของประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐			

บทที่ ๕
ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา

เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุผลตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ภายใต้ ๖ ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

โดยมีรายละเอียดของแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ปัจจุบันภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น อาทิ ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น ความมั่นคงของชาติจึงมิได้ครอบคลุมเฉพาะมิติด้านการทหารหรืออำนาจอธิปไตยเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมมิติต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิตและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งในแต่ละมิติล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การป้องกันภัยคุกคามเหล่านั้นจะต้องพิจารณาในมิติที่มีความเชื่อมโยงกัน และการดำเนินการเพื่อวางรากฐานและกลไกการสร้างความมั่นคงเพื่อป้องกันและป้องปรามภัยเหล่านั้นจะต้องเริ่มที่กระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศชาตินั้น จำเป็นต้องวางรากฐานการสร้าง**ความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ** คือสถาบันหลักของชาติ อันประกอบด้วย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันสำคัญที่อยู่คู่กับประเทศไทยมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นเสาหลักในการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น เป็นศูนย์รวมจิตใจ ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ นอกจากนี้ ยังครอบคลุมถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การสร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ**ความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป** คือการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรม ความรุนแรงในสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อแก่นหลักของประเทศ โดยให้ความสำคัญในการรักษาและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ และการเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนมุ่งส่งเสริมความมั่นคงทั้งการป้องกันผลกระทบหรือลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔

ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ครอบคลุมประเด็นหลักสำคัญที่มีผลด้านความมั่นคงแก่คนในชาติจะส่งผลให้ทุกคนมีจิตสำนึก ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความคิด ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติและสงบสุข อันจะส่งผลให้สังคมและประเทศเกิดความมั่นคง ธำรงรักษาอธิปไตยและผ่านพ้นจากภัยคุกคามต่าง ๆ ได้

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม ปลอดภัย และสมานฉันท์

๑.๓ เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง (Civic Education) ในสังคมไทย รวมทั้งการยอมรับและเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑.๔ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล) และส่งเสริมกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว ให้ได้รับการศึกษาและเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน เหมาะสม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และความต้องการของชุมชนและพื้นที่

๑.๕ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๒.๑ คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ และการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการอบรมลูกเสือ เนตรนารีเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) เพิ่มขึ้น

๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมที่สร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องปรามการทุจริตคอร์รัปชั่นเพิ่มขึ้น

๕) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

๒.๒ คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของนักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละของผู้เรียน เยาวชนและประชาชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพหรือทักษะด้านอาชีพ สามารถมีงานทำหรือนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษที่จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมและภาษาถิ่นเพิ่มขึ้น

๔) ร้อยละของผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษที่เข้าร่วมโครงการด้านการพัฒนาศักยภาพหรือความสามารถพิเศษเฉพาะด้านเพิ่มขึ้น

๕) จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น

๖) จำนวนสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจ มีระบบเงินเดือนค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น

๒.๓ คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น

๓) มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่ปลอดยาเสพติดเพิ่มขึ้น

๕) สัดส่วนผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง

๓) แนวทางการพัฒนา

๓.๑ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑) สร้างจิตสำนึกของคนไทยทุกช่วงวัยและประชาชนต่างเชื้อชาติที่อยู่ในประเทศไทยให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒) ปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓) เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ผ่านหลักสูตรทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งช่องทางสื่อสารต่าง ๆ เช่น ผ่านการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

๔) ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

๕) จัดให้มีการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

๖) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมืองในทุกระดับการศึกษา

๓.๒ ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑) สร้างและขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษาให้กับผู้เรียนในพื้นที่

๒) สร้างโอกาสทางการศึกษา และบูรณาการทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จัดระบบการเทียบโอน รับรองคุณวุฒิการศึกษา และใบประกอบวิชาชีพผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่

๓) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการให้ความรู้สำหรับคนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา

๔) พัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สถาบันศึกษาปอเนาะ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพ และถูกต้องสอดคล้องตามหลักการศาสนา

๕) ส่งเสริมให้สถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภาษาถิ่น

๖) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓ ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)

๑) ส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้ของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่พิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิสังคม อัตลักษณ์ และความต้องการของชุมชนและพื้นที่

๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อการสร้างอาชีพและรายได้บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓) ส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยในพื้นที่พิเศษสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาท้องถิ่น รวมทั้งภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน

๔) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการให้ความรู้สำหรับคนทุกช่วงวัยในพื้นที่พิเศษ จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา

๕) สร้างและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เยาวชน ประชาชนในพื้นที่พิเศษ

๖) พัฒนาความรู้และทักษะของครูในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่เสี่ยงภัย

๗) พัฒนาระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน สำหรับครูที่มีสมรรถนะสูง และครูที่ปฏิบัติงานหรือช่วยปฏิบัติงานในพื้นที่พิเศษ รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่พิเศษ

๘) จัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษาให้สามารถเข้าถึงบริการการศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

๓.๔ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

๑) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ที่จะลดระดับความรุนแรงเมื่อเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ

๒) เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

๓) พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

๔) แผนงานและโครงการสำคัญ

✣ **แผนงาน/โครงการสำคัญเร่งด่วน (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)**

๑) โครงการสร้างจิตสำนึกความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

๒) โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา

๓) โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ

✣ **แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด**

๑) โครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ

๒) โครงการศึกษากระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธี

๓) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพและเพิ่มคุณภาพชีวิตในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ

๔) โครงการสร้างเสริมความรู้และทักษะความเป็นพลเมือง (Civic Education)

๕) โครงการส่งเสริมกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ ๒๑ และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ การเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต และการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน จึงเป็นความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศต้องเร่งดำเนินการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ในสภาวการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย การผลิตและพัฒนากำลังคนในภาคการศึกษายังคงเป็นไปตามศักยภาพและความพร้อมของแต่ละสถาบันการศึกษา ประกอบกับค่านิยมของผู้เรียนที่ยังคงมุ่งเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ และให้ความสำคัญกับปริญญาบัตรมากกว่าความรู้และสมรรถนะในการทำงานหลังสำเร็จการศึกษา ส่งผลให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เน้นการผลิตบัณฑิตด้านสังคมศาสตร์ซึ่งดำเนินการได้ง่ายกว่าด้านอื่น และมุ่งเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะที่สำคัญจำเป็น เช่น ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะดิจิทัล และขาดสมรรถนะในการทำงานตามอาชีพ ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพตนเอง และพัฒนาผลิตภาพของงานเพื่อการพัฒนาประเทศได้ สภาวการณ์นี้ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน การทำงานในระดับต่ำกว่าวุฒิการศึกษา และการขาดแคลนกำลังคนระดับกลางที่เป็นความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการไม่สามารถสร้างนวัตกรรมหรือมูลค่าเพิ่มในผลผลิตของงานได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณางานวิจัยที่ส่งผลต่อการสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พบว่า ยังมีปัญหาทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ อันเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคลากรด้านการวิจัย และเงินลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาที่มาจากภาครัฐเป็นหลัก ส่งผลให้ขาดแคลนองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประเทศ ทำให้ประเทศไม่สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคนที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และทักษะดิจิทัล และสอดคล้องเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ

ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และการฝึกงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงอย่างครบวงจรในสถานการณ์จริง เช่น ระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา ผลิตและพัฒนาครูผู้สอนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รองรับพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

๑.๒ เพื่อยกระดับคุณวุฒิการศึกษาและวิชาชีพของประชากรในวัยเรียนและวัยทำงานและเพิ่มผลิตภาพของกำลังแรงงาน

๑.๓ เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานระดับสูงและผู้มีความสามารถพิเศษหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในภาคการศึกษา การวิจัย การผลิตและการพัฒนาในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ

๑.๔ เพื่อปรับทิศทางการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาและบัณฑิตที่มุ่งเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ

๑.๕ เพื่อขับเคลื่อนประเทศด้วยการวิจัยและนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ตามทิศทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และการพัฒนาประเทศสู่ประเทศไทย ๔.๐

๑.๖ เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการวิจัยในการพัฒนาคน เพื่อเพิ่มผลผลิต มูลค่าทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศ

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๒.๑ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ตัวชี้วัด

๑) มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน

๒) สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้น เมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา

๓) สัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์

๔) ร้อยละของผู้เรียนที่เรียนในระบบทวิภาคี/สหกิจศึกษาในสถานประกอบการที่มีมาตรฐานเพิ่มขึ้น

๕) ร้อยละของผู้ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศเพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

๗) ระดับความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเฉลี่ยของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ เมื่อทดสอบตามมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) สูงขึ้น (ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับปริญญาตรี)

๘) จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาตามกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ตรงตามข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๙) ประชากรวัยแรงงาน (๑๕ – ๕๙ ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

๑๐) ร้อยละของประชากรวัยแรงงาน (๑๕ - ๕๙ ปี) ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าขึ้นไปเพิ่มขึ้น

๑๑) ร้อยละของกำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น

๑๒) อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ไม่นับศึกษาต่อ) ภายในระยะเวลา ๑ ปี เพิ่มขึ้น

๑๓) อัตราการได้งานทำ/ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาภายในระยะเวลา ๑ ปี เพิ่มขึ้น

๑๔) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพเพิ่มขึ้น

๑๕) ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่พอใจของสถานประกอบการเพิ่มขึ้น

๑๖) อันดับความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อผู้จบอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น (IMD)

๒.๒ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการผลิตบัณฑิตและวิจัยตามความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศเฉพาะด้านเพิ่มขึ้น

๒) สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูงจำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษาในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี/สหกิจศึกษา/หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) ร่วมกับต่างประเทศเพิ่มขึ้น

๕) จำนวนหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเน้นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยเพิ่มขึ้น

๗) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ หรือสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น

๘) จำนวนหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ผู้เรียนสามารถโอนย้ายหรือศึกษาต่อเนื่องเพิ่มขึ้น

๙) จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น

๑๐) จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพิ่มขึ้น

๑๑) ร้อยละของครูอาชีวศึกษาที่ผ่านการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพเพิ่มขึ้น

๑๒) ร้อยละของสถานประกอบการที่จัดการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคนตามความต้องการของตลาดงานเพิ่มขึ้น

๑๓) ร้อยละของภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น

๒.๓ การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด

๑) สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนเมื่อเทียบกับภาครัฐเพิ่มขึ้น

๒) สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้น

๓) จำนวนโครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้น

๕) จำนวนนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น

๓) แนวทางการพัฒนา

๓.๑ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๑) จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและความต้องการกำลังคน (Demand-Supply)

๒) ส่งเสริมภาพลักษณ์การอาชีวศึกษา เร่งปรับค่านิยม และวางรากฐานทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) จัดทำแผนและเร่งรัดการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาและกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายให้มีความรู้และสมรรถนะที่ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

๔) เพิ่มปริมาณผู้เรียนในสัดส่วนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้กลไกทางการเงินเพื่อควบคุมการผลิตกำลังคน การใช้ระบบการแนะแนว เป็นต้น

๕) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ (อาทิ สะเต็มศึกษา ทวิศึกษา ทวิภาคี ทวิวุฒิ สหกิจศึกษา) เพื่อพัฒนากระบวนการคิด และการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๖) ส่งเสริมพัฒนาระบบการแนะแนวในสถานศึกษา เพื่อสร้างทางเลือกในการตัดสินใจศึกษาด้านอาชีพ และประกอบอาชีพในสาขาที่ตนถนัดและสนใจ

๗) เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อยกระดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน

๘) เสริมสร้างทักษะและสมรรถนะผู้เรียนและกำลังแรงงาน โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริงอย่างครบวงจร การทำงานร่วมกัน และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง

๙) พัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานในแต่ละระดับการศึกษาตามระดับคุณวุฒิการศึกษา ผ่านระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

๑๐) พัฒนาระบบการทดสอบ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ (learning outcomes) ตามมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพ ระบบการเทียบโอน จากการสะสมหน่วยการเรียนและประสบการณ์การทำงานเพื่อยกระดับคุณวุฒิการศึกษาตามหลักการของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๓.๒ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

๑) ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้ผลิตและพัฒนากำลังคนตามความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศเฉพาะด้าน ที่มีคุณภาพมาตรฐานเทียบระดับสากล

๒) จัดตั้งและพัฒนามาตรฐานสถานศึกษาที่เน้นการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓) ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนระบบคุณวุฒิ มาตรฐานอาชีพสู่การปฏิบัติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๔) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกระดับให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

๕) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประชาชน ภาครัฐ ผู้ประกอบการ (ประชารัฐ) ทั้งระหว่างองค์กรภายในและต่างประเทศ

๖) ปรับระบบการศึกษาให้มีความเชื่อมโยงและยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพสามารถเรียนข้ามสายได้

๗) พัฒนามาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) มาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพที่สอดคล้องกับตลาดงานและยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

๘) ขับเคลื่อนการนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและดำเนินการเทียบเคียงกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียนและประเทศต่าง ๆ เพื่อการยกระดับฝีมือแรงงานของประเทศสู่ระดับสากล

๙) พัฒนามาตรฐานครูฝึกในสถานประกอบการ

๑๐) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

๑๑) พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ แบบครบวงจรซึ่งเป็นกระบวนการต้นทางถึงปลายทาง ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การจัดจำหน่ายการตลาด และการดำเนินการในเชิงธุรกิจ

๑๒) พัฒนาระบบการสะสมและการเทียบโอนเพื่อยกระดับคุณวุฒิและสมรรถนะของผู้เรียนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

๓.๓ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๑) ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๒) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากภาครัฐและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๓) ส่งเสริมการผลิตและวางระบบการปฏิบัติงานและแรงจูงใจแก่บุคลากรด้านการวิจัย

๔) แผนงานและโครงการสำคัญ

✣ **แผนงาน/โครงการสำคัญเร่งด่วน (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)**

๑) โครงการประชารัฐเพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของตลาดงานและประเทศ

๒) โครงการจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย

๓) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา

๔) โครงการยกระดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนและประชาชน

๕) แผนงานพัฒนากำลังคนให้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑

๖) โครงการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

๗) โครงการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน

๘) โครงการพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาด้านอาชีพของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

✣ **แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด**

๑) โครงการพัฒนาระบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ เพื่อการกำหนดและจัดทำมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานสถานศึกษา มาตรฐานสถานประกอบการ และมาตรฐานครูฝึก

๒) โครงการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสถาบันวิจัยที่ตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเป็นเลิศในศาสตร์/สาขาวิชาที่แต่ละสถาบันมีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งการพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล

๓) โครงการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ที่จำเป็นและตรงตามความต้องการของประเทศ เข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถาบันอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

๔) โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างยั่งยืน

๕) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ความเข้าใจสำหรับบัณฑิตจบใหม่ด้านนวัตกรรมและเศรษฐกิจดิจิทัล

๖) โครงการออกแบบระบบงานและเส้นทางความก้าวหน้าของบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัย รวมทั้งผู้ที่มีความสามารถพิเศษ

๗) โครงการจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและพัฒนากำลังคนทางการวิจัยและนวัตกรรม

๘) แผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยโดยการแลกเปลี่ยนกำลังคนในวิชาชีพต่าง ๆ ระหว่างประเทศ

๙) โครงการพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

๑๐) โครงการจัดทำและพัฒนามาตรฐานหลักสูตร การเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลด้านอาชีพ และมาตรฐานวิชาชีพ

๑๑) โครงการจัดทำและพัฒนามาตรฐานครูฝึกในสถานประกอบการ

๑๒) โครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความต้องการและความสนใจ เพื่อให้มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยการให้การศึกษาและการเรียนรู้ที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนถึงสิ้นชีวิต การเตรียมความพร้อมพ่อแม่เมื่อตั้งครรภ์ การเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่แรกคลอดจนเข้าสู่ระบบการศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กช่วงปฐมวัย ช่วงวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย ในลักษณะการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต

การเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกและภูมิภาคทั้งในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแบบก้าวกระโดด สภาพภูมิอากาศ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการค้าระดับภูมิภาคและระดับโลก รูปแบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงเศรษฐกิจของโลกเข้าด้วยกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดลดลง และเกิดสังคมผู้สูงวัย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิถีชีวิต รูปแบบเศรษฐกิจและปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมไทย การศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนทุกช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะ คุณลักษณะ สมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัยจึงเป็นพันธกิจสำคัญร่วมกันของรัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนจนถึงขีดสูงสุดตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษาเพื่อให้ได้ครูดี มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูเข้าสู่ระบบการศึกษาของประเทศในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดสูงสุดของศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะตรงตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

๑.๒ เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และกลุ่มผู้เรียนปกติและผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๑.๓ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

๑) เด็กทุกคนมีพัฒนาการรอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

๒) เด็กทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสอดรับกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะชีวิต มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องเหมาะสม มีภูมิคุ้มกัน และมีคุณธรรม จริยธรรม

๓) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

๔) แรงงานมีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕) ผู้สูงวัยได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถเพื่อการทำงานอย่างต่อเนื่อง อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งมีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้และสืบสานภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศ

๑.๔ เพื่อผลิตและพัฒนาครูผู้สอนในทุกระดับและประเภทการศึกษาให้เป็นครูที่มีคุณธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๒.๑ ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยและมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

๒.๑ ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะและช่วยเหลือสังคมเพิ่มขึ้น

๒.๒ ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีวินัยเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

๒.๒ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของเด็กแรกเกิด – ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น

๒) ครู/ผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะในการดูแลเด็กที่ถูกต้อง จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านตามวัยเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละการอ่านของคนไทย (อายุตั้งแต่ ๖ ปี ขึ้นไป) เพิ่มขึ้น

๔) ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น

๕) จำนวนผู้เรียนในสาขาเฉพาะที่ต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญระดับสูงในศาสตร์/สาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๖) ประชากรวัยแรงงาน (๑๕ – ๕๙ ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

๗) ร้อยละของแรงงานที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อยกระดับคุณวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น

๘) จำนวนผู้สูงวัยที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น

๙) จำนวนสาขาและวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงานและถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น

๒.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับปฐมวัยที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น

๒) จำนวนสถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น

๔) จำนวนสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพิ่มขึ้น

๕) จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน (+๓) เพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

๒.๔ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ตัวชี้วัด

๑) จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

๒) จำนวนแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน สถานประกอบการ สถาบันศาสนา มูลนิธิ สถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ในสังคมเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่องค์ความรู้หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น

๔) ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

๕) มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๖) จำนวนสื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น

๗) จำนวนสื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ ที่ได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น

๘) จำนวนรายการ/ประเภทสื่อที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เผยแพร่ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษาเพิ่มขึ้น

๙) มีระบบคลังข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพมาตรฐานสามารถให้บริการคนทุกช่วงวัยและใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้

๒.๕ ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

๑) มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ

๒) มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน

๓) จำนวนการเข้าใช้บริการคลังข้อสอบเพื่อการวัดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามหลักสูตรและระดับชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนผู้เรียนที่ศึกษา/เรียนรู้/อบรมทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพตามหลักสูตรและเข้ารับการทดสอบและประเมินผลผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น

๒.๖ ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

ตัวชี้วัด

๑) มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู แผนการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด

๒) สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้น

๓) มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู

๒.๗ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น

๓) ระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น

๔) มีระบบการคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นอาจารย์ในสถาบันผลิตครู และการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาและเทคนิคการสอน

๓) แนวทางการพัฒนา

๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย

๑) ส่งเสริมให้เด็กเล็ก (๐ – ๒ ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัย รอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

๒) ปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (๐ – ๒ ปี) และการศึกษาปฐมวัย (๓ – ๕ ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

๓) พัฒนามาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา การให้บริการการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับคนทุกช่วงวัย จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา

๔) พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย

๕) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการรอบด้าน สมวัยของเด็กปฐมวัย

๖) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อพัฒนาทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะ คุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๗) จัดระบบแนะแนวการศึกษา ทั้งด้านอาชีพและทักษะชีวิต เพื่อการศึกษาต่อการทำงาน หรือการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ

๘) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมในลักษณะประชารัฐ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ มีอาชีพตามความถนัดและความสนใจ และสอดคล้องกับการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศ

๙) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการอบรมแก่กลุ่มผู้สูงวัยในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพชีวิต

๑๐) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการ การนำหลักการไปประยุกต์ใช้ และขยายสู่การสร้างความรู้เชิงวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเองและสร้างประโยชน์ต่อสังคม

๑๑) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ในมิติคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม สังคมพหุวัฒนธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑

๑๒) เร่งสร้างความเข้มแข็งกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาและจัดทำระบบการทดสอบวัดและประเมินผล การสะสมและเทียบโอนผลการเรียนรู้จากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งประสบการณ์จากการทำงาน

๑๓) ส่งเสริมให้แรงงานได้รับโอกาสยกระดับคุณวุฒิการศึกษาและทักษะความรู้ที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพที่เป็นมาตรฐานสากล

๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๑) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐาน จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

๒) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการผลิตสื่อตำรา สื่อวีดิทัศน์ สื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพมาตรฐาน และจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

๓) ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ของชุมชน ฯลฯ สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เข้ารับบริการแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

๔) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา และการให้ความรู้สำหรับผู้สูงวัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพตามวัย

๕) ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงวัย และพัฒนาระบบสารสนเทศ/สื่อที่เหมาะสมที่เอื้อกับการเรียนรู้และการถ่ายทอดภูมิปัญญาสำหรับผู้สูงวัย

๖) ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อตำราเรียน สื่อความรู้ สื่อฝึกทักษะทั้งในลักษณะสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย หลากหลาย และเข้าถึงได้

๗) พัฒนาระบบและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภทที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใต้กลไกการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

๘) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายสังคมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย

๓.๓ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

๑) ส่งเสริมการปลูกฝัง บ่มเพาะ และกล่อมเกลาลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ (พึ่งพาตนเอง ซื่อสัตย์ มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม) ของครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรหลาน โดยใช้กิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวัน

๒) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชน ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย จิตสาธารณะ รวมทั้งบูรณาการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี กีฬา เข้ากับกระบวนการเรียนรู้และวิถีชีวิต

๓) จัดกิจกรรมหล่อหลอมพฤติกรรมและวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ให้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของคนในสังคมไทย อาทิ การตรงต่อเวลา การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การทำงานเป็นกลุ่มคณะ

๔) สร้างมาตรฐานผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เรียนดี มีวินัย มีคุณธรรม และรักสันติ

๕) มุ่งสร้างพื้นฐานชีวิตหรืออุปนิสัยที่มั่นคง เข้มแข็งให้แก่ผู้เรียน อาทิ การสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character Education)

๖) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของนักเรียน/นักศึกษาในการเผยแพร่ สืบสาน สร้างสรรค์ค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม และเฝ้าระวังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์

๗) ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓.๔ พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

๑) พัฒนาระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒) พัฒนารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน วัดและประเมินได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เป็นมาตรฐานเดียวกัน และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้จริง

๓) พัฒนาระบบและการให้บริการคลังข้อสอบเพื่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ครอบคลุมการวัดความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียน

๔) พัฒนาระบบการติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคันเพื่อให้ได้รับการศึกษาอย่างน้อยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อกำหนดมาตรการป้องกัน และการช่วยเหลือผู้เรียนให้เข้ารับการศึกษา

๓.๕ พัฒนาคลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

๑) พัฒนาคลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) จัดระบบการให้บริการข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ผู้เรียนและผู้ใช้บริการทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์

๓.๖ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

๑) จัดให้มีกลไกกำหนดนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อประสาน กำกับ ติดตาม ประเมินผลการผลิตและพัฒนาครู ให้ข้อเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณ และระดมทรัพยากร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการผลิต พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

๒) ออกแบบระบบและรูปแบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนาครู ตามความต้องการใช้ครู ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในแต่ละระยะ โดยพัฒนาระบบการสรรหาคนดี คนเก่ง มีความศรัทธาในวิชาชีพเข้ามาเป็นครู โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายสถาบันการผลิตครูและครูผู้สอน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถาบันการศึกษาที่เป็นหน่วยผลิตครู พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงในสาขาวิชาที่สถาบันการศึกษาเชี่ยวชาญ

๓.๗ พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

๑) ออกแบบระบบและรูปแบบการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ โดยครูทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพเพื่อประกันคุณภาพและมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครู และระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา

๒) เร่งรัดพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งครูฝึกในสถานประกอบการโดยเริ่มต้นจากครูประจำการที่สอนไม่ตรงวุฒิ ครูที่สอนคละชั้น และครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน

๓) พัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) เพื่อให้ครูเกิดสังคมการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา รวมทั้ง

แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพ

๔) พัฒนามาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพครูอาชีวศึกษา มาตรฐานครูฝึกในสถานประกอบการ และมาตรฐานสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ฝึกปฏิบัติ

๕) เสริมสร้าง ปลูกจิตสำนึกครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖) พัฒนาระบบการประเมินตามระดับคุณภาพของมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

๗) พัฒนาครูสู่การเป็นครูแกนนำ (Master Teacher) และครูมืออาชีพ (Professional Teacher) ที่สะท้อนทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของวิชาชีพครู

๔) แผนงานและโครงการสำคัญ

✣ **แผนงานและโครงการสำคัญเร่งด่วน (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)**

๑) โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๒) โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

๓) แผนงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย

๔) โครงการพัฒนาระบบและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับโลกศตวรรษที่ ๒๑

๕) แผนงานยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

✣ **แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด**

๑) โครงการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก

๒) โครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการให้ความรู้สำหรับคนทุกช่วงวัย

๓) โครงการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อ ตำรา สิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ผ่านการรับรองมาตรฐาน

๔) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามมาตรฐานแหล่งเรียนรู้แต่ละประเภท

๕) โครงการอบรมพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงวัย

๖) โครงการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การสร้างมูลค่าเพิ่มด้านผลผลิตและการบริการ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่ประชาชนวัยทำงานและผู้สูงวัย

๗) โครงการส่งเสริมการสร้างค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑

๘) โครงการจัดทำคลังข้อสอบเพื่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะ ตามมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ

๙) โครงการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ และการวัดผล ประเมินผลผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

๑๐) โครงการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

๑๑) โครงการศึกษารูปแบบ/แนวทางการบริหารจัดการของหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับมาตรฐานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งระบบการสะสมหน่วยการเรียนรู้และการเทียบโอน

๑๒) โครงการยกระดับคุณภาพ พัฒนาระบบและรูปแบบการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

๑๓) โครงการจัดทำฐานข้อมูลครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกสังกัด ทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภายใต้ระบบการแข่งขันที่เสรีและไร้พรมแดนได้สร้างความเหลื่อมล้ำให้เกิดขึ้นในสังคม จากรายงานการวิจัยของสถาบันอนาคตไทยศึกษา (๒๕๕๗) พบว่า ความเหลื่อมล้ำของรายได้ประชากรในกลุ่มคนรวยและกลุ่มคนยากจนของไทยมีช่องว่างมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษา อีกทั้งระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาของประชากรรายบุคคลยังไม่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ทำให้รัฐไม่สามารถจัดสรรโอกาสและให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการจำเป็นได้อย่างครอบคลุมและครบถ้วน ประกอบกับความแตกต่างทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ยิ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน และนำไปสู่การสร้างความเหลื่อมล้ำในโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษามากยิ่งขึ้น สะท้อนให้เห็นได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่มีความแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษา ขนาด และที่ตั้งของสถานศึกษา และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน และปัญหาอื่น ๆ เช่น เด็กมีพัฒนาการที่ไม่สมวัย อัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ปัญหายาเสพติด และการใช้ความรุนแรง เป็นต้น

การศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับประชากรเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยการพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เท่าเทียม และจัดให้มีระบบสนับสนุน และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบายที่ส่งผลต่อกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ทั้งผู้เรียนและสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่เปิดช่องทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร้ขีดจำกัด เพื่อสร้างความเสมอภาคในการศึกษาเรียนรู้โดยไม่จำกัดรูปแบบ เวลา และสถานที่

การลดความแตกต่างด้านคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน การส่งเสริมการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา รวมทั้งการมีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน สามารถบูรณาการเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ครอบคลุม

ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ และการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและครอบคลุม ทั่วถึง คนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถดูแลและพัฒนาศักยภาพคนทุกคนอย่างรอบด้าน กระจายโอกาสและความเสมอภาคในการรับบริการการศึกษาและเรียนรู้ที่มีคุณภาพตลอดชีวิต โดยไม่จำกัดรูปแบบ เวลา และสถานที่ อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการพัฒนาคนให้มีทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะตามกรอบทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกรูปแบบและช่องทางการเรียนรู้

๑.๒ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับการศึกษาได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและคุณภาพทัดเทียมกัน

๑.๓ เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางรายบุคคลทุกช่วงวัยที่เชื่อมโยงกันได้ และสามารถแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔ เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ สามารถใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๕ เพื่อให้มีระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันเพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามและประเมินผล

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๒.๑ ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

๑) สัดส่วนนักเรียนปฐมวัย (๓ – ๕ ปี) ต่อประชากรกลุ่มอายุ ๓ – ๕ ปี เพิ่มขึ้น

๒) ประชากรอายุ ๖ – ๑๑ ปี ได้เข้าเรียนระดับประถมศึกษาทุกคน

๓) ประชากรอายุ ๑๒ – ๑๔ ปี ได้เข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าทุกคน

๔) สัดส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (๑๕ – ๑๗ ปี) ต่อประชากรกลุ่มอายุ ๑๕ – ๑๗ ปี เพิ่มขึ้น

๕) ประชากรวัยแรงงาน (๑๕ – ๕๙ ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มขึ้น (จำแนกตามกลุ่ม ประเภทของความจำเป็นพิเศษ)

๗) อัตราการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาสูงขึ้น

๘) ร้อยละของผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสม

๙) อัตราการออกกลางคันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลดลง

๑๐) ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี

๑๑) จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษา/องค์กรที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามรูปแบบ/หลักสูตร สำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ) เพิ่มขึ้น

๑๒) จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษา/องค์กรที่จัดการศึกษาตามรูปแบบ/หลักสูตรสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเพิ่มขึ้น

๑๓) มีหลักสูตรการศึกษาในการจัดการศึกษากลุ่มการศึกษาเฉพาะด้านเฉพาะทาง กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในทุกระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

๑๔) ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง

๑๕) ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษา ในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษลดลง

๑๖) จำนวนสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU) ลดลง

๒.๒ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

ตัวชี้วัด

๑) มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๒) มีสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๓) มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์และการผลิตรายการเพื่อการศึกษา

๔) ร้อยละของสถานศึกษาได้รับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมทุกพื้นที่ ขั้นต่ำ ๓๐ Mbps ใน ๕ ปีแรก และ ๑๐๐ Mbps ภายใน ๒๐ ปี เพิ่มขึ้น

๕) ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยระบบ DLIT, DLTV, ETV และผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น

๗) มีสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน และการส่งเสริมการมีอาชีพเพิ่มขึ้น

๘) สถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ

๒.๓ ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล

ตัวชี้วัด

๑) มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา

๒) มีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล

๓) มีระบบคลังข้อมูลเกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐานสามารถให้บริการและใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้

๔) ระดับความพึงพอใจของบุคคลและหน่วยงานในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาสูงขึ้น

๕) มีกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงและมีผลบังคับใช้

๓) แนวทางการพัฒนา

๓.๑ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

๑) ประกันโอกาสการเข้ารับบริการทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในทุกพื้นที่ ครอบคลุมผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อาทิ การจัดหาทุนและแหล่งทุนทางการศึกษา การออกกฎหมายเฉพาะรองรับสิทธิและโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น

๒) ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

๓) เร่งพัฒนาสถานศึกษาให้มีมาตรฐานการจัดการศึกษาที่ทัดเทียมหรือใกล้เคียงกัน

๔) เร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความหลากหลาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

๕) ส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ให้มากขึ้น

๖) จัดสรรบุคลากรเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เพียงพอ

๗) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๘) สนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนมาร่วมมือพัฒนาและจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๙) เสริมสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มีทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ และให้โอกาส/ยอมรับในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม

๓.๒ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

๑) พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๒) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนทางไกลในระบบต่าง ๆ อาทิ DLIT, DLTV, ETV

๓) ดำเนินการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๔) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์และการผลิตรายการเพื่อการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

๕) ขยายเครือข่ายบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพียงพอกับผู้เรียน (ความเร็วขั้นต่ำ ๓๐ Mbps ใน ๕ ปีแรก และ ๑๐๐ Mbps ภายใน ๒๐ ปี)

๓.๓ พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยง และเข้าถึงได้

๑) พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐาน ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีความเป็นเอกภาพ เทียบเคียงกับมาตรฐานนานาชาติได้ และสามารถใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

๒) จัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ข้อมูลด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่แรกเกิด การเข้ารับการศึกษา การเข้าสู่การทำงาน และ

การเข้าสู่วัยผู้สูงวัย ระหว่างหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓) พัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล สามารถอ้างอิงและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร

๔) ปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานการศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔) แผนงานและโครงการสำคัญ

✣ **แผนงาน/โครงการสำคัญเร่งด่วน (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)**

๑) โครงการยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU)

๒) โครงการเติมเต็มความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล (DLTV, DLIT) สื่อทีวีสาธารณะ และช่องทางต่าง ๆ

๓) โครงการคัดกรองและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๔) โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕) โครงการขยายเครือข่ายการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๖) โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา

✣ **แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด**

๑) โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารทางการศึกษา ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา

๒) โครงการพัฒนาคลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้

๓) โครงการจัดหาเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก/สื่ออุปกรณ์และการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล

๔) โครงการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา

๕) โครงการจัดบริการสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

๖) โครงการศึกษาระบบและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อ ตำรา สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใต้กลไกการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

๗) โครงการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๘) โครงการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

๙) โครงการจัดให้มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๑๐) โครงการจัดทำคู่มือการบันทึกและใช้ข้อมูลสารสนเทศ ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

๑๑) โครงการจัดทำมาตรฐานข้อมูลกลางระดับสถานศึกษา หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล

๑๒) โครงการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สภาวการณ์ของภูมิภาคและโลกที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทุกประเทศต้องเร่งศึกษา เรียนรู้ และปรับตัวให้พร้อมเผชิญกับสภาพวิกฤตด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งจากการผันแปรของธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ พร้อมทั้งเร่งปลูกฝังเจตคติและความตระหนักในการพัฒนาหรือเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประชาชน ปลูกจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการกระทำ มีคุณธรรม จริยธรรม และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรับมือกับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในระดับประเทศและพื้นที่ และการนำประเทศไทยไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำและการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคการศึกษาต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ ทักษะ สร้างทัศนคติและความตระหนักแก่ผู้เรียนและคนทุกช่วงวัยในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาและเติบโตในสังคมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบในการกระทำของตน และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่สามารถปรับตัวได้ในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงและการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมของคนทุกช่วงวัยในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๒ เพื่อสร้างและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยทุกช่วงวัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๓ เพื่อวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๔ เพื่อสร้างความตระหนัก และสร้างเสริมศักยภาพให้ประชาชนในการนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อจัดการในเรื่องภัยธรรมชาติ ความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๒.๑ คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของศูนย์เด็กเล็กและสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่จัดกิจกรรมที่สร้างความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒) ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น

๒.๑ ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒.๒ ร้อยละของจำนวนโรงเรียนที่ใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น

๒.๓ ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของครู/บุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการอบรม/พัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนสีเขียวและห้องเรียนสีเขียวเพิ่มขึ้น

๕) จำนวนสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณธรรมเพิ่มขึ้น

๖) จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวโลกเพิ่มขึ้น

๒.๒ หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ตัวชี้วัด

๑) จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒) จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนสื่อการเรียนรู้ในสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒.๓ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

๑) จำนวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒) จำนวนสถานศึกษาที่มีความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) แนวทางการพัฒนา

๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๑) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาทุกระดับ

๒) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๓) พัฒนา/อบรมครูผู้สอนทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๔) ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรในสาขาเฉพาะที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญระดับสูงในศาสตร์/สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕) ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและการจัดการในสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่สร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ผู้เรียนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑) จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรในระดับการศึกษาต่าง ๆ ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ ที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก และพฤติกรรมที่ส่งเสริมการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่นให้กับคนทุกช่วงวัย

๒) จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการจัดกิจกรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๓) ส่งเสริมการผลิตสื่อ สื่อการเรียนการสอน ตำรา สิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ สื่อดิจิทัลสำหรับคนทุกช่วงวัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๔) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๓.๓ พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม ด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑) ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓) พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน

๔) แผนงานและโครงการสำคัญ

- **แผนงานและโครงการสำคัญเร่งด่วน (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)**

๑) โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย

๒) โครงการโรงเรียนคุณธรรม

๓) โครงการโรงเรียนสีเขียว

๔) โครงการห้องเรียนอนุรักษ์พลังงาน

๕) โครงการรักษ์โลก รักษ์พลังงาน

✣ **แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด**

๑) แผนงาน/โครงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการให้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติให้กับคนทุกช่วงวัยในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) แผนงาน/โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

๓) โครงการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๔) โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕) โครงการห้องเรียนอนุรักษ์พลังงาน

๖) โครงการรักษ์โลก รักษ์พลังงาน

๗) โครงการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในเรื่องภัยพิบัติ และพลังงานทางเลือก

๘) โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพในเรื่องความมั่นคงทางอาหาร

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

โลกศตวรรษที่ ๒๑ เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่สามารถรับและส่งต่ออย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชน ชุมชน และสังคมรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ประชาชนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น และพร้อมที่จะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ในขณะที่โครงสร้างและระบบการศึกษายังบริหารและจัดการภายใต้กฎ ระเบียบ กติกา และแบบแผนการปฏิบัติรูปแบบเดิม ส่งผลให้เกิดปัญหาและความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษายังเป็นปัญหา ทั้งเรื่องการขาดแคลนครูในบางสาขา ครูไม่ครบชั้น อัตราส่วนครูต่อนักเรียนและนักเรียนต่อห้องไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างยิ่ง

การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาควบคู่กับการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จะส่งผลให้หน่วยงานและสถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการศึกษาที่แสดงความรับผิดชอบต่อคุณภาพมาตรฐานให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ บุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ภาคเอกชน สถานประกอบการ มูลนิธิ วัด สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ในสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ กติกาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีนโยบายและมาตรการจูงใจทั้งที่เป็นตัวเงินและสิทธิประโยชน์อื่น เช่น การลดหย่อนภาษี เพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ ผลกระทบจากโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลงตลอดระยะเวลา ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมาและต่อเนื่องไปอีก ๒๐ ปีข้างหน้า จะส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอีกไม่เกิน ๕ ปีต่อจากนี้ และจะทำให้มีห้องเรียนและสถานศึกษาที่ต้องปิดตัวลง และจำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาก็ต้องเผชิญกับสถานการณ์เดียวกัน รัฐจึงจำเป็นต้องบริหารและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการกำหนดที่ตั้งและจัดกลุ่มสถานศึกษาตามระดับคุณภาพมาตรฐาน การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาที่ปิดตัวลงให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน หรือใช้ประโยชน์ร่วมกันในพื้นที่ การเลือกผลิตกำลังคนในสาขาวิชาที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศ

เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคม เพื่อให้รัฐสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน และใช้งบประมาณในส่วนที่สามารถประหยัดได้ เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อตอบโจทย์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และบริบทที่เปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศ

๑) วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบและตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

๑.๒ เพื่อให้รัฐสามารถบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนทุกระดับและประเภทการศึกษา

๑.๓ เพื่อส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและความรับผิดชอบร่วมกัน

๑.๔ เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา

๑.๕ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ที่แสดงความรับผิดรับชอบต่อผู้เรียน (Accountability) และตอบสนองความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ โดยผ่านเครื่องมือทางการเงินที่หลากหลายในการส่งเสริมและกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา และการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ

๑.๖ เพื่อให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมจัดและสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามหลักประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit principle) ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๑.๗ เพื่อให้ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ความสามารถ มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

๒.๑ โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษา มีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

ตัวชี้วัด

๑) มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๒) มีการปรับปรุง แก้ไขและบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปรับบทบาทและภารกิจของรัฐ ความเป็นอิสระและความรับผิดรับชอบของสถานศึกษา และการระดมทุนและร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา

๓) มีกลไกในการรายงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่รองรับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา

๒.๒ ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็ก/สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง

๒) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น

๔) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น

๕) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนในการให้บริการการศึกษาของกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการสูงขึ้น

๖) จำนวนสถานศึกษาที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น

๗) อัตราค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรต่อนักเรียนลดลง

๒.๓ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

๑) จำนวนเครือข่ายการศึกษาที่มีศักยภาพและความพร้อมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้น

๒) จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดการศึกษาหรือร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

๓) จำนวนสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดการศึกษากับสถานศึกษา สถาบันการศึกษา จำแนกตามระดับ ประเภทการศึกษา และสาขาวิชาเพิ่มขึ้น

๔) สัดส่วนผู้เรียนเอกชนสูงขึ้น เมื่อเทียบกับรัฐ

๕) สัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น

๖) จำนวนมาตรการ/แนวทางการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมเพิ่มขึ้น

๒.๔ กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

ตัวชี้วัด

๑) มีรูปแบบกองทุนเพื่อการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงาน และสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ

๒) มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา ที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงาน และสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ

๓) มีรูปแบบ/แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม ตามลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ

๔) ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมตามลักษณะที่แตกต่างกันของสถานศึกษาเพิ่มขึ้น

๕) ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการผลิตกำลังแรงงานตามความต้องการกำลังคนของประเทศ จำแนกตามระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษาผ่านการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสมตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน อาทิ รายได้ครัวเรือน (ผู้เรียนทั่วไป/ผู้เรียนยากจน) สภาพร่างกาย (ผู้เรียนทั่วไป/ผู้เรียนพิการเรียนร่วม) ความสามารถ (ผู้เรียนทั่วไป/ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ) เพิ่มขึ้น

๗) ร้อยละของผู้เรียนที่เข้ารับการศึกษา ผ่านการจัดสรรงบประมาณตามความต้องการกำลังคนของประเทศเพิ่มขึ้น

๘) สัดส่วนงบประมาณตามประเด็น (Agenda) สูงขึ้น เมื่อเทียบกับงบประมาณตามภารกิจ (Function)

๙) มีรูปแบบวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนที่สะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

๑๐) จำนวนสถานศึกษาที่มีระบบบัญชีที่สามารถรายงานการเงินที่เป็นปัจจุบันและตรวจสอบได้เพิ่มขึ้น

๑๑) จำนวนสถานศึกษาที่มีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐเพิ่มขึ้น

๒.๕ ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด

๑) มีระบบการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา และความสำเร็จในวิชาชีพ

๒) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของครู/ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

๔) จำนวนสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร เสี่ยงภัย พื้นที่พิเศษ ที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจมีระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น

๕) ร้อยละของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น

๖) ร้อยละของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณวุฒิการศึกษา/การฝึกอบรมเพิ่มขึ้น

๗) ร้อยละของสถานศึกษาที่มีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

๘) จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านการประเมินทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มาตรฐานตำแหน่ง และวิทยฐานะเพิ่มขึ้น

๙) จำนวนครูที่มีคุณสมบัติ และสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง เพื่อการพัฒนาและเตรียมเข้าสู่การเป็นครูแกนนำ และครูมืออาชีพเพิ่มขึ้น

๓) แนวทางการพัฒนา

๓.๑ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา

๑) ปรับบทบาทและภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นผู้กำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน การนิเทศ ติดตามประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และพัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจสู่พื้นที่และสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความพร้อมและเงื่อนไขที่เหมาะสมของพื้นที่

๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้พื้นที่และสถานศึกษามีความเข้มแข็ง ให้สามารถบริหารจัดการการศึกษาด้วยตนเอง (นิติบุคคล/ในกำกับ) สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่ ภูมิภาค และประเทศ

๓.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

๑) จัดกลุ่มสถานศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาด้วยระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อวางแผนการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา บริบทของพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน ชุมชน และสังคม

๒) กำหนดแนวทางและมาตรการทางการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน

๓) ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติ และไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๔) ส่งเสริมการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบติดตาม เพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

๕) พัฒนากลไกในการกำกับสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาให้ดำเนินบทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาอุดมศึกษา แผนพัฒนาอาชีวศึกษา รวมทั้งการแสดงความรับผิดรับชอบต่อการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

๖) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับบทบาทและภารกิจของรัฐ ความเป็นอิสระและความรับผิดชอบของสถานศึกษา

๓.๓ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

๑) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจและการยอมรับจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการจัดการศึกษา จากการเป็นผู้จัดการศึกษาโดยรัฐมาเป็นการจัดการศึกษาโดยทุกภาคส่วนของสังคม

๒) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจและเอื้อให้เกิดการระดมทุน และร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

๓) พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการเครือข่าย รวมทั้งรูปแบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในประเทศ/ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและสร้างเครือข่าย/ความเป็นภาคีหุ้นส่วนกับองค์กรทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้ง การพัฒนาและการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทางการศึกษา

๕) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามาจัดการศึกษาในบางพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยคำนึงถึงคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมจัดและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

๖) ส่งเสริมและพัฒนาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ให้มีความรู้ความเข้าใจและเข้ามาร่วมรับผิดรับชอบในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) พัฒนาระบบและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภทที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใต้กลไกการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

๓.๔ ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

๑) ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินเพื่อการศึกษา ระบบการจัดสรรงบประมาณและกองทุนเพื่อการศึกษาที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ และสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ

๒) มีระบบและกลไกกำหนดนโยบายการบริหารจัดการระบบการเงินเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่กำกับทิศทาง ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) จัดระบบสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา สำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาและสนับสนุนผู้เรียนระดับอุดมศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการจำเป็นของประเทศ

๔) พัฒนาระบบบัญชีสถานศึกษาและการรายงานการเงินผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และส่งเสริมการนำข้อมูลมาใช้ประกอบการกำกับ ติดตามประเมินผลการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน คุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

๕) พัฒนารูปแบบและกลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์ (ผู้เรียน) และด้านอุปทาน (สถานศึกษา) ที่เหมาะสม

๖) พัฒนาระบบกองทุนเพื่อการศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

๓.๕ พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

๑) พัฒนาระบบการใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ วุฒิการศึกษา/การฝึกอบรม และลดภาระงานของครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน (งานธุรการ งานบริหารทั่วไป)

๒) พัฒนาระบบการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่าง ๆ โดยยึดหลักเกณฑ์ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา และการประสบความสำเร็จในวิชาชีพ

๓) พัฒนาระบบประเมินสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะสำหรับตำแหน่งที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถ ความชำนาญการ หรือความเชี่ยวชาญในตำแหน่งและวิทยฐานะที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง

๔) กำหนดแผนงาน ขั้นตอน และมาตรการทางการบริหารเพื่อกระจายอัตรากำลังครูให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

๕) พัฒนาระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน สำหรับครูที่มีสมรรถนะสูง และครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร เสี่ยงภัย และพื้นที่พิเศษ

๖) พัฒนากระบวนการบริหารจัดการอัตรากำลังครูและระบบการจ้างครู เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนที่เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจการจัดการเรียนการสอนและแนวโน้มของประชากรวัยเรียนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง

๗) ปรับปรุงฐานข้อมูลความต้องการใช้ครูให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสัดส่วนของประชากรวัยเรียน

๔) แผนงานและโครงการสำคัญ

✣ **แผนงาน/โครงการสำคัญเร่งด่วน (ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑)**

๑) โครงการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU)

๒) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

๓) แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔) แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

๕) โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา

๖) โครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และด้านอุปทาน

✣ **แผนงาน/โครงการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัด**

๑) โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

๒) โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา

๓) โครงการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความพร้อมรองรับการปรับบทบาทการบริหารและจัดการศึกษา

๔) โครงการพัฒนารูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนของสังคม

๕) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายการศึกษาในการจัดการศึกษาในพื้นที่ อาทิ สมัชชาการศึกษา สภาการศึกษาจังหวัด หรือสถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ในสังคม

๖) โครงการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎ และระเบียบ ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา สถาบันการศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ สามารถให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

๗) โครงการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินประสิทธิภาพการจัดสรรและใช้งบประมาณเพื่อการศึกษา

๘) โครงการพัฒนาระบบบัญชีสถานศึกษา และระบบการเงินผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

๙) โครงการพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษาสำหรับการศึกษาเอกชน

๑๐) โครงการยกระดับคุณภาพระบบการบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

บทที่ ๖
การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานของประชาชนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ พัฒนากำลังคนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ และสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคมผ่านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ การยอมรับและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีกรอบทิศทางและเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่สนองหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับการสร้างบุคลิกและอุปนิสัยที่ดีงาม (Character Education) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และรองรับกับโครงสร้างประชากร บริบทการจัดการศึกษาของประเทศ และสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกศตวรรษที่ ๒๑

ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ สู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ประกอบด้วย สาระของแผนฯ ที่มีความชัดเจน ครบถ้วนและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนเพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของแผนการศึกษาแห่งชาติ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และการนำแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของชาติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ นอกจากจะดำเนินการขับเคลื่อนตามแนวทางการขับเคลื่อนที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบแล้ว จะต้องผลักดันให้ระบบการจัดสรรงบประมาณยึดกรอบทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาบรรลุผลตาม

ยุทธศาสตร์และตัวชี้วัดตามช่วงเวลาที่กำหนด มีระบบการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ และสะท้อนการถ่ายทอดจากระดับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติสู่แผนพัฒนาการศึกษาระยะ ๕ ปี แผนปฏิบัติราชการระยะ ๔ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวง องค์กร และหน่วยงานการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการพัฒนา นอกจากนี้ ระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานจะต้องมีความสอดคล้องกัน โดยจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความเชื่อมโยง สอดรับกัน รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานและการขับเคลื่อนการดำเนินการที่บูรณาการกันอย่างเหมาะสม

๖.๑ หลักการและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

๖.๑.๑ หลักการ

๑) ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของประเทศโดยยึดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เป็นกรอบทิศทางหลัก และนำสู่การปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและระดับการศึกษา

๒) ดำเนินการจัดการศึกษาตามบทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กร โดยยึดหลักคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา และเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนตามช่วงวัย ประเภท และระดับการศึกษา

๓) เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

๔) ใช้กลไกการดำเนินงานของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ เอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพ โดยการสร้างเครือข่ายการศึกษาในรูปแบบประชารัฐที่ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษา ผู้เรียน และกำลังแรงงาน

๕) จัดระบบการบริหารจัดการแผนสู่การปฏิบัติที่มีความเชื่อมโยงกันในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวง หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ และมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพที่ตอบสนองการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ เป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา

๖.๑.๒ แนวทางการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

๑) สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สร้างความเข้าใจกับหน่วยงาน องค์กร และภาคีทุกภาคส่วนถึงวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านหน่วยงาน บุคคล สื่อมวลชนทั้งระดับชาติและท้องถิ่น กิจกรรม สื่อสมัยใหม่ที่เข้าใจง่าย รวมทั้งการสร้างเครือข่ายให้ข้อมูลข่าวสารกระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง **จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ฉบับประชาชน** เผยแพร่แก่สาธารณชนเพื่อสร้างความเข้าใจในเป้าประสงค์และแนวทางของแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการศึกษาระยะ ๕ ปี แผนปฏิบัติราชการระยะ ๔ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน องค์กร โดยผลักดันให้แนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์แปลงสู่การปฏิบัติผ่านแผนงานระดับกระทรวงสู่หน่วยงานและสถานศึกษาระดับต่าง ๆ บูรณาการอยู่ในภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำและติดตามประเมินผลแผนดังกล่าว

๓) ปรับปรุงกฎหมาย กฎ และระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการจัดการศึกษาที่มีอยู่ให้มากขึ้น เป็นการลดอุปสรรคการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ อาทิ ผลักดันให้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกช่วงวัย

๔) สร้างช่องทางให้ประชาสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งระดับนโยบายและพื้นที่ โดยเปิดพื้นที่สาธารณะให้ทุกภาคีใช้ประโยชน์ในการจัดเวทีระดมความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การจัดเวทีประชาคม การสานเสวนา รวมถึงใช้ช่องทางเครือข่ายออนไลน์ สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศ

๖.๒ การดำเนินการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เป็นแผนระยะยาว ๒๐ ปี ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินการไว้ ๕ ด้าน และยุทธศาสตร์การดำเนินการ ๖ ยุทธศาสตร์ ดังมีแนวทางการขับเคลื่อนแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม ปลอดภัย และสมานฉันท์และปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมือง และคุณธรรม จริยธรรมให้กับคนไทยทุกคน เพื่อความมั่นคงในชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการใช้การศึกษาในการเสริมสร้างความมั่นคงในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ รวมทั้งส่งเสริมกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว ให้ได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน เหมาะสม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และความต้องการของชุมชนและพื้นที่ เพื่อความมั่นคงในชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคม

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ

ตาราง ๑๗ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนกลาง	• **กระทรวงศึกษาธิการ** ▪ **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสังคมและประเทศ**	๑) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒) กำหนดนโยบายการขยายโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกของคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ ๔) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) คุณธรรม จริยธรรม การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๕) ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ๖) พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนทุกระดับ ๗) พัฒนาระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน สำหรับครูที่มีสมรรถนะสูง และครูที่ปฏิบัติงานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ ๘) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ๙) ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๑๐) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา**	๑) ศึกษา วิจัย และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ ๒) ศึกษา วิจัย นำร่อง และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) คุณธรรม จริยธรรม การจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๓) วิจัยและพัฒนากฎหมายและมาตรฐานการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๗ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**	๑) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ๒) สร้างโอกาสทางการศึกษา และบูรณาการทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จัดระบบการเทียบโอน และรับรองคุณวุฒิการศึกษาผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ ๓) พัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมือง การสร้างจิตสำนึกการยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ วิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๔) ส่งเสริมให้สถานศึกษาในพื้นที่จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภาษาถิ่น ๕) พัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) สถาบันศึกษาปอเนาะ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและถูกต้อง สอดคล้องตามหลักการศาสนา ๖) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ๗) ส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยและภาษาท้องถิ่น รวมทั้งภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ๘) พัฒนาความรู้และทักษะของครูในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่เสี่ยงภัย ๙) พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๐) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา**	๑) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมืองสำหรับผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา โดยเน้นการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๒) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาและการให้ความรู้/ฝึกทักษะด้านอาชีพสำหรับคนทุกช่วงวัย

ตาราง ๑๗ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๓) ยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ตอบสนองการสร้างอาชีพและเพิ่มคุณภาพชีวิตในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความสมานฉันท์และเสริมสร้างความมั่นคง ๔) เพิ่มโอกาสและทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียน ๕) พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขการทะเลาะวิวาท การสร้างความรุนแรง และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**	๑) ขยายโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนนอกระบบและตามอัธยาศัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ ๒) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึกของคนไทยทุกช่วงวัย เน้นการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๔) สร้างและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เยาวชน ประชาชนในพื้นที่พิเศษ ๕) พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนนอกระบบ ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **หน่วยงานอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา**	๑) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนด้านความเป็นพลเมือง สำหรับผู้เรียนกลุ่มการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง โดยเน้นการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๒) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนกลุ่มการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง ในสถานศึกษาตามภารกิจของตน ๓) พัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนในสถานศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๗ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนภูมิภาค	▪ **สำนักงานศึกษาธิการภาค/ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค**	๑) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของพื้นที่ ท้องถิ่น ๒) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องบริบทพื้นที่ ภูมิสังคม อาชีพ ที่สนองตอบการพัฒนาเอกลักษณ์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความต้องการของชุมชนและภูมิภาค ๓) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านความเป็นพลเมือง การปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๔) จัดระบบและรูปแบบการเสริมขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัยของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ๕) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับและประเภท ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
สถานศึกษา	**ทุกสังกัด**	๑) จัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีความจงรักภักดี และธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ ๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุมหรือชมรมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง การปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี การอยู่ร่วมกันในสังคม และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๓) จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ๔) จัดระบบการดูแลการเสริมขวัญและกำลังใจ ความปลอดภัยของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ๕) จัดการเรียนการสอนและวางระบบการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๗ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๑ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ห้องเรียน	**ทุกระดับ**	๑) จัดกิจกรรมการเรียนรู้/โครงงานที่เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สร้างจิตสำนึกความจงรักภักดี และการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ ๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้/โครงงานที่ส่งเสริมความเป็นพลเมือง เน้นการปลูกฝังและเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตย ความสามัคคี สมานฉันท์ สันติวิธี การอยู่ร่วมกันในสังคมและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น ๓) จัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและลดความรุนแรงเมื่อเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงรูปแบบต่าง ๆ ๔) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ๕) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและผลผลิต รวมทั้งเพิ่มผลิตภาพของกำลังแรงงานของประเทศ ด้วยการกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และการฝึกงานที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริงอย่างครบวงจรในสถานการณ์จริง พัฒนาฝีมือแรงงานระดับสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่บูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM Education) พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และพัฒนาครูผู้สอนอาชีพที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รองรับพลวัตของโลกและการแข่งขันในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ

ตาราง ๑๘ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนกลาง	• **กระทรวงศึกษาธิการ** ▪ **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ**	๑) กำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนในสาขาต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ๒) กำหนดนโยบายการส่งเสริมการเรียนด้านอาชีวศึกษา และด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ๓) จัดระบบและกลไกทางงบประมาณในการกำหนดปริมาณการผลิตกำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการจำเป็นของประเทศ ๔) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะดิจิทัลของผู้เรียนทุกระดับ ๕) ส่งเสริมการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ ๖) ส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ๗) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกระดับให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ๘) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประชาชน ภาครัฐ ผู้ประกอบการ (ประชารัฐ) ทั้งระหว่างองค์กรภายในและต่างประเทศ ๙) ปรับระบบการศึกษาให้มีความเชื่อมโยงและยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพสามารถเรียนข้ามสายได้ ๑๐) ปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๑๑) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ**	๑) จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและความต้องการกำลังคน (Demand-Supply) ของประเทศ จำแนกตามสาขาวิชาและกลุ่มอุตสาหกรรม ๒) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้ม แผนการผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาและกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๓) วิจัยพัฒนากรอบหลักสูตรเพื่อตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะคนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ๔) พัฒนาและขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ๕) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๘ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน**	๑) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอาชีพ และวางรากฐานทักษะอาชีพและค่านิยมการเรียนเพื่อการมีงานทำ ๒) สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนสายอาชีพ และวางแผนการเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ โดยใช้กระบวนการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ ๓) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ๔) ส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ ทักษะการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระของผู้เรียน ๕) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM Education) ๖) พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา**	๑) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความรู้และสมรรถนะที่ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ใช้และแผนการผลิต ๒) พัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาให้ผลิตและพัฒนากำลังคนตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ๓) ส่งเสริมภาพลักษณ์การอาชีวศึกษา เร่งปรับค่านิยมการเรียนในสาขาวิชาที่จบแล้วมีงานทำทันที ๔) ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิวุฒิ (Dual Degree) และระบบทวิภาคีในสถานประกอบการที่มีมาตรฐาน ๕) ส่งเสริมและจัดให้มีการประเมินสมรรถนะผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและคุณวุฒิวิชาชีพ ๖) พัฒนามาตรฐานและจัดการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูอาชีวศึกษา มาตรฐานครูฝึกในสถานประกอบการ และมาตรฐานสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ฝึกปฏิบัติผู้เรียน ๗) พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในงานอาชีพของผู้เรียนและส่งเสริมทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพอิสระและการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ๘) เร่งรัดพัฒนาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและครูฝึกในสถานประกอบการ ๙) พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน/อาชีพ และหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในอาชีพสาขาต่าง ๆ แบบครบวงจร

ตาราง ๑๘ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๑๐) พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกปฏิบัติเสมือนจริง การสร้างสมรรถนะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาวิชา ๑๑) พัฒนาระบบการเทียบโอนความรู้ ระบบสะสมหน่วยการเรียนและประสบการณ์ ๑๒) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา** ● **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา**	๑) ผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาและจำนวนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ตามข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ ๒) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความรู้และสมรรถนะที่ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ใช้และแผนการผลิต ๓) ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้ผลิตและพัฒนากำลังคนตามความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศเฉพาะด้าน ๔) จัดระบบและกลไกทางงบประมาณเพื่อควบคุมปริมาณและคุณภาพการผลิตกำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศ ๕) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน/อาชีพ และหลักสูตรฐานสมรรถนะในสาขาที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและประเทศ ๖) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะการทำงาน ทักษะการออกแบบ การสร้างความรู้เชิงวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ๗) ประเมินและพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษและทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ๘) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการเทียบประสบการณ์ การเทียบโอนความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการประเมินสมรรถนะผู้สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ ๙) ส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาในหน่วยงานองค์กรและสถานประกอบการที่มีมาตรฐาน ๑๐) ส่งเสริมทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพอิสระและการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนและบัณฑิต ๑๑) ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนา วางระบบการปฏิบัติงานและการจูงใจ ๑๒) ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากภาครัฐและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ตาราง ๑๘ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๑๓) ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ เพื่อจดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา ๑๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย** • **หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย**	๑) พัฒนาทักษะและสมรรถนะด้านวิชาการและอาชีพของประชาชนวัยทำงานและผู้สูงวัย ๒) ยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพของกำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ๓) ส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพอิสระของประชาชน ๔) ให้บริการการศึกษาและเรียนรู้อาชีพในรูปแบบที่หลากหลายผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ๕) ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษผ่านสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ส่วนภูมิภาค	▪ **สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค**	๑) วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลด้านบริบทและศักยภาพของพื้นที่ด้านการผลิต การประกอบอาชีพ และการบริการ เพื่อการกำหนดความต้องการในการพัฒนาคนในสาขาต่าง ๆ ในภูมิภาค ๒) จัดทำฐานข้อมูลด้านอาชีพ แผนการผลิตผู้เรียนในสาขาต่าง ๆ ที่สอดคล้องและสนองความต้องการของภูมิภาคและท้องถิ่น ๓) กระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่ผลิตและพัฒนากำลังแรงงานตามแผนการผลิตที่สอดคล้องและสนองความต้องการของภูมิภาคและท้องถิ่น ๔) ระดมสรรพกำลังและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ในการสนับสนุนและร่วมจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของผู้เรียนและคนในพื้นที่ ๕) สนับสนุนและส่งเสริมการฝึกประสบการณ์อาชีพ การประกอบอาชีพอิสระ และการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียนระดับต่าง ๆ ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
สถานศึกษา	• **สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** • **หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน**	๑) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และพื้นฐานทักษะอาชีพตามมาตรฐานหลักสูตร ๒) ส่งเสริมความรู้และทักษะอาชีพ แนะแนวอาชีพและจัดการเรียนรู้ด้านอาชีพตามหลักสูตร ๓) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้และประสบการณ์ด้านงานอาชีพ การประกอบอาชีพอิสระ และการเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียน

ตาราง ๑๘ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๒ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๔) จัดการศึกษาระบบทวิศึกษา ๕) จัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกและการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM Education) ๖) พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา**	๑) จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนทักษะ สมรรถนะและความเชี่ยวชาญของผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพ ๓) จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะและการศึกษาในรูปแบบทวิศึกษา ทวิภาคี ทวิวุฒิ และสหกิจศึกษา ๔) กำหนดหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ผู้เรียนสามารถโอนย้ายหรือศึกษาต่อเนื่อง ๕) พัฒนาความเชี่ยวชาญและความเป็นเลิศเฉพาะด้านของสถาบัน เพื่อการผลิตกำลังคนเฉพาะด้าน/บัณฑิตเฉพาะด้านตามกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ๖) จัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูงแรงงานที่มีฝีมือและทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ๗) พัฒนาและประเมินความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ของผู้เรียนและบัณฑิต ๘) จัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกและการบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM Education) ๙) พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและทักษะดิจิทัลของผู้เรียน ๑๐) ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเพื่อการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม ๑๑) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ :
การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงผู้สูงวัย โดยการจัดบริการการศึกษาและการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของคนทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกช่วงวัย ด้วยหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับที่มีมาตรฐาน ด้วยรูปแบบและช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการของช่วงวัย สื่อการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดรูปแบบ เวลาและสถานที่ และเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของคนทุกกลุ่มเป้าหมาย แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนที่มีคุณภาพ สนองความต้องการและความสนใจในการศึกษาเรียนรู้และระบบการวัดและประเมินผลที่ยืดหยุ่น เหมาะสม พร้อมด้วยระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพในโลกศตวรรษที่ ๒๑ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนกลาง	• **กระทรวงศึกษาธิการ** ▪ **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้**	๑) กำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพคนแต่ละช่วงวัย การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน สื่อ และการวัดและประเมินผลสำหรับการศึกษาทุกระดับ ทุกช่วงวัย และทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒) ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในช่วงวัยต่าง ๆ ในทุกระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา ๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมร่วมจัดการศึกษา สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการและหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ๔) จัดระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (๐ – ๒ ปี) และการศึกษาปฐมวัย (๓ – ๕ ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ๕) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐและเอกชนผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ๖) จัดให้มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัด การติดตาม และประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ๗) จัดให้มีระบบการสะสมและเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาเรียนรู้และประสบการณ์จากการทำงาน ๘) จัดให้มีคลังข้อสอบ และระบบการทดสอบออนไลน์ เผยแพร่และให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๙) กำหนดนโยบายการผลิต แผนการผลิต การพัฒนาและการใช้ครูที่เหมาะสม ๑๐) กำกับ ดูแลการผลิต การพัฒนาครูให้เป็นไปตามนโยบายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสมรรถนะกำลังคน และความต้องการใช้ครูของประเทศ ๑๑) จัดทำและปรับปรุงกฎหมาย ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๑๒) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
	▪ **สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้**	๑) พัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒) ศึกษา วิจัย จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ๓) ศึกษาวิจัยและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาสำหรับผู้สูงวัย และกลุ่มความสามารถพิเศษ ๔) ศึกษา วิจัยองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ และสภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคม ๕) วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียน หลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย ๖) วิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้มีความสามารถพิเศษ ๗) ศึกษา วิจัย กำหนดทิศทางการผลิต พัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ๘) ศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๙) ศึกษา วิจัย ติดตาม ประเมิน และรายงานสภาวการณ์และผลการจัดการศึกษาของประเทศ ๑๐) จัดทำ ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๑๑) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**	๑) พัฒนาระบบและรูปแบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการผลิตและพัฒนาครู ตามความต้องการใช้ครู ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในแต่ละระยะ ๒) พัฒนาระบบการสรรหาคนดี คนเก่ง มีความศรัทธาในวิชาชีพเข้ามาเป็นครู ๓) พัฒนามาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา**	๑) พัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๒) พัฒนาระบบการประเมินตามระดับคุณภาพของมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๓) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ การประเมินความรู้และสมรรถนะ และการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ๔) ปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการรับชาวต่างชาติมาสอนหรือช่วยจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ๕) พัฒนาระบบและรูปแบบการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ครูทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**	๑) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มความสามารถพิเศษ และกลุ่มด้อยโอกาส ๒) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของผู้เรียน ๓) จัดการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพสำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มความสามารถพิเศษ และกลุ่มด้อยโอกาส ๔) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมีวินัยและจิตสาธารณะของผู้เรียน ๕) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะที่สำคัญของคนในสังคมไทย อาทิ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การทำงานเป็นหมู่คณะ ๖) สนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ๗) ประเมินคุณภาพและมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๘) พัฒนารูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาและจัดระบบการเทียบความรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๙) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการสนับสนุนหรือร่วมจัดการศึกษา ๑๐) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๑๑) เร่งรัดพัฒนาครูประจำการที่สอนไม่ตรงวุฒิ ครูที่สอนคลาดชั้นและครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ๑๒) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา**	๑) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ ๒) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ของผู้เรียน ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมีวินัยและจิตสาธารณะของผู้เรียน ๔) พัฒนาครู อาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการ ๕) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา**	๑) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานอาชีพ/วิชาชีพ ๒) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ/ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมีวินัย และจิตสาธารณะของผู้เรียน ๓) จัดให้มีกลไกกำหนดนโยบายและแผนการผลิต ระบบการผลิตและพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๔) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถาบันการศึกษาที่เป็นหน่วยผลิตครู พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงในสาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ ๕) เร่งรัดการผลิตและพัฒนาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ๖) ส่งเสริมและกำกับให้สถาบันผลิตครูจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพครู และพัฒนาสู่การเป็นสถาบันผลิตครูวิชาชีพชั้นสูง และผลิตครูในระบบจำกัดรับตามความต้องการใช้ครู ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
	▪ **สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**	๑) พัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ๒) จัดการศึกษาตามหลักสูตรสำหรับกลุ่มการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้สูงวัย ในทุกระดับการศึกษา ทั้งการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ๓) ให้บริการการศึกษา การเรียนรู้และการวัดและประเมินผลแก่ประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๔) พัฒนาระบบการเทียบประสบการณ์ การเทียบโอนความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน และคุณวุฒิวิชาชีพ ๕) ส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนวัยทำงานและผู้สูงวัย ด้วยรูปแบบวิธีที่หลากหลาย สนองตอบความต้องการ และความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ๖) จัดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้ผ่านระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ สะดวก ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ๗) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อการผลิตสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐานสำหรับคนทุกช่วงวัย ๘) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชนที่สอดแทรกทักษะทางสังคม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ ๙) ส่งเสริมและจัดกิจกรรมฝึกฝนทักษะชีวิต และทักษะอาชีพให้กับประชาชน ทั้งวัยทำงานและผู้สูงวัย ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต ๑๐) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพในรูปแบบต่าง ๆ ให้ประชาชนเข้าถึง สามารถศึกษาเรียนรู้และนำความรู้และแนวปฏิบัติไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๑๑) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **หน่วยงานอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา**	๑) พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มการศึกษาเฉพาะด้าน เฉพาะทาง ๒) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามระดับการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบด้วยหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อและการวัดและประเมินผลที่มีมาตรฐานตามที่กำหนด ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชนที่สอดแทรกทักษะทางสังคม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งกิจกรรมฝึกฝนทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนภูมิภาค	• **สำนักงานศึกษาธิการภาค/ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค/พื้นที่**	๑) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของพื้นที่ ท้องถิ่น ๒) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยในพื้นที่ โดยบูรณาการการให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาระดับต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ภูมิสังคม อาชีพที่สนองตอบการพัฒนาเอกลักษณ์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความต้องการของชุมชนและภูมิภาค ๔) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจในชุมชน และพื้นที่ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมที่ดีงาม ๕) ส่งเสริมการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ๖) ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ผ่านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย ๗) กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ๘) จัดระบบและรูปแบบการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของภูมิภาคและพื้นที่ ๙) ส่งเสริมการพัฒนาครูสู่การเป็นครูแกนนำ (Master Teacher) และครูมืออาชีพ (Professional Teacher) ที่สะท้อนทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะของวิชาชีพครู ๑๐) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
สถานศึกษา	**ทุกสังกัด**	๑) จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาในระดับที่รับผิดชอบ ๒) ส่งเสริม สนับสนุนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชน ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย จิตสาธารณะ ๓) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมของศาสนาที่ถูกต้อง

ตาราง ๑๙ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๓ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๔) จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน ๕) จัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม และวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันที่พึงประสงค์ อาทิ การมีวินัย การตรงต่อเวลา การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การทำงานเป็นกลุ่มคณะ ๖) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๗) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) ๘) คัดสรรและพัฒนาสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการสอนของสถาบันการผลิตครู ๙) จัดการเรียนรู้ และประเมินความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษตามมาตรฐานความสามารถด้านภาษาอังกฤษ (CEFR) ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ๑๐) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ห้องเรียน	**ทุกระดับ**	๑) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาในระดับที่รับผิดชอบ ๒) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรมและความรับผิดชอบ ๔) จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน อาทิ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สะเต็มศึกษา การเรียนรู้และฝึกประสบการณ์เสมือนจริง ๕) จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล ๖) วัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ :
การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคให้แก่คนทุกช่วงวัย ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับการศึกษา ในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในรูปแบบที่เหมาะสม ทัดเทียมกันตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และพัฒนา เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องให้เป็นระบบเดียวกัน ทั้งหน่วยงานกลางและระหว่างกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน เชื่อมโยงกันได้ และเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน เพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย การวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผลด้านการศึกษา รวมทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างทั่วถึง

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ สู่การปฏิบัติ

ตาราง ๒๐ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ สู่การปฏิบัติ

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนกลาง	• **กระทรวงศึกษาธิการ** ▪ **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา**	๑) ประกันโอกาสการเข้ารับบริการทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในทุกพื้นที่ ครอบคลุมผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ๒) กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ในทุกระดับการศึกษา ๓) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และจัดสรรบุคลากรเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ๔) สนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนมาร่วมมือพัฒนาและจัดการศึกษา ๕) เสริมสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด มีทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ และการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม ๖) พัฒนาโครงสร้างและระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาและด้านอื่น ที่บูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานในกระทรวง และนอกกระทรวงศึกษาธิการ ๗) จัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๘) พัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพจากระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันได้ตลอดเวลา ๙) พัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ให้บริการครอบคลุมสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ ๑๐) จัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจัดตั้งสถานีโทรทัศน์และผลิตรายการเพื่อการศึกษา ๑๑) ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๑๒) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๒๐ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
	▪ **สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา**	๑) ศึกษา วิจัย จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ๒) ออกแบบและพัฒนาฐานข้อมูลและสารสนเทศระดับสถานศึกษา จำแนกตามหน่วยงาน/สังกัด ระดับ/ประเภทการศึกษา ที่สามารถบูรณาการและเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายนอก และระบบติดตามประเมินผลการพัฒนาการศึกษา ตามยุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ๓) ประสานและติดตามประเมินผลการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ ๔) ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และในมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๕) จัดทำ ปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้านเฉพาะทางในระดับต่าง ๆ**	๑) จัดการศึกษาและเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพเพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มความสามารถพิเศษ และกลุ่มด้อยโอกาส ๒) ส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ให้ครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น ๓) จัดสรรบุคลากรเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เพียงพอ ๔) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ๕) จัดทำฐานข้อมูลและสารสนเทศผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และมีการปรับปรุงข้อมูลทุกไตรมาส ๖) จัดทำระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถอ้างอิงและใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้ ๗) จัดทำฐานข้อมูลสื่อการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน ๘) พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ DLTV DLIT และให้บริการสื่อการเรียนรู้และการทดสอบความรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๙) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๒๐ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนภูมิภาค	▪ **สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**	๑) ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒) เร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความหลากหลาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง ๓) จัดทำข้อมูลและสารสนเทศรายบุคคลของผู้เรียน และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **หน่วยงานอื่นที่ร่วมจัดการศึกษาเฉพาะกลุ่ม เฉพาะด้าน**	๑) จัดการศึกษาและเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม เฉพาะด้าน ๒) จัดทำข้อมูลและสารสนเทศรายบุคคลของผู้เรียน และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๓) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ระบบมีความสมบูรณ์ ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค/พื้นที่**	๑) ส่งเสริมการจัดการศึกษาและเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพ เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการระดับสถานศึกษา หน่วยงานส่วนภูมิภาค และหน่วยงานส่วนกลาง ๓) ส่งเสริมให้หน่วยงานและสถานศึกษาในพื้นที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบันทึกและจัดกระทำข้อมูลและสารสนเทศสำหรับสถานศึกษา ๔) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการบูรณาการและเชื่อมโยง สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาการศึกษา ๕) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๒๐ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
สถานศึกษา	**ทุกสังกัด**	๑) จัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพ สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งกลุ่มความสามารถพิเศษ และกลุ่มด้อยโอกาส ๒) จัดการศึกษา บันทึกและจัดกระทำข้อมูลและสารสนเทศรายบุคคลของผู้เรียนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๓) รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้ระบบมีความสมบูรณ์ทั้งด้าน software hardware และ peopleware ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๕ :
การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมของคนทุกช่วงวัยในพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ การจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การสร้างความตระหนัก และเสริมสร้างศักยภาพให้ประชาชนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้เพื่อจัดการในเรื่องภัยธรรมชาติ ความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้ รวมทั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ได้

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๕ สู่การปฏิบัติ

ตาราง ๒๑ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๕ สู่การปฏิบัติ

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนกลาง	• **กระทรวงศึกษาธิการ** ▪ **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนโยบาย แผนการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**	๑) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีพฤติกรรม และทักษะที่สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนพัฒนาการวิจัย องค์ความรู้ และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับคนทุกช่วงวัย ๔) สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ชุมชน สังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมของคนทุกช่วงวัยในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ๖) ส่งเสริมการนำแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมของศาสนาไปปฏิบัติในชีวิตจริง ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้าน เฉพาะทางในระดับต่าง ๆ**	๑) พัฒนาหลักสูตรในระดับการศึกษาต่าง ๆ ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก และพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น ๒) จัดการศึกษาและการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกความรับผิดชอบ ๔) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้/กิจกรรม/สื่อการเรียนรู้ในการนำแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมของศาสนาไปปฏิบัติในชีวิตจริง ๕) พัฒนาและอบรมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง ๒๑ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๕ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๖) ปลูกฝังและพัฒนาผู้เรียน/บัณฑิตให้มีพฤติกรรม คุณลักษณะ และทักษะที่สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสามารถประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น ๆ ได้ ๗) ส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้ผลิตบุคลากรสาขาเฉพาะด้าน หรือมีความเชี่ยวชาญระดับสูงด้านสิ่งแวดล้อม ๘) ศึกษา วิจัยสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ภัยธรรมชาติ ความมั่นคงทางอาหาร และพลังงาน ๙) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ส่วนภูมิภาค	• **สำนักงานศึกษาธิการภาค/ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค/พื้นที่**	๑) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยให้มีพฤติกรรมและทักษะที่สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ในเรื่องสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ให้กับคนทุกช่วงวัย ๓) สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับคนทุกช่วงวัย ๔) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕) กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
สถานศึกษาและห้องเรียน	**ทุกสังกัดและทุกระดับการศึกษา**	๑) ส่งเสริม สนับสนุนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชน ที่สอดแทรกการสร้างจิตสำนึก ปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้มีกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ต่าง ๆ ได้ ๓) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ :
การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดระบบ/รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมและพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษาให้รัฐสามารถใช้ทรัพยากรในการกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนาผู้เรียนและกำลังคนของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สนองตอบความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและสังคม ด้วยความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาระบบการผลิต ใช้และพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความรู้ ความสามารถมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ

ตาราง ๒๒ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
ส่วนกลาง	• **กระทรวงศึกษาธิการ** ▪ **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษา**	๑) ปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และขยายผลไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งระดับหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา ๒) กำหนดนโยบายการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกพื้นที่ ๓) ส่งเสริม สนับสนุนศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงาน บุคคล สมาคม มูลนิธิ สถานประกอบการ สถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ในสังคม ในการสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมรูปแบบประชารัฐ ๔) กำหนดมาตรการจูงใจในการสร้างการมีส่วนร่วมในการระดมทุนหรือร่วมสนับสนุนการศึกษาของทุกภาคส่วนในสังคม ผ่านมาตรการทางการเงินและการคลัง ๕) กำหนดนโยบายการพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ๖) กำหนดกลไกกลางรับผิดชอบระบบการเงินเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่กำกับทิศทาง ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๗) จัดระบบการจัดสรรงบประมาณผ่านอุปสงค์และอุปทาน การพัฒนาระบบบัญชีสถานศึกษา และการรายงานการเงินผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๘) ปรับปรุงและพัฒนาระบบ และวิธีการจัดสรรงบประมาณที่ใช้สนับสนุนผู้เรียนและการจัดการศึกษา ให้เป็นกลไกในการสร้างทักษะแรงงานระดับกลางและระดับสูง และกำกับเป้าหมายการผลิตกำลังแรงงานในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศ ๙) กำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ด้านโครงสร้างประชากร และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสมรรถนะกำลังคนของประเทศ ๑๐) ปรับปรุงฐานข้อมูลความต้องการใช้ครูให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสัดส่วนของประชากรวัยเรียน ๑๑) จัดทำแผนการใช้ครูของประเทศ และกำกับดูแลการใช้ครูให้เป็นไปตามความต้องการใช้ครูของประเทศ

ตาราง ๒๒ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๑๒) จัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ประกาศ ระเบียบและแนวปฏิบัติในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๑๓) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเงินเพื่อศึกษา**	๑) ศึกษา วิจัยทิศทางระบบบริหารจัดการศึกษา รูปแบบการบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ๒) ศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษา ทั้งด้านการระดมทุน การจัดสรรทุน และการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ ๓) ปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานของสถานศึกษา ๔) ออกแบบและพัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุนเพื่อการศึกษาตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๕) พัฒนาระบบกองทุนเพื่อการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับการผลิตกำลังคนของสถาบันการศึกษาให้สนองตอบความต้องการของการพัฒนาประเทศ ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)**	๑) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่บูรณาการเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในการประเมินคุณภาพภายนอก และการติดตามประเมินผลของหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ๒) พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ๓) ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติ และไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**	๑) พัฒนาระบบการใช้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ ๒) พัฒนาระบบการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่าง ๆ

ตาราง ๒๒ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๓) พัฒนาระบบประเมินสมรรถนะครูตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะสำหรับตำแหน่งที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ๔) พัฒนาระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน สำหรับครูที่มีสมรรถนะสูง และครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร เสี่ยงภัย และพื้นที่พิเศษ ๕) พัฒนากระบวนการบริหารจัดการอัตรากำลังครูและระบบการจ้างครู ๖) ปรับปรุงกฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา**	๑) พัฒนาระบบการประเมินตามระดับคุณภาพของมาตรฐานวิชาชีพเพื่อการต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ๒) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ การประเมินความรู้และสมรรถนะ และการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ๓) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ● **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**	๑) จัดกลุ่มสถานศึกษาที่จัดการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยระบบภูมิสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และบริบทของพื้นที่ ๒) ดำเนินมาตรการทางการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ๓) จัดระบบการบริหารงานบุคคลของหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดให้สอดคล้อง รองรับกับนโยบายและแผนการใช้ครูของประเทศ ๔) ร่วมดำเนินงานจัดการศึกษากับภาคส่วนประชาสังคม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมรูปแบบประชารัฐ ๕) จัดระบบบัญชี และรายงานการเงินของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้สามารถบันทึกการเงินของสถานศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตาราง ๒๒ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
	▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา** ▪ **สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเงินเพื่อการศึกษา**	๑) ปรับโครงสร้าง ระบบ และกลไกการบริหารและการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อสร้างความเป็นเลิศในศาสตร์/สาขาวิชาที่สถาบันมีความเชี่ยวชาญ ๒) ปรับระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ๓) ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมจัดการศึกษากับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพและมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ ๔) ปรับระบบและวิธีการสนับสนุนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาประเทศ ๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา ปรับปรุงระบบการเก็บค่าเล่าเรียน ค่าธรรมเนียมการเรียนที่สะท้อนต้นทุน เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายในสัดส่วนที่เหมาะสม ๖) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ส่วนภูมิภาค	• **สำนักงานศึกษาธิการภาค/สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน**	๑) ปรับโครงสร้าง ระบบและกลไกการบริหารและการจัดการของหน่วยงานระดับจังหวัดเพื่อรองรับบทบาทหน้าที่ผู้กำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามประเมินผล รวมทั้งเพิ่มศักยภาพและความเข้มแข็งของสถานศึกษาในการบริหารและจัดการศึกษา ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก การพัฒนาสถานศึกษาในพื้นที่ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพ (Magnet School) และการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU) ๓) พัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กที่เลิก/ควบรวมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ตามความต้องการจำเป็น ๔) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา หรือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน มูลนิธิ วัด องค์กรเอกชน สถานประกอบการ สถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ๕) กำหนดแผนงาน ขั้นตอน และมาตรการทางการบริหาร เพื่อกระจายอัตรากำลังครูให้เหมาะสม

ตาราง ๒๒ บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๖ สู่การปฏิบัติ (ต่อ)

ระดับ	หน่วยงาน	รับผิดชอบดำเนินการ
		๖) พัฒนากระบวนการบริหารจัดการอัตรากำลังครู และระบบการจ้างครู เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนที่เหมาะสม รวมทั้งปรับปรุงฐานข้อมูลความต้องการใช้ครูให้เหมาะสม ๗) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
สถานศึกษา	• **สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**	๑) พัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ๓) นำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบติดตาม เพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ๔) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนในชุมชน พื้นที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ๕) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
	• **สถาบันอาชีวศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา** • **หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา**	๑) พัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถาบันอาชีวศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา ๓) สร้างความเป็นเลิศในศาสตร์/สาขาวิชาที่แต่ละสถาบันมีความเชี่ยวชาญ ๔) ดำเนินการในภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖.๓ การติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

มีหลักการและแนวทางในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

๑. หลักการติดตามประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ

๑.๑ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้จัดการศึกษา ผู้รับบริการทางการศึกษาทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกระดับ นักวิชาการ ชุมชน และประชาชนทั่วไป ได้ร่วมตรวจสอบ ให้ข้อมูลและรับทราบข้อมูลอย่างเท่าเทียม

๑.๒ ใช้ระบบการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อวัดความสำเร็จของแผนการศึกษาแห่งชาติ

๑.๓ หน่วยงาน องค์กรหรือสถาบันการศึกษาประเมินผลด้วยตนเอง เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด ควบคู่กับการให้หน่วยงานหรือสถาบันที่เป็นกลางทำหน้าที่ประเมินผลเพื่อความถูกต้องตามหลักวิชาการ

๑.๔ มีหลักเกณฑ์การติดตามประเมินผลและตัวชี้วัดที่ชัดเจน โปร่งใส มีมาตรฐานเป็นกลางและถูกต้องตามหลักวิชาการบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เพื่อให้สามารถใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและทบทวนมาตรการ นโยบาย แผนงานโครงการ ทั้งระดับภาพรวม กระทรวง/หน่วยงานหรือเทียบเท่า ภูมิภาค จังหวัดและสถานศึกษา ให้สามารถตอบสนองความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของประชาชนทุกช่วงวัยอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

๒. แนวทางการประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒.๑ ประเมินผล ๓ ระยะเวลา

๑) การประเมินผลก่อนการดำเนินงานหรือก่อนเริ่มโครงการ เป็นการประเมินบริบท และสภาวะก่อนการดำเนินการ

๒) การประเมินผลระหว่างดำเนินการ เป็นการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในระยะที่กำลังดำเนินงานเพื่อศึกษาว่ามีปัญหาอุปสรรคใดบ้างในการดำเนินงาน ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน

๓) การประเมินผลหลังการดำเนินงาน เป็นการประเมินผลภายหลังจากสิ้นสุดแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อสรุปว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีผลผลิต ผลลัพธ์ใดที่เกิดขึ้น เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผล ประสิทธิภาพตลอดจนผลกระทบทั้งทางบวกและลบ

๒.๒ วางระบบการติดตามประเมินผลแผนงานโครงการระดับกระทรวง ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัดและเขตพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการจังหวัดและภูมิภาคกับแผนการศึกษาแห่งชาติ โดย

๑) กำหนดประเด็นการพัฒนาของหน่วยงานที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาและเป้าหมายที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแผนปฏิบัติการของเขตพื้นที่ จังหวัด ภูมิภาค ส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลระหว่างดำเนินการ

๓) ประเมินผลแผนงานโครงการทั้งในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติระยะดังกล่าวและเป็นข้อมูลในการปรับมาตรการและตัวชี้วัดผลผลิตในระยะต่อไป

๒.๓ ส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ เพื่อให้การติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๔ จัดให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเป็นมืออาชีพด้านการวัดและประเมินผลมีความชำนาญและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายเป็นผู้ประเมิน เพื่อให้การติดตามประเมินผลมีความเป็นสากล ถูกต้องตามหลักวิชาการ เชื่อถือได้

๒.๕ จัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีเวทีแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและโปร่งใส ตรวจสอบได้

๒.๖ นำเสนอผลการติดตามและประเมินผลแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ทั้งประชาชน กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการการศึกษา หน่วยงานกำหนดนโยบาย หน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชนผู้สนใจได้รับทราบผลการประเมิน

๖.๔ ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ (Key Success Factors)

การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติจะประสบผลสำเร็จตามที่ระบุไว้ในแต่ละยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาได้หน่วยงานทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต้องยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และมีการทบทวน ปรับปรุงมาตรการ เป้าหมายความสำเร็จให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในทุกช่วงวัย ซึ่งต้องดำเนินการ ดังนี้

๑) การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาสังคมในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในลักษณะต่างๆ อย่างกว้างขวาง มุ่งเน้นที่

การจัดระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในทุกระดับ

๒) การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานของแผนการศึกษาแห่งชาติของผู้ปฏิบัติทุกหน่วยงาน ทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติ มีการบริหารจัดการและการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา มีคณะกรรมการกำกับดูแลแต่ละยุทธศาสตร์ให้เกิดการนำไปปฏิบัติ โดยมีระบบงบประมาณเป็นกลไกสนับสนุนให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

๓) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการจัดการศึกษา จากการเป็นผู้จัดการศึกษาโดยรัฐมาเป็นการจัดการศึกษาโดยทุกภาคส่วนของสังคม ที่มุ่งการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

๔) การจัดให้แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นเสมือนแผนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาของรัฐ ระบบการจัดสรรงบประมาณประจำปีให้ยึดแผนงาน โครงการ และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นหลักในการพิจารณา เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาเป็นไปในทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนแต่ละช่วงวัย และการพัฒนากำลังคนตามความต้องการของตลาดงานและประเทศ เพื่อการจัดการศึกษาบรรลุผลตามยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดในช่วงเวลาที่กำหนด

๕) การปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพ โดยปรับโครงสร้างการบริหารงานให้มีความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ และการกระจายอำนาจและการตัดสินใจจากส่วนกลางสู่ระดับภูมิภาคและสถานศึกษา รวมทั้งการปรับระบบการบริหารจัดการ และการบริหารงานบุคคลในแต่ละระดับให้ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนได้รับบริการการศึกษาที่มีมาตรฐานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

๖) การสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศที่บูรณาการและเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการรายงานต่อสาธารณชนจะเป็นกลไกในการสร้างการรับรู้ของผู้จัดการศึกษาและผู้เรียน เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ผ่านระบบการกำกับ ตรวจสอบติดตามและประเมินผล

๗) การปฏิรูประบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา เพื่อให้รัฐสามารถใช้เครื่องมือทางการเงินในการกำกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติและนโยบายรัฐบาล

การขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติให้ประสบความสำเร็จจึงต้องอาศัยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นสำคัญ หากสาธารณชนทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมสนับสนุนการดำเนินการ และผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทของตนและรวมพลังดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่กำหนด ย่อมส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาของชาติบรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติตามความมุ่งหวัง

บรรณานุกรม

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (๒๕๕๘). *รายงานสถิติคดีประจำปี ๒๕๕๗.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.djop.go.th/images/djopimage/yaer2557.pdf (๒๗ มีนาคม ๒๕๕๙)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๕๗). *ประชากรสูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต.*

ปราโมทย์ ประสาทกุล. (๒๕๕๖). *สถานการณ์ผู้สูงอายุ แนวโน้ม และผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.*

ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๕๗). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗.* เล่ม ๑๓๑ ตอนที่ ๕๕ ก.

ลดาวัลย์ ค้าภา. (๒๕๕๙). *ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี Sustainable Development Goals และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ของประเทศ.* นำเสนอในเวทีสาธารณะนโยบายน้ำ สกว. ครั้งที่ ๗ เรื่อง การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำกับยุทธศาสตร์ชาติ วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมเอทัส ลุมพินี กรุงเทพฯ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (๒๕๕๖). *ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.* บริษัทแอดวานซ์ พริ้นติ้ง เซอร์วิส จำกัด.

_____ . (๒๕๕๙). *ผลการประเมิน PISA 2015 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.* บริษัทแอดวานซ์ พริ้นติ้ง เซอร์วิส จำกัด.

_____ . (๒๕๕๖). *สรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2011 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔.* บริษัทแอดวานซ์ พริ้นติ้ง เซอร์วิส จำกัด.

_____ . (๒๕๕๙). *สรุปผลการวิจัยโครงการ TIMSS 2015 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒.* บริษัทแอดวานซ์ พริ้นติ้ง เซอร์วิส จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๘). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๘.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=18308. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๗). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๗.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=14038. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๖). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๖.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=10968. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๕). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๕.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=5993. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๔). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๔.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=2113. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๓). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๓.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/home/?page_id=1063. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๒). *สถิติการศึกษา ปี ๒๕๕๒.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bopp-obec.info/info_52/index.php. (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (๒๕๕๙). *เอกสารจำนวนผู้ออกกลางคัน ปีการศึกษา ๒๕๕๗.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๗). *ประมาณการสัดส่วนผู้สูงอายุในไทย.* (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๘). *ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔).* เอกสารประกอบการประชุมประจำปี ๒๕๕๘ ของ สศช. (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๙). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔).*

สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (๒๕๕๘). *ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (อัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๙). *จดหมายถึง IMD กรณีสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. ๒๕๕๙ (IMD 2016) :* ในชีพจรการศึกษาโลก. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.onec.go.th/ onec_web/page.php?mod=Eduworld&file=view&itemId=1948 (๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๙). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๗). *รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ ๒๑.* บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____ . (๒๕๕๙). *รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559).* (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๙) (ร่าง) *กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔.* บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____ . (๒๕๕๙). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๘.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๙). *เอกสารการฉายภาพประชากรวัยเรียนของประเทศไทย ๑๕ ปีข้างหน้า.* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๙). *เอกสารรายจ่ายด้านการศึกษาของภาครัฐส่วนกลาง (กรมบัญชีกลาง GFMIS) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๙). *เอกสารรายจ่ายด้านการศึกษาของภาคครัวเรือน ปีการศึกษา ๒๕๕๘.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (อัดสำเนา)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (๒๕๕๕). *การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน.* คณะทำงานจัดทำข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมข้าราชการรัฐสภาสู่ประชาคมอาเซียน. (อัดสำเนา)

_____ . (๒๕๕๗). *รายงานการติดตามผลการพัฒนาระดับภาคในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) และแนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป.* (อัดสำเนา)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๘). *บทสรุปสำหรับผู้บริหารการสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๘.* (ออนไลน์). แหล่งที่มาhttp://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ readingSum58_update.pdf. (๑ เมษายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๘). *สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๕๘.* (ออนไลน์).แหล่งที่มา: http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/ icthh_report_58.pdf. (๑ เมษายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๖). *สรุปข้อมูลเบื้องต้นการสำรวจความต้องการตลาดแรงงานของสถานประกอบการ พ.ศ.๒๕๕๖.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://www.m-society.go.th/article_attach/11930/16186.pdf (๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙)

_____ . (๒๕๕๙). *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://osthailand.nic.go.th แผนพัฒนาสถิติทางการ/แผนพัฒนาสถิติระดับพื้นที่/118-sdgs/257 sustainable-development-goals-sdgs.html. (๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙)

สำนักวิจัยและสถิติ. (๒๕๕๘). *สังคมสูงวัยในอาเซียน.* บริษัทไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน).

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (๒๕๕๘). *โมเดลประเทศไทย ๔.๐.* หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๘.

_____ . (๒๕๕๘). *ไขรหัส “ประเทศไทย ๔.๐” สร้างเศรษฐกิจใหม่ก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา: https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs (๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘).

โสภาวดี เลิศมนัสชัย. (๒๕๕๕). *การปฏิรูประบบสวัสดิการพื้นฐานของสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ.*

Quacquarelli Symonds. (2016). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2016#sorting= rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2015). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2015#sorting= rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2014). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2014#sorting= rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2013). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2013#sorting=rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2012). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2012#sorting=rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2011). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2011#sorting=rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2010). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2010#sorting=rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2009). *QS UNIVERSITY RANKINGS : ASIA.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/asian-university-rankings/2009#sorting=rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

_____ . (2016). *QS World University Ranking 2015/16.* (Online). Available from : http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2015#sorting=rank+region=+country=+faculty=+stars=false+search= (July 2016)

OECD/UNESCO (2016). *Education in Thailand : An OECD-UNESCO Perspective.* Reviews of National Policies for Education. OECD Publishing. Paris. http://dx.doi.org/10.1787/9789264259259119-en.

The World Competitiveness Center. (2008) *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2009). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2010). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2011). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2012). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2013). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2014). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2015). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

_____ . (2016). *IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK.*

United Nations. (2002). *World Population Ageing 1950-2050.* United Nations Publications.

_____ . (2012). *World Population Prospects: The 2012 Revision.* Population Division of Department of Economic and Social Affairs of the United Nations Secretariat. http:22esa.un.org2undp2wpp2index.htm.

_____ . (2016). *Sustainable development goals.* (Online). http://www.thairath.co.th/content/613903. (June 2016)

ภาคผนวก

คำสั่งสภาการศึกษา
ที่ ๒ / ๒๕๕๘
เรื่อง การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจหลักในการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬากับการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๕๙) ขึ้น เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา และต่อมาได้ปรับปรุงเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๙) ซึ่งจะสิ้นสุดระยะเวลาของแผนในปี ๒๕๕๙

เพื่อให้การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุสรณ์ ธรรมใจ	ประธานอนุกรรมการ
๒. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นางสุทธศรี วงษ์สมาน	รองประธานอนุกรรมการ
๔. นายเขมทัต สุคนธสิงห์	อนุกรรมการ
๕. นายถาวร ชลัษเสถียร	อนุกรรมการ
๖. รองศาสตราจารย์ทิพรัตน์ วงษ์เจริญ	อนุกรรมการ
๗. นายเทอดศักดิ์ ชมโต๊ะสุวรรณ	อนุกรรมการ
๘. นายบัณฑิต ธนชัยเศรษฐวุฒิ	อนุกรรมการ
๙. นายพันธุ์อาจ ชัยรัตน์	อนุกรรมการ

๑๐.	รองศาสตราจารย์ยงยุทธ แฉล้มวงษ์	อนุกรรมการ
๑๑.	รองศาสตราจารย์วิทยากร เชียงกูล	อนุกรรมการ
๑๒.	ศาสตราจารย์ศุภชัย ยาวะประภาษ	อนุกรรมการ
๑๓.	ศาสตราจารย์ พลโท สมชาย วิรุฬหผล	อนุกรรมการ
๑๔.	นายสมนึก พิมลเสถียร	อนุกรรมการ
๑๕.	ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ	อนุกรรมการ
๑๖.	นายสุเมธ แย้มนุ่น	อนุกรรมการ
๑๗.	นายอรรถการ ตฤษณารังสี	อนุกรรมการ
๑๘.	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อนุกรรมการ
๑๙.	ผู้แทนกระทรวงแรงงาน	อนุกรรมการ
๒๐.	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
๒๑.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	อนุกรรมการ
๒๒.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	อนุกรรมการ
๒๓.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา	อนุกรรมการ
๒๔.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๒๕.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๒๖.	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๒๗.	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๘.	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาหภาค สกศ.	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๙.	เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐.	เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาเสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งการนำสู่การปฏิบัติ

๒. ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อสภาการศึกษา

๓. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

๔. มอบหมายบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควร

๕. ดำเนินการอื่นใดตามที่สภาการศึกษามอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเรือเอก

(ณรงค์ พิพัฒนาศัย)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ประธานสภาการศึกษา

คำสั่งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ
ที่ ๑ / ๒๕๕๘
เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจหลักในการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬากับการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และสภาการศึกษาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามคำสั่งสภาการศึกษาที่ ๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยมีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งการนำสู่การปฏิบัติและดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อสภาการศึกษา

เพื่อให้การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุสรณ์ ธรรมใจ	ที่ปรึกษา
๒. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร	ที่ปรึกษา
๓. นายเขมทัต สุคนธสิงห์	ประธานคณะทำงาน
๔. นางสาวเจือจันทร์ จงสถิตอยู่	คณะทำงาน
๕. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย	คณะทำงาน
๖. นายสมนึก พิมลเสถียร	คณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สกศ.	คณะทำงานและเลขานุการ
๘. หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผนการศึกษามหภาค สกศ.	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๙. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำกรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ

๒. นำเสนอคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

๓. ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุสรณ์ ธรรมใจ)
ประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ
ด้านจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ สกศ. ๑๑๑๙ / ๒๕๕๙
เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจหลักในการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬากับการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และได้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ ซึ่งเป็นแผนระยะยาว ๑๕ ปี ขึ้น เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นต้นฉบับและรูปเล่มสมบูรณ์ รวมทั้งมีรูปแบบเหมาะสมแก่การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนรับทราบ และเกิดความรู้ความเข้าใจกระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พ.อ.ณัฐพงษ์ เพราแก้ว)	ประธานคณะทำงาน
๒. รองเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานคณะทำงาน
๓. นายเกรียงพงศ์ ภูมิราช	คณะทำงาน
๔. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	คณะทำงาน
๕. นายจิระ เฉลิมศักดิ์	คณะทำงาน
๖. นายปรเมษฐ์ โมลี	คณะทำงาน
๗. รองศาสตราจารย์ฤเดช เกิดวิชัย	คณะทำงาน

๘.	นายวิม กัลปนาท	คณะทำงาน
๙.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภรา เชาว์ปรีชา	คณะทำงาน
๑๐.	นายสามารถ รอดสำราญ	คณะทำงาน
๑๑.	รองศาสตราจารย์สุรินทร์ คำฝอย	คณะทำงาน
๑๒.	ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.ศธ.	คณะทำงาน
๑๓.	ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป.ศธ.	คณะทำงาน
๑๔.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สป.ศธ.	คณะทำงาน
๑๕.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน สป.ศธ.	คณะทำงาน
๑๖.	ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย สป.ศธ.	คณะทำงาน
๑๗.	ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.	คณะทำงาน
๑๘.	ผู้แทนสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สพฐ.	คณะทำงาน
๑๙.	ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา สอศ.	คณะทำงาน
๒๐.	ผู้แทนสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สอศ.	คณะทำงาน
๒๑.	ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา สกอ.	คณะทำงาน
๒๒.	ผู้แทนสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สกอ.	คณะทำงาน
๒๓.	ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	คณะทำงาน
๒๔.	ผู้แทนสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	คณะทำงาน
๒๕.	ผู้แทนสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ	คณะทำงาน
๒๖.	นายถวัลย์ มาศจรัส	คณะทำงาน
๒๗.	นายรวิช ตาแก้ว	คณะทำงาน
๒๘.	นางสาวสุวีณา เกนทะนะศิล	คณะทำงาน
๒๙.	นางสาวสมปอง สมญาติ	คณะทำงาน
๓๐.	นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	คณะทำงาน
๓๑.	นางสาวสายรุ้ง แสงแจ้ง	คณะทำงาน
๓๒.	นางสาวณุตตรา แทนขำ	คณะทำงาน
๓๓.	นายภูริต วาจาบัณฑิตย์	คณะทำงาน
๓๔.	นางสาวจอมหทยาสนิท พงษ์เสฐียร	คณะทำงาน

๓๕. ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา (นายชาญ ตันติธรรมถาวร)	คณะทำงานและเลขานุการ
๓๖. นางรัชนี พึ่งพาณิชย์กุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๗. นางสาวสอาดลักษม์ จงคล้ายกลาง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๘. นางสาวชลาลัย ทรัพย์สัมพันธ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. รวบรวม สังเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔

๒. พิจารณาให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ และรูปแบบการนำเสนอของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔

๓. ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ตามที่ประธานมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก

(ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ที่ ๑๑/ ๒๕๖๐
เรื่อง การแต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจหลักในการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬากับการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และได้ดำเนินการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ ขึ้น เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะได้ดำเนินการปรับปรุงร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๔ เป็น “แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙” ซึ่งเป็นแผนระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และเพื่อให้การปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติฯ บรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะทำงานปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. เลขาธิการสภาการศึกษา	ที่ปรึกษา
๒. รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นางวัฒนาพร ระงับทุกข์)	ประธานคณะทำงาน
๓. ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา (นายชาญ ตันติธรรมถาวร)	คณะทำงาน
๔. นางสาวพุฒิสาร์ อัคคะพู	คณะทำงาน
๕. นางสาวสุวิมล เล็กสุขศรี	คณะทำงาน
๖. นายสำเนา เนื้อทอง	คณะทำงาน

๗. นางสาวสมปอง สมญาติ	คณะทำงาน
๘. นายสมพงษ์ ผุยสาธรรม	คณะทำงาน
๙. นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	คณะทำงาน
๑๐. นางรุ่งตะวัน งามจิตอนันต์	คณะทำงาน
๑๑. นางสาวสอาดลักษม์ จงคล้ายกลาง	คณะทำงาน
๑๒. นายปานเทพ ลาภเกษร	คณะทำงาน
๑๓. นางสาวสายรุ้ง แสงแจ้ง	คณะทำงาน
๑๔. นางสาวปัทมา เอี่ยมละออง	คณะทำงาน
๑๕. นางศศิรัศม์ พันธุ์กระวี	คณะทำงาน
๑๖. นายชัชวาล อัชฌากุล	คณะทำงาน
๑๗. นายภานุพงศ์ พนมวัน	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวกนกวรรณ ศรีลาเลิศ	คณะทำงาน
๑๙. นายภูริต วาจาบัณฑิตย์	คณะทำงาน
๒๐. นายวีระพงษ์ อู๋เจริญ	คณะทำงาน
๒๑. นายธีระพจน์ คำรณฤทธิศร	คณะทำงาน
๒๒. นางสาวพรรณงาม ธีระพงศ์	คณะทำงาน
๒๓. นายวิทยาศาสตร์ ดลประสิทธิ์	คณะทำงาน
๒๔. นางสาวสุภารัตน์ ศรีหลัก	คณะทำงาน
๒๕. นายธีรพงศ์ วงศ์จอม	คณะทำงาน
๒๖. นายวรพจน์ หาญใจ	คณะทำงาน
๒๗. นางสาวจอมหทยาสนิท พงษ์เสฐียร	คณะทำงาน
๒๘. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา (นางเรืองรัตน์ วงศ์ปราโมทย์)	คณะทำงานและเลขานุการ
๒๙. นางรัชนี พึ่งพาณิชย์กุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นางสาวชลาลัย ทรัพย์สัมพันธ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑. นางสาวตวงดาว ศิลาอาศน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

๒. พิจารณาให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะและดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาสาระ และรูปแบบการนำเสนอของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙

๓. ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ตามที่ประธานมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายกมล รอดคล้าย)
เลขาธิการสภาการศึกษา

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

นายกมล	รอดคล้าย	เลขาธิการสภาการศึกษา
นางวัฒนาพร	ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสมศักดิ์	ดลประสิทธิ์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายชาญ	ตันติธรรมถาวร	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

บรรณาธิการกิจและจัดทำรูปเล่ม

นางวัฒนาพร	ระงับทุกข์
นางเรืองรัตน์	วงศ์ปราโมทย์
นางรัชนี	พึ่งพาณิชย์กุล
นางสาวชลาลัย	ทรัพย์สัมพันธ์
นางสาวตวงดาว	ศิลาอาศน์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

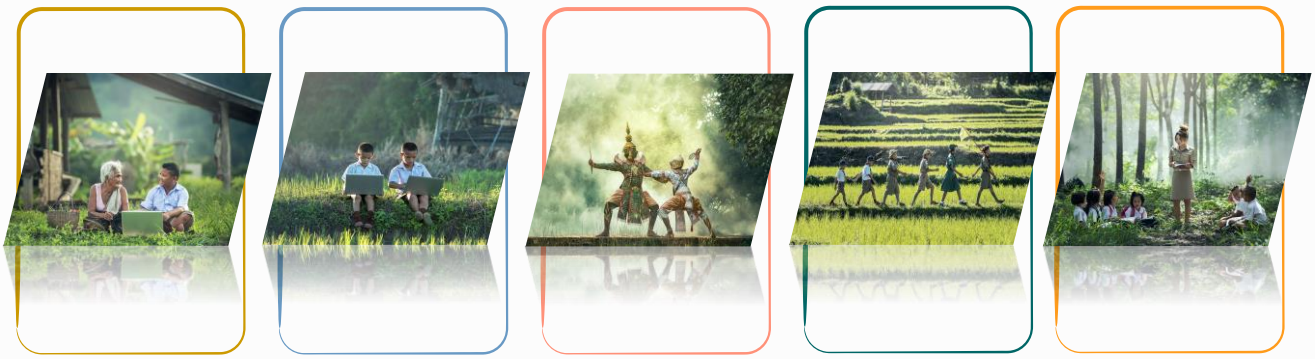
นางเรืองรัตน์	วงศ์ปราโมทย์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา	อำนวยการโครงการ
นางรัชนี	พึ่งพาณิชย์กุล	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนการศึกษามหภาค	เลขานุการโครงการ
นางสาวสอาดลักษม์	จงคล้ายกลาง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ	นักวิชาการประจำโครงการ
นางสาวสายรุ้ง	แสงแจ้ง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ	
นางสาวชลาลัย	ทรัพย์สัมพันธ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	
นางสาวตวงดาว	ศิลาอาศน์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	
นางสาวพรรณงาม	ธีระพงศ์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ	
นายวิทยาศาสตร์	ดลประสิทธิ์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ	
นางสาวจอมหทยาสนิท	พงษ์เสฐียร	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ	

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายและแผนการศึกษามหภาค
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น

(พ.ศ. 2566 – 2570)

2023 2024 2025 2026 2027

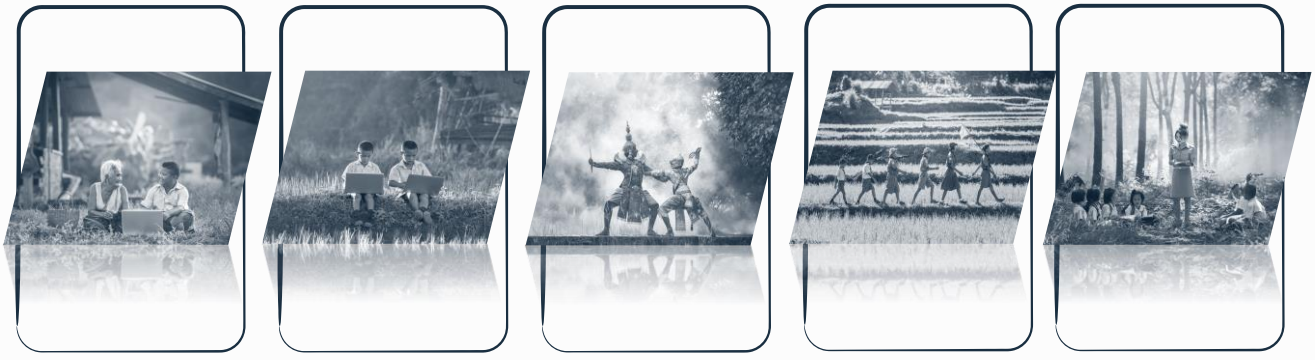
กระทรวงมหาดไทย
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

โทรศัพท์ : 02 241 9000 ต่อ 5321 – 5326
โทรสาร : 02 241 9000 – 3 ต่อ 318

เว็บไซต์ : www.dla.go.th
E-mail : 0816.2.dla@gmail.com

แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น

(พ.ศ. 2566 – 2570)

- คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) -

คำนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566 – 2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ความสำคัญของกระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) คือ การกำหนดทิศทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life-Long Learning) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อขับเคลื่อนภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการศึกษาตามทิศทางการพัฒนาประเทศ และมีแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และเป็นไปตามแนวนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้นำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565) มาปรับเป็นแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) ให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในห้วงระยะเวลาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะนำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570) ฉบับนี้ ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570)

กุมภาพันธ์ 2566

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

บทที่ 1 บทนำ 1

บทที่ 2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ 7

บทที่ 3 ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 12

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น 12

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร 12
และการคิดคำนวณ (3R)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 (8C) 13

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 13

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาท้องถิ่น และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม 13
ในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น 14
และผู้เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 14

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การทำนุบำรุงศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 14

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การส่งเสริม บูรณาการทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง สันติสุข 14
และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บรรณานุกรม 15

ภาคผนวก 16

บทที่ 1 บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ....

โดยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับดังกล่าวได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

มาตรา 54 ให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

จ. ด้านการศึกษา

(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และร่วมมือกับรัฐในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็น ต้องส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับรัฐจัดการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ "ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และสนองตอบต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม สามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีกรอบแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนไว้ 5 แนวทาง ดังนี้

(1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

(2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

(3) ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

(4) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี

(5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย และเพื่อให้บรรลุประเทศไทย 4.0

อีกทั้งต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ "สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจ สร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน" โดยได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนา จำนวน 13 หมุดหมาย ได้แก่

หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
หมุดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก
หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค
หมุดหมายที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน
หมุดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้
หมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน
หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมุดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้กล่าวถึงบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์ เกี่ยวกับแนวโน้มโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่คาดว่าจะลดลง ส่งผลให้การขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดความจำเป็นลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษา และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคลที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กล่าวถึงการดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และมีมาตรการต่าง ๆ ให้เด็กและประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษาของคนไทยให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ ว่า "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" โดยมียุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

เป้าหมายที่ 1 คนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

เป้าหมายที่ 3 คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)

4. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อจัดการระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมายที่ 1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เป้าหมายที่ 2 สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

เป้าหมายที่ 3 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

3. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

เป้าหมายที่ 3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม / กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ 4 แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

เป้าหมายที่ 5 ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายที่ 6 ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล

เป้าหมายที่ 7 ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัย มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย

2. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐานและประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3. สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4. พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

5. พัฒนาคลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

6. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

7. พัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

เป้าหมายที่ 2 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

เป้าหมายที่ 3 ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินและรายงานผล

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

3. พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ 1 คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

เป้าหมายที่ 2 หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

เป้าหมายที่ 3 การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

2. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมายที่ 1 โครงสร้าง บทบาทและระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

เป้าหมายที่ 2 ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

เป้าหมายที่ 3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

เป้าหมายที่ 4 กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

เป้าหมายที่ 5 ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

แนวทางการพัฒนา

1. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
4. ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
5. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ฉะนั้น การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) จึงต้องสร้างความสอดคล้องและความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย 4.0 โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงาน มุ่งเน้นการพัฒนาด้วยการขับเคลื่อนนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ภายใต้สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Learning) อันจะส่งผลให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว

บทที่ 2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

วิสัยทัศน์

"ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต บนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืน"

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2. ส่งเสริมพัฒนาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3. ขับเคลื่อนพลังจากทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. พัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)

2. สถานศึกษามีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสม

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษามีระบบสารสนเทศทางการศึกษา ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่าย (NETWORK) อย่างมีประสิทธิภาพ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศึกษานิเทศก์ที่เพียงพอและมีคุณภาพ

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

7. สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพ

9. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R x 8C)

10. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์

11. คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นทุกระดับ (ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

12. กลุ่มเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

13. กลุ่มเครือข่ายครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

14. กลุ่มเครือข่ายการนิเทศการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

15. คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

17. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น

18. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาท้องถิ่น

19. สถานศึกษาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

20. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

21. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาแบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน

22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

23. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

24. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน

25. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

26. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนากับอิสลามศึกษา

27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับสวัสดิการและสวัสดิภาพอย่างเท่าเทียมในสังกัดอื่น สร้างขวัญกำลังใจ และความภูมิใจการปฏิบัติหน้าที่

เป้าประสงค์ (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	เป้าหมาย (Targets)
1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)	1.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)	ร้อยละ 70
2. สถานศึกษามีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสม	2.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	ร้อยละ 80
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษามีระบบสารสนเทศทางการศึกษา ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่าย (NETWORK) อย่างมีประสิทธิภาพ	3.1 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น 3.2 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 3.3 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	ดีมาก ร้อยละ 100 ร้อยละ 100
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศึกษานิเทศก์ที่เพียงพอและมีคุณภาพ	4.1 สัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศึกษานิเทศก์ที่มีคุณภาพและเพียงพอ	ร้อยละ 100
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ	5.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดระบบนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ	ร้อยละ 100
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	6.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด	ร้อยละ 100
7. สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	7.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด	ร้อยละ 100
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพ	8.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกระบวนการสรรหาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามระบบคุณธรรม	ร้อยละ 100
9. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R x 8C)	9.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R x 8C)	ร้อยละ 100
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์	10.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์	ร้อยละ 100

เป้าประสงค์ (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	เป้าหมาย (Targets)
11. คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นทุกระดับ (ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	11.1 จำนวนครั้งที่คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นระดับประเทศได้รับการพัฒนา 11.2 ร้อยละของคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นระดับภาคที่ได้รับการพัฒนา 11.3 ร้อยละของคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นระดับจังหวัดที่ได้รับการพัฒนา 11.4 ร้อยละของคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนา	อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี
12. กลุ่มเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	12.1 จำนวนครั้งที่กลุ่มเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น	อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี
13. กลุ่มเครือข่ายครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	13.1 จำนวนครั้งที่กลุ่มเครือข่ายครูได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี
14. กลุ่มเครือข่ายการนิเทศการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	14.1 จำนวนครั้งที่กลุ่มเครือข่ายการนิเทศการจัดการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนา	อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี
15. คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	15.1 จำนวนครั้งที่คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนา	อย่างน้อย จำนวน 1 ครั้ง ต่อปี
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	16.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำการแต่งตั้งให้ภาครัฐและเอกชนเป็นคณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร้อยละ 80
17. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น	17.1 ร้อยละของผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น	ร้อยละ 100
18. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาท้องถิ่น	18.1 ร้อยละของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น	ร้อยละ80

เป้าประสงค์ (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	เป้าหมาย (Targets)
19. สถานศึกษาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	19.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียน	ร้อยละ 100
20. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น	20.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น	ร้อยละ 100
21. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาแบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน	21.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทำนุบำรุงศาสนาแบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน	ร้อยละ 100
22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น	22.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทำนุบำรุงศาสนาสำหรับเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น	ร้อยละ 100
23. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	23.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ร้อยละ 100
24. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน	24.1 ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน	ร้อยละ 100
25. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม	25.1 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้แบบพหุวัฒนธรรม	ร้อยละ 100
26. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนากับอิสลามศึกษา	26.1 ร้อยละของสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้แบบเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนากับอิสลามศึกษา	ร้อยละ 100
27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับสวัสดิการและสวัสดิภาพอย่างเท่าเทียมในสังกัดอื่น สร้างขวัญกำลังใจและความภูมิใจการปฏิบัติหน้าที่	27.1 ร้อยละของรายการสวัสดิการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับเมื่อเทียบกับรายการสวัสดิการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดอื่นได้รับ 27.2 ร้อยละของรายการสวัสดิภาพที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับเมื่อเทียบกับรายการสวัสดิภาพที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดอื่นได้รับ	ร้อยละ 100 ร้อยละ 100

บทที่ 3 ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

กลยุทธ์

1.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพหรือความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล

1.2 การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพให้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น

1.4 การส่งเสริม สนับสนุน และจัดหาแหล่งเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

1.5 การส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาเชิงดุลยภาพตามหลักธรรมาภิบาล

1.6 การส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ท้องถิ่นและอาเซียนศึกษา

1.7 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร และการคิดคำนวณ (3R)

กลยุทธ์

2.1 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นอย่างน้อยอีก 1 ภาษา

2.2 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะคิดคำนวณ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 (8C)

กลยุทธ์

3.1 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ไขปัญหา (Critical Thinkking Problem Solving)

3.2 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)

3.3 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross - cultural Understanding)

3.4 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)

3.5 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communication, information, and Media Litereracy)

3.6 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยีและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)

3.7 การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)

3.8 การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่เด็กไทยจำเป็นต้องมี (Compassion)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

กลยุทธ์

4.1 การปลูกฝังเสริมสร้างค่านิยมไทยและจิตสำนึกรักท้องถิ่น

4.2 การปลูกฝังส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาท้องถิ่น และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์

5.1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่น

5.2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น

5.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายครู

5.4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการนิเทศทางการศึกษาท้องถิ่น

5.5 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษา

5.6 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์

6.1 การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น

6.2 การพัฒนาสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์

7.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

7.2 การส่งเสริม สนับสนุนให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การทำนุบำรุงศาสนา

กลยุทธ์

8.1 การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของศาสนา

8.2 การส่งเสริม สนับสนุนให้เด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้หลักธรรม คำสอนของศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์

9.1 การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การส่งเสริม บูรณาการทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง สันติสุข และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลยุทธ์

10.1 การจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

10.2 การจัดการศึกษาเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนากับอิสลามศึกษา

10.3 การส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษา

บรรณานุกรม

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา, 134 (ตอนที่ 40ก). กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (ประกาศฉบับลงวันที่ 8 ตุลาคม 2561). กรุงเทพมหานคร

- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). (ประกาศฉบับลงวันที่ 24 ตุลาคม 2565). กรุงเทพมหานคร

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

บรรณานุกรมรูปภาพ

- SASIN TIPCHAI, (2016), APHOE PHOCHAI/THAILAND,/FROM HTTPS://PIXABAY.COM/PHOTOS/

ภาคผนวก

รายชื่อที่ปรึกษา

1 **นายขจร ศรีชวโนทัย**
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2 **นายเอกวิทย์ มีเพียร**
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

3 **นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี**
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4 **นายสุรพล เจริญภูมิ**
รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รายชื่อคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570)

1. **ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น**
   ประธานคณะทำงาน
2. **ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น**
   กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
   รองประธานคณะทำงาน
3. **ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น**
   กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
   คณะทำงาน
4. **ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**
   กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
   คณะทำงาน
5. **ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น**
   กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
   คณะทำงาน
6. **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
   องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่
   คณะทำงาน
7. **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
   องค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย จังหวัดกระบี่
   คณะทำงาน
8. **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
   เทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี
   คณะทำงาน
9. **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
   เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
   คณะทำงาน

10 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
คณะทำงาน

11 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
คณะทำงาน

12 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนตำบลวังแขม จังหวัดกำแพงเพชร
คณะทำงาน

13 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
คณะทำงาน

14 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองขุมแพ จังหวัดขอนแก่น
คณะทำงาน

15 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
คณะทำงาน

16 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
คณะทำงาน

17 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
คณะทำงาน

18 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
คณะทำงาน

19 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
คณะทำงาน

20 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
คณะทำงาน

21 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี
คณะทำงาน

22 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว จังหวัดชลบุรี
คณะทำงาน

23 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท
คณะทำงาน

24 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลสรรพยา จังหวัดชัยนาท
คณะทำงาน

25 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
คณะทำงาน

26 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
คณะทำงาน

27 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร
คณะทำงาน

28 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองหลังสวน จังหวัดชุมพร
คณะทำงาน

29 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย
คณะทำงาน

30 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
คณะทำงาน

31 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่
คณะทำงาน

32 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
คณะทำงาน

33 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
คณะทำงาน

34 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่
คณะทำงาน

35 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง
คณะทำงาน

36 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลห้วยยอด จังหวัดตรัง
คณะทำงาน

37 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด
คณะทำงาน

38 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
คณะทำงาน

39 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก
คณะทำงาน

40 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
คณะทำงาน

41 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลห้วยพลู จังหวัดนครปฐม
คณะทำงาน

42 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม
คณะทำงาน

43 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
คณะทำงาน

44 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม
คณะทำงาน

45 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
คณะทำงาน

46 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
คณะทำงาน

47 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
คณะทำงาน

48 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
คณะทำงาน

49 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
คณะทำงาน

50 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช
คณะทำงาน

51 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
คณะทำงาน

52 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์
คณะทำงาน

53 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
คณะทำงาน

54 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
คณะทำงาน

55 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
คณะทำงาน

56 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
คณะทำงาน

57 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส
คณะทำงาน

58 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน
คณะทำงาน

59 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน
คณะทำงาน

60 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ
คณะทำงาน

61 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
คณะทำงาน

62 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
คณะทำงาน

63 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
คณะทำงาน

64 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
คณะทำงาน

65 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี
คณะทำงาน

66 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี
คณะทำงาน

67 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
คณะทำงาน

68 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
คณะทำงาน

69 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
คณะทำงาน

70 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
คณะทำงาน

71 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลกบินทร์ จังหวัดปราจีนบุรี
คณะทำงาน

72 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
คณะทำงาน

73 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
คณะทำงาน

74 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
คณะทำงาน

75 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
คณะทำงาน

76 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
คณะทำงาน

77 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
คณะทำงาน

78 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
คณะทำงาน

79 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองตะกั่วป่า จังหวัดพังงา
คณะทำงาน

80 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองพังงา จังหวัดพังงา
คณะทำงาน

81 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
คณะทำงาน

82 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง
คณะทำงาน

83 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
คณะทำงาน

84 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
คณะทำงาน

85 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลวงฆ้อง จังหวัดพิษณุโลก
คณะทำงาน

86 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
คณะทำงาน

87 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
คณะทำงาน

88 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
คณะทำงาน

89 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
คณะทำงาน

90 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
คณะทำงาน

91 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
คณะทำงาน

92 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่
คณะทำงาน

93 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
คณะทำงาน

94 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
คณะทำงาน

95 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม
คณะทำงาน

96 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
คณะทำงาน

97 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
คณะทำงาน

98 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
คณะทำงาน

99 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
คณะทำงาน

100 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
คณะทำงาน

101 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลทรายมูล จังหวัดยโสธร
คณะทำงาน

102 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
คณะทำงาน

103 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา
คณะทำงาน

104 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา
คณะทำงาน

105 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
คณะทำงาน

106 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
คณะทำงาน

107 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง
คณะทำงาน

108 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง
คณะทำงาน

109 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
คณะทำงาน

110 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี
คณะทำงาน

111 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
คณะทำงาน

112 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
คณะทำงาน

113 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
คณะทำงาน

114 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง
คณะทำงาน

115 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน
คณะทำงาน

116 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
คณะทำงาน

117 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
คณะทำงาน

118 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลนาโป่ง จังหวัดเลย
คณะทำงาน

119 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย
คณะทำงาน

120 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
คณะทำงาน

121 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ
คณะทำงาน

122 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครสกลนคร จังหวัดสกลนคร
คณะทำงาน

123 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร
คณะทำงาน

124 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
คณะทำงาน

125 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
คณะทำงาน

126 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา
คณะทำงาน

127 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสตูล จังหวัดสตูล
คณะทำงาน

128 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
คณะทำงาน

129 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
คณะทำงาน

130 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลแพรกษา จังหวัดสมุทรปราการ
คณะทำงาน

131 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
คณะทำงาน

132 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม
คณะทำงาน

133 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
คณะทำงาน

134 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
คณะทำงาน

135 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
คณะทำงาน

136 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
คณะทำงาน

137 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
คณะทำงาน

138 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
คณะทำงาน

139 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
คณะทำงาน

140 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
คณะทำงาน

141 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
คณะทำงาน

142 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสุโขทัยธานี จังหวัดสุโขทัย
คณะทำงาน

143 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
คณะทำงาน

144 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
คณะทำงาน

145 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
คณะทำงาน

146 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองท่าข้าม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
คณะทำงาน

147 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
คณะทำงาน

148 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
คณะทำงาน

149 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลหมื่นศรี จังหวัดสุรินทร์
คณะทำงาน

150 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลวัดธาตุ จังหวัดหนองคาย
คณะทำงาน

151 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
คณะทำงาน

152 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
คณะทำงาน

153 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู
คณะทำงาน

154 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
คณะทำงาน

155 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง
คณะทำงาน

156 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ
คณะทำงาน

157 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ
คณะทำงาน

158 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
คณะทำงาน

159 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
คณะทำงาน

160 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
คณะทำงาน

161 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลตำบลศรีพนมมาศ จังหวัดอุตรดิตถ์
คณะทำงาน

162 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
คณะทำงาน

163 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
คณะทำงาน

164 **ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้แทน**
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี
คณะทำงาน

165 **ผู้อำนวยการกองการศึกษา หรือผู้แทน**
เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
คณะทำงาน

166 **หัวหน้าฝ่ายแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาท้องถิ่น**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
คณะทำงานและเลขานุการ

167 **หัวหน้าฝ่ายสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
คณะทำงานและเลขานุการ

168 **หัวหน้าฝ่ายงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
คณะทำงานและเลขานุการ

169 **นางสาวสุไลยา เวชสิทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
ผู้ช่วยเลขานุการ

170 **นางสาวจุฑาลักษณ์ คุณวัชระกิจ พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
ผู้ช่วยเลขานุการ

171 **นางสาวดารารัตน์ นาคบำรุง พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
ผู้ช่วยเลขานุการ

172 **นางสาวฮุสนา บือโต พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน**
กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
ผู้ช่วยเลขานุการ

- คณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) -

แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น

(พ.ศ. 2566 – 2570)

กระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

Convention on the Rights of the Child

Adopted and opened for signature, ratification and accession by

General Assembly resolution 44/25 of 20 November 1989

อารัมภบท

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้

พิจารณา ว่า ตามหลักการที่ประกาศในกฎบัตรสหประชาชาตินั้น การยอมรับในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดและสิทธิที่เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่อาจเพิกถอนได้ของสมาชิกทั้งปวงของมวลมนุษยชาตินั้น เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

คำนึงถึง ว่า บรรดาประชาชนแห่งสหประชาชาติ ได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึง ความศรัทธาต่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ และได้ตั้งเจตจำนงที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้นภายใต้เสรีภาพที่กว้างขวางขึ้น

ยอมรับ ว่า สหประชาชาติได้ประกาศ และตกลงในปฏิญญาและกติกาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่าทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพทั้งปวงที่กำหนดไว้ โดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าชนิดใดๆ อาทิเช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิดหรือสถานะอื่น

ระลึก ว่า สหประชาชาติได้ประกาศในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการดูแล และการช่วยเหลือเป็นพิเศษ

เชื่อ ว่า ครอบครัวในฐานะเป็นกลุ่มพื้นฐานของสังคมและเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติสำหรับการเจริญเติบโตและการอยู่ดีกินดีของสมาชิกทุกคน โดยเฉพาะเด็ก ควรจะได้รับการคุ้มครองและการช่วยเหลือที่จำเป็น เพื่อที่จะความสามารถมีความรับผิดชอบในชุมชนของตนได้อย่างเต็มที่

ยอมรับ ว่า เพื่อให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างกลมกลืนและเต็มที่ เด็กควรเติบโตในสิ่งแวดล้อมของครอบครัว ในบรรยากาศแห่งความผาสุก ความรัก และความเข้าใจ

พิจารณา ว่า ควรเตรียมให้เด็กพร้อมอย่างเต็มที่ที่จะดำรงชีวิตเป็นของตัวของตัวเองในสังคม และควรเลี้ยงดูเด็กตามเจตนารมณ์แห่งอุดมคติที่ประกาศไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ โดยเฉพาะตามเจตนารมณ์แห่งสันติภาพ ศักดิ์ศรี ความอดกลั้น เสรีภาพ ความเสมอภาค และความเป็นเอกภาพ

คำนึงถึง ว่า ได้มีการระบุความจำเป็นที่จะขยายการดูแลโดยเฉพาะแก่เด็กในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1924 และในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งสมัชชาได้รับเอาเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1959 และได้มีการยอมรับในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (โดยเฉพาะข้อ 23 และ 24) ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (โดยเฉพาะข้อ 10) และในรัฐธรรมนูญและตราสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องของทบวงการชำนัญพิเศษ และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของเด็ก

คำนึงถึง ว่า ตามที่ได้ระบุในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้น เด็กโดยเหตุที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งร่างกายและจิต จึงต้องการการพิทักษ์และดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงต้องการการคุ้มครองตามกฎหมายที่เหมาะสมทั้งก่อนและหลังการเกิด

ระลึก ว่า บทบัญญัติของปฏิญญาว่าด้วยหลักกฎหมายและสังคม อันเกี่ยวกับการคุ้มครองและสวัสดิภาพเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการอุปการะและการรับเป็นบุตรบุญธรรมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ กฎระเบียบมาตรฐานขั้นต่ำสุดของสหประชาชาติสำหรับการบริหารงานยุติธรรมแก่ผู้เยาว์ (กฎปักกิ่ง) และปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในภาวะฉุกเฉิน และกรณีพิพาทกันด้วยอาวุธ

ยอมรับ ว่า ประเทศทั้งปวงในโลกมีเด็กที่ดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะที่ยากลำบากอย่างยิ่ง และเขาเหล่านั้นจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ

พิจารณาตามสมควร ถึงความสำคัญของประเพณี และค่านิยมทางวัฒนธรรมของชนแต่ละกลุ่ม ที่มีต่อการคุ้มครองและพัฒนาการอย่างกลมกลืนของเด็ก

ยอมรับ ว่า ความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของเด็กในทุกๆประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา

ได้ตกลงกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1

ข้อที่ 1

เพื่อความมุ่งประสงค์แห่งอนุสัญญานี้ เด็กหมายถึง มนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น

ข้อที่ 2

1. รัฐภาคีจะเคารพและประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใดๆ โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่นๆของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย
2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็กได้รับการคุ้มครองการเลือกปฏิบัติ หรือการลงโทษในทุกรูปแบบ บนพื้นฐานของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่แสดงออก หรือความเชื่อของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก

ข้อที่ 3

1. ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะกระทำโดยสถาบันสังคมสงเคราะห์ของรัฐหรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือองค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก
2. รัฐภาคีรับที่จะประกันให้มีการคุ้มครอง และการดูแลแก่เด็กเท่าที่จำเป็นสำหรับความอยู่ดีของเด็ก โดยคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเด็กนั้นตามกฎหมายด้วย และเพื่อการนี้ จะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ และบริหารที่เหมาะสมทั้งปวง
3. รัฐภาคีจะประกันว่า สถาบัน การบริการ และการอำนวยความสะดวกที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการดูแลหรือการคุ้มครองเด็กนั้น จะเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย สุขภาพ และในเรื่องจำนวนและความเหมาะสมของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

ข้อที่ 4

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งด้านนิติบัญญัติ บริหารและด้านอื่นๆ เพื่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญานี้ได้ให้การยอมรับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม

วัฒนธรรมนั้น รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการเช่นว่านั้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ และภายในกรอบของความร่วมมือระหว่างประเทศ เมื่อจำเป็น

ข้อที่ 5

รัฐภาคีจะเคารพต่อความรับผิดชอบ สิทธิ และหน้าที่ของบิดามารดา หรือของสมาชิกของครอบครัวขยาย หรือชุมชน ซึ่งกำหนดไว้โดยขนบธรรมเนียมในท้องถิ่น หรือของผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบต่อเด็กตามกฎหมาย ในอันที่จะแนะแนวตามที่เหมาะสมในการใช้สิทธิของเด็กตามที่อนุสัญญานี้ให้การรับรอง ในลักษณะที่สอดคล้องกับความสามารถที่พัฒนาตามวัยของเด็ก

ข้อที่ 6

1. รัฐภาคียอมรับว่า เด็กทุกคนมีสิทธิติดตัวที่จะมีชีวิต

2. รัฐภาคีจะประกันอย่างเต็มที่เท่าที่จะทำได้ ให้มีการอยู่รอด และการพัฒนาของเด็ก

ข้อที่ 7

1. เด็กจะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังการเกิด และจะมีสิทธิที่จะมีชื่อนับตั้งแต่เกิด และสิทธิที่จะได้รับสัญชาติ และเท่าที่จะเป็นไปได้ สิทธิที่จะรู้จัก และได้รับการดูแลเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน
2. รัฐภาคีจะประกันให้มีการปฏิบัติตามสิทธิเหล่านี้ตามกฎหมายภายในและพันธกรณีของรัฐภาคี ที่มีอยู่ภายใต้ตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เด็กจะตกอยู่ในสถานะไร้สัญชาติ

ข้อที่ 8

1. รัฐภาคีรับที่จะเคารพต่อสิทธิของเด็ก ในการรักษาเอกลักษณ์ของตนไว้รวมถึงสัญชาติ ชื่อ และความสัมพันธ์ทางครอบครัวของตนตามที่กฎหมายรับรอง โดยปราศจากการแทรกแซงที่มิชอบด้วยกฎหมาย
2. ในกรณีที่มีการตัดเอกลักษณ์บางอย่าง หรือทั้งหมดของเด็กออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองตามสมควร เพื่อให้เอกลักษณ์ของเด็กกลับคืนมาโดยเร็ว

ข้อที่ 9

1. รัฐภาคีจะประกันว่า เด็กจะไม่ถูกแยกจากบิดามารดาโดยขัดกับความประสงค์ของบิดามารดา เว้นแต่ในกรณีที่หน่วยงานที่มีอำนาจ ซึ่งอาจถูกทบทวนโดยทางศาลจะกำหนดตามกฎหมายและวิธี

พิจารณาที่ใช้บังคับอยู่ว่า การแยกเช่นที่ว่านี้จำเป็นเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก การกำหนดเช่นที่ว่านี้อาจจำเป็นในกรณีเฉพาะ เช่น ในกรณีที่เด็กถูกกระทำโดยมิชอบ หรือถูกทอดทิ้งละเลยโดยบิดามารดา หรือในกรณีที่บิดามารดาอยู่แยกกันและต้องมีการตัดสินว่าเด็กจะพำนักที่ใด

2. ในการดำเนินการใดๆ ตามวรรค 1 ของข้อนี้ จะให้โอกาสทุกฝ่ายที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว และแสดงความคิดเห็นของตนให้ประจักษ์
3. รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็กที่ถูกแยกจากบิดาหรือมารดา หรือจากทั้งคู่ ในอันที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัว และการติดต่อโดยตรงทั้งกับบิดาและมารดาอย่างสม่ำเสมอ เว้นแต่เป็นการขัดต่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก
4. ในกรณีที่การแยกเช่นที่ว่านี้เป็นผลมาจากการกระทำใดๆ โดยรัฐภาคีต่อบิดาหรือมารดา หรือทั้งบิดามารดา หรือต่อเด็ก เช่น การกักขัง การจำคุก การเนรเทศ การส่งตัวออกนอกประเทศ หรือการเสียชีวิต (รวมทั้งการเสียชีวิตอันเกิดจากสาเหตุใดๆที่เกิดขึ้นขณะที่ผู้นั้นอยู่ในการควบคุมของรัฐ) หากมีการขอร้อง รัฐภาคีนั้นจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นเกี่ยวกับที่อยู่ของสมาชิกของครอบครัวที่หายไปแก่บิดามารดา เด็ก หรือในกรณีที่เหมาะสม แก่สมาชิกของครอบครัว เว้นแต่เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความอยู่ดีของเด็ก อนึ่ง รัฐภาคีจะให้การประกันต่อไปว่า การยื่นคำร้องขอเช่นว่านั้นจะไม่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อที่ 10

1. ตามพันธกรณีของรัฐภาคี ภายใต้ข้อ 9 วรรค 1 คำร้องของเด็ก หรือบิดามารดาของเด็กที่จะเดินทางเข้าหรือออกนอกรัฐภาคี เพื่อวัตถุประสงค์ของการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่เป็นครอบครัว จะได้การดำเนินการโดยรัฐภาคีในลักษณะที่เป็นคุณ มีมนุษยธรรมและรวดเร็ว รัฐภาคีจะประกันอีกด้วยว่า การยื่นคำร้องดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ร้อง และสมาชิกในครอบครัวของผู้ร้อง
2. เด็กที่บิดามารดาอาศัยอยู่ต่างรัฐกันกับเด็ก จะมีสิทธิที่จะรักษาความสัมพันธ์ส่วนตัว และการติดต่อโดยตรงทั้งกับบิดามารดาได้อย่างสม่ำเสมอ เว้นแต่ในสถาพการณ์พิเศษ เพื่อการนี้และตามพันธกรณีของรัฐภาคีภายใต้ข้อ 9 วรรค 1 รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็ก และบิดามารดาของเด็ก ในอันที่จะเดินทางออกนอกประเทศใดๆรวมทั้งประเทศของตน และสิทธิที่จะเดินทางออกนอกประเทศใดๆจะอยู่ภายใต้ข้อจำกัดดังที่กำหนดไว้โดยกฎหมายเท่านั้น และซึ่งจำเป็นสำหรับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ความสงบเรียบร้อย สาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น และสอดคล้องกับสิทธิอื่นๆที่ได้รับการยอมรับในอนุสัญญานี้

ข้อที่ 11

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการต่างๆ ที่จะหยุดยั้งการโยกย้ายเด็ก และการไม่ส่งเด็กกลับคืนจากต่างประเทศที่มิชอบด้วยกฎหมาย
2. เพื่อการนี้ รัฐภาคีจะส่งเสริมให้มีการจัดทำความตกลงทวิภาคี หรือพหุภาคี หรือการภาคยานุวัติความตกลงที่มีอยู่

ข้อที่ 12

1. รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถ มีความคิดเห็นเป็นของตนได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุกๆเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กนั้น
2. เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสที่จะมีสิทธิมีเสียงในกระบวนพิจารณาทางตุลาการ และทางปกครองใดๆที่มีผลกระทบต่อเด็กไม่ว่าโดยตรง หรือผ่านผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติตามกฎหมายภายใน

ข้อที่ 13

1. เด็กจะมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก สิทธินี้จะรวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา ได้รับ หรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความคิดทุกลักษณะ โดยไม่ถูกจำกัดโดยเขตแดน ไม่ว่าจะโดยวาจา ลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ ในรูปศิลปะหรือผ่านสื่ออื่นใดตามที่เด็กเลือก
2. การใช้สิทธิดังกล่าวนี้อาจอยู่ภายใต้ข้อจำกัดบางประการ แต่ข้อจำกัดเหล่านี้ต้องเป็นข้อจำกัดเช่นที่บัญญัติตามกฎหมาย และเช่นที่จำเป็นเท่านั้น
    - ก) เพื่อการเคารพต่อสิทธิ และชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือ
    - ข) เพื่อการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือความเรียบร้อย หรือสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน

ข้อที่ 14

1. รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพทางความคิด มโนธรรม และศาสนา
2. รัฐภาคีจะเคารพต่อสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดา และผู้ปกครองตามกฎหมาย ในกรณีที่เหมาะสมในอันที่จะให้แนวทางแก่เด็กในการใช้สิทธิของตน ในลักษณะที่สอดคล้องกับความสามารถที่พัฒนาตามวัยของเด็ก

3. เสรีภาพในการแสดงออกทางศาสนา หรือความเชื่อของตน อาจอยู่เพียงภายใต้ข้อจำกัดเช่นที่กำหนดโดยกฎหมายเท่านั้น และเช่นที่จำเป็นที่จะรักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย สาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน หรือสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอื่น

ข้อที่ 15

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีเสรีภาพในการสมาคม และเสรีภาพในการชุมนุมอย่างสงบ
2. ไม่อาจมีการจำกัดการใช้สิทธิเหล่านี้ นอกเหนือจากข้อจำกัดที่กำหนดขึ้นโดยสอดคล้องกับกฎหมายและที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ของความมั่นคงแห่งชาติ หรือความปลอดภัยของประชาชน ความสงบเรียบร้อย การคุ้มครองด้านสาธารณสุข หรือศีลธรรม หรือการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่น

ข้อที่ 16

1. เด็กจะไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการ หรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว บ้าน หรือหนังสือโต้ตอบ รวมทั้งจะไม่ถูกกระทำโดยมิชอบต่อเกียรติ และชื่อเสียง
2. เด็กมีสิทธิได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายจากการแทรกแซง หรือการกระทำดังกล่าว

ข้อที่ 17

รัฐภาคียอมรับในหน้าที่อันสำคัญของสื่อมวลชน และจะประกันว่าเด็กสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและวัสดุจากแหล่งต่างๆกัน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารและวัสดุที่มุ่งส่งเสริมความผาสุก ทั้งทางสังคม จิตใจ และศีลธรรม ตลอดจนสุขภาพกายและจิตของเด็ก เพื่อการนี้รัฐภาคีจะ

- ก) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัสดุ ที่จะมีประโยชน์ทั้งทางสังคม และ วัฒนธรรมแก่เด็ก และโดยสอดคล้องกับเจตนารมณ์ข้อ 29
- ข) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการผลิต แลกเปลี่ยน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและวัสดุดังกล่าว จากแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรมทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ
- ค) ส่งเสริมการผลิต และเผยแพร่หนังสือสำหรับเด็ก
- ง) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความจำเป็นทางด้านภาษาของเด็กที่เป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อย หรือชนพื้นเมือง

- จ) ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันเด็ก จากข้อมูล ข่าวสารและวัสดุที่เป็นอันตรายต่อความอยู่ดีกินดีของเด็ก ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงบทบัญญัติในข้อ 13 และ 18

ข้อที่ 18

1. รัฐภาคีจะใช้ความพยายามที่สุด เพื่อประกันให้มีการยอมรับหลักการที่ว่า ทั้งบิดาและมารดามีความรับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก บิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมายแล้วแต่กรณี เป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นพื้นฐาน
2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการให้หลักประกัน และส่งเสริมสิทธิที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่บิดามารดา และผู้ปกครองตามกฎหมายในอันที่จะปฏิบัติความรับผิดชอบของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และจะประกันให้มีการพัฒนาสถาบันการอำนวยความสะดวก และการบริการต่างๆสำหรับการดูแลเด็ก
3. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงที่จะประกันว่า บุตรของบิดามารดาที่ต้องทำงานมีสิทธิได้รับประโยชน์จากการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการดูแลเด็กที่พวกเขามีสิทธิจะได้

ข้อที่ 19

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ด้านนิติบัญญัติ บริหาร สังคมและการศึกษา ในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรง ทั้งทางร่างกายและจิต การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงประโยชน์ รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศขณะอยู่ในการดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล
2. ตามแต่จะเหมาะสม มาตรการคุ้มครองเช่นว่านี้ ควรรวมถึง กระบวนการที่มีประสิทธิผลสำหรับการจัดตั้งแผนงานทางสังคม ในอันที่จะให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่เด็กและบุคคลซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล ตลอดจนกระบวนการที่มีประสิทธิผลสำหรับป้องกันในรูปแบบอื่น และให้มีการระบุการรายงานการส่งเรื่องเพื่อพิจารณา การสืบสวน การปฏิบัติ และการติดตามเรื่องของกรณีการปฏิบัติที่ผิดต่อเด็ก ตามที่ระบุมาแล้วข้างต้น และในกรณีที่เหมาะสมให้ทางตุลาการเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ข้อที่ 20

1. เด็กที่ถูกพรากจากสภาพครอบครัว ไม่ว่าจะโดยถาวรหรือชั่วคราว หรือที่ไม่อาจปล่อยให้อยู่ในสภาพที่ว่านั้น เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเอง จะได้รับการคุ้มครอง และความช่วยเหลือพิเศษที่จัดให้โดยรัฐ
2. รัฐภาคีจะประกันให้มีการดูแลแก่เด็กเช่นว่านั้นตามกฎหมายภายใน
3. นอกเหนือจากประการอื่นแล้ว การดูแลดังกล่าวอาจรวมถึง การจัดหาผู้อุปถัมภ์ **กาฟาลาห์** ของกฎหมายอิสลาม การรับบุตรบุญธรรม หรือถ้าจำเป็นการจัดให้อยู่ในความดูแลของสถาบันที่เหมาะสมสำหรับการดูแลเด็ก ในการพิจารณาถึงหนทางแก้ไขให้คำนึงถึงการควรให้มีความต่อเนื่องในการเลี้ยงดูเด็ก และภูมิหลังทางชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาของเด็ก

ข้อที่ 21

รัฐภาคีซึ่งยอมรับและ/หรือยอมให้มีระบบการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมจะประกันว่าประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญที่สุด และจะ

- ก) ประกันว่า การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมต้องได้รับการอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ ผู้มีอำนาจเท่านั้น ซึ่งเป็นผู้กำหนดตามกฎหมายและวิธีพิจารณาที่ใช้บังคับอยู่ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารทั้งปวงที่เกี่ยวข้องและเชื่อถือได้ว่า การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นกระทำได้เมื่อคำนึงถึงสถานภาพของเด็กเป็นบุตรบุญธรรมนั้นกระทำได้เมื่อคำนึงถึงสภาพของเด็กในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง และผู้ปกครองตามกฎหมาย และในกรณีที่จำเป็น บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ให้ความยินยอมอย่างผู้เข้าใจเรื่องต่อการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยได้รับคำปรึกษาตามที่จำเป็น
- ข) ยอมรับว่าการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศอาจถือได้ว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการดูแลเด็ก หากไม่สามารถจัดหาผู้อุปถัมภ์ หรือครอบครัวที่รับเป็นบุตรบุญธรรมให้เด็กได้ หรือไม่สามารถให้เด็กได้รับการดูแลด้วยวิธีการอันเหมาะสมในประเทศถิ่นกำเนิดของเด็กนั้น
- ค) ประกันว่าเด็กที่อยู่ในข่ายของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศ จะได้รับมาตรการคุ้มครองและมาตรฐานเช่นเดียวกับที่ใช้อยู่ในกรณีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมภายในประเทศ

- o ง) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันว่า ในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมข้ามประเทศนั้น การจัดหาผู้อุปการะแก่เด็ก จะไม่ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ทางการเงินที่ไม่สมควรจากการนั้น
- o จ) ส่งเสริมเมื่อเป็นการเหมาะสมซึ่งความมุ่งหมายของข้อนี้ โดยการจัดทำข้อตกลง หรือข้อตกลงทวิภาคี หรือพหุภาคี และภายในกรอบนี้พยายามที่จะประกันว่า การจัดหาผู้อุปถัมภ์แก่เด็กในอีกประเทศหนึ่งนั้นได้กระทำโดยหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจ

ข้อที่ 22

1. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า เด็กที่ร้องขอสถานะเป็นผู้ลี้ภัย หรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัย หรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัยตามกฎหมายหรือกระบวนการภายในหรือระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ ไม่ว่าจะมีบิดามารดาของเด็กหรือบุคคลอื่นติดตามมาด้วยหรือไม่ก็ตาม จะได้รับการคุ้มครองและความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมที่เหมาะสมในการได้รับสิทธิที่มีอยู่ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ และในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆอันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหรือมนุษธรรม ซึ่งรัฐดังกล่าวเป็นภาคี
2. เพื่อวัตถุประสงค์นี้ รัฐภาคีจะให้ความร่วมมือตามที่พิจารณาว่าเหมาะสมแก่ความพยายามใดๆ ของทั้งองค์การสหประชาชาติ และองค์การระดับรัฐบาล หรือองค์การที่มิใช่ระดับรัฐบาลอื่นที่มีอำนาจซึ่งร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กเช่นว่า และในการติดตามหาบิดามารดาหรือสมาชิกอื่นของครอบครัวของเด็กผู้ลี้ภัย เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการกลับไปอยู่ร่วมกันใหม่เป็นครอบครัวของเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถค้นพบบิดามารดาหรือสมาชิกอื่นๆของครอบครัว เด็กนั้นจะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับเด็กที่ถูกพรากจากสภาพครอบครัว ทั้งที่เป็นการถาวรหรือชั่วคราวไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ดังเช่นที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้

ข้อที่ 23

1. รัฐภาคียอมรับว่าเด็กที่พิการทางร่างกายหรือจิต ควรมีชีวิตที่สมบูรณ์และปกติสุข ในสภาวะที่ประกันในศักดิ์ศรี ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง และเอื้ออำนวยให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในชุมชน
2. รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กพิการที่ได้รับการดูแลเป็นพิเศษ และจะสนับสนุนและประกันที่จะขยาย เท่าที่กำลังทรัพยากรจะอำนวย ความช่วยเหลือซึ่งมีการร้องขอ และซึ่งเหมาะสมกับสภาพของเด็ก และสภาพการณ์ของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก ไปยังเด็กที่อยู่ในเกณฑ์และผู้ที่รับผิดชอบในการดูแลเด็ก
3. โดยยอมรับความจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ ความช่วยเหลือที่ให้ตามวรรค 2 ของข้อนี้เป็นการให้เปล่าเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงกำลังทรัพย์ของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก

และความช่วยเหลือเช่นว่าจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อที่จะประกันว่า เด็กพิการจะสามารถอย่างมีประสิทธิผลที่จะเข้าถึง และได้รับการศึกษา การฝึกอบรม การบริการดูแลสุขภาพ การบริการเรื่องการฟื้นฟูสภาพ การตระเตรียมสำหรับการจ้างงาน และโอกาสทางด้านสันทนาการ ในลักษณะที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเต็มที่เท่าที่เป็นไปได้ในการเข้าสังคมและการพัฒนาตนเอง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้วย

4. ภายใต้บรรยากาศความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐภาคีจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม ในด้านการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน และด้านการรักษาเด็กพิการทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา และทางการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งการเผยแพร่ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีฟื้นฟูการศึกษา และการบริการด้านการฝึกอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้รัฐภาคีสามารถปรับปรุงความสามารถและทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ในด้านนี้ ในเรื่องนี้ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาควรได้รับการคำนึงถึงเป็นพิเศษ

ข้อที่ 24

1. รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กที่จะได้รับมาตรฐานสาธารณสุขที่สูงที่สุดเท่าที่จะหาได้ และสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับการบำบัดรักษาความเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสุขภาพ รัฐภาคีจะพยายามดำเนินการที่จะประกันว่าไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอน สิทธิในการรับบริการดูแลสุขภาพเช่นว่านั้น
2. รัฐภาคีจะให้มีการปฏิบัติตามซึ่งสิทธินี้อย่างเต็มที่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสม ดังนี้

    - ก) ลดการเสียชีวิตของทารก และเด็ก
    - ข) ประกันให้มีการให้ความช่วยเหลือทางการแพทย์ที่จำเป็น และการดูแลสุขภาพแก่เด็กทุกคน โดยเน้นการพัฒนาการดูแลสุขภาพขั้นปฐม
    - ค) ต่อสู้กับโรคภัย และทุพโภชนาการ รวมทั้งที่อยู่ภายในขอบข่ายของการดูแลสุขภาพขั้นปฐม ซึ่งนอกเหนือจากวิธีการอื่นแล้วยังดำเนินการโดยการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่พร้อมแล้ว และโดยการจัดหาอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และน้ำดื่มที่สะอาดอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ โดยการพิจารณาถึงอันตราย และความเสี่ยงของมลภาวะแวดล้อม
    - ง) ประกันให้มีการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมแก่มารดา ทั้งก่อนและหลังคลอด
    - จ) ประกันว่าทุกส่วนของสังคม โดยเฉพาะบิดามารดาและเด็ก จะได้รับข้อมูลข่าวสาร และเข้าถึงการศึกษาและการสนับสนุนให้ใช้ความรู้พื้นฐานในเรื่องโภชนาการและสุขภาพเด็ก เรื่องประโยชน์ของการเลี้ยงดูด้วยนมมารดา เรื่องอนามัยและสุขาภิบาลสภาพแวดล้อม และเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ

- ฉ) พัฒนาการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การแนะแนวแก่บิดามารดา และการให้บริการและการศึกษาและในเรื่องการวางแผนครอบครัว

3. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งปวง เพื่อที่จะขจัดทางปฏิบัติดั้งเดิมที่เป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็ก

4. รัฐภาคีรับที่จะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อที่จะให้การดำเนินการให้สิทธิที่ยอมรับในข้อนี้บังเกิดผลอย่างเต็มที่ตามลำดับ เกี่ยวกับเรื่องนี้ความจำเป็นของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อที่ 25

รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็ก ผู้ซึ่งได้รับการจัดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจให้ไปได้รับการดูแล การคุ้มครอง หรือการบำบัดรักษาสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิต ในอันที่จะได้รับการทบทวนการบำบัดรักษาที่ให้แก่เด็กเป็นระยะๆ ตลอดจนสภาวะแวดล้อมอื่นๆทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดังกล่าว

ข้อที่ 26

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคน ในอันที่จะได้รับประโยชน์จากการประกันสังคม รวมถึงการประกันภัยทางสังคม และจะดำเนินมาตรการที่จำเป็น เพื่อให้สิทธินี้บังเกิดผลอย่างเต็มที่ตามกฎหมายของแต่ละประเทศ
2. ในกรณีที่เหมาะสม การให้ประโยชน์ควรคำนึงถึงทรัพยากร และสภาวะแวดล้อมของเด็ก และบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนข้อพิจารณาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการร้องขอรับประโยชน์ซึ่งกระทำโดยเด็กผู้นั้นหรือตัวแทน

ข้อที่ 27

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคน ในอันที่จะได้รับมาตรฐานของการดำรงชีวิตที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาด้านร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก
2. บิดามารดาหรือผู้อื่นที่รับผิดชอบต่อเด็ก มีความรับผิดชอบเบื้องต้นที่จะจัดหาสภาพความเป็นอยู่ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาของเด็ก ทั้งนี้ ตามความสามารถและกำลังการเงินของบุคคลเหล่านั้น
3. ตามสภาวะและกำลังความสามารถของประเทศ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้ความช่วยเหลือบิดามารดา และผู้อื่นที่รับผิดชอบต่อเด็ก ในการดำเนินตามสิทธินี้ และในกรณีที่จำเป็นรัฐ

ภาคีจะให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุและแผนงานสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านโภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย

4. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะได้รับชดใช้ค่าเลี้ยงดูเด็กคืนจากบิดามารดาหรือผู้อื่นที่มีความรับผิดชอบทางการเงินต่อเด็ก ทั้งที่อยู่ในรัฐภาคีเองและรัฐอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่บุคคลที่มีความรับผิดชอบทางการเงินต่อเด็กอาศัยอยู่ในรัฐอื่น นอกเหนือจากรัฐที่เด็กอาศัยอยู่ รัฐภาคีจะส่งเสริมการเข้าเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศ หรือการจัดทำความตกลงเช่นว่านั้น ตลอดจนการจัดทำข้อตกลงอื่นๆที่เหมาะสม

ข้อที่ 28

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับ และบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ

   - ก) จัดการศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
   - ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่นการนำมาใช้ซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และการเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีที่จำเป็น
   - ค) ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถ โดยทุกวิธีการที่เหมาะสม
   - ง) ทำให้ข้อมูลข่าวสาร และการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ เป็นที่แพร่หลาย และเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน
   - จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน

3. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า ระเบียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้น ในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็กและสอดคล้องกับอนุสัญญานี้

4. รัฐภาคีจะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อที่จะเกื้อกูลต่อการขจัดความเขลาและการไม่รู้หนังสือทั่วโลก และเอื้ออำนวยให้ได้รับความรู้ทางวิชาการและทางเทคนิค และวิธีการสอนสมัยใหม่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อที่ 29

1. รัฐภาคีตกลงว่า การศึกษาของเด็กจะมุ่งไปสู่

- ก) การพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก ให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน
- ข) การพัฒนาความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และต่อหลักการที่วางไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ
- ค) การพัฒนาความเคารพต่อบิดามารดาของเด็ก เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเด็กนั้นเอง และต่อค่านิยมของชาติที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ และต่อค่านิยมของชาติถิ่นกำเนิดของเขา และต่ออารยธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากของเขาเอง
- ง) การเตรียมเด็กให้มีชีวิตที่มีความรับผิดชอบในสังคมที่เสรีด้วยจิตสำนึกแห่งความเข้าใจกัน สันติภาพ ความอดกลั้น ความเสมอภาพทางเพศ และมิตรภาพในหมู่มวลมนุษย์ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนชาติ กลุ่มศาสนา ตลอดจนในหมู่คนพื้นเมืองดั้งเดิม
- จ) การพัฒนาความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

2. ไม่มีความตอนใดในข้อนี้หรือในข้อ 28 ที่จะได้รับการตีความให้เป็นการก้าวก่ายเสรีภาพของบุคคลและองค์กร ในการจัดตั้งและอำนวยการสถาบันทางการศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องเคารพต่อหลักการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้เสมอ และต่อเงื่อนไขที่ว่าการศึกษาที่ให้ในสถาบันเหล่านั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐได้วางไว้

ข้อที่ 30

ในรัฐที่มีชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ ศาสนา และภาษา หรือกลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิมอาศัยอยู่ เด็กที่มาจากชนกลุ่มน้อยนั้น หรือที่เป็นชนพื้นเมืองจะต้องไม่ถูกปฏิเสธซึ่งสิทธิที่จะปฏิบัติตามวัฒนธรรม ที่จะนับถือและปฏิบัติทางศาสนา หรือสิทธิที่จะใช้ภาษาของตนในชุมชนกับสมาชิกอื่นในกลุ่มเดียวกัน

ข้อที่ 31

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะมีการพักและเวลาพักผ่อน การเข้าร่วมกิจกรรม การละเล่นทางสันทนาการที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และการมีส่วนร่วมอย่างเสรีในทางวัฒนธรรมและศิลปะ

2. รัฐภาคีจะเคารพและส่งเสริมสิทธิของเด็ก ที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทางวัฒนธรรมและศิลปะ และจะสนับสนุนการใช้โอกาสที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน สำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศิลปะ สันทนาการ และการพักผ่อนหย่อนใจ

ข้อที่ 32

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และจากการทำงานใดที่น่าจะเป็นการเสี่ยงอันตราย หรือที่ขัดขวางการศึกษาของเด็ก หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก
2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และการศึกษา เพื่อประกันให้มีการดำเนินการตามข้อนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ รัฐภาคีจะ
    - ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการรับเข้าทำงาน
    - ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมง และสถานภาพการจ้างงาน
    - ค) กำหนดบทลงโทษ หรือวิธีการลงโทษอื่นๆ ที่เหมาะสมเพื่อประกันให้ข้อนี้มีผลใช้บังคับจริงจัง

ข้อที่ 33

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และทางการศึกษาที่จะคุ้มครองเด็กจากการใช้โดยผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติด รวมทั้งสารที่มีพิษต่อจิตประสาทอื่นๆ ที่ได้นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และที่จะป้องกันการใช้เด็กเพื่อการผลิต และค้าโดยผิดกฎหมายซึ่งสารเช่นว่านั้น

ข้อที่ 34

รัฐภาคีรับที่จะคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการกระทำทางเพศที่มิชอบทุกรูปแบบเพื่อการนี้ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งมาตรการภายในประเทศ และมาตรการทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อป้องกัน

- ก) การชักจูง หรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใดๆที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ข) การแสวงประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณี หรือการกระทำอื่นๆที่เกี่ยวกับเพศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- ค) การแสวงประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจาร และที่เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร

ข้อที่ 35

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งในระดับประเทศ ระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อป้องกันการลักพา การขาย หรือการลักลอบค้าเด็ก ไม่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ใด หรือในรูปแบบใด

ข้อที่ 36

รัฐภาคีจะคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบอื่นทั้งหมดที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าในด้านใด

ข้อที่ 37

รัฐภาคีประกันว่า

- ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้า จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัว สำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี
- ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยพลการ การจับกุม กักขังหรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม
- ค) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรม และด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือตอบโต้ และการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ
- ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสมโดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลันต่อการดำเนินการเช่นว่า

ข้อที่ 38

1. รัฐภาคีรับที่จะเคารพ และประกันให้มีความเคารพต่อกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่ใช้บังคับกับรัฐภาคี ในกรณีพิพาทกันด้วยอาวุธซึ่งเกี่ยวข้องกับเด็ก
2. รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่สามารถกระทำได้ทั้งปวงที่จะประกันว่าบุคคลที่มีอายุไม่ถึง 15 ปี จะไม่มีส่วนร่วมโดยตรงในการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน
3. รัฐภาคีจะหลีกเลี่ยงการเกณฑ์บุคคลใดๆ ที่มีอายุไม่ถึง 15 ปี เข้าประจำกองทัพ ในการเกณฑ์บุคคลที่มีอายุถึง 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปีนั้น รัฐภาคีจะพยายามเกณฑ์บุคคลที่มีอายุมากที่สุดก่อน
4. ตามพันธกรณีภายใต้กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในอันที่จะคุ้มครองประชาชนพลเรือนในการพิพาทกันด้วยอาวุธนั้น รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่สามารถกระทำได้ทั้งปวง ที่จะประกันให้ความคุ้มครอง และดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการพิพาทกันด้วยอาวุธ

ข้อที่ 39

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะส่งเสริมการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใดๆ การแสวงประโยชน์การกระทำอันมิชอบ การทรมานหรือการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าโดยรูปแบบอื่น หรือการพิพาทกันด้วยอาวุธ การฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าว จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของเด็ก

ข้อที่ 40

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ที่จะได้รับการปฏิบัติต่อในลักษณะที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็ก ซึ่งจะเสริมความเคารพของเด็กต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่น และในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม และการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม
2. เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับตราสารระหว่างประเทศ รัฐภาคีประกันว่า
    - ก) จะไม่มีเด็กคนใดถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยเหตุแห่งการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่การกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นเกิดขึ้น
    - ข) เด็กทุกคนถูกกล่าวหา หรือตั้งข้อหาว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาอย่างน้อยที่สุดจะได้รับหลักประกันดังต่อไปนี้

1. ได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมาย

2. ได้รับการแจ้งข้อหาทันทีและโดยตรง และในกรณีที่เหมาะสมโดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย และจะได้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสม เพื่อการตระเตรียมและการสู้คดีของเด็ก
3. ได้รับการตัดสินใจโดยไม่ชักช้า โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลาง ในการพิจารณาความอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้มีความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม เว้นเสียแต่เมื่อพิจารณาเห็นว่าจะไม่เป็นประโยชน์สูงสุดกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคำนึงถึงอายุของเด็กหรือสถานการณ์ บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย
4. จะไม่ถูกบังคับให้เบิกความหรือสารภาพผิด สามารถซักถามหรือซักค้านพยาน และให้พยานของตนเข้ามามีส่วนร่วม และให้มีการซักถามพยานแทนตนภายใต้เงื่อนไขแห่งความเท่าเทียมกัน
5. หากพิจารณาว่าได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ก็ให้การวินิจฉัยหรือมาตรการใดที่กำหนดโดยผลของการวินิจฉัยนั้น ได้รับการทบทวนโดยหน่วยงานหรือองค์กรตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในระดับสูงขึ้นไป
6. ให้มีความช่วยเหลือของล่ามโดยไม่คิดมูลค่า หากเด็กไม่สามารถเข้าใจ หรือพูดภาษาที่ใช้อยู่
7. ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา ให้เคารพต่อเรื่องส่วนตัวของเด็กอย่างเต็มที่

3. รัฐภาคีจะหาทางส่งเสริมให้มีการตรากฎหมาย กำหนดกระบวนวิธีพิจารณา จัดตั้งหน่วยงานและสถาบัน ซึ่งจะใช้เป็นการเฉพาะกับเด็กที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

- ก) การกำหนดอายุขั้นต่ำ ซึ่งเด็กที่มีอายุต่ำกว่านั้นจะถูกถือว่าไม่มีความสามารถที่จะฝ่าฝืนกฎหมายอาญาได้
- ข) เมื่อเห็นว่าเหมาะสมและเป็นที่พึงปรารถนา ให้กำหนดมาตรการที่จะใช้กับเด็กเหล่านั้นโดยไม่ต้องอาศัยกระบวนการทางตุลาการ ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่าสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองตามกฎหมาย จะได้รับการเคารพอย่างเต็มที่อยู่

4. การดำเนินงานต่างๆ เช่นคำสั่งให้มีการดูแล แนะแนว และควบคุม การให้คำปรึกษา การภาคทัณฑ์ การอุปการะดูแล แผนงานการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และทางอื่น นอกเหนือจากการให้สถาบันเป็นผู้ดูแล จะต้องมีไว้เพื่อประกันว่าเด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก และได้สัดส่วนกับทั้งสภาพการณ์ และความผิดของเด็ก

ข้อที่ 41

ไม่มีส่วนใดในอนุสัญญานี้ จะมีผลกระทบต่อบทบัญญัติใดๆซึ่งชักจูงให้สิทธิของเด็กบังเกิดผลมากกว่า ซึ่งอาจปรากฏอยู่ใน

- กฎหมายของรัฐภาคี หรือ
- กฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลใช้บังคับกับรัฐนั้น

ส่วนที่ 2

ข้อที่ 42

รัฐภาคีรับที่จะดำเนินการให้หลักการและบทบัญญัติในอนุสัญญานี้ เป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวาง ทั้งแก่ผู้ใหญ่และเด็ก ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและจริงจัง

ข้อที่ 43

1. เพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความคืบหน้าของรัฐภาคี ในการทำให้พันธกรณีซึ่งจะต้องดำเนินการตามอนุสัญญานี้บังเกิดผล ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้น ซึ่งจะทำหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ต่อไป
2. ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสิบคน ที่มีสถานะทางศีลธรรมสูง และเป็นที่ยอมรับในความสามารถในด้านที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง รัฐภาคีจะเลือกตั้งสมาชิกจากคณะกรรมการจากคนชาติของตน และสมาชิกของคณะกรรมการนี้จะทำหน้าที่ในฐานะส่วนตัว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการกระจายทางภูมิศาสตร์อย่างเป็นธรรม และคำนึงถึงระบบกฎหมายหลัก
3. ให้มีการเลือกตั้งของสมาชิกของคณะกรรมการ โดยการลงคะแนนลับจากรายชื่อบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อโดยรัฐภาคี รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจเสนอนามบุคคลจากคนชาติของตนได้หนึ่งคน
4. การเลือกตั้งคณะกรรมการครั้งแรก จะมีขึ้นไม่ช้ากว่าหกเดือนหลังจากวันที่อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นให้มีการเลือกตั้งอีกทุกสองปี อนึ่งอย่างน้อยสี่เดือนก่อนวันเลือกตั้งแต่ละครั้ง เลขาธิการสหประชาชาติจะทำหนังสือเชิญรัฐภาคีให้เสนอนามผู้สมัครภายในสองเดือน หลังจากนั้น เลขาธิการฯ จะจัดทำรายชื่อตามลำดับอักษรของผู้ที่ได้รับการเสนอนาม โดยระบุถึงรัฐภาคีที่เป็นผู้เสนอนาม และส่งรายชื่อไปยังรัฐภาคีอนุสัญญานี้
5. การเลือกตั้งจะกระทำขึ้นในการประชุมของรัฐภาคี ซึ่งจัดโดยเลขาธิการฯ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ ในการประชุมดังกล่าว ซึ่งสองในสามของรัฐภาคี ประกอบขึ้นเป็นองค์ประชุมนั้น บุคคลที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกของคณะกรรมการ คือ ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด และได้รับเสียงข้างมากเด็ดขาดจากผู้แทนรัฐภาคีที่เข้าร่วมและออกเสียง
6. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับเลือกตั้งให้อยู่ในวาระคราวละสี่ปี และจะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งซ้ำหากได้รับการเสนอนามอีก สมาชิกห้าคนของสมาชิกทั้งหมดที่ได้รับการเลือกตั้งในครั้งแรกจะหมดวาระเมื่ออยู่ในตำแหน่งครบสองปี ประธานของที่ประชุมจะเป็นผู้เลือกนามของสมาชิกทั้งห้านั้นโดยการจับฉลากทันทีหลังจากการเลือกตั้งครั้งแรก
7. หากมีสมาชิกคนใดของคณะกรรมการเสียชีวิต หรือลาออก หรือประกาศว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้อีกต่อไปไม่ว่าด้วยเหตุผลใด รัฐภาคีที่เสนอนามสมาชิกผู้นั้นจะแต่งตั้ง

ผู้เชี่ยวชาญอีกคนหนึ่งจากบรรดาคนชาติของตนเพื่อทำหน้าที่ตามวาระที่เหลือ ทั้งนี้อยู่กับความเห็นชอบของคณะกรรมการ

8. คณะกรรมการจะกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับการประชุมของตนเอง
9. คณะกรรมการจะเลือกเจ้าหน้าที่ของตน โดยมีวาระสองปี
10. การประชุมของคณะกรรมการ โดยปกติจะจัด ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ หรือ ณ สถานที่อื่นที่สะดวกซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการ โดยปกติคณะกรรมการจะประชุมเป็นประจำทุกปี ระยะเวลาการประชุมของคณะกรรมการจะได้รับการกำหนดและทบทวนในกรณีที่จำเป็น โดยการประชุมของรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของสมัชชาใหญ่
11. เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดเจ้าหน้าที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลของคณะกรรมการภายใต้อนุสัญญานี้
12. โดยความเห็นชอบของสมัชชาใหญ่ สมาชิกของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นภายใต้อนุสัญญานี้ จะได้รับเงินตอบแทนจากแหล่งเงินของสหประชาชาติ ตามข้อกำหนด และเงื่อนไขที่สมัชชาใหญ่เป็นผู้กำหนด

ข้อที่ 44

1. รัฐภาคีรับที่จะเสนอรายงานต่อคณะกรรมการ โดยผ่านเลขาธิการสหประชาชาติในเรื่องมาตรการต่างๆ ที่รัฐบาลรับเอา ซึ่งทำให้สิทธิได้รับการรับรองในอนุสัญญานี้บังเกิดผล และในเรื่องความคืบหน้าของการใช้สิทธิเหล่านั้น

   - ก) ภายในสองปี นับจากวันที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง
   - ข) ทุกๆห้าปี หลังจากนั้น

2. รายงานที่ทำขึ้นตามข้อนี้ จะระบุถึงปัจจัยและปัญหาต่างๆ ถ้ามี ที่ส่งผลกระทบต่อระดับการปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญานี้ ให้รายงานเหล่านั้นมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอ สำหรับให้คณะกรรมการเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการดำเนินตามอนุสัญญาในประเทศที่เกี่ยวข้องด้วย

3. รัฐภาคีที่ได้เสนอรายงานฉบับแรกเริ่มที่สมบูรณ์ให้แก่คณะกรรมการแล้วไม่จำต้องให้ข้อมูลข่าวสารพื้นฐานที่ได้ให้ไว้แล้วแต่ต้นอีกในรายงานฉบับต่อๆไป ที่เสนอตามนัยแห่งวรรค 1 (ข) ของข้อนี้

4. คณะกรรมการอาจขอข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการดำเนินตามอนุสัญญานี้เพิ่มเติมจากรัฐภาคี

5. คณะกรรมการจะรายงานกิจกรรมของตนต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ โดยผ่านคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมทุกๆ สองปี

6. รัฐภาคีจะทำให้รายงานดังกล่าว เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางในประเทศตน

ข้อที่ 45

เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างมีประสิทธิผล และเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านที่อนุสัญญาครอบคลุมถึง

- ก) ทบวงการชำนัญพิเศษต่างๆ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์กรอื่นๆ ของสหประชาชาติ มีสิทธิเข้าร่วมในการพิจารณาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบัญญัติต่างๆ ของอนุสัญญานี้ที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจขององค์กรเหล่านั้น คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติและองค์กรที่มีอำนาจอื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาว่าเหมาะสมมาให้คำปรึกษาเฉพาะด้าน ในเรื่องการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ในเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจขององค์กรเหล่านั้น คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์กรของสหประชาชาติอื่นๆ ให้เสนอรายงานเรื่องการปฏิบัติตามอนุสัญญาในเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ
- ข) คณะกรรมการจะนำส่งรายงานใดๆ จากรัฐภาคีที่มีคำร้อง หรือที่ระบุความต้องการคำปรึกษา หรือความช่วยเหลือทางเทคนิค พร้อมด้วยข้อสังเกตและข้อแนะนำของคณะกรรมการต่อคำร้องขอ หรือข้อระบุความต้องการเหล่านั้น หากมีไปยังทบวงการชำนัญพิเศษ องค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์กรที่มีอำนาจอื่นๆ ตามที่พิจารณาเห็นเหมาะสม
- ค) คณะกรรมการอาจเสนอแนะต่อสมัชชาใหญ่ ขอให้เลขาธิการฯดำเนินการศึกษาในนามคณะกรรมการในประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวกับสิทธิของเด็ก
- ง) คณะกรรมการอาจจัดทำข้อแนะนำและข้อเสนอแนะทั่วไป โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารที่ได้รับตามข้อ 44 และ 45 ของอนุสัญญานี้ ข้อแนะนำและข้อเสนอแนะทั่วไปดังกล่าว จะถูกส่งไปให้รัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง และรายงานไปยังสมัชชาใหญ่พร้อมข้อวิจารณ์จากรัฐภาคี หากมี

ส่วนที่ 3

ข้อที่ 46

อนุสัญญานี้จะเปิดให้มีการลงนามโดยรัฐทั้งปวง

ข้อที่ 47

อนุสัญญานี้ต้องได้รับการสัตยาบัน เลขาธิการสหประชาชาติจะเป็นผู้เก็บรักษาสัตยาบันสาร

ข้อที่ 48

อนุสัญญานี้จะยังคงเปิดสำหรับการภาคยานุวัติโดยรัฐ เลขาธิการสหประชาชาติจะเป็นผู้เก็บรักษาภาคยานุวัติสาร

ข้อที่ 49

1. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบ นับจากวันที่สัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบได้มอบไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

2. สำหรับรัฐแต่ละรัฐที่ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ ภายหลังจากการมอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่ยี่สิบไว้แล้ว อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับกับรัฐนั้นๆ ในวันที่สามสิบนับจากวันที่รัฐนั้นได้มอบสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสาร

ข้อที่ 50

1. รัฐภาคีใดๆ อาจเสนอข้อแก้ไข และยื่นต่อเลขาธิการสหประชาชาติจากนั้นเลขาธิการสหประชาชาติจะต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอมานั้นต่อรัฐภาคีต่างๆ พร้อมกับคำร้องขอให้รัฐภาคีระบุว่าตนต้องการให้มีการประชุมของรัฐภาคีเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาและลงคะแนนเสียงต่อข้อเสนอนั้นหรือไม่ ในกรณีที่ภายในสี่เดือนนับจากวันที่ได้ส่งข้อเสนอนั้น มีรัฐภาคีจำนวนอย่างน้อยที่สุดหนึ่งในสามเห็นด้วยกับการจัดประชุมดังกล่าว เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดประชุมภายใต้การสนับสนุนของสหประชาชาติ ขอแก้ไขใดๆที่รัฐภาคีส่วนใหญ่ซึ่งเข้าประชุม และลงคะแนนเสียงในการประชุมได้รับเอาไว้ จะถูกเสนอต่อสมัชชาใหญ่เพื่อให้ความเห็นชอบ

2. ข้อแก้ไขที่ได้รับการรับเอาตามวรรค 1 ของข้อนี้ จะมีผลใช้บังคับเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ และได้รับการยอมรับโดยเสียงส่วนใหญ่จำนวนสองในสามของรัฐภาคี

3. เมื่อข้อแก้ไขนี่มีผลใช้บังคับ ข้อแก้ไขนั้นจะมีผลผูกพันกับรัฐภาคีที่ให้การยอมรับ รัฐภาคีอื่นจะยังคงผูกพันตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้ และตามข้อแก้ไขก่อนหน้านั้นใดๆ ที่รัฐภาคีดังกล่าวได้ให้การยอมรับแล้ว

ข้อที่ 51

1. เลขาธิการสหประชาชาติจะรับและเวียนให้รัฐทั้งปวง ซึ่งตัวบทข้อสงวนที่รัฐได้กำหนดไว้เมื่อเวลาให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติ

2. ห้ามมิให้ตั้งข้อสงวนที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายของอนุสัญญานี้

3. อาจถอนข้อสงวนในเวลาใดก็ได้ โดยการแจ้งการถอนนั้นแก่เลขาธิการสหประชาชาติ ซึ่งจะแจ้งให้รัฐทั้งปวงทราบต่อไป การแจ้งดังกล่าวมีผลตั้งแต่วันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับการแจ้งนั้น

ข้อที่ 52

รัฐภาคีอาจบอกเลิกอนุสัญญานี้ โดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ การบอกเลิกจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับการแจ้งดังกล่าว

ข้อที่ 53

เลขาธิการสหประชาชาติได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญานี้

ข้อที่ 54

- ต้นฉบับของอนุสัญญานี้ ซึ่งทำไว้เป็นภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน มีความถูกต้องเท่าเทียมกัน จะเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ
- เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มที่ลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยชอบจากรัฐบาลของตนได้ลงนามในอนุสัญญานี้

หน้า ๓
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๑๑ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

กฎกระทรวง

การประกันคุณภาพการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ข้อ ๓ ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๔ เมื่อได้รับรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามข้อ ๓ แล้ว ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาจัดส่งรายงานดังกล่าวพร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

ให้สำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ในการดำเนินการตามวรรคสอง สำนักงานอาจจัดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้

ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามวรรคสอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อ ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑
ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่แนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น สมควรปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

หน้า ๒๓
เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๓๖ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖

กฎกระทรวง

ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้

(๑) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุสามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม

(๒) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน โดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

(๓) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการประกอบการงานและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

(ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็น โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

ข้อ ๒ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อ ๑ (๓) (ข) แบ่งเป็นสองประเภท ดังนี้

(๑) ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

(๒) ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพให้เป็นกำลังแรงงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพชั้นสูงต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖
ปองพล อดิเรกสาร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

หน้า ๒๕
เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๓๖ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖

กฎกระทรวง

ว่าด้วยการแบ่งระดับและการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสี่ และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การศึกษานอกระบบให้แบ่งออกเป็นสองระดับ ดังนี้

(๑) การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

(ก) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

(ข) การศึกษาระดับประถมศึกษา

(ค) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งออกเป็นประเภทสามัญศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา

(๒) การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็นสองระดับ คือ

(ก) การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

(ข) การศึกษาระดับปริญญา

ข้อ ๒ การศึกษานอกระบบที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้เรียนอาจนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์มาเทียบระดับการศึกษากับการศึกษาในระบบหรือการศึกษานอกระบบตามข้อ ๑ ได้

ข้อ ๓ การเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ให้สถานศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนด แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวนไม่เกินห้าคน ทั้งนี้ ต้องเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในสาขาวิชาของการศึกษาระดับนั้นจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนและผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวนหนึ่งคน ดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และให้หัวหน้าสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษานั้นจำนวนหนึ่งคนเป็นเลขานุการ

ข้อ ๔ กรรมการตามข้อ ๓ อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการดำรงตำแหน่งครบตามวาระแล้ว แต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๖ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สถานศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนดอาจแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

ข้อ ๖ การประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษาคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งจำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคน เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๘ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้นำข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเทียบระดับการศึกษา ทั้งนี้ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น

(๒) พิจารณาดำเนินการประเมินเทียบระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

(๓) ตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๔) ดำเนินการอื่นใดตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๑๐ การศึกษานอกระบบที่มีระดับเดียวกันกับการศึกษาในระบบให้ถือว่ามีมาตรฐานการศึกษาเท่าเทียมกัน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖
ปองพล อดิเรกสาร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปองพล อดิเรกสาร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา

ตามที่ข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้ในการประกันคุณภาพภายนอก คณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ต้องประกาศกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนาระบบ ให้สถานศึกษารับทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษา โดยกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกต้องคำนึงถึงความแตกต่างของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละด้าน ระดับ หรือประเภท เพื่อให้สถานศึกษารับทราบและเตรียมตัวสำหรับการประกันคุณภาพภายนอก นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๘ (๑) มาตรา ๒๐ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๘ ของข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ. ๒๕๖๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับมติคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จึงเห็นควรประกาศกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับในปีการศึกษาถัดไปนับตั้งแต่ปีการศึกษาที่ประกาศ

ข้อ ๓ ในการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา ให้มีกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย

(๑) หลักเกณฑ์การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

(๒) ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย

(ก) มาตรฐาน

(ข) ตัวชี้วัด

(ค) คำอธิบาย

(๓) ขั้นตอนการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

ข้อ ๔ การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา มีหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ใช้หลักการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๙ วรรคสอง “ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน”

(๒) สถานศึกษาที่จะได้รับการประกันคุณภาพภายนอก ต้องเป็นสถานศึกษาที่จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อพิจารณาส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ให้กับ สมศ. และมีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) สถานศึกษาที่จะได้รับการประกันคุณภาพภายนอกต้องเป็นสถานศึกษาที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจากหน่วยงานต้นสังกัด

(๔) การตัดสินผลการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(ก) กรณีที่สถานศึกษามีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานครบถ้วนตามตัวชี้วัดที่กำหนด สามารถตรวจสอบโดยการประเมินจากเอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการประกันคุณภาพภายนอกถือว่า **“เป็นไปตามมาตรฐาน”**

(ข) กรณีที่สถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานยังไม่สามารถดำเนินการตามตัวชี้วัดได้อย่างครบถ้วน หรือไม่มีร่องรอยการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ผลการประกันคุณภาพภายนอกถือว่า **“อยู่ระหว่างการพัฒนา”**

ข้อ ๕ การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา มีตัวชี้วัดของสถานศึกษาในแต่ละด้าน ระดับ หรือประเภท ดังนี้

(๑) การศึกษาปฐมวัย มีตัวชี้วัด **ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๑ ท้ายประกาศนี้**

(๒) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีตัวชี้วัด **ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๒ ท้ายประกาศนี้**

(๓) การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีตัวชี้วัด **ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๓ ท้ายประกาศนี้**

(๔) ด้านการอาชีวศึกษา มีตัวชี้วัด **ปรากฏตามเอกสารหมายเลข ๔ ท้ายประกาศนี้**

ข้อ ๖ การประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) สมศ. แต่งตั้งคณะผู้ประเมินภายนอก ทำการประเมินและวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ในกรณีที่มีการจัดส่งประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินและตรวจสอบจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียกับสถานศึกษานั้น ให้คณะผู้ประเมินภายนอกนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินด้วย

(๒) คณะผู้ประเมินภายนอกเสนอผลการวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อ สมศ. และ สมศ. เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบเพื่อพิจารณาเลือกรูปแบบการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ในการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา คณะกรรมการพัฒนาระบบหรือคณะกรรมการอาจกำหนดให้คณะผู้ประเมินภายนอกดำเนินการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นแทนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาก็ได้ โดยระบบ วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบหลักฐานและข้อมูลของสถานศึกษาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ

(๓) คณะผู้ประเมินภายนอกลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาตามรูปแบบที่คณะกรรมการพัฒนาระบบได้เลือกและเมื่อตรวจเยี่ยมสถานศึกษาแล้วให้จัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาภายในระยะเวลาที่ สมศ. กำหนด แล้วส่งให้สถานศึกษานั้นยืนยันหรือไม่ยืนยันผลการประกันคุณภาพภายนอก

(๔) เมื่อสถานศึกษาได้รับรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกแล้ว ให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ สมศ. กำหนด ในการยืนยันและรับรองผล โดยดำเนินการภายในกรอบระยะเวลาไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่คณะผู้ประเมินภายนอกส่งรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกให้กับสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(ก) หากสถานศึกษาพิจารณา**ยืนยัน**ผลการประกันคุณภาพภายนอกแล้วเห็นว่า เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาส่งหนังสือยืนยันผลการประกันคุณภาพภายนอกให้กับคณะผู้ประเมินภายนอก และคณะผู้ประเมินภายนอกจัดส่งการยืนยันไปยัง สมศ. เพื่อเสนอรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบพิจารณากลั่นกรองและให้ความเห็นชอบก่อนเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นต่อไป

(ข) กรณีสถานศึกษาตรวจสอบแล้ว**ไม่ยืนยัน**ผลรายงานการประกันคุณภาพภายนอกและขอทบทวนผลการประกันคุณภาพภายนอก คณะผู้ประเมินภายนอกพิจารณาการขอทบทวนผลการประกันคุณภาพภายนอกแล้ว หากเห็นด้วยคณะผู้ประเมินภายนอกดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือเป็นไปตามที่สถานศึกษาเสนอขอทบทวน และหากไม่เห็นด้วยและยังคงยืนยันผลการประกันคุณภาพภายนอก คณะผู้ประเมินภายนอกแจ้งสถานศึกษาและส่งเรื่องให้ สมศ. เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาทบทวนผลการประกันคุณภาพภายนอกของคณะทำงานซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบ เป็นรายกรณี

(๕) เมื่อคณะทำงานซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบพิจารณาแล้ว นำผลการพิจารณาเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณารับรองหรือไม่รับรองผลการประกันคุณภาพภายนอก

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(ศาสตราจารย์ สมคิด เลิศไพฑูรย์)
รักษาการประธานกรรมการ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

เอกสารหมายเลข ๑

ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา
ฉบับลงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย
มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ๑๙ ตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ ผลลัพธ์คุณภาพของเด็กปฐมวัย (๕ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ เด็กเจริญเติบโตสมวัย สุขภาพแข็งแรง และมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

คำอธิบาย

เด็กเจริญเติบโตสมวัย มีน้ำหนัก ส่วนสูงและรูปร่างสมส่วนตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย กล้ามเนื้อมัดใหญ่มีความแข็งแรง เคลื่อนไหวและทรงตัวได้ดี ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดี มีการใช้มือกับตาประสานสัมพันธ์ได้เหมาะสมตามวัย มีสุขภาวะที่ดี สามารถดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและช่องปาก ช่วยเหลือตนเองได้ และเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้ และสร้างสรรค์

คำอธิบาย

เด็กมีความสามารถในการจำ การบอกเล่าประสบการณ์ของตนเอง การเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลอื่น สถานที่ สิ่งแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้สมวัย มีความสามารถในการคิด และการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาได้สมวัย มีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ สามารถสังเกต รู้จักจำแนกสิ่งของและเปรียบเทียบจำนวน เข้าใจมิติสัมพันธ์ของพื้นที่ เวลา และเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ที่แสดงออกสมวัย และมีความพยายามในการทำกิจกรรมให้สำเร็จ

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร

คำอธิบาย

เด็กสามารถพูดสื่อสารโต้ตอบ ตั้งคำถาม เล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็น สื่อความหมายบอกความต้องการด้วยคำพูดและท่าทางได้เหมาะสมกับวัย สามารถบอกเล่าเรื่องราว รูปภาพ และสัญลักษณ์ได้ วาดภาพ ขีดเขียนตามลำดับขั้นตอน รู้จักตัวอักษร ออกเสียงตัวอักษร และอ่านเบื้องต้นได้สมวัย

ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

คำอธิบาย

เด็กแสดงความร่าเริง แจ่มใส แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้สึกมั่นคงปลอดภัย รู้จักการดูแลความปลอดภัยของตนเอง มีความระมัดระวังอันตรายจากอุบัติเหตุต่าง ๆ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น สามารถอดทนรอคอย ยับยั้งชั่งใจ ปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนด ควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม มีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้เหมาะสมตามวัย

ตัวชี้วัดที่ ๑.๕ เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมและคุณธรรม

คำอธิบาย

เด็กสามารถแสดงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นและแก้ไขข้อขัดแย้งได้เหมาะสมตามวัย มีค่านิยมที่พึงประสงค์ตามวัย มีความเมตตา กรุณา เห็นใจผู้อื่น รู้จักแบ่งปัน มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและชุมชน และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมได้อย่างเหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๒ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (๑๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกกำหนดและสื่อสารวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัย มีสวัสดิภาพและความปลอดภัย

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ กลยุทธ์และเป้าหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ มีการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยและแผนปฏิบัติการ มีการดำเนินงานตามแผนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน มีการประเมินคุณภาพภายในและนำผลจากการประเมินไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งก่อนมาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามข้อเสนอแนะอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีกระบวนการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล สามารถสร้างแรงบันดาลใจและความร่วมมือของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ และรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ตัวชี้วัดที่ ๒.๔ การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษา

คำอธิบาย

ผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาวิชาชีพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดการความเสี่ยง และการคุ้มครองความปลอดภัยของเด็กจากการถูกรังแกหรือการถูกคุกคาม

ตัวชี้วัดที่ ๒.๕ การนิเทศครู ผู้ดูแลเด็ก และการประเมินการปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนิเทศและประเมินการปฏิบัติงานของครู ผู้ดูแลเด็ก และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ ๒.๖ การจัดสภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่มีความมั่นคง และปลอดภัย

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นให้มีความมั่นคงและปลอดภัย ถูกสุขอนามัย มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก มีการประเมินความเสี่ยง ตรวจสอบความปลอดภัย และบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตัวชี้วัดที่ ๒.๗ การใช้สื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างพอเพียงและปลอดภัย

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นที่เพียงพอและปลอดภัยสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพัฒนาการของเด็ก และจัดสภาพแวดล้อมให้ใช้สื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์

ตัวชี้วัดที่ ๒.๘ ระบบการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ และอัคคีภัย

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีระบบ มาตรการ แนวทางการป้องกันในการควบคุมโรคติดต่อ และมีการติดตามเฝ้าระวังป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ และอัคคีภัยร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก มีการประเมินความเสี่ยง สามารถตรวจสอบระบบป้องกันภัยและการควบคุมโรคติดต่อ ซักซ้อมขั้นตอนในการรักษาความปลอดภัยและปรับปรุงมาตรการดำเนินงานทุกด้าน

ตัวชี้วัดที่ ๒.๙ สวัสดิการและสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการจัดการโภชนาการที่ดี มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดเพียงพอ มีห้องน้ำ สถานที่รับประทานอาหาร และมุมของใช้ส่วนตัวที่ถูกสุขลักษณะ มีห้องหรือมุมปฐมพยาบาล ยาเวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฐมพยาบาลเด็ก มีการตรวจสุขภาพอนามัยประจำวัน จัดให้มีบริการตรวจสุขภาพร่างกายและสุขภาพช่องปากประจำปี มีมาตรการป้องกันความเจ็บป่วยของเด็ก และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรงและพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑๐ กระบวนการเฝ้าระวัง การคัดกรองเบื้องต้นสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการเฝ้าระวัง พิจารณาและคัดกรองเบื้องต้นเพื่อให้ความช่วยเหลือระยะแรกแก่เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ครู ผู้ดูแลเด็กสังเกตและบันทึกลักษณะพฤติกรรมของเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก และมีกระบวนการส่งต่อให้ดำเนินการช่วยเหลือตามขั้นตอน เพื่อให้เด็กได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างมีคุณภาพโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑๑ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก

คำอธิบาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก สื่อสารให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลสุขอนามัย สวัสดิภาพ ความปลอดภัยของเด็ก มีการส่งเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโต มีการสร้างเครือข่ายสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินการร่วมกันของผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง บุคคล องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้เด็กปฐมวัย (๓ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ หลักสูตร และแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้

คำอธิบาย

หลักสูตรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้านของเด็ก มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยคำนึงถึงพัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความสามารถที่เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล บริบทสังคม และวัฒนธรรม

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะพึงประสงค์ที่เหมาะสมกับวัย

คำอธิบาย

ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยครบทุกด้าน จัดกิจกรรมบูรณาการพัฒนาเจตคติที่ดีและคุณลักษณะพึงประสงค์ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ ปลูกฝังคุณธรรม ความรับผิดชอบ และความมีวินัยในตนเอง โดยคำนึงถึงพื้นฐานทางอารมณ์ ภาวะจิตใจของเด็ก และหลักการเรียนรู้อย่างมีความสุขในสภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ กระบวนการติดตาม การวัดและประเมินผลการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กอย่างเป็นระบบ

คำอธิบาย

ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีวิธีการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ประเมินพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นระบบ มีสารสนเทศเพื่อติดตามเฝ้าระวังเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก โดยร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กทุกคนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการช่วยเหลือเด็กอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล และรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

เอกสารหมายเลข ๒

ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา
ฉบับลงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ๑๘ ตัวชี้วัด ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ (๓ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติในการพัฒนาการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ รวมทั้งมีจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ประเพณีวัฒนธรรมไทย ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ และมีความพร้อมใช้ชีวิตในบริบทต่าง ๆ ของการเป็นพลโลก

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ ผู้เรียนสามารถนำตนเองในการเรียนรู้

คำอธิบาย

ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ พัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง ไม่ย่อท้อในการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งเรียนรู้ และสามารถประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้

มาตรฐานที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา (๑๒ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษาที่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ นโยบายและทิศทางการบริหารสถานศึกษาที่กำหนดสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ

คำอธิบาย

สถานศึกษานำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมไปกำหนดนโยบายและทิศทางการบริหารสถานศึกษา การจัดทำแผน และสื่อสารให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบทั่วถึง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการสื่อสารแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของครู บุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรับผิดชอบ

ตัวชี้วัดที่ ๒.๔ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกลยุทธ์และแผนงานของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วมระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษา สามารถวัดความสำเร็จได้ มีการประเมินกลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งก่อนมาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๒.๕ สถานศึกษาบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

คำอธิบาย

สถานศึกษาบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักความมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบ และ ๖) หลักความคุ้มค่า เพื่อสะท้อนความรับผิดชอบต่อคุณภาพและสวัสดิภาพของผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ ๒.๖ สถานศึกษาจัดทำแผนงานและดำเนินงานด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัดทำแผนงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผนงานในการพัฒนาความรู้ ทักษะวิชาชีพ การจัดการความเสี่ยง ความปลอดภัย และการดูแลคุ้มครองผู้เรียนจากการถูกรังแกและถูกคุกคามที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๒.๗ สถานศึกษามีกระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการนิเทศและประเมินผลการปฏิบัติงาน นำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชี้วัดที่ ๒.๘ สถานศึกษามีอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

คำอธิบาย

สถานศึกษามีอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกที่พอเพียง ปลอดภัย ถูกสุขอนามัย เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้และสนับสนุนการพัฒนาตนเองของผู้เรียน มีแผนการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ตรวจสอบได้ มีการประเมินความเสี่ยง ซักซ้อมขั้นตอนในการรักษาความปลอดภัยและปรับปรุงมาตรการการดำเนินงานทุกด้าน

ตัวชี้วัดที่ ๒.๙ สถานศึกษามีสื่อ อุปกรณ์ และระบบเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีระบบเทคโนโลยีที่สนับสนุนการจัดการศึกษา มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน มีการประเมินผลการใช้ระบบเทคโนโลยี สื่อ อุปกรณ์ และปรับปรุงพัฒนาอย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑๐ สถานศึกษามีระบบและกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียน

คำอธิบาย

สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการประเมินความเสี่ยงของพัฒนาการในการเรียนรู้ มีการคัดกรองเบื้องต้นอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยเหลือและส่งต่อผู้เรียนกรณีที่มีความจำเป็น

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑๑ การให้คำปรึกษาและการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีระบบการให้คำปรึกษาแนะแนวแก่ผู้เรียนตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและพัฒนาในการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด มีการดูแลสวัสดิการและสวัสดิภาพของผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย การพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และสังคม

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑๒ สถานศึกษาเสริมสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน เพื่อความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน

คำอธิบาย

สถานศึกษามีฐานข้อมูล มีการสร้างเครือข่ายและการร่วมมือกับผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (๓ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ สถานศึกษามีการออกแบบหลักสูตรที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน

คำอธิบาย

สถานศึกษาออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและบริบทสถานศึกษา รวมทั้งมีการประเมินเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ ครูออกแบบและใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

ครูออกแบบและใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ ครูประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

คำอธิบาย

ครูประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนนำคำแนะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง

เอกสารหมายเลข ๓

ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา
ฉบับลงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วยการจัดการศึกษา ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) การศึกษาต่อเนื่อง และ ๓) การศึกษาตามอัธยาศัย โดยแต่ละประเภทมีจำนวน ๓ มาตรฐาน ๗ ตัวชี้วัด ซึ่งมาตรฐานที่ ๓ เป็นตัวชี้วัดร่วมของทุกประเภท ดังนี้

<u>การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</u>

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ การนำผลที่ได้รับจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้สำเร็จการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำอธิบาย

ผู้สำเร็จการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการนำความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่ได้รับจากการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการให้คำแนะนำ ปรึกษา หรือช่วยเหลือผู้เรียนที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้หรือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน รวมถึงมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ หรือคุณลักษณะเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา (๕ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัดให้มีการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่มีความเชื่อมั่นว่าจะใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นหมู่คณะ นำไปสู่การดำเนินงานจนส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งก่อนมาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพสำหรับนำมาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาหรือปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดที่ ๓.๔ การบริหารจัดการทรัพยากรและสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการบริหารจัดการทรัพยากรและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ตัวชี้วัดที่ ๓.๕ การสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับภาคีเครือข่ายในการเข้ามาร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีภาคีเครือข่าย ได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมถึงสถานศึกษาอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

<u>การศึกษาต่อเนื่อง</u>

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาต่อเนื่อง (๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ การนำผลที่ได้รับจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้สำเร็จการศึกษาต่อเนื่อง

คำอธิบาย

ผู้สำเร็จการศึกษาต่อเนื่องมีการนำความรู้ ความสามารถ หรือทักษะที่ได้รับจากการจัดการศึกษาต่อเนื่องไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการศึกษาต่อเนื่อง

คำอธิบาย

สถานศึกษามีหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความต้องการหรือความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย หรือเป็นไปตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับนำไปใช้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้วิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ตรงตามหลักสูตร มีการใช้สื่อการเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน จัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีการให้คำแนะนำ ปรึกษา หรือช่วยเหลือผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา (๕ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัดให้มีการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่มีความเชื่อมั่นว่าจะใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นหมู่คณะ นำไปสู่การดำเนินงานจนส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งก่อนมาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพ สำหรับนำมาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาหรือปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดที่ ๓.๔ การบริหารจัดการทรัพยากรและสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการบริหารจัดการทรัพยากรและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ตัวชี้วัดที่ ๓.๕ การสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับภาคีเครือข่ายในการเข้ามาร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีภาคีเครือข่าย ได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมถึงสถานศึกษาอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

<u>การศึกษาตามอัธยาศัย</u>

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัย (๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ผลการจัดการศึกษาที่ผู้รับบริการได้รับจากการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้รับบริการการศึกษาตามอัธยาศัยมีความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการ กิจกรรมเพื่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น

มาตรฐานที่ ๒ คุณภาพการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (๑ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ การพัฒนาโครงการ กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

คำอธิบาย

สถานศึกษามีโครงการ กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับความต้องการหรือความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย หรือเป็นไปตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สำหรับนำไปใช้ในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้จัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงมีการให้คำแนะนำ ปรึกษาให้แก่ผู้รับบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้จนส่งผลให้มีผลการดำเนินงานที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยที่กำหนดไว้

มาตรฐานที่ ๓ คุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา (๕ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษาจัดให้มีการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่มีความเชื่อมั่นว่าจะใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินงานและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะเป็นผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นหมู่คณะ นำไปสู่การดำเนินงานจนส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งก่อนมาเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะอย่างเป็นรูปธรรม และรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ การพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพสำหรับนำมาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาหรือปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัดที่ ๓.๔ การบริหารจัดการทรัพยากรและสารสนเทศของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการบริหารจัดการทรัพยากรและสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ตัวชี้วัดที่ ๓.๕ การสร้างความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับภาคีเครือข่ายในการเข้ามาร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีภาคีเครือข่าย ได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมถึงสถานศึกษาอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารหมายเลข ๔

ตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา

แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา
ฉบับลงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา
มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ๑๐ ตัวชี้วัด ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ (๔ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๑ ความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา

คำอธิบาย

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎีหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา โดยมีเรื่องพิจารณา ดังนี้

๑. ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้เชิงทฤษฎี ความรู้ในวิชาชีพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

๒. ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการทดสอบ ๑) สมรรถนะภาษาอังกฤษ (English Competency) ๒) สมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital literacy) (ถ้ามี)

ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ทักษะและการนำไปประยุกต์ใช้ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา

คำอธิบาย

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิต เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นไปตามเกณฑ์สมรรถนะหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถแข่งขันได้ เป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ มีผลการประเมินผ่านมาตรฐานวิชาชีพ มีผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี

ตัวชี้วัดที่ ๑.๓ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา

คำอธิบาย

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะและมีจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ ๑.๔ ผลสัมฤทธิ์ของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดแต่ละระดับเมื่อเทียบกับแรกเข้า โดยผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับมีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระหรือศึกษาต่อ และต้องสอดคล้องกับสาขาที่สำเร็จการศึกษาภายใน ๑ ปี และผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา โดยมีระบบการจัดการข้อมูลและสารสนเทศที่สอดคล้องกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น (โดยเก็บข้อมูลเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษา และนักศึกษาภาคปกติและระบบทวิภาคีทั้งระดับ ปวช. และ ปวส.)

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา (๔ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๒.๑ หลักสูตรอาชีวศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือกำหนดรายวิชาใหม่หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสถานศึกษาต้องมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๒. มีการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม สถานประกอบการ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะตามรายวิชาให้สอดคล้องกับอาชีพ

๓. มีระบบการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพหรือฝึกอาชีพในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน (Work-Integrated Learning) หรือ การจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) มีการเตรียมความพร้อมด้านทักษะชีวิตและทักษะปฏิบัติของผู้เรียนก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพหรือฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ

ตัวชี้วัดที่ ๒.๒ การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ โดยมีเรื่องพิจารณา ดังนี้

๑. สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นฐานสมรรถนะ จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรม

๒. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณภาพและมีการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เหมาะสม รวมถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นและสอดคล้องกับการทำงานในสถานประกอบการ

๓. สถานศึกษามีระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีการนำผลประเมินการเรียนรู้มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ ๒.๓ การบริหารจัดการสถานศึกษา

คำอธิบาย

สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ฟาร์ม ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ และนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทบทวน มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารต่อสาธารณชนผ่านช่องทางที่หลากหลาย

๒. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำเชิงความคิดและเชิงกระบวนการในการจัดทำแผนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและสร้างกระบวนการทำงานเป็นทีม

๓. มีการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน และสามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงตามบริบทของสถานศึกษา

๔. มีการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ โรงฝึกงาน ฟาร์ม พื้นที่การเรียนรู้และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ

๕. มีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ให้บริการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ

๖. มีระบบการคัดกรอง ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียน และมีการกำหนดโครงการ กิจกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมหรือคุณลักษณะที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดและสอดคล้องกับวิถีประชาธิปไตย

๗. ครูและบุคลากรของสถานศึกษาได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และวิชาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างครู บุคลากรภายในสถานศึกษาและสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

๘. นำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัดที่ ๒.๔ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

คำอธิบาย

สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเป็นรูปธรรมอย่างน้อย ๓ เรื่อง จาก ๙ เรื่อง ต่อไปนี้

๑. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๒. การจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course)

๓. การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ และกำลังแรงงานในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการการพัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ โดยการ Re-skill Up-skill และ New skill พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบที่หลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายรวมทั้งผู้สูงอายุ

๔. ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการหรือกลุ่มเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) หรือกลุ่มยุวเกษตรกรอัจฉริยะ (Young Smart Farmer)

๕. การขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หรือกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน หรือมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

๖. การจัดการเรียนการสอน Coding ในสถานศึกษา

๗. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาค เช่น อาชีวะอยู่ประจำ อาชีวะสร้างช่างฝีมือตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส อาชีวะเพื่อคนพิการ เป็นต้น

๘. การจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชนและสังคม เช่น กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น

๙. นโยบายอื่น ๆ ที่สำคัญตามที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย หรืออื่น ๆ

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (๒ ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ ๓.๑ ความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

คำอธิบาย

สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเรื่องพิจารณา ดังนี้

๑. สถานศึกษามีความร่วมมือกับสถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาอื่น หรือสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพให้กับผู้เรียน

๒. สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำความร่วมมือกับชุมชน สังคม ท้องถิ่น และกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ

๓. สถานศึกษามีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน ท้องถิ่น หรือพื้นที่ให้บริการของสถานศึกษา ส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้เรียน สร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จัดกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และงานวิจัย

คำอธิบาย

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ และงานวิจัย โดยครู ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์และเผยแพร่สู่สาธารณชน

พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. ๒๕๔๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๐

(๒) พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

(๓) พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓

(๔) พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๕) พระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมาใช้บังคับแก่กระทรวงศึกษาธิการโดยอนุโลม เว้นแต่ในพระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๖๒ ก/หน้า ๑/๖ กรกฎาคม ๒๕๔๖

มาตรา ๕ กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

มาตรา ๖[๒] ให้จัดระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

(๑) ระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง

(๒) ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

(๓) ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล แต่ไม่รวมถึงการจัดการศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๗ การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการให้คำนึงถึงคุณวุฒิ ประสบการณ์ มาตรฐานวิชาชีพ ลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ และคุณภาพของงานแล้วแต่กรณี

การบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ อำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๙ ให้จัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง ดังนี้

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๒) ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

[๒] มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๐[๓] การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนราชการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๑๑ การแบ่งส่วนราชการภายในส่วนราชการตามมาตรา ๑๐ ให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการดังกล่าว

มาตรา ๑๒ กระทรวงศึกษาธิการมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงศึกษาธิการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ โดยจะให้มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ การสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

มาตรา ๑๓[๔] ในกรณีที่สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เสนอความเห็นหรือคำแนะนำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการนำความเห็นหรือคำแนะนำมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาของชาติ

มาตรา ๑๔ ให้มีสภาการศึกษา มีหน้าที่

(๑) พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ

(๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนตาม (๑)

(๓) พิจารณาเสนอนโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตาม (๑)

[๓] มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๔] มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

การเสนอนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษา ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สภาการศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการสภาการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของสภาการศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๑๑ โดยมีเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของสภาการศึกษา

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๑๑ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๖[๕] (ยกเลิก)

[๕] มาตรา ๑๖ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ และเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณานโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญา ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนา และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๑๑ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

มาตรา ๑๘[๖] สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือมอบหมายให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาหรือคณะกรรมการก็ได้

มาตรา ๑๙ สำนักงานรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานรัฐมนตรีซึ่งหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนเลขานุการรัฐมนตรีก็ได้

[๖] มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๐ ให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวง เพื่อทำหน้าที่ในการตรวจราชการ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ในระดับสำนักงานคณะกรรมการหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลนโยบายตามภารกิจ ตลอดจนนิเทศ ให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนา

ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ สำหรับกระทรวงศึกษาธิการหรือสำหรับแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การดำเนินการในเรื่องการตรวจราชการและการดำเนินการของคณะกรรมการต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรานี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับของกระทรวงหรือส่วนราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี[๗]

มาตรา ๒๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๓๓ ไม่อาจบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานบางประเภทได้ และในกรณีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาบางประเภท สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดในส่วนที่ ๓ อาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

[๗] มาตรา ๒๐ วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๕)[๕] การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาแต่ไม่รวมถึงสถาบันวิทยาลัยชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันวิทยาลัยชุมชน

สำหรับสถานศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและมิได้มีกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานไว้โดยเฉพาะ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดตั้ง การบริหารงาน สังกัด และการจัดประเภทของสถานศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ตลอดจนหลักเกณฑ์อื่นในการบริหารงานและการดำเนินการทางวิชาการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๒
การจัดระเบียบราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง

มาตรา ๒๓ กระทรวงศึกษาธิการมีปลัดกระทรวงคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติราชการ กำกับการทำงานของส่วนราชการในกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และประสานการปฏิบัติงานของส่วนราชการในกระทรวงให้มีเอกภาพสอดคล้องกัน รวมทั้งเร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามแผนงานของกระทรวง

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

ในการปฏิบัติราชการของปลัดกระทรวงตามวรรคหนึ่ง ให้มีรองปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือมีทั้งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวง ให้รองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากปลัดกระทรวง

ให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดกระทรวงกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๒๔ สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงและราชการที่คณะรัฐมนตรีมิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานใดสำนักงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ

(๒) ประสานงานต่าง ๆ ในกระทรวง และดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นงานที่ต้องปฏิบัติตามสายงานการบังคับบัญชาอันเป็นอำนาจหน้าที่ซึ่งจะต้องมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกำหนดในกฎหมายอื่น

[๕] มาตรา ๒๒ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) จัดทำงบประมาณและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติที่มิได้อยู่ในอำนาจของส่วนราชการอื่น

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ

มาตรา ๒๕ สำนักงานปลัดกระทรวง อาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

(๑) สำนักอำนวยการ

(๒) สำนัก สำนักบริหารงาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงาน

ในกรณีที่มีความจำเป็น สำนักงานปลัดกระทรวงอาจแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารงาน หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงาน หรือหัวหน้าส่วนราชการตามวรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบปฏิบัติราชการ

มาตรา ๒๖ สำนักอำนวยการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสำนักงานปลัดกระทรวง และราชการที่มิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ โดยมีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

สำนักบริหารงานเป็นส่วนราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยบริหารงานทั่วไปของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหรือประสานงานหรือบริหารงานบุคคล ซึ่งมีกฎหมายหรือกฎกระทรวงกำหนดให้มีขึ้นตามความจำเป็นและสภาพของภารกิจของสำนักบริหารงานนั้น

สำนักบริหารงานมีผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือมติของคณะกรรมการที่สำนักบริหารงานนั้นเป็นหน่วยธุรการและเป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของปลัดกระทรวง

มาตรา ๒๗ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการดังกล่าว ทั้งนี้ จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓
การจัดระเบียบราชการในสำนักงาน

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา ๑๐ (๓) (๔) และ (๕) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน และอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักอำนวยการ

(๒) สำนัก สำนักบริหารงาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงานสำนักงานใดมีความจำเป็น อาจแบ่งส่วนราชการให้มีส่วนราชการอื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ก็ได้[๙]

ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าสำนักหรือสำนักบริหารงานหรือหัวหน้าส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบปฏิบัติราชการ

มาตรา ๒๙[๑๐] ให้ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๑๐ (๓) (๔) และ (๕) มีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเทียบเท่าปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐[๑๑] เลขาธิการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการตามมาตรา ๒๘ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนักงาน แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติการ กำกับการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสำนักงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งเร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสำนักงาน

(๒) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานรองจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของข้าราชการในสำนักงาน ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาของหน่วยงาน

ให้เลขาธิการสภาการศึกษารับผิดชอบบังคับบัญชาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๓)

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรับผิดชอบบังคับบัญชาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๑๐ (๔) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้วย

[๙] มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๐] มาตรา ๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๑] มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งรับผิดชอบบังคับบัญชาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๕) เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วย

ในการปฏิบัติราชการของเลขาธิการตามมาตรานี้ ให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีรองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการ หรือมีทั้งรองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการ ให้รองเลขาธิการหรือผู้ช่วยเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการรองจากเลขาธิการ ให้รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามที่เลขาธิการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๓๑ สำนักอำนวยการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของสำนักงานและราชการที่มิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ โดยมีผู้อำนวยการสำนักอำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

สำนักบริหารงานเป็นส่วนราชการของสำนักงานที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยบริหารงานทั่วไปของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายหรือประสานงานหรือบริหารงานบุคคลซึ่งมีกฎหมายหรือกฎกระทรวงกำหนดให้มีขึ้นตามความจำเป็นและสภาพของภารกิจของสำนักบริหารงานนั้น

สำนักบริหารงานมีผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของสำนักบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือมติของคณะกรรมการที่สำนักบริหารงานนั้นเป็นหน่วยธุรการ และเป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของเลขาธิการที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักบริหารงานนั้น

มาตรา ๓๒ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการนั้น

ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เป็นองค์กรส่งเสริมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎกระทรวง หรือประกาศกระทรวงว่าด้วยการนั้น

จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๒
การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๓[๑๒] การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษามีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาหรือมีเหตุผลความจำเป็นอย่างอื่นตามสภาพการจัดการศึกษาบางประเภท คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกาศกำหนดให้ขยายการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่งไปในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นได้

มาตรา ๓๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

(๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๒) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๑) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๒) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

การแบ่งส่วนราชการตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

มาตรา ๓๖ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่

[๑๒] มาตรา ๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

วรรคสอง[๑๓] (ยกเลิก)

วรรคสาม[๑๔] (ยกเลิก)

วรรคสี่[๑๕] (ยกเลิก)

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน[๑๖]

มาตรา ๓๗ ให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๖ และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๒) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

(๓) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักงานตามวรรคหนึ่ง มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้เป็นการเฉพาะการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในสำนักงานตามวรรคหนึ่งจะให้มีรองผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการรองจากผู้อำนวยการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

รองผู้อำนวยการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงาน มีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการกำหนดหรือมอบหมาย

[๑๓] มาตรา ๓๖ วรรคสอง ยกเลิกโดยผลของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

[๑๔] มาตรา ๓๖ วรรคสาม ยกเลิกโดยผลของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

[๑๕] มาตรา ๓๖ วรรคสี่ ยกเลิกโดยผลของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

[๑๖] มาตรา ๓๖ วรรคห้า เพิ่มโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๓๘ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาบางประเภทที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างไปจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป อาจกำหนดให้แตกต่างไปตามสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียน

มาตรา ๓๙ สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา ๓๔ (๒) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

(๒) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

(๓) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

(๔) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(๖)[๑๗] ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา ๓๔ (๒) จะให้มีรองผู้อำนวยการหรือรองหัวหน้าส่วนราชการรองจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนราชการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้

[๑๗] มาตรา ๓๙ (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา ๓๔ (๒) ใดที่ยังไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการตามที่กำหนดในกฎหมายหรือที่ได้รับมอบหมายได้ อาจขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการนั้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉพาะอย่างให้แทนเป็นการชั่วคราวได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และลักษณะของงานที่จะให้ปฏิบัติแทนได้ที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓
การจัดระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา
ระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล

มาตรา ๔๐[๑๘] การจัดระเบียบราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลซึ่งสังกัดกระทรวง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔๑[๑๙] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๒[๒๐] (ยกเลิก)

มาตรา ๔๓[๒๑] (ยกเลิก)

หมวด ๔
การปฏิบัติราชการแทน

มาตรา ๔๔[๒๒] ให้ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

[๑๘] มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๑๙] มาตรา ๔๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๐] มาตรา ๔๒ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๑] มาตรา ๔๓ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๒] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ภายใต้หลักการบริหารงานการศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินการทางงบประมาณของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมตลอดถึงหลักการการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษามีอำนาจทำนิติกรรมสัญญาในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้ว

(๒) หลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยสัมพันธ์กับแนวทางที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การกระจายอำนาจและการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่ตนรับผิดชอบไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งในการบังคับบัญชาส่วนราชการดังกล่าวเป็นผู้กำหนด

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง และผู้อำนวยการสำนักบริหารงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ อาจมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับภารกิจที่ตนรับผิดชอบ หรือที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จากสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยตรงได้ ทั้งนี้ โดยจะต้องไม่ขัดต่อนโยบายหรือการสั่งการของกระทรวง หรือคณะกรรมการต้นสังกัด

มาตรา ๔๕ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดในพระราชบัญญัตินี้จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นหรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ การบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่บัญญัติในมาตรา ๔๔ (๑) และ (๒) ดังต่อไปนี้

(๑)[๒๓] รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาจมอบอำนาจให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการ หัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิการบดี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

[๒๓] มาตรา ๔๕ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒)[๒๔] ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง เลขาธิการ หัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๓)[๒๕] เลขาธิการอาจมอบอำนาจให้รองเลขาธิการ ผู้ช่วยเลขาธิการ หัวหน้าส่วนราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิการบดี ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารงาน หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า

(๕) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในเขตพื้นที่การศึกษาที่ตนรับผิดชอบได้ตามระเบียบที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(๖) ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในสถานศึกษาหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่ง (๑) ถึง (๖) อาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นได้ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

การมอบอำนาจตามมาตรานี้ให้ทำเป็นหนังสือ

คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้มีการมอบอำนาจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตลอดจนการมอบอำนาจให้ทำนิติกรรม ฟ้องคดี หรือดำเนินคดีแทนกระทรวงหรือส่วนราชการตามมาตรา ๑๐ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องปฏิบัติก็ได้

มาตรา ๔๖ เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา ๔๕ โดยชอบแล้ว ผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่กรณีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๔๕ (๑) (๒) หรือ (๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจนั้นต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินก็ได้

ในการมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้ผู้มอบอำนาจชั้นต้นทราบ ส่วนการมอบอำนาจให้แก่บุคคลอื่น นอกจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้มอบอำนาจชั้นต้นแล้ว

[๒๔] มาตรา ๔๕ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

[๒๕] มาตรา ๔๕ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๗ ในการมอบอำนาจตามมาตรา ๔๕ (๑) ถึง (๖) ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่กำกับติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจและให้มีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

หมวด ๕
การรักษาราชการแทน

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการหลายคน ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัดกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองปลัดกระทรวงหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองปลัดกระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าเลขาธิการหรือเทียบเท่าเป็นผู้รักษาราชการแทน

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองเลขาธิการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองเลขาธิการหลายคน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งรองเลขาธิการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองเลขาธิการ หรือข้าราชการตำแหน่งเลขาธิการสำนักหรือผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไปคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาจแต่งตั้งข้าราชการคนหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองเลขาธิการหรือเทียบเท่ามาเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้อำนวยการสำนักหลายคน ให้ปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนัก หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองผู้อำนวยการสำนักคนหนึ่ง เป็นผู้รักษาราชการแทน ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนัก หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานหรือสำนักซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหลายคน ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคนใดคนหนึ่งรักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งข้าราชการในเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ารองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไปคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษารักษาราชการแทน ถ้ามีรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหลายคน ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาคนใดคนหนึ่งรักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งข้าราชการในสถานศึกษาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๕ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามความในพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดหรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ

ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๖ การเป็นผู้รักษาราชการแทนตามพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนอำนาจของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวง เลขาธิการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าเลขาธิการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่จะแต่งตั้งข้าราชการอื่น เป็นผู้รักษาราชการแทนตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองหรือผู้ช่วยพ้นจากความเป็นผู้รักษาราชการแทนนับแต่เวลาที่ผู้ได้รับแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งเข้ารับหน้าที่

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๗ ให้โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี ทบวงมหาวิทยาลัย ไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี ทบวงมหาวิทยาลัย ไปเป็นของสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๖๐ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

เอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

การโอนตามวรรคสอง ไม่รวมถึงข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้โอนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การศึกษา ตามระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๑ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มาตรา ๖๒ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็นของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มาตรา ๖๓ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๖๔ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๖๕ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ให้อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

ให้อำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๖ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา ๖๗ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

มาตรา ๖๘ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

มาตรา ๖๙ ให้หน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาในลักษณะโรงเรียน วิทยาลัย หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการบริหารและการจัดการในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่ เว้นแต่ศูนย์การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการและโรงเรียนสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ

การกำหนดรายชื่อสถานศึกษาและการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งในวาระเริ่มแรก ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้กำหนด

การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา หรือการดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับสถานศึกษาตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามประกาศของเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๗๐ ในวาระเริ่มแรกระหว่างที่ยังมิได้มีการกำหนดตำแหน่งหรือวิทยฐานะของข้าราชการที่โอนมาสังกัดสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และข้าราชการครู ยังคงดำรงตำแหน่งเดิม โดยให้มีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง ตลอดจนมีสิทธิอื่น ๆ ตามที่เคยมีสิทธิอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดตำแหน่งหรือวิทยฐานะใหม่

มาตรา ๗๑ ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย และอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๒ ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย และอำนาจหน้าที่ของปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัยตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้ เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ให้บรรดาอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ที่มีอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการตรากฎหมายว่าด้วยสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

มาตรา ๗๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป จนกว่าจะได้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัตินี้ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ใช้บังคับ

มาตรา ๗๔ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รักษาราชการแทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รักษาราชการแทนเลขาธิการสภาการศึกษา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่าในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การรักษาราชการแทนตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้รักษาราชการแทนไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งปลัดกระทรวงหรือเลขาธิการตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๗๕ ในวาระเริ่มแรก เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามจำนวนเขตพื้นที่การศึกษาที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๓๗ ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๗๖ ในวาระเริ่มแรกในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาและคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย แล้วแต่กรณี ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่สภาและคณะกรรมการดังกล่าว ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาและคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ เพื่อที่จะให้คำแนะนำในการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษา

ในวาระเริ่มแรกในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการใด ๆ ที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๗ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.พ. กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของ อ.ก.พ. ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็นของ อ.ก.พ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.พ. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.พ. กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.พ. ทบวงมหาวิทยาลัย อ.ก.พ. สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย อ.ก.พ. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.พ. กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ให้ อ.ก.พ. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปและทำหน้าที่ อ.ก.พ. กระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย

มาตรา ๗๘ ให้ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงเป็นข้าราชการครู ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูต่อไปจนกว่าจะมีการกำหนดตำแหน่งหรือวิทยฐานะตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูตามวรรคหนึ่ง ให้ อ.ก.ค. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และ อ.ก.ค. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และให้ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทำหน้าที่ อ.ก.ค. กรมอาชีวศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการครูของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน โดยให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่คณะกรรมการข้าราชการครู ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาขึ้นใช้บังคับสำหรับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการดังกล่าว

มาตรา ๗๙ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.ค. สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.ค. กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของ อ.ก.ค. สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.ค. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.ค. จังหวัด และ อ.ก.ค. กรุงเทพมหานคร ไปเป็นของ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ อ.ก.ค. กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และให้ อ.ก.ค. กรมอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็น อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูด้วย

ในวาระเริ่มแรกให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้ง อ.ก.ค. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา ๘๐ ในระหว่างที่ยังมิได้ดำเนินการให้มี อ.ก.พ. ของสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ อ.ก.พ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ทำหน้าที่ อ.ก.พ. กระทรวงในแต่ละส่วนราชการ ให้องค์กรต่อไปนี้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานบุคคลเป็นการชั่วคราวสำหรับข้าราชการแต่ละสังกัด

(๑) ให้ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ อ.ก.พ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

(๒) ให้ อ.ก.พ. ทบวงมหาวิทยาลัย ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(๓) ให้ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัตินี้ ในฐานะ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในฐานะ อ.ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในกรณีที่ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการว่างลงหรือไม่ครบจำนวนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรทำหน้าที่เป็นกรรมการเพิ่มเติมให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดได้เป็นการชั่วคราว และให้บุคคลที่แต่งตั้งเพิ่มเติมดังกล่าว ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามวาระการดำรงตำแหน่งเดิมของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการนั้น ๆ

มาตรา ๘๑ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ วรรคห้า มาตรา ๑๕ วรรคสี่ มาตรา ๑๖ วรรคสี่ มาตรา ๑๗ วรรคห้า มาตรา ๓๔ วรรคสี่ มาตรา ๓๖ วรรคสาม มาตรา ๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๓๙ วรรคสาม ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๒ ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นโดยเฉพาะ และมีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีฐานะเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยให้สถานศึกษาดังกล่าวยังคงมีอำนาจในการบริหารบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ตลอดจนบังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของสถานศึกษานั้น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายจัดตั้งสถานศึกษานั้น ตลอดทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

ให้สถานศึกษาตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ เพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณ ตลอดจนการบริหารและการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินด้วย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการให้ชัดเจน เพื่อมิให้การปฏิบัติงานซึ่งซ้อนทับกันระหว่างส่วนราชการของกระทรวง และจำเป็นที่จะต้องจัดระบบบริหารราชการในระดับต่าง ๆ ของกระทรวงให้มีเอกภาพ สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายที่รัฐมนตรีกำหนดได้ ประกอบกับสมควรมีการกำหนดขอบข่ายของอำนาจหน้าที่และการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติราชการในกำกับควบคุมดูและการปฏิบัติราชการของราชการ ซึ่งปฏิบัติในแต่ละระดับให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งมีลักษณะและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดทั้งระบบบริหารงานบุคคลที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการปฏิบัติราชการในกระทรวงอื่น ๆ ในระบบราชการปัจจุบันให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓[๒๖]

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษามีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อกำหนดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การจัดระเบียบบริหารราชการในเขตพื้นที่การศึกษากำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วยการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารราชการ สมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สัมฤทธิผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค[๒๗]

ข้อ ๔ ให้ยุบเลิกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และให้โอนอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของ กศจ. ของจังหวัดนั้น ๆ ตามคำสั่งนี้

[๒๖] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๔๕ ก/หน้า ๔/๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓

[๒๗] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนพิเศษ ๖๘ ง/หน้า ๑/๒๑ มีนาคม ๒๕๕๙

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ ๑๐ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง กศจ. ตามคำสั่งนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒[๒๘]

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ยังคงปฏิบัติหน้าที่อยู่ต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการการอุดมศึกษาและหน่วยธุรการตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อกำหนดโครงสร้างและตำแหน่งต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะทำให้การจัดระบบการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[๒๘] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖/ตอนที่ ๕๗ ก/หน้า ๔๒/๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

พัชรภรณ์/เพิ่มเติม
๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

นุสรา/ตรวจ
๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

โดยที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย และเปิดกว้างให้ทุกคนเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่ และเพื่อแก้ไขความซ้ำซ้อนของนักเรียน มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งครอบคลุมสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๕ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กระทรวงศึกษาธิการจึงออกประกาศไว้ ดังนี้

๑. ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๑

๒. ประกาศนี้ ให้ใช้บังคับกับสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

๓. ให้สถานศึกษารับเด็กหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เข้าเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานทางทะเบียนราษฎรของเด็กหรือบุคคลที่สมัครเข้าเรียน หากมีเอกสารหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ให้ดำเนินการตามขั้นตอนปกติของสถานศึกษา หากไม่มีเอกสารหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ให้ปฏิบัติตามขั้นตอนในการกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนในระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ไปจนกว่าจะได้รับการจัดทำทะเบียนราษฎรและได้เลขประจำตัว ๑๓ หลักตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

๔. ให้สถานศึกษาประสานผู้ปกครองของเด็กหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก เพื่อรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งให้กับสำนักทะเบียนอำเภอ/สำนักทะเบียนท้องถิ่น เพื่อแจ้งขอจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวในระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และนำเลขประจำตัว ๑๓ หลักนั้น มาใช้เป็นฐานข้อมูลผู้เรียน ในกรณีตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นบุคคลที่ไม่สามารถกำหนดสถานะและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้ อาทิ กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศหรือเดินทางไปกลับบริเวณชายแดนหรือเป็นบุคคลที่ไม่มีตัวตน ให้สถานศึกษากำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนให้ใช้รหัสตัว G ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๕. เมื่อนักเรียน นักศึกษาได้รับการจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวในระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร (ได้รับเลขประจำตัว ๑๓ หลัก) เรียบร้อยแล้ว ให้สถานศึกษาแก้ไขข้อมูลในทะเบียนนักเรียนที่เป็นตัวอักษรสีแดงออก

/๖. กรณีที่...

๖. กรณีที่สถานศึกษารับนักเรียน นักศึกษา ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร ก่อนปี ๒๕๖๑ ที่สถานศึกษากำหนดสถานะเป็น G, P หรืออื่นๆ ให้สถานศึกษากำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียน ในระบบกำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนเพื่อเข้ารับบริการการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา
พ.ศ. ๒๕๔๙

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๒๐ เรื่อง กำหนดปีการศึกษา

(๒) คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป ๔๕๘/๒๕๒๗ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๒๗ เรื่อง กำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

(๓) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙ เรื่อง การสั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราว เป็นกรณีพิเศษ

(๔) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๐ เรื่อง การสั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราว เนื่องจากเหตุพิเศษหรือสาธารณภัย

(๕) คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ อศ ๒๖๑/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๓๓ เรื่อง กำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

(๖) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดเรียนและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๘

(๗) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ สำหรับสถานศึกษาที่มีกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบกำหนดในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ให้ถือปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบนั้น

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

"กรณีพิเศษ" หมายความว่า กรณีจำเป็นต้องใช้สถานศึกษาเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดสอบ พักแรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ

"เหตุพิเศษ" เป็นเหตุที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ

"โลชาธิการ" หมายความรวมถึงอธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมด้วย

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การเรียน วิทยาลัย หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง

"หัวหน้าสถานศึกษา" หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ อธิการบดี หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน

"นักเรียนและนักศึกษา" หมายความว่า บุคคลซึ่งกำลังรับการศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

ข้อ ๖ ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง วันเริ่มต้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม และวันสิ้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ของปีถัดไป

ข้อ ๗ ให้สถานศึกษาเปิดและปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษาหนึ่งตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาคเรียนที่หนึ่ง วันเปิดภาคเรียน วันที่ ๑๖ พฤษภาคม วันปิดภาคเรียน วันที่ ๑๑ ตุลาคม

(๒) ภาคเรียนที่สอง วันเปิดภาคเรียน วันที่ ๑ พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียน วันที่ ๑ เมษายน ของปีถัดไป

สถานศึกษาใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเป็นผู้กำหนดตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๘ ผู้มีอำนาจสั่งปิดสถานศึกษาเป็นกรณีพิเศษ คือ

(๑) หัวหน้าสถานศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินเจ็ดวัน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินสิบห้าวัน

ส่วนสถานศึกษาที่ไม่ได้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ขอต่อส่วนราชการเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น

เมื่อได้สั่งปิดสถานศึกษาไปแล้ว สถานศึกษาต้องทำการสอนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ปิดนั้น

ข้อ ๙ การปิดสถานศึกษาเนื่องจากเหตุพิเศษ ให้สั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราว เพื่อระงับเหตุหรือเพื่อป้องกันภยันตรายอันอาจจะเกิดขึ้น โดยให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) หัวหน้าสถานศึกษาสั่งปิดได้ไม่เกินสิบห้าวัน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินสามสิบวัน ส่วนสถานศึกษาที่ไม่ได้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ขอต่อส่วนราชการเหนือขึ้นไปหนึ่งชั้น

เมื่อได้สั่งปิดสถานศึกษาไปแล้ว สถานศึกษาต้องทำการสอนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ปิดนั้น

ข้อ ๑๐ เมื่อผู้มีอำนาจสั่งปิดสถานศึกษา ตามข้อ ๙ ได้สั่งปิดสถานศึกษาไปแล้ว แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังไม่สงบหรือมีเหตุจำเป็นที่จะต้องสั่งปิดต่อไปอีก ให้อยู่ในดุลยพินิจหัวหน้าสถานศึกษา

ข้อ ๑๑ ในระหว่างปิดสถานศึกษาชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษตามข้อ ๘ หรือในระหว่างปิดสถานศึกษาชั่วคราวเนื่องจากเหตุพิเศษตามข้อ ๙ หัวหน้าสถานศึกษาอาจสั่งให้ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ประจำสถานศึกษานั้น ๆ มาปฏิบัติงานตามปกติหรือตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายก็ได้

ข้อ ๑๒ การสั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราวให้ทำคำสั่งเป็นหนังสือ เว้นแต่การสั่งด้วยวาจาหรือการสั่งโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่น เมื่อผู้มีอำนาจได้สั่งปิดสถานศึกษาชั่วคราว แล้วให้ทำคำสั่งเป็นหนังสือภายในสามวันนับแต่วันที่สั่งการด้วยวาจาหรือสั่งโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่น

ข้อ ๑๓ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้ใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า "เหตุพิเศษ" และ "เลขาธิการ" ในข้อ ๕ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

"เหตุพิเศษ" หมายความว่า สาธารณภัยอันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหมายความรวมถึงเลขาธิการ กศน. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนด้วย"

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๘ ผู้มีอำนาจสั่งปิดสถานศึกษาเป็นกรณีพิเศษ คือ

(๑) หัวหน้าสถานศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินเจ็ดวัน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินสิบห้าวัน

(๓) เลขาธิการ สั่งปิดได้ไม่เกินสามสิบวัน

(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สั่งปิดได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

เมื่อได้สั่งปิดสถานศึกษาไปแล้ว สถานศึกษาต้องทำการสอนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ปิดนั้น

ข้อ ๙ ผู้มีอำนาจสั่งปิดสถานศึกษาเนื่องจากเหตุพิเศษ ให้สั่งปิดสถานศึกษาเพื่อระงับเหตุหรือเพื่อป้องกันภยันตรายอันอาจจะเกิดขึ้น คือ

(๑) หัวหน้าสถานศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินเจ็ดวัน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สั่งปิดได้ไม่เกินสิบห้าวัน

(๓) เลขาธิการ สั่งปิดได้ไม่เกินสามสิบวัน

(๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หรือปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สั่งปิดได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

เมื่อได้สั่งปิดสถานศึกษาไปแล้ว สถานศึกษาต้องทำการสอนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ปิดนั้น

ข้อ ๑๐ เมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ และข้อ ๙ ได้สั่งปิดสถานศึกษาไปแล้ว แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังไม่สงบหรือมีเหตุจำเป็นที่จะต้องสั่งปิดต่อไปอีก ให้เป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจตามข้อ ๘ หรือข้อ ๙ แล้วแต่กรณี”

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หน้า ๔๔
เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติ

เครื่องแบบนักเรียน

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“นักเรียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ซึ่งศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติแต่ไม่รวมถึงสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

“เครื่องแบบนักเรียน” หมายความว่า เครื่องแต่งกาย สิ่งประกอบเครื่องแต่งกายและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้นักเรียนแต่งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้นักเรียนแต่งเครื่องแบบนักเรียน

ลักษณะของเครื่องแบบนักเรียน วิธีการแต่ง เงื่อนไขในการแต่ง และการยกเว้นไม่ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

นักเรียนผู้ใดไม่แต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่ได้รับยกเว้นตามวรรคสองอาจได้รับโทษทางวินัยตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา ๖ สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอใช้เครื่องแบบนักเรียนเป็นอย่างอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดตามมาตรา ๕ วรรคสอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อกระทรวงศึกษาธิการตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา ๗ ผู้ใดแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่มีสิทธิที่จะแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนเป็นนักเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๘ บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช ๒๔๘๒ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางประการจึงไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงโดยกำหนดให้มีเครื่องแบบนักเรียนไว้เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อประโยชน์ในการประหยัดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย และสร้างวินัยให้แก่นักเรียน รวมทั้งเป็นการคุ้มครอง เพื่อมิให้บุคคลอื่นแต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่สิทธิที่จะแต่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน
พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒[๑] ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๗

(๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

(๓) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๔) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่นักเรียนผู้ซึ่งศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เว้นแต่สถานศึกษานั้นจะมีกฎหมายกำหนดเรื่องการแต่งกายไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

ข้อ ๕ ลักษณะของเครื่องแบบนักเรียนแบ่งตามระดับและประเภทการศึกษา ดังนี้

(๑) เครื่องแบบนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

(๒) เครื่องแบบนักเรียนระดับประถมศึกษา

(๓) เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(๔) เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษา

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนพิเศษ ๑๙๕ ง/หน้า ๒/๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๑

(๕) เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีพ และระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

(๖) เครื่องแบบนักเรียนสำหรับสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

(๗) เครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ข้อ ๖ เครื่องแบบนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

นักเรียนชาย

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต หรือคอปกกลม แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวา บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กางเกง ผ้าสีดำ สีน้ำเงิน สีกรมท่าหรือสีแดง ขาสั้น

(๔) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า ชนิดผูกหรือมีสายรัดหลังเท้า

(๕) ถุงเท้า สั้น สีขาว

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต หรือคอปกกลม แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวา บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐบาลใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กระโปรง ผ้าสีดำ สีน้ำเงิน สีกรมท่าหรือสีแดง แบบจีบรูดรอบตัว หรือยาวเพียงใต้เข่า แบบจีบทบรอบเอว หรือพับเป็นจีบข้างละสามจีบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมเข่า

(๔) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า ชนิดผูก หรือมีสายรัดหลังเท้า

(๕) ถุงเท้า สั้น สีขาว

ข้อ ๗ เครื่องแบบนักเรียนระดับประถมศึกษา

นักเรียนชาย

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต เชิ้ตโปโล หรือคอปกกลม แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวาบนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กางเกง ผ้าสีดำ สีน้ำเงิน สีกรมท่า หรือสีกากี แบบสุภาพ ขาสั้น

(๔) เข็มขัด หนัง สีดำหรือสีน้ำตาล หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชนิดหัวกลัด นักเรียนที่เป็นลูกเสือจะใช้เข็มขัดลูกเสือแทนก็ได้

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบ สีดำหรือสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

(๖) ถุงเท้า สั้น สีขาวหรือสีน้ำตาล

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต คอบัว หรือคอปกกลาสีผูกด้วยผ้าผูกคอชายสามเหลี่ยมเงื่อนกลาสี สีดำหรือสีกรมท่า แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวา บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กระโปรง ผ้าสีดำหรือสีกรมท่า แบบจีบรูดรอบตัวหรือจีบทบรอบเอวหรือพับเป็นจีบข้างละสามจีบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมเข่า

(๔) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า มีสายรัดหลังเท้า

(๕) ถุงเท้า สั้น สีขาว

ข้อ ๘ เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

<u>นักเรียนชาย</u>

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวา บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กางเกง ผ้าสีดำ สีน้ำเงิน สีกรมท่าหรือสีกากี แบบสุภาพ ขาสั้น

(๔) เข็มขัด หนัง สีดำหรือสีน้ำตาล หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชนิดหัวกลัด นักเรียนที่เป็นลูกเสือจะใช้เข็มขัดลูกเสือแทนก็ได้

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบ สีดำหรือสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

(๖) ถุงเท้า สั้น สีขาวหรือสีน้ำตาล

<u>นักเรียนหญิง</u>

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอปกกลาสีผูกด้วยผ้าผูกคอชายสามเหลี่ยมเงื่อนกลาสีสีดำหรือสีกรมท่า แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวา บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กระโปรง ผ้าสีดำหรือสีกรมท่า แบบสุภาพ พับเป็นจีบข้างละสามจีบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมเข่า

(๔) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า มีสายรัดหลังเท้า

(๕) ถุงเท้า สั้น สีขาว

ข้อ ๙ เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษา

<u>นักเรียนชาย</u>

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวา บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กางเกง ผ้าสีดำ สีน้ำเงิน สีกรมท่าหรือสีกากี แบบสุภาพ ขาสั้น

(๔) เข็มขัด หนังสีดำ หรือสีน้ำตาล หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชนิดหัวกลัด

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบ สีดำหรือสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

(๖) ถุงเท้า สั้น สีขาวหรือสีน้ำตาล

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวาบนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหม โดยสถานศึกษารัฐใช้สีน้ำเงิน สถานศึกษาเอกชนใช้สีแดง

(๓) กระโปรง ผ้าสีดำหรือสีกรมท่า แบบสุภาพ พับเป็นจีบข้างละสามจีบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมเข่า

(๔) เข็มขัด หนังหรือผ้า สีดำ หัวเข็มขัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ชนิดหัวกลัด หุ้มด้วยหนังหรือผ้าสีเดียวกับเข็มขัด

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า มีสายรัดหลังเท้า

(๖) ถุงเท้า สั้น สีขาว

ข้อ ๑๐ เครื่องแบบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีพและระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา

นักเรียนชาย

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ตผูกเนคไท แขนสั้นหรือแขนยาว

(๒) เครื่องหมาย ติดเข็มเครื่องหมายของสถานศึกษาที่อกเสื้อเบื้องขวา

(๓) กางเกง ผ้าสีดำหรือสีกรมท่า แบบสุภาพ ขายาว

(๔) เข็มขัด หนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นโลหะตราของสถานศึกษา

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้น ชนิดผูก

(๖) ถุงเท้า สั้น สีดำ

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต แขนสั้นหรือแขนยาว

(๒) เครื่องหมาย ติดเข็มเครื่องหมายของสถานศึกษาที่อกเสื้อเบื้องขวา

(๓) กระโปรง ผ้าสีดำหรือสีกรมท่า แบบสุภาพ เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมเข่า

(๔) เข็มขัด หนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นโลหะตราของสถานศึกษา

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า มีส้นสูง ไม่เกิน ๒ นิ้ว

ข้อ ๑๑ เครื่องแบบนักเรียนสำหรับสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

นักเรียนชาย

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต แขนสั้น หรือแขนยาว

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวาบนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหมสีแดง

(๓) หมวก ใช้หมวกสีขาว (กะปิเยาะห์) หรือหมวกสีดำ (ซอเกาะห์) ในโอกาสอันสมควร

(๔) กางเกง ผ้าสีดำ สีน้ำเงินหรือสีกรมท่า แบบสุภาพ ขายาว

(๕) เข็มขัด หนังสีดำ หัวเข็มขัดเป็นโลหะชนิดหัวกลัดหรือหัวเข็มขัดเป็นตราของสถานศึกษา

(๖) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ แบบหุ้มส้น

(๗) ถุงเท้า สั้น สีดำ

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ กุรงสีพื้น ไม่มีลวดลาย แบบคอกลมไม่มีปก

(๒) เครื่องหมาย ใช้ชื่ออักษรย่อของสถานศึกษาปักที่อกเสื้อเบื้องขวาและที่ผ้าคลุมศีรษะ บนเนื้อผ้าด้วยด้ายหรือไหมสีแดง

(๓) ผ้าคลุมศีรษะ ผ้าสีพื้นไม่มีลวดลาย ลักษณะเย็บเป็นถุง หรือตัดเย็บในลักษณะอื่นซึ่งต้องคลุมศีรษะทั้งหมด เว้นใบหน้า ชายผ้าคลุมศีรษะคลุมไหล่

(๔) กระโปรงหรือโสร่ง

กระโปรง ผ้าสีพื้นไม่มีลวดลาย แบบทรงปลายบาน ไม่มีจีบหรือมีจีบหรือเกล็ดความยาว เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมข้อเท้า

โสร่ง มีลักษณะเช่นเดียวกับผ้าถุงหรือผ้าโสร่งทั่วไป เป็นผ้าสีพื้นไม่มีลวดลายขนาดกว้างพอเหมาะ ไม่ผ่าข้างหรือรัดรูป เมื่อสวมแล้วชายผ้าโสร่งคลุมข้อเท้า

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีขาว แบบหุ้มส้นหุ้มปลายเท้า

(๖) ถุงเท้า สั้น สีขาว

ข้อ ๑๒ เครื่องแบบนักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่น นอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

นักเรียนชาย

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาว แบบคอเชิ้ต แขนสั้น

(๒) เครื่องหมาย ใช้อักษรย่อ สัญลักษณ์หรือเข็มเครื่องหมายของสถานศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด ปักหรือติดที่อกเสื้อเบื้องขวา

(๓) กางเกง ใช้ผ้าสีเดียวกันกับสีผ้าของกางเกงนักเรียนทั่วไปที่ใช้ในสถานศึกษานั้น ขายาวระดับตาตุ่ม ปลายขาพับเข้าด้านใน

(๔) เข็มขัด หนังสีดำหรือสีน้ำตาล หัวเข็มขัดเป็นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชนิดหัวกลัด สำหรับผู้ที่เป็นลูกเสือจะใช้เข็มขัดลูกเสือแทนก็ได้ หรือหัวเข็มขัดเป็นตราของสถานศึกษา

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำหรือสีน้ำตาล แบบหุ้มส้นชนิดผูก

(๖) ถุงเท้า สั้นสีขาว สีน้ำตาล หรือสีดำ

นักเรียนหญิง

(๑) เสื้อ ผ้าสีขาวคอปกบัว ผ่าด้านหน้าตลอด แขนยาว ปลายแขนจีบรูดมีสาบกว้างไม่เกิน ๕ เซนติเมตร ตัวเสื้อยาวคลุมสะโพก ไม่รัดรูป

(๒) เครื่องหมาย ใช้อักษรย่อ สัญลักษณ์หรือเข็มเครื่องหมายของสถานศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด ปักหรือติดที่อกเสื้อเบื้องขวาและที่ผ้าคลุมศีรษะ

(๓) ผ้าคลุมศีรษะ ใช้ผ้าสีขาวเกลี้ยงไม่มีลวดลาย หรือสีเดียวกันกับสีผ้าของกระโปรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ความยาวด้านละ ๑๐๐ - ๑๒๐ เซนติเมตร ขณะสวมใส่เย็บติดตลอดตั้งแต่ใต้คางจนถึงปลายมุมผ้า

(๔) กระโปรง ใช้ผ้าสีเดียวกันกับสีผ้าของกระโปรงนักเรียนทั่วไปที่ใช้ในสถานศึกษานั้น แบบสุภาพ พับเป็นจีบข้างละสามจีบทั้งด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อสวมแล้วชายกระโปรงคลุมข้อเท้า

(๕) รองเท้า หนังหรือผ้าใบสีดำ มีสายรัดหลังเท้าหรือแบบหุ้มส้น หุ้มปลายเท้ามีส้นสูงไม่เกิน ๒ นิ้ว ไม่มีลวดลาย

(๖) ถุงเท้า สั้นสีขาว ไม่มีลวดลาย ปลายถุงเท้าไม่พับ

นักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามอาจเลือกแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามวรรคหนึ่งหรือตามแบบที่สถานศึกษากำหนดได้ตามความสมัครใจยกเว้นสถานศึกษาที่ขอใช้พื้นที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา การแต่งเครื่องแบบนักเรียนให้เป็นไปตามสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างวัดกับสถานศึกษา[๒]

ข้อ ๑๓ ให้สถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการแต่ง วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งเครื่องแบบนักเรียน ดังนี้

(๑) ชนิดและแบบของเครื่องแบบ รวมทั้งจัดทำรูปเครื่องแบบตามระเบียบนี้ไว้เป็นตัวอย่าง

(๒) เครื่องหมายของสถานศึกษา

การกำหนดรายละเอียดตามวรรคหนึ่ง ให้สถานศึกษาขอความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งหรือผู้กำกับดูแลสถานศึกษานั้น แล้วแต่กรณี และประกาศให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทราบ

ข้อ ๑๔ สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นนอกจากที่กำหนดในระเบียบนี้ ให้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งหรือผู้กำกับดูแลสถานศึกษานั้นแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๕ สถานศึกษาใดจะกำหนดให้นักเรียนแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหารหรือแต่งชุดพื้นเมือง ชุดไทย ชุดลำลอง ชุดฝึกงาน ชุดกีฬา ชุดนาฏศิลป์หรือชุดอื่น ๆ แทนเครื่องแบบนักเรียนตามระเบียบนี้ในวันใด ให้เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนดโดยคำนึงถึงความประหยัดและเหมาะสม

ข้อ ๑๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือมีเหตุพิเศษให้สถานศึกษาพิจารณายกเว้นหรือผ่อนผันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๗ นักเรียนซึ่งศึกษาในสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แต่งกายสุภาพ

[๒] ข้อ ๑๒ วรรคท้ายแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน (ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๑๘ นักเรียนผู้ใดไม่แต่งเครื่องแบบนักเรียนโดยไม่ได้รับยกเว้นตามระเบียบนี้ให้สถานศึกษาพิจารณาลงโทษทางวินัยตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๙ สถานศึกษาใดที่ใช้เครื่องแบบนักเรียนอยู่แล้วตามระเบียบเดิม หรือใช้เครื่องแบบเป็นอย่างอื่นโดยได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไป

ข้อ ๒๐ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
ศรีเมือง เจริญศิริ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑[๓]

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

[๓] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕/ตอนพิเศษ ๑๓๖ ง/หน้า ๑/๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

วิวรรธน์/จัดทำ
๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ปริญสินีย์/ตรวจ
๓ ธันวาคม ๒๕๖๑

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๑๓๖ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบนักเรียนของสถานศึกษาที่ขอใช้พื้นที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ และมติมหาเถรสมาคม ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคท้ายของข้อ ๑๒ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“นักเรียนซึ่งนับถือศาสนาอิสลามในสถานศึกษาอื่นนอกจากสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจเลือกแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามวรรคหนึ่งหรือตามแบบที่สถานศึกษากำหนดได้ตามความสมัครใจ ยกเว้นสถานศึกษาที่ขอใช้พื้นที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา การแต่งเครื่องแบบนักเรียนให้เป็นไปตามสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างวัดกับสถานศึกษา”

ประกาศ ณ วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑
ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว๒๗๖๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี (อายุ ๒ – ๓ ปี) ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี (อายุ ๒ – ๓ ปี) ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการพัฒนาและจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี (อายุ ๒ – ๓ ปี) ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้สถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัยรอบด้านต่อไป รายละเอียดปรากฏตาม QR code ท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๔ ,๔๑๔ ,๔๑๖
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๐๐๖๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ซักซ้อมแนวทางการเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๘๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ซักซ้อมการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง พิจารณาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณ (ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน และขอให้จังหวัดประสานและชี้แจงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เพื่อทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพิจารณาดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวรายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติในการนับระยะเวลาปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และช่วงเวลาในการรับสมัครเด็กเข้าศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับการบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (CCIS) จึงขอให้จังหวัด แจ้งซักซ้อมแนวทางการเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การนับระยะเวลาปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง วันเริ่มต้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม และวันสิ้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยไม่มีการปิดภาคเรียน

๒. การรับสมัครเด็กเข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละปีการศึกษา ให้รับสมัครเด็กได้จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

๒.๑ ครั้งที่ ๑ รับสมัครก่อนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ของปีการศึกษา (ให้นับอายุเกิดถึงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ของปีการศึกษานั้น)

๒.๒ ครั้งที่ ๒ รับสมัครก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ของปีการศึกษา (ให้นับอายุเกิดถึงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ของปีการศึกษานั้น)

ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบันทึกข้อมูลจำนวนเด็กเล็กที่เข้าศึกษาได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับช่วงเวลาการเปิดให้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (CCIS) เพื่อใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

/๓. ศูนย์พัฒนา...

๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และความแตกต่างของแต่ละบริบทสังคม และยังคงหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๔-๔๑๔
โทรสาร ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๕๐๐๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/ว ๔๓๘ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๒/ว ๙๔๖ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๖๙๗๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีศักยภาพ โดยการจัดการศึกษาเป็นการจัดบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ได้เคยซักซ้อมแนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแนวทางการรับเด็กปฐมวัยเข้าเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหนังสือที่อ้างถึง ๓ – ๔ นั้น

เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีข้อสงสัยเกี่ยวกับช่วงอายุในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาปฐมวัย และต้องการทราบแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกต้องและชัดเจน กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ตั้งแต่ช่วงอายุ ๒ - ๕ ปี ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำชับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการรับเด็กในชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ ปีบริบูรณ์) ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาเอกชนแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังนั้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความถูกต้อง ชัดเจน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และจัดการศึกษาได้สอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติตามแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แทนหนังสือที่อ้างถึง ๓ – ๔ ดังนี้

/๑. องค์กร...

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๑ โดยสามารถรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้

๑.๑ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตามมาตรา ๑๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๑.๑ ช่วงอายุที่จัดการศึกษา จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยได้ตั้งแต่อายุ ๒ - ๕ ปี

๑.๑.๒ การกำหนดระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน

๑) ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง วันเริ่มต้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๖ พฤษภาคม และวันสิ้นปีการศึกษา คือวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ของปีถัดไป ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๖

๒) การกำหนดระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปภายใต้ความในข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ และหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๘๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

๑.๒ โรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๒.๑ ช่วงอายุที่จัดการศึกษา จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยได้ตั้งแต่อายุ ๓ - ๖ ปี

๑.๒.๒ การกำหนดระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปภายใต้ความในข้อ ๖ และข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

ภาคเรียนที่หนึ่ง	วันเปิดภาคเรียน	วันที่ ๑๖ พฤษภาคม
	วันปิดภาคเรียน	วันที่ ๑๑ ตุลาคม
ภาคเรียนที่สอง	วันเปิดภาคเรียน	วันที่ ๑ พฤศจิกายน
	วันปิดภาคเรียน	วันที่ ๑ เมษายน ของปีถัดไป

๒. การรับสมัครเด็กปฐมวัย

กำหนดให้สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๑.๑ – ๑.๒ รับสมัครเด็กปฐมวัยในพื้นที่ความรับผิดชอบตามช่วงอายุที่กำหนดเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษา ปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง โดยรับสมัครก่อนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม กรณีที่มีเหตุจำเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณารับเด็กเข้าศึกษาในสถานศึกษาได้ในระหว่างปีการศึกษานั้น ๆ

/๓. การจัด...

๓. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๑.๑ – ๑.๒ จะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามช่วงอายุที่สถานศึกษาจัดการศึกษา ได้แก่ ๑) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี และ ๒) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี รวมทั้งต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและ
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๓-๔๑๐
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๗๖๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๕๐๐๕ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ขอความร่วมมือจังหวัดกำชับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหนังสือที่อ้างถึงโดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๔ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๙๑๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นสถานศึกษาพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น จึงต้องจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ตอบสนองกับนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพตามมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งตอบสนองกับนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เด็กปฐมวัยที่เข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศชาติ ได้แก่ มีวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความพอเพียง เป็นต้น จึงขอให้จังหวัดแจ้งซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่อง “วินัยในเด็กปฐมวัย” ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันของเด็กที่ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่อง “วินัยในเด็กปฐมวัย” โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง จัดให้มีกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวัน ดังนี้

๑.๑ กิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ ในตอนเช้าหน้าเสาธง และอาจจัดให้มีกิจกรรมสวดมนต์และนั่งสมาธิ ทุกวันศุกร์ก่อนกลับบ้าน (สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นับถือศาสนาอื่นๆ ให้จัดกิจกรรมตามหลักศาสนาของตนเอง)

๑.๒ กิจวัตรการเข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อนหลังเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าแถวเพื่อรับอาหารเสริม (นม) โรงเรียน การรับประทานอาหารกลางวัน หรือการเข้าแถวเพื่อเดินไปทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กรู้จักการรอคอย มีความอดทน อดกลั้น และรู้จักมารยาททางสังคม เป็นต้น

๑.๓ การให้เด็กได้รับผิดชอบด้วยตนเอง เช่น การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่ได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย การรับประทานอาหารด้วยตนเองจนหมด การเก็บภาชนะอาหารด้วยตนเองหลังจากรับประทานอาหารเสร็จ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้รู้จักหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติได้เป็นกิจวัตรประจำวันโดยไม่ต้องมีใครบอก

๑.๔ การให้เด็กได้รับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การให้เด็กช่วยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน การเก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อเลิกใช้ การราดน้ำเมื่อใช้ห้องน้ำห้องส้วมเสร็จ การใช้น้ำตามความจำเป็น และปิดก๊อกน้ำเมื่อเลิกใช้ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้รู้จักหน้าที่ของตนเองในการรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

/๑.๕ กิจกรรม...

๑.๕ กิจกรรมที่สอนการปฏิบัติตามมารยาทของสังคม เช่น การไหว้และสวัสดีผู้ใหญ่ การพูดสุภาพ การยกมือและรอให้ได้รับอนุญาตก่อนพูด การก้มหลังเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ การขอบคุณ เมื่อผู้อื่นช่วยเหลือหรือให้ของ เป็นต้น เพื่อเป็นการปลูกฝังการปฏิบัติตามมารยาทของสังคมที่ดีให้กับเด็ก

๑.๖ การจัดกิจกรรมการทิ้งขยะและการคัดแยกขยะ เพื่อสอนให้เด็กปฐมวัยมีวินัยในการทิ้งขยะให้ถูกที่ และถูกต้องตามประเภทของขยะ

๑.๗ กิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การสอนเด็กปลูกต้นไม้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การไม่ทำลายต้นไม้ เป็นต้น เพื่อสอนให้เด็กมีจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อม

๑.๘ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเด็ก คือ ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็กต้องจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมทั้งวัตถุสิ่งของและการเตรียมพื้นที่เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ เป็นการควบคุมสถานการณ์ ไม่ใช่ควบคุมเด็ก ด้วยการจัดโครงสร้างของสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก จัดวางในระดับสายตาเด็ก จัดทำสัญลักษณ์เพื่อช่วยให้เด็กหยิบใช้และจัดเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมที่จัดควรมีระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และปลอดภัยอยู่เสมอ เด็กจะเห็นแบบอย่างของความมีระเบียบเรียบร้อยและเรียนรู้จากการเลียนแบบครู

๒. เรื่องการป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กปฐมวัย เนื่องจากรายงานทางวิชาการ พบว่า กลุ่มเด็กเล็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ที่เสียชีวิตจากการจมน้ำ มักเกิดจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การไม่มีรั้วรอบแหล่งน้ำเพื่อแบ่งแยกเด็กออกจากแหล่งน้ำ การจัดให้มีพื้นที่เล่นที่ไม่เหมาะสมให้แก่เด็ก และการที่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กและเด็กไม่มีความรู้ในการกู้ชีพ/ปฐมพยาบาลผิดวิธี เป็นต้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการบรรจุเรื่องการป้องกันการจมน้ำในเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้สอนให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวทางการสอนให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง หมายถึง สอนให้เด็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง เน้นการสอน **“อย่าใกล้ อย่าเก็บ อย่าก้ม”** และการตะโกนขอความช่วยเหลือ

๒.๑ อย่าใกล้ คือ สอนให้เด็กอย่าเดินใกล้แหล่งน้ำ อย่าเดินตามสัตว์ลงไปในน้ำ

๒.๒ อย่าเก็บ คือ สอนให้เด็กอย่าลงไปในแหล่งน้ำเพื่อเก็บลูกบอล ตุ๊กตา ของเล่น หรือสิ่งของต่างๆ

๒.๓ อย่าก้ม คือ สอนให้เด็กอย่าก้มลงไปดูในภาชนะใส่น้ำหรือแหล่งน้ำต่างๆ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และครูผู้ดูแลเด็กจัดการสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปลอดภัย เช่น จัดการแหล่งน้ำเสี่ยงที่อยู่ภายในอาคาร ได้แก่ ห้องน้ำ หรือบริเวณโดยรอบ เช่น ฝังกลบแหล่งน้ำที่ไม่ใช้งาน เทน้ำทิ้งจากภาชนะที่ไม่ใช้งาน สร้างรั้วกั้น/ล้อมรอบแหล่งน้ำ และมีพื้นที่สำหรับให้เด็กเล่น เช่น คอกกั้นเด็ก รั้วกั้น เพื่อแยกเด็กออกจากแหล่งน้ำ หรือลดความเสี่ยงในการเข้าถึงแหล่งน้ำได้ง่าย เป็นต้น

๓. การพัฒนาภาษาอังกฤษในเด็กปฐมวัย เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้พัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากเด็กควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษมีความสำคัญอย่างมากในสถานการณ์ที่ประเทศกำลังก้าวเข้าสู่การพัฒนาระดับสากล และเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อการพัฒนาคนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการให้เด็กไทยสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้ง ผลการวิจัยทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการพบว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้รวดเร็วและเกิดประสิทธิผลสูงกว่าวัยอื่นๆ จึงเป็นวัยที่เหมาะสมที่สุดที่จะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษ โดยขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างน้อย ๓ ครั้ง ต่อ ๑ สัปดาห์ เป็นประจำทุกสัปดาห์

/๔. การจัด...

๔. การจัดกิจกรรมธรรมศึกษาในเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสอนธรรมศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย โดยอาจเชิญพระสงฆ์ในพื้นที่มาสอนธรรมศึกษาอย่างง่ายๆ ให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เดือนละ ๑ ครั้ง และครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมการสอนธรรมศึกษาให้กับเด็กด้วยตนเองสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง เป็นประจำทุกสัปดาห์

๕. การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในเด็กปฐมวัย เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลภาภิวัฒน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ในขณะเดียวกันต้องมีสำนึกในคุณธรรม และมีความรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ ซึมซับ หลักการคิดดังกล่าวจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างดี ผ่านการปลูกฝังของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสภาพแวดล้อม ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กวัย ๓ – ๖ ปี ในมาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ โดยประกอบด้วย ๓ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๑) ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๒) มีวินัยในตนเอง ๓) ประหยัดและพอเพียง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่เด็กปฐมวัยทุกคนสามารถทำได้ จึงขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยครูผู้ดูแลเด็กสามารถออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในเชิงบูรณาการ สอดแทรกหลักแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในตารางกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนใช้วัสดุในท้องถิ่นมาประกอบการทำสื่อกิจกรรมการเรียนรู้ และคำนึงถึงเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการปลูกฝังในเรื่องความพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. การจัดมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จัดให้มีมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้พิจารณาจากสภาพอาคารและขนาดพื้นที่ห้องเรียนตามความเหมาะสมของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมุมหนังสือดังกล่าว ใช้สำหรับให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ครูผู้ดูแลเด็กต้องจัดกิจกรรมในมุมหนังสือเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ในรูปแบบการจัดหาหนังสือนิทาน หนังสือภาพ หรือสมุดภาพ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในมุมหนังสือดังกล่าว ควรประกอบด้วย

๖.๑ หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆ พร้อมภาพ

๖.๒ ชั้นหรือที่วางหนังสือ

๖.๓ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน เป็นต้น

๖.๔ สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน

๖.๕ อุปกรณ์สำหรับการเขียน

๖.๖ อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเพลง สำหรับเปิดเสียงนิทานพร้อมหนังสือนิทาน เป็นต้น

๗. การกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวันให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ปีงบประมาณละ ๒๔๕ วันๆ ละ ๒๐ บาทต่อคน ซึ่งเพียงพอสำหรับการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ทั้งปีงบประมาณ ดังนั้น เพื่อให้ระยะเวลาจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อีกทั้งเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน รวมทั้งเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณค่าอาหารกลางวันที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน ๒๔๕ วัน มีประสิทธิภาพ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้จ่ายงบประมาณอย่างครบถ้วนตามจำนวนที่ได้รับการจัดสรร จึงขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง พิจารณาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณ (ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน

๘. การตรวจติดตามผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายตัวอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ และมีจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานในระดับส่วนกลางไม่สามารถตรวจติดตามผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลต่อมาตรฐานและคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ จึงขอความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด ตามคำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้ติดตาม ตรวจเยี่ยม หรือสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด เพื่อรับทราบสภาพปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากส่วนราชการในพื้นที่หรือในระดับส่วนกลาง เพื่อเป็นการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพสูงขึ้น โดยขอให้จังหวัดรายงานผลการติดตามดังกล่าวให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๓-๔๑๐
โทรสาร ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๕๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ซักซ้อมการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ถือปฏิบัติ โดยข้อ ๗ ได้ซักซ้อมการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง พิจารณาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณ (ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาและดูแลเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ จึงได้กำหนดนโยบายในเรื่องการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้จังหวัดสามารถนำนโยบายการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปดำเนินการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว จึงขอซักซ้อมการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. การขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด เปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณ (ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน นั้น มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.๑ เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อปท. ถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา ๔ และมาตรา ๑๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในเรื่องรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถกำหนดระยะเวลาของการจัดการศึกษาให้ไม่มีการปิดการเรียนการสอนได้ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑.๒ เพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนา และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม โดยไม่ขาดช่วง เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัยครบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

/๑.๓ เพื่อเป็น...

๑.๓ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระการดูแลเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นที่ต้องการให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถดูแลบุตรหลานของประชาชนในพื้นที่ที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการเลี้ยงดูบุตรหลานเมื่อต้องออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัว และลดปัญหาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นที่ไม่ได้รับการดูแลพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามวัย

๑.๔ เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวันและงบประมาณค่าอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง แยกเป็น

๑.๔.๑ ค่าอาหารกลางวัน ปีงบประมาณละ ๒๔๕ วันๆ ละ ๒๐ บาท ต่อคน

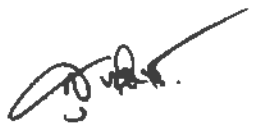
๑.๔.๒ ค่าอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ปีงบประมาณละ ๒๖๐ วันๆละ ๗.๓๗ บาทต่อคน

ซึ่งเพียงพอสำหรับการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ทั้งปีงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรใช้จ่ายงบประมาณรายการดังกล่าวให้เกิดความคุ้มค่า และใช้งบประมาณครบถ้วนตามที่ได้รับการจัดสรรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับประทานอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน ๕ หมู่ เป็นประจำ ครบตามจำนวนวัน

๒. ขอให้จังหวัดประสานและชี้แจงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเพื่อทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของนโยบายการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าว และพิจารณาดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๓-๔๑๐
โทรสาร ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๐๕๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางในการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๒๙๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๘๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ซักซ้อมการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด พิจารณาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณ (ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน ซึ่งตามนโยบายดังกล่าวมีผู้ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีการปิดเปิดภาคเรียนการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา แต่กลับมีวิธีการจัดการศึกษาที่แตกต่างกับสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายดังกล่าว ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พิจารณาได้ว่า การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพื้นฐานแนวคิดจากความมุ่งหมายที่จะแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการดูแลเด็กเล็กวัยตั้งแต่อายุ ๒-๕ ปี ในช่วงที่ผู้ปกครองออกไปประกอบอาชีพ โดยภารกิจดังกล่าวได้รับการถ่ายโอนมาจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช. เดิม) ประกอบกับ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวันครอบคลุมไปถึงช่วงปิดภาคเรียน จึงเห็นได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมิได้มีจุดกำเนิดหรือวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดนโยบายให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณจึงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไรก็ตาม กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีเหตุผลและความจำเป็นที่ไม่อาจเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณได้ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถใช้ดุลยพินิจที่จะปิดภาคเรียนได้จากข้อเท็จจริงดังกล่าวยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม

/แก่ประชาชน...

แก่ประชาชน ตามมาตรา ๒๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงสั่งยุติเรื่องร้องเรียนข้างต้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดใช้ผลการวินิจฉัยดังกล่าว เป็นแนวทางในการกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๐๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นายต้องการ สุขเหลือ ๐๙๗-๐๑๖๑๗๘๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๕๗

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมควบคุมโรค ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก โดยผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ของกรมควบคุมโรคแล้ว เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ในกลุ่มเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในกรณีเกิดการระบาดของโรคติดต่อในเด็ก และสามารถป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เห็นควรขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ให้ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ในกลุ่มเด็กปฐมวัย ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวได้ตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒๖ กันยายน ๒๕๖๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๔
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวกุลิสรา จำปาหอม โทร. ๐๖ ๓๒๑๐ ๔๗๔๑

http://klb.ddc.moph.go.th/dataentry/handbook/form/188
แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 52473
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา

ที่ สธ ๐๔๑๐.๙/ว ๒๙๐๐

กรมควบคุมโรค
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ 4905
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา 11.03 น.

๑๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอส่งแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๑๒ เล่ม

ตามที่กรมควบคุมโรค ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก โดยผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ ของกรมควบคุมโรคแล้ว เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ในกลุ่มเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในกรณีเกิดการระบาดของโรคติดต่อในเด็ก และสามารถป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป นั้น

กรมควบคุมโรค พิจารณาแล้ว เห็นควรส่งเล่มแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ให้กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร แห่งละ ๑๒ เล่ม เพื่อเผยแพร่สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้กับเครือข่ายในระดับพื้นที่ให้ครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายโสภณ เอี่ยมศิริถาวร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมควบคุมโรค

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เลขรับ 588
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา 11:09

กองโรคติดต่อทั่วไป
โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๓๑๘๓
โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๔๓๖

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

แนวทางการดำเนินงาน ป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพ

สำหรับ
ครูผู้ดูแลเด็ก

DDC 66004

กองโรคติดต่อทั่วไป
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

"แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ได้ผ่านการตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ กรมควบคุมโรค ณ วันที่ 12 เมษายน 2566"

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๑๒๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๐/ว ๐๐๕๔ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๖
และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดทำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๕ หลักสูตร คือ ๑) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) ๒) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”) ๓) หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ (หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ) ๔) หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต) และ ๕) หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดต้านทุจริต) ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ “รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น ๔ ระดับชั้น จำนวน ๔ เล่ม ดังนี้ ๑) แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (ก่อนวัยเรียน) ๒) แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (อนุบาลชั้นปีที่ ๑) ๓) แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (อนุบาลชั้นปีที่ ๒) และ ๔) แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (อนุบาลชั้นปีที่ ๓)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้สอดคล้องตามหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดทุกแห่งทราบ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวชฎาธาร มะลินิล โทร. ๐๙๑-๗๗๙๗๘๕๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 54042
วันที่ 29 ก.ย. 2566
เวลา

ที่ ปช ๐๐๑๐/ว๐๐๕๔

สำนักงาน ป.ป.ช.
ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ 4979
วันที่ 29 ก.ย. 2566
เวลา 15.55น.

๒๘ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เล่มแผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เล่มแผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (๔ เล่ม) จำนวน ๑ ชุด
๒. แผ่นประชาสัมพันธ์เล่มแผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย จำนวน ๕ แผ่น

ตามที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดทำหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education) พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๕ หลักสูตร คือ ๑. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) ๒. หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with Good Heart”) ๓. หลักสูตรกลุ่มทหารและตำรวจ (หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ) ๔. หลักสูตรวิทยากร ป.ป.ช./บุคลากรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ (สร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต) และ ๕. หลักสูตรโค้ช (โค้ชเพื่อการรู้คิดต้านทุจริต) ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ “รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น ๔ ระดับชั้น จำนวน ๔ เล่ม ดังนี้ ๑. แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (ก่อนวัยเรียน) ๒. แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (อนุบาลชั้นปีที่ ๑) ๓. แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย (อนุบาลชั้นปีที่ ๒) และ ๔. แผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกัน การทุจริต” ระดับปฐมวัย (อนุบาลชั้นปีที่ ๓) นั้น

ในการนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการจัดทำเล่มแผนการจัดประสบการณ์ “การป้องกันการทุจริต” ระดับปฐมวัย เรียบร้อยแล้ว จึงขอจัดส่งแผนการจัดประสบการณ์ฯ ดังกล่าว เพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรต้านทุจริตศึกษาในการให้สถานศึกษาในสังกัดใช้ในการจัดการเรียนการสอน ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เลขรับ 617
วันที่ 29 ก.ย. 2566
เวลา

(นางแก้วตา ชัยมะโน)
ผู้ช่วยเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักต้านทุจริตศึกษา
โทร. ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๑๔ - ๗๑๑๖

“ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มืออาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

สำนักงาน ป.ป.ช.

หลักสูตรต้านทุจริตศึกษา

SCAN QR

SCAN QR

SCAN QR

SCAN QR

ศูนย์ให้คำปรึกษาหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา
สำนักต้านทุจริตศึกษา สำนักงาน ป.ป.ช. โทร 02 528 4015

ข้างสึง.

ที่ มท ๐๘๙๓.๔/ว ๒๘๖

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ นร ๐๑๐๗/ว ๒๐๕๒๒ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

ตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการบริหารงานศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน โดยเห็นชอบให้ศาสนสถานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการร่วมมือโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นสำคัญตามข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน และกรณีที่ศาสนสถานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถตกลงกันได้ ให้คงหลักการว่าเป็นการถ่ายโอนเฉพาะการจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์เท่านั้น รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศาสนสถานบางแห่ง มีความไม่เข้าใจในข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถานและปรากฏข้อร้องเรียนร้องทุกข์ทั้งจากศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกรมการศาสนา จึงได้ประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาปรับปรุงข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถานให้มีความชัดเจนเหมาะสม และสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของศาสนสถานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ขัดกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวม ๕ เรื่อง ได้แก่ ทรัพย์สิน บุคลากร งบประมาณ และวิชาการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สรุปรวบรวมแจ้งให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การบริหารงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเจตนารมย์ของรัฐบาล โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้าใจแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน และปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

/ที่ปรับปรุงใหม่.....

ที่ปรับปรุงใหม่ จึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับถ่ายโอนภารกิจศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถานจากกรมการศาสนาได้ศึกษาเข้าใจ และถือปฏิบัติตามข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถานที่ปรับปรุงใหม่ พร้อมแจ้งให้ศาสนสถานที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวัลลภ พริ้งพงษ์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและ
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ - ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๑๐๔
โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๖

ข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ ได้กำหนดให้กรมการศาสนาถ่ายโอนภารกิจศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) และกิจกรรมการจัดหาอาหารเสริม (นม) ให้แก่เด็กในศูนย์ฯ ให้แก่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นมา โดยให้กรมการศาสนากำหนดเกณฑ์มาตรฐาน แต่มิได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการถ่ายโอนไว้ ภายหลังการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวให้แก่ อปท. จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาท และอำนาจหน้าที่ของศาสนสถาน ซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นเจ้าของศูนย์ฯ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่รับการถ่ายโอนภารกิจ รวมทั้งปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพของศูนย์ฯ และบุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศูนย์ฯ

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๒ จึงกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการถ่ายโอนภารกิจให้ชัดเจนมากขึ้น โดยให้หมายถึงการถ่ายโอนเฉพาะภารกิจการจัดสรรเงินอุดหนุนที่กรมการศาสนาเคยดำเนินการให้แก่ อปท. เท่านั้น มิใช่การถ่ายโอนภารกิจการบริหารจัดการศูนย์ฯ เนื่องจากศูนย์ฯ มิได้เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมการศาสนา สำหรับศูนย์ฯ ที่ อปท. เข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการก่อนแผนปฏิบัติการฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้เป็นอิสระของศาสนสถานและ อปท. ที่จะไปเจรจาตกลงกัน เพื่อเลือกวิธีการบริหารจัดการ ซึ่งไม่ขัดกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดดังต่อไปนี้ หรือรูปแบบอื่นที่เห็นสมควร

รูปแบบที่ ๑ อปท. เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการทั้งหมด โดยคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ มีหนังสือส่งมอบศูนย์ฯ และบุคลากรให้แก่ อปท. บริหารจัดการและรับผิดชอบดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในเรื่องอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน การจ่ายค่าตอบแทนผู้ดูแลเด็ก ค่าวัสดุรายหัวเด็กเล็ก และค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาลตามระเบียบของ อปท.

รูปแบบที่ ๒ อปท. และศาสนสถานร่วมกันบริหารจัดการ โดยให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และให้คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และสภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบตามระเบียบที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ หรือ อปท. แล้วแต่กรณี

รูปแบบที่ ๓ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ รับผิดชอบการบริหารจัดการตามเดิมทั้งหมด โดย อปท. ทำหน้าที่จัดสรรเงินอุดหนุนให้ศูนย์ฯ เป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการและเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างในเรื่องอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน รวมทั้งจ่ายค่าตอบแทนผู้ดูแลเด็ก ค่าวัสดุรายหัวเด็กเล็ก และค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ในอัตราไม่น้อยกว่าอัตราเดิมที่เคยได้รับการสนับสนุนจากกรมการศาสนา

/กรณีศูนย์ฯ...

กรณีศูนย์ฯ ซึ่งคณะกรรมการบริหารฯ และ อปท. ได้เจรจาตกลงกันและเลือกวิธีการบริหารจัดการตามรูปแบบที่ ๑ หรือรูปแบบที่ ๒ หรือรูปแบบอื่นที่เห็นสมควร โดยไม่ขัดกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง นั้น ให้ทั้งสองฝ่ายทำความตกลงกันเกี่ยวกับการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ อปท. ให้ชัดเจนด้วย ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการนำเงินงบประมาณรายจ่ายของ อปท.ไปใช้เพื่อการต่อเติมปรับปรุงซ่อมแซม และบำรุงรักษาทรัพย์สินดังกล่าวในภายหลัง

ทั้งนี้ การตกลงเลือกรูปแบบการบริหารจัดการดังกล่าวข้างต้นให้เป็นความตกลงร่วมกันของศาสนสถาน และ อปท.

อย่างไรก็ดี แม้แผนปฏิบัติการฯ ฉบับที่ ๒ จะมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนมากขึ้นแล้ว แต่ก็ยังปรากฏข้อร้องเรียนและข้อหารือทั้งจากศาสนสถาน และ อปท.อย่างต่อเนื่อง ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้จัดทำข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน เพื่อให้ศาสนสถาน และ อปท.มีแนวทางปฏิบัติในแต่ละเรื่องเพิ่มขึ้น อาทิ ด้านทรัพย์สิน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ เป็นต้น และได้จัดการประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ รวม ๘ ครั้ง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ให้คลี่คลายลงไปได้ระดับหนึ่ง คงเหลือเรื่องการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนที่รัฐบาลกำหนดให้ อปท. ทำหน้าที่เบิกจ่ายให้แก่ศูนย์ฯ ยังพบว่า อปท.บางแห่งดำเนินการโดยไม่เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของเงินอุดหนุนดังกล่าว จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขข้อแนะนำฯ ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

<u>เจตนารมณ์ในการจัดทำข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ฯ</u>

การจัดทำข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ครั้งนี้ มีเจตนารมณ์ที่จะสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ อปท. และศาสนสถานที่ประสงค์จะเลือกบริหารจัดการศูนย์ฯ ในรูปแบบต่างๆ ทั้ง ๓ รูปแบบ และสนองนโยบายของรัฐในการสนับสนุนศาสนสถานที่จัดการศึกษาอบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาอยู่แล้ว ให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดหาบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาหารที่จำเป็นสำหรับการดูแลเด็กให้มีสุขภาวะที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจตามกำลังงบประมาณของรัฐ ข้อแนะนำนี้จึงอาจไม่ครอบคลุมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงควรได้รับทราบเจตนารมณ์ของการจัดทำข้อแนะนำฯ และนำไปพิจารณาแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เด็กจะได้รับต่อไปด้วย

/รายละเอียดข้อแนะนำ...

รายละเอียดข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการ ศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน

ประกอบด้วย ๔ เรื่อง ดังนี้

ลำดับที่	เรื่อง	รูปแบบที่	แนวทางดำเนินงาน
๑	ทรัพย์สิน	๑	คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ต้องมีหนังสือยินยอมให้ อปท. ใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน (ที่ดิน, อาคาร หรือ สิ่งปลูกสร้าง, วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ยกเว้นเงินบริจาคของศาสนสถาน) เป็นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ต่อไปจนกว่า อปท. และศาสนสถานจะมีข้อตกลงร่วมกันเป็นอย่างอื่น หรือ อปท. จัดหาเองทั้งหมด
		๒	ควรมีข้อตกลงร่วมกันที่ชัดเจนว่าให้ อปท. ใช้ประโยชน์ทรัพย์สินประเภทใดได้บ้าง
		๓	ใช้ทรัพย์สินที่ศาสนสถานจัดหา และ/หรือทรัพย์สินที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา หน่วยงานภาครัฐ และ/หรือภาคเอกชน
๒	บุคลากร	๑	บุคลากรมีสถานภาพเป็นพนักงานของ อปท. และได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
		๒	การบริหารงานบุคคลภายในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามข้อตกลงร่วมกันระหว่าง อปท. และคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ โดยกำหนดให้ทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล และการพัฒนาบุคคลได้ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (๑) กรณีคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ ตกลงให้ อปท. รับผิดชอบการบริหารงานบุคคล บุคลากรจะมีสถานภาพเป็นพนักงานของ อปท. และได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) กรณีคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯรับผิดชอบการบริหารงานบุคคล บุคลากรจะมีสถานภาพเป็นลูกจ้างของศูนย์ฯ และได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่นตามระเบียบของศูนย์ฯ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (๓) กรณี อปท.และ คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ เห็นควรให้มีบุคลากรที่ อปท. สรรหา และบุคลากรที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ สรรหา เพื่อปฏิบัติงานร่วมกันในศูนย์ฯ ก็สามารถดำเนินการได้ โดยบุคลากรที่แต่ละฝ่ายสรรหาจะมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างของ อปท. หรือลูกจ้างของศูนย์ฯ และได้รับค่าตอบแทน รวมทั้งสิทธิประโยชน์ตามข้อ (๑) หรือ ข้อ (๒) แล้วแต่กรณี

ลำดับที่	เรื่อง	รูปแบบที่	แนวทางดำเนินงาน
			(๔) การให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ดูแลเด็กตามกรณีที่ (๒) ซึ่งได้รับทุนการศึกษาจาก อปท. และปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการศึกษา ให้ อปท. จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นทุนการศึกษาให้แก่บุคลากรดังกล่าวต่อไปจนกว่าจะจบหลักสูตร ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป สำหรับผู้ดูแลเด็กในศูนย์ฯ นั้น ที่ยังไม่เคยได้รับทุนการศึกษา อาจขอให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป
		๓	บุคลากรจะมีสถานภาพเป็นลูกจ้างของศูนย์ฯ และได้รับค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น ตามระเบียบของศูนย์ฯ รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจขอคำแนะนำในการจัดทำระเบียบการบริหารงานบุคคลสำหรับลูกจ้างของศาสนสถานที่อยู่ในความรับผิดชอบจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง กรณี อปท. เคยให้ทุนการศึกษาแก่ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งปฏิบัติงานในศูนย์ฯ อยู่ก่อนที่คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ จะเลือกบริหารจัดการศูนย์ฯ รูปแบบที่ ๓ และปัจจุบันผู้ดูแลเด็กดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการศึกษา ให้ อปท. จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นทุนการศึกษาให้แก่ผู้ดูแลเด็กที่เคยได้รับทุนการศึกษาต่อไปจนกว่าจะจบการศึกษาตามหลักสูตร ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป สำหรับผู้ดูแลเด็กในศูนย์ฯ นั้น ที่ยังไม่เคยได้รับทุนการศึกษาอาจขอให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติหรือหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้การสนับสนุนต่อไป
๓	งบประมาณ	๑	อปท. ดำเนินการตามระเบียบที่ อปท. ถือปฏิบัติ
		๒	(๑) กรณีใช้จ่ายจากเงินรายได้ของศูนย์ฯ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือสั่งการของศูนย์ฯ (๒) กรณีใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล หรือเงินรายได้ของ อปท. ให้ อปท. ดำเนินการตามระเบียบ และหนังสือสั่งการที่ อปท. ถือปฏิบัติ
		๓	(๑) กรณีใช้จ่ายจากเงินรายได้ของศูนย์ฯ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบและหนังสือสั่งการของศูนย์ฯ (๒) กรณีใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนของรัฐบาล หรือเงินรายได้ของ อปท. ให้ อปท. ดำเนินการตามระเบียบ และหนังสือสั่งการที่ อปท. ถือปฏิบัติ และให้ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ ดังนี้ (๒.๑) ค่าตอบแทนและเงินเพิ่มค่าครองชีพของผู้ดูแลเด็ก ให้ อปท. เบิกจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้กับศูนย์ฯ ในอัตรา

ลำดับที่	เรื่อง	รูปแบบที่	แนวทางดำเนินงาน
			ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) จัดสรรให้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป สำหรับ อปท. ที่จ่ายเงินค่าตอบแทนและเงินเพิ่มค่าครองชีพให้ผู้ดูแลเด็กในศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ในอัตราที่ต่ำกว่าอัตราที่ สถ. จัดสรรให้ ให้ อปท. ดังกล่าวดำเนินการขอเบิกจ่ายเงิน ซึ่งฝากไว้ที่สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด เพื่อจ่ายให้แก่ผู้ดูแลเด็กในศูนย์ฯ ที่ศาสนสถานบริหารจัดการเองทั้งหมดหรือบางส่วนให้ครบถ้วนภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ (๒.๒) ค่าวัสดุการศึกษาเด็กเล็ก และค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ให้ อปท. ดำเนินการแจ้งอัตราการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจาก สถ. ให้ศาสนสถานทราบ และให้ศาสนสถานจัดทำรายละเอียดความต้องการวัสดุการศึกษาภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ส่งให้ อปท. เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างตามระเบียบพัสดุของ อปท.ให้กับศาสนสถานต่อไป สำหรับค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล หากศาสนสถานมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณดังกล่าวก็ให้ศาสนสถานจัดทำรายละเอียดส่งให้ อปท. เป็นผู้ดำเนินการเบิกจ่ายให้ต่อไป (๒.๓) ค่าอาหารกลางวัน ให้ อปท. ตั้งงบประมาณดังกล่าวในหมวดเงินอุดหนุนตามจำนวนวัน และจำนวนเด็กที่มีอยู่จริง ณ วันที่ได้รับเรื่องขอเบิกจากศูนย์ฯ และรีบดำเนินการเบิกจ่ายเงินนั้นไปให้ศูนย์ฯ ภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับการจัดสรรเงินค่าอาหารกลางวันจาก สถ. (๒.๔) ค่าอาหารเสริม (นม) ให้ อปท. เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อให้ศูนย์ฯ ตามจำนวนวัน และจำนวนเด็กที่มีอยู่จริง ณ วันที่ได้รับเรื่องขอเบิกจากศูนย์ฯ ตามระเบียบที่ อปท. ถือปฏิบัติ และจัดส่งอาหารเสริม (นม) ให้แก่ศูนย์ฯ ภายในวันเปิดเรียนถัดไป นับจากวันที่ อปท. ได้รับการส่งมอบอาหารเสริม (นม) จากคู่สัญญา โดยให้ อปท. ดูแลเรื่องคุณภาพของนมก่อนส่งมอบให้ศูนย์ฯ ด้วย (๒.๕) เงินประกันสังคม ให้ อปท. เบิกจ่ายเงินประกันสังคมในส่วนของลูกจ้างศูนย์ฯ ที่ได้รับการจัดสรรจาก สถ. ให้ศาสนสถาน และให้ศาสนสถานในฐานะนายจ้างสมทบเงินในส่วนของนายจ้างส่งให้สำนักงานประกันสังคมตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ต่อไป

ลำดับที่	เรื่อง	รูปแบบที่	แนวทางดำเนินงาน
๔	วิชาการ	๑	จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ อปท. กำหนด
		๒	จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ตกลงร่วมกัน
		๓	จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ โดยอาจขอความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา หรือสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านปฐมวัยให้เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ

ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว๒๑๒๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๕๒๓๖ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๑๐๖๙ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๐๗๐ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา จำนวน ๑ ชุด
๒. สำเนาประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๑) (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) จำนวน ๑ ชุด

ตามที่คณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้ออกประกาศเรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๖ และประกาศเรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการอาชีวศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๑) (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ โดยกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกต้องคำนึงถึงความแตกต่างของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละด้าน ระดับหรือประเภท เพื่อให้สถานศึกษารับทราบและเตรียมพร้อมสำหรับการประกันคุณภาพภายนอก ในการนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดให้มี “โครงการส่งเสริมสถานศึกษาและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗” ให้กับกลุ่มเป้าหมายการศึกษาปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) และสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรในสถานศึกษาเข้าร่วมรับชมการบรรยายหัวข้อ “กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก” ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Facebook Live เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ และเมื่อวันที่ ๑๔, ๑๘ - ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๗ ไปแล้ว นั้น

/กรมส่งเสริม ...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รวมทั้งกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ แผนงาน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการนำผลประเมินไปพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอาชีวศึกษาทุกแห่งทราบ และแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตาม QR Code ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐๒-๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๑๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวจรัสวรรณ ชื่นสวัสดิ์ โทร. ๐๙๔-๙๖๑-๙๕๑๖

https://bit.ly/cbeBXFT

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๔๑๕๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การเตรียมความพร้อมรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ เข้าสู่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียน) ภายใต้นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๖๙๗๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ร่วมหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมราชวัลลภ ชั้น ๒ อาคารราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ เข้าศึกษาชั้นอนุบาล ๑ โดยปัจจุบันมีเด็กเล็กที่อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนครึ่งหนึ่งของประเทศ การลงทุนทางการศึกษาถ้าจะให้ประสบความสำเร็จต้องลงทุนตั้งแต่เด็ก ซึ่งถ้าลงทุนในการศึกษาตอนปลายแล้วเด็กก็จะขาดคุณภาพ และในปีการศึกษา ๒๕๖๐ เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ เข้าศึกษาชั้นอนุบาล ๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ซึ่งบางแห่งมีเด็กเข้าศึกษาน้อย ประกอบกับเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการรับเด็กเข้าศึกษา ดังนั้น ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ กระทรวงศึกษาธิการจะไม่รับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ เข้าศึกษาชั้นอนุบาล ๑ จะรับเด็กเข้าศึกษาในชั้นอนุบาล ๒ และชั้นอนุบาล ๓ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลเด็กตั้งแต่ ๒ - ๕ ปีต่อไป ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดซึ่งรับเด็กตั้งแต่ ๒ - ๕ ปี เข้าศึกษากระจายตัวอยู่ทุกพื้นที่ของประเทศ และเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต แจ้งเรื่องการรับเด็กเพื่อเข้าศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา ๒๕๖๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว นโยบายดังกล่าว อาจทำให้เด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ ไม่สามารถเข้าศึกษาในระดับชั้นอนุบาล ๑ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ และมาเข้าศึกษาในโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นมากกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอให้จังหวัดแจ้งนโยบายดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัด (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียน) ทราบ

/และเพื่อ...

และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจข้อมูลเด็กในเขตพื้นที่ที่มีอายุครบ ๓ ปีบริบูรณ์ที่จะเข้าศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๒ รวมถึงการเตรียมความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับเด็กในเขตพื้นที่เข้าศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๒๑-๒๓ ต่อ ๕๓๑๒
โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๒๑-๒๓ ต่อ ๒๑๘
ผู้ประสานงาน
นายกานต์กวี นครขวาง โทร ๐๙-๑๙๙๖-๑๙๕๖

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว ๖๙๗๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง การรับเด็กเพื่อเข้าศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๒

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๑๔๘๐ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑
๒. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายซึ่งรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญหาให้สมกับวัย โดยส่งเสริม และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติการรับนักเรียน ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ซึ่งได้กำหนดแนวปฏิบัติวิธีการรับนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดหาที่เรียนให้เด็กก่อนประถมศึกษาได้เข้าเรียนตามความเหมาะสม ให้รับเด็กก่อนประถมศึกษาอายุ ๓ - ๕ ปี ที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนเข้าเรียนโดยไม่มีการสอบวัดความสามารถทางวิชาการ ถ้ายังไม่เต็มให้รับเด็กนอกเขตพื้นที่บริการได้ กรณีที่มีผู้สมัครเกินจำนวนที่รับได้ให้ใช้วิธีการจับฉลาก ในการกำหนดแผนการรับเด็กก่อนประถมศึกษาอายุ ๓ ปี ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อสถานศึกษา หรือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนสังกัดอื่น สนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในศาสนสถาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กต่าง ๆ รับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า ๓ ปี เข้าเรียน ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอเรียนว่า จากการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ ปีบริบูรณ์) ที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาสังกัดอื่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดแนวปฏิบัติการรับเด็กในชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ ปีบริบูรณ์) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เข้าเรียนตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาเอกชน และไม่ให้ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนได้รับความเดือดร้อน หรือความไม่สะดวกในการเดินทาง จึงให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

/๑. ให้สถานศึกษา...

๑. ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับเด็กเข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ในชั้นอนุบาล ๒ (สำหรับเด็กอายุ ๔ ปี บริบูรณ์) และชั้นอนุบาล ๓ (สำหรับเด็กอายุ ๕ ปีบริบูรณ์) เข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นหลัก

๒. ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการตรวจสอบประเมินความพร้อมในการขอเปิดรับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามแนวทางการรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ และได้รับการอนุญาตให้เปิดรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ ให้สามารถรับเด็กเข้าเรียนชั้นอนุบาล ๑ ได้ในปีการศึกษา ๒๕๖๒

๓. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติในการรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาสังกัดอื่น ให้งดรับเด็กเข้าเรียนชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ ปีบริบูรณ์) ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๒

๔. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความจำเป็นต้องเปิดรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ เข้าเรียนชั้นอนุบาล ๑ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาสังกัดอื่น ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา ขอความเห็นชอบผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณาอนุญาต

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร์)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๕๕๓๐, ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๓๙ - ๔๐
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๒๓๒, ๐ ๒๒๘๐ ๕๕๓๐

หนังสือที่อ้างถึง ๑

ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๒๗๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐
๒. แนวปฏิบัติการรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐
๓. แบบการรายงานข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ สอดคล้องนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงประกาศหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารายงานข้อมูล จำนวนโรงเรียน จำนวนนักเรียนและจำนวนห้องเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ภายในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ส่งให้สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และบันทึกข้อมูลนักเรียนในระบบ DMC ภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๓๑-๒, ๐ ๒๒๘๐ ๕๕๓๐
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๒๓๒
E-mail dataobec@gmail.com

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยที่เห็นสมควรให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตาม มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงให้ยกเลิกประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑ (๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้รับเด็กที่มีอายุไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ เข้ารับการศึกษาในชั้นอนุบาล ๑

ข้อ ๒ การนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นับตั้งแต่วันที่เด็กเกิดไปจนถึงวันเปิดภาคเรียนที่ ๑ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยปีการศึกษา การเปิดและปิดสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวปฏิบัติการรับเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์)
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งรัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยนั้น

เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ สอดคล้องนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์ในพื้นที่ขาดแคลน ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นที่จัดอยู่แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดแนวปฏิบัติในการรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๑. สถานศึกษาที่เคยรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ อยู่แล้วก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๐ ให้สามารถเปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ต่อไปได้ ไม่เกินจำนวนห้องที่รับอยู่เดิม

๒. สถานศึกษาที่ไม่เคยเปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ มาก่อน หากในเขตพื้นที่บริการไม่มีสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สังกัดอื่นเปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ให้สามารถรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการได้ตามความพร้อมของสถานศึกษา

๓. พื้นที่ใดในเขตบริการที่มีสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สังกัดอื่นจัดการศึกษาอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์อยู่แล้ว แต่มีจำนวนเด็กเกินขีดความสามารถในการรับของสถานศึกษานั้น ๆ ให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ได้ตามความพร้อมของสถานศึกษา

๔. การจัดชั้นเรียน เด็กที่มีอายุไม่น้อยกว่า ๓ ปีบริบูรณ์ เข้ารับการศึกษาในชั้นอนุบาล ๑ เด็กที่มีอายุไม่น้อยกว่า ๔ ปีบริบูรณ์ และ ๕ ปีบริบูรณ์ เข้ารับการศึกษาในชั้น อนุบาล ๒ และ ๓ ตามลำดับ

ทั้งนี้ การดำเนินการตามข้อ ๑ ถึง ๓ ให้ดำเนินการได้โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นั้น ๆ

****

แบบรายงาน
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ข้อ ๑. สถานศึกษาที่เคยรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ อยู่แล้วก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกรณีที่สถานศึกษาดำเนินการ ให้สามารถเปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ต่อไปได้ ไม่เกินจำนวนห้องที่รับอยู่เดิม

ที่	รหัสโรงเรียน percode (๖ หลัก)	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนเด็กอนุบาล (คน)	หมายเหตุ

ผู้รายงาน.....
(.....)

ผู้รับรองข้อมูล.....
(.....)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

แบบรายงาน
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ข้อ ๒. สถานศึกษาที่ไม่เคยเปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ มาก่อน หากในเขตพื้นที่บริการไม่มีสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สังกัดอื่นเปิดรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ให้สามารถรับเด็กอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่บริการได้ตามความพร้อมของสถานศึกษา

ที่	รหัสโรงเรียน percode (๖ หลัก)	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนเด็กอนุบาล (คน)	หมายเหตุ

ผู้รายงาน.....
(.....)

ผู้รับรองข้อมูล.....
(.....)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

แบบรายงาน
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
(สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ข้อ ๓. พื้นที่ใดในเขตบริการที่มีสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สังกัดอื่นจัดการศึกษาอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์อยู่แล้ว แต่มีจำนวนเด็กเกินขีดความสามารถในการรับของสถานศึกษานั้น ๆ ให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดรับนักเรียนอนุบาล อายุ ๓ ปีบริบูรณ์ ได้ตามความพร้อมของสถานศึกษา

ที่	รหัสโรงเรียน percode (๖ หลัก)	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนเด็กอนุบาล (คน)	หมายเหตุ

ผู้รายงาน.....
(.....)

ผู้รับรองข้อมูล.....
(.....)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

หนังสือที่อ้างถึง ๒

ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๑๙๘๐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ติดตามประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนทั่วประเทศ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเพื่อเข้ารับการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีแนวปฏิบัติการรับเด็กเพื่อเข้าศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับหนังสือสมาคมคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ ส.ปส.กช.๒๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ว่าตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน มีนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๑ (๓ ปีบริบูรณ์) ของโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศ จำนวนโรงเรียนละ ๕ - ๑๕ คน ได้ลาออกจากโรงเรียนเอกชนเพื่อไปเข้าเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๑ (๓ ปีบริบูรณ์) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เป็นไปตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดรับโดยไม่คำนึงถึงสถานศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บริการ โดยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดบางจังหวัด และโรงเรียนอนุบาลประจำอำเภอ ทำให้มีผลกระทบกับโรงเรียนเอกชนจำนวนมาก นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต ตรวจสอบการอนุมัติการขอเปิดชั้นอนุบาลปีที่ ๑ (๓ ปีบริบูรณ์) ของโรงเรียนในสังกัด ให้เป็นไปตามประกาศหลักเกณฑ์และแนวทางการรับเด็กเพื่อเข้าศึกษาต่อระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับเด็กอายุ ๓ ปีบริบูรณ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๐ หรือไม่ และคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับการรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๑ (๓ ปีบริบูรณ์) ของภาคเอกชน หรือหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว และหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบแล้วมีโรงเรียนที่เปิดรับและไม่เป็นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ยกเลิกการรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๖๒ พร้อมทั้งรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๕๓๐

พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

“การพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

“ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

“สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียน หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๕ การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัตินี้ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาวะและพัฒนาการที่ดี

(๒) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

(๓) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีรอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ

(๔) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

(๕) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

(๖) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๖ ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแล

เด็กปฐมวัยจัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยดังกล่าว

มาตรา ๗ บิดา มารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๘ การจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย แต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสอบแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย

หมวด ๒
คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนแปดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการสาธารณสุข ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านสื่อสารมวลชน ด้านละหนึ่งคน และด้านการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวนสองคน ซึ่งมาจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภาครัฐหนึ่งคนและภาคเอกชนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๔) ขาดประชุมคณะกรรมการสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้ โดยในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำไปปฏิบัติ

(๒) อนุมัติแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๓) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(๔) เสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) บูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) กำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(๘) กำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๙) ติดตามและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

(๑๐) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๑๑) ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและครูอาจารย์สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๑๒) ประสานงานและให้ข้อมูลแก่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

(๑๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๕ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะอนุกรรมการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

(๒) กำหนดแนวทางบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการบูรณาการการจัดบริการในแต่ละช่วงรอยต่อของเด็กปฐมวัย

(๓) จัดทำแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๔) กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) จัดทำมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) จัดทำสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาข้อมูลและกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๒) วิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการเพื่อผลักดันและสนับสนุนการนำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนพิจารณาเสนอแนะแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำและพัฒนากลไกและระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ตลอดจนร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับอำเภอเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) เสนอแนะแนวทางการจัดสรรและแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อคณะกรรมการ

(๗) จัดให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๘) สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กปฐมวัยเพื่อจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และเผยแพร่ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

(๙) จัดทำการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

เลขาธิการสภาการศึกษาอาจมอบหมายให้รองเลขาธิการสภาการศึกษาคนหนึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบบังคับบัญชางานการพัฒนาเด็กปฐมวัย แล้วรายงานต่อเลขาธิการสภาการศึกษาได้

หมวด ๓
แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการเสนอแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นได้ โดยให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรา ๑๙ ต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาการใช้บังคับแผน การบริหารและพัฒนาเด็กปฐมวัย วิธีปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน และอย่างน้อยต้องมีแนวทางการดำเนินการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) แผนงานและโครงการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการใช้งบประมาณด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

(๒) การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๓) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๔) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในครอบครัวและชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

(๕) การจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถ ศักยภาพ และคุณธรรม

(๖) การจัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๑ เมื่อได้มีการประกาศแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการติดตามให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือภาคเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติหรือไม่ดำเนินการตามแผนดังกล่าว ให้คณะกรรมการแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคเอกชน แล้วแต่กรณี แก้ไขหรือระงับยับยั้งการกระทำที่ไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากยังไม่มีการปฏิบัติหรือดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลทราบพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

หมวด ๔
การพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๓ ในการผลิตครูหรือพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นผู้ดูแลเด็ก มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๔ สถานพยาบาลของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขแก่หญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการให้บริการสุขภาพแก่มารดาและบุตรอย่างทั่วถึง โดยให้บริการวางแผนครอบครัว การอนามัยเจริญพันธุ์ การฝากครรภ์ การเตรียมความพร้อมการเป็นบิดามารดา ตลอดจนให้บริการการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมโภชนาการ การส่งเสริมพัฒนาการ และการส่งเสริมการให้นมมารดาแก่บุตรตั้งแต่แรกเกิดอย่างน้อยหกเดือน

มาตรา ๒๕ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการอบรมเลี้ยงดู เพิ่มพูนประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ และจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมในช่วงรอยต่อตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๒๖ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย รวมทั้งติดตามดูแลเด็กปฐมวัยให้ได้รับสวัสดิการและบริการด้านการคุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึง

มาตรา ๒๗ นอกจากการดำเนินการตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุข จัดการศึกษา และจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะ และสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

(๒) จัดให้มีการคัดกรองที่เป็นระบบและได้มาตรฐานเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญา หรือเด็กปฐมวัยที่ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส หรือเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการการพัฒนาเป็นพิเศษอย่างทันท่วงที และจัดให้เด็กปฐมวัยเหล่านี้เข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน อาจดำเนินการแบบบูรณาการโดยจัดให้มีบริการสาธารณสุข จัดการศึกษา หรือจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยในหน่วยงานเดียวกันได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๙ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการตามมาตรา ๙ (๑) และ (๒) และให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) ทั้งนี้ ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๐ ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๑ ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๒๗ (๒) ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาใช้บังคับไปพลางก่อนจนกว่าคณะกรรมการจะได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕๔ ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ดังนั้น สมควรให้เด็กเล็กซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยนั้นได้รับการคุ้มครองและดูแล มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน ได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ทั่วถึง และเสมอภาค มีการส่งเสริมการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยในช่วงรอยต่อตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนให้เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว๒๒๕๖ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๑๗๑๔๘ จำนวน ๑ ชุด
ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ว่าได้นำร่าง พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. .... ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ในร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. .... โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๖ ก วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ แล้ว

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว จึงขอส่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาเพื่อทราบและนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย รายละเอียดปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ที่เว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น www.dla.go.th หัวข้อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายทรี เสริมภักดีกุล)
รองอธิบดีปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐๒ ๒๔๑ ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๔
โทรสาร ๐๒ ๒๔๑ ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นายชัยธวัช มหาทำนุโชค โทร ๐๖๓-๒๐๘๓๐๐๓

กระทรวงมหาดไทย
483
วันที่ 14 พ.ค. 2562
เลขรับ 16893
เวลา

ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๑๙๑๔๘

ถึง กระทรวงมหาดไทย

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๘๐๖๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒ แจ้งว่าจะได้นำร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. .... ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป นั้น

บัดนี้ ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๖ ก วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ แล้ว

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 26655
วันที่ 15 พ.ค. 2562

- กม. 2

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
เลขรับ 5417
วันที่ 16 พ.ค. 2562
เวลา น.

กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
เลขรับ 1719
วันที่ 16 พ.ค. 2562

กองนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๒๑
www.cabinet.thaigov.go.th

22/5/62

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/056/T_0005.PDF

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๕๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๘๒๓ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ และ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ รายละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว ตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ เมื่อได้มีการประกาศแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว ในการนี้ ขอความร่วมมือจังหวัดกำชับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าวต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวี เสริมภักดีกุล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๔ ,๔๑๔ ,๔๑๖
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๘๓๓

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ ศธ ๐๓๑๑/ว ๒๕๑๗ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๔

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีการประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ลงมติเห็นชอบ (ร่าง) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานมาปรับเพิ่มเติมให้แผนมีความสมบูรณ์ครบถ้วน จึงขอให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานในกำกับ ดูแล ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ และปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว โดยให้จัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ ใน ๒ ระยะ คือ ระยะปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ และ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลแผนงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ โดยไม่ถือเป็นการจัดทำคำของบประมาณประจำปี และไม่มีผลผูกพันต่อการตั้งงบประมาณของหน่วยงาน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า ตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ เมื่อได้มีการประกาศแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว ในการนี้ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ และ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสาร ได้ตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ และสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๑๓ – ๔๑๖
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๑๘

แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของสถานศึกษาระดับปฐมวัย (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ขอความร่วมมือจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ สร้างการรับรู้ความเข้าใจกระบวนการดำเนินงานและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

๑.๒ สนับสนุนการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๓ ดำเนินการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย มอบหมายและสนับสนุนให้คณะกรรมการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด นิเทศติดตามการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวบรวมข้อมูล สรุปและนำผลการติดตามไปพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และรายงานต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด

๑.๔ กำกับ ติดตามการบันทึกข้อมูลและประเมินตนเองในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ รวมถึงการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดสถานศึกษาระดับปฐมวัยดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้วยหลักการการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านในสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย ผ่านการเรียนปนเล่นและประสบการณ์จริง เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์สังคมในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๒ สร้างการรับรู้ความเข้าใจกระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติที่สอดคล้องกับบริบท และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู/ผู้ดูแลเด็ก เครือข่ายชุมชน รวมถึงผู้ปกครอง ร่วมกันวางระบบ กลไกที่สามารถขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นทิศทางเดียวกัน

/๒.๓ สนับสนุน...

๒.๓ สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา จัดประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย รวมถึงให้ความสำคัญและสนับสนุนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัด

๒.๔ สนับสนุน พัฒนาบุคลากร ครู ผู้ดูแลเด็ก ให้ได้รับความรู้ มีทักษะทางวิชาชีพสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยและประสบการณ์ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ กำหนดคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็กให้มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย และกำหนดอัตราส่วนจำนวนเด็กต่อครู/ผู้ดูแลเด็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำหรับหัวหน้าหน่วยงานคลังและเจ้าหน้าที่การเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๕ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูล การสื่อสาร สร้างการรับรู้และสะท้อนผลข้อมูล การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และการประสานเชื่อมโยงความร่วมมือเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาและเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

๒.๖ สร้างความตระหนักให้ครอบครัว ผู้ปกครอง และสังคมมีส่วนร่วมรับรู้และพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัด สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชน หน่วยงานและเครือข่ายความร่วมมือเข้ามาช่วยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกัน

๒.๗ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ การบันทึกข้อมูลและประเมินตนเองในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ รวมถึงจัดส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัด พร้อมประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบให้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก ถอดบทเรียนและนำผลการติดตาม ผลการประเมินไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้คำแนะนำช่วยเหลือและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติและสถานศึกษาเพื่อให้มีการปรับปรุงจุดบกพร่องและดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดต่อไป

๓ ให้สถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ เตรียมพร้อม ศึกษาและสร้างความเข้าใจมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

๓.๒ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และกำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานของสถานศึกษาตามบริบท

๓.๓ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

/๓.๔ ดำเนินการ...

๓.๔ ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๕ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและวิธีการที่เหมาะสม

๓.๖ ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานของสถานศึกษา และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

๓.๗ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติจัดส่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด บันทึกข้อมูลและประเมินตนเองในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานชาติ เป็นประจำทุกปี รวมถึงให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการประเมินคุณภาพภายนอกตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๘ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยพิจารณาจากผลการประเมินตนเอง คำแนะนำจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด ข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานและเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

****

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง การดำเนินการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล และรับผิดชอบ มีการบริหารจัดการ ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแทนมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป ทั้งนี้ หากโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยแห่งใดมีความพร้อม และประสงค์จะนำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติดังกล่าวไปใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็สามารถดำเนินการได้ สำหรับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และคู่มือมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สามารถดาวน์โหลดได้ที่เวบไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น www.dla.go.th หัวข้อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวี เสริมมีกศีกุล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๘

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ความสำคัญของเด็กปฐมวัย

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว”

ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี มีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศไทย ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย

“**เด็กปฐมวัย**” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์มารดาด้วย

อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้หลายมาตรา คือ

มาตรา ๕๔ วรรคสอง กำหนดว่า "...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย"

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล จ. ด้านการศึกษา (๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) และฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๓) มาตรา ๑๘ (๑) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา ๑๓ (๑) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายข้อ ๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น

โดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (๐-๒ ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (๐-๒ ปี) และการศึกษาปฐมวัย (๓-๕ ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับ

มาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการรอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ได้กำหนดนโยบายด้านเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพตามวัยและต่อเนื่อง

๒. การพัฒนาเด็กตามข้อ ๑ ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการ ชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการ และที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่างๆ ของการบริหารราชการแผ่นเดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๓. รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามนโยบายข้อ ๑

นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าประสงค์ที่ ๑ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และเป้าประสงค์ที่ ๒ คุณภาพของระบบบริการและระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

เหตุผลที่ต้องมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดามารดาและผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็น ต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างเหลื่อมล้ำกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสกับกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเลยขาดความเอาใจใส่ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา

ที่ผ่านมาประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐหลายแห่ง องค์กรท้องถิ่น เอกชนจัดบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินแตกต่างกันตามภารกิจของหน่วยงาน แม้จะมีการจัดทำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในทางปฏิบัติมีมาตรฐานหลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ ที่เน้น

การประเมินตามภารกิจของหน่วยงาน และข้อจำกัดของการใช้มาตรฐานเดิม ที่ครอบคลุมเฉพาะเด็กอายุ ๒-๕ ปี เท่านั้น ไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังต้องใช้หลายมาตรฐานทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและต้องทำงานซ้ำซ้อน และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปพัฒนาเท่าที่ควร

ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของภาคส่วนต่างๆ ได้มีหน่วยงานร่วมกันดำเนินงานอย่างหลากหลาย เช่น การเพิ่มโอกาสให้ครู ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาปฐมวัย การมีโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ครอบคลุมทั่วประเทศ การมีมาตรฐานความปลอดภัย การบูรณาการงานภายในกระทรวง และการบูรณาการงานของ ๔ กระทรวงหลัก ตลอดจนรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและให้การศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กปฐมวัย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำมาตรฐานกลางที่ทุกภาคส่วนจะใช้ร่วมกันได้

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) จึงเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา เป็นการปรับกระบวนทัศน์ให้ใช้เด็กเป็นที่ตั้งของการกำหนดมาตรฐาน คำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์แทนการใช้บริบทหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นที่ตั้ง การมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับเดียวเป็นมาตรฐานกลาง ให้ทุกหน่วยงานร่วมจัดทำ ร่วมใช้เป็นหลักประเมินการดำเนินงานให้เป็นแนวทางเดียวกันและประสานงาน เพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องและตอบสนองต่อการบูรณาการงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของ ๔ กระทรวงหลักและอีกหลายหน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการ ดูแล พัฒนาและจัดการศึกษา และการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่สามารถนำไปใช้ประเมินการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกสังกัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดบริการและความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง ๖ ปี หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ใช้ชื่อหลากหลายรวมทุกสังกัดในประเทศไทย ได้แก่

๑. กระทรวงมหาดไทย : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนอนุบาล

๒. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ : สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน

๓. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาสังคม) สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (สำนักอนามัย) และโรงเรียนอนุบาล (สำนักการศึกษา)

๔. กระทรวงสาธารณสุข : ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล

๕. กระทรวงศึกษาธิการ : โรงเรียนอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน)

๖. หน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลสาธิตในมหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มูลนิธิ และองค์กรเอกชน

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

โดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซียน มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวังคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

นอกจากนี้ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบท โดยได้มีการเทียบเคียงกับมาตรฐานของทุกหน่วยงานที่มีอยู่แล้วร่วมกับมาตรฐานคุณภาพของภูมิภาคอาเซียนฯ ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท เช่น สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กเอกชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ฯลฯ

สาระของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่

- มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๖ ข้อ
- มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๐ ข้อ
- มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย
  - ๓ ก แรกเกิด ถึง ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน) จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้/๗ ข้อ
  - ๓ ข ๓ ปี ถึง ๖ ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑) จำนวน ๗ ตัวบ่งชี้/๒๒ ข้อ

สาระของมาตรฐานแต่ละด้าน มีดังนี้

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๑.๑ บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

๑.๑.๒ บริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑.๓ บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๒.๑ บริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ

๑.๒.๒ ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หัวหน้าระดับปฐมวัย/ผู้ดำเนินกิจการ มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติเหมาะสม และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๓ ครู/ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวุฒิการศึกษา/คุณสมบัติเหมาะสม

๑.๒.๔ บริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสม พอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ

เด็ก (อายุ)	อัตราส่วนครู/ผู้ดูแล : เด็ก(คน)	จำนวนเด็กในกลุ่มกิจกรรม
ต่ำกว่า ๑ ปี	๑ : ๓	กลุ่มละไม่เกิน ๖ คน
ต่ำกว่า ๒ ปี	๑ : ๕	กลุ่มละไม่เกิน ๑๐ คน
ต่ำกว่า ๓ ปี	๑ : ๑๐	กลุ่มละไม่เกิน ๒๐ คน
๓ ปี - ก่อนเข้า ป.๑	๑ : ๑๕	กลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๓.๑ บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

๑.๓.๒ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

๑.๓.๓ จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร

๑.๓.๔ จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ

๑.๓.๕ จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาด เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก

๑.๓.๖ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย

๑.๓.๗ จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๓.๘ จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๔.๑ มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กและดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น

๑.๔.๒ มีแผนและดำเนินการตรวจสุขอนามัยประจำวัน ตรวจสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ

๑.๔.๓ อาคารต้องมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัย และการใช้ประโยชน์

๑.๔.๔ จัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

๑.๔.๕ จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปรงฟัน/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก

๑.๔.๖ จัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุงประกอบอาหาร น้ำดื่มน้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค

๑.๔.๗ จัดอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๕ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๕.๑ มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕.๒ การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม

๑.๕.๓ ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕.๔ มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๑.๑ มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงานและประเมินผล

๒.๑.๒ จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย

๒.๑.๓ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น

๒.๑.๔ เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย

๒.๑.๕ เฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๒.๑ ให้เด็กอายุ ๖ เดือนขึ้นไป รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมการกินที่เหมาะสม

๒.๒.๒ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ ตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปากเพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ

๒.๒.๔ เฝ้าระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๕ จัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๓ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๓.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก

๒.๓.๒ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฝึกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ

๒.๓.๓ จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านให้เด็กมีทักษะการดูภาพ ฟังเรื่องราว พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการ โดยครู/ผู้ดูแลเด็ก เป็นตัวอย่างของการพูด และการอ่านที่ถูกต้อง

๒.๓.๔ จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่างๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

๒.๓.๕ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๔ การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๔.๑ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

๒.๔.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและถนัด

๒.๔.๓ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิและหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๕ การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๕.๑ จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร

๒.๕.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละขั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย

• สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน)

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ก เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๑.๑ ก เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๒.๑ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน

๓.๒.๒ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)

๓.๒.๓ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)

๓.๒.๔ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)

๓.๒.๕ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)

๓.๒.๖ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social)

• สำหรับเด็ก อายุ ๓ ปี - อายุ ๖ ปี (ก่อนเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑)

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ข เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๑.๑ ข เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

๓.๑.๒ ข เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย

๓.๑.๓ ข เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ข เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๒.๑ ข เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๓ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๓.๑ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหวและทรงตัวได้ตามวัย

๓.๓.๒ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๔ ข เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๔.๑ ข เด็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย

๓.๔.๒ ข เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา

๓.๔.๓ ข เด็กสามารถอดทน รอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้สมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๕ ข เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๕.๑ ข เด็กบอกเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สถานที่แวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ได้สมวัย

๓.๕.๒ ข เด็กมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ สามารถสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบจำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ได้สมวัย

๓.๕.๓ ข เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาได้สมวัย

๓.๕.๔ ข เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ที่แสดงออกได้สมวัย

๓.๕.๕ ข เด็กมีความพยายาม มุ่งมั่นตั้งใจ ทำกิจกรรมให้สำเร็จสมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๖ ข เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๖.๑ ข เด็กสามารถฟัง พูด จับใจความ เล่า สนทนา และสื่อสารได้สมวัย

๓.๖.๒ ข เด็กมีทักษะในการดูรูปภาพ สัญลักษณ์ การใช้หนังสือ รู้จักตัวอักษร การคิดเขียนคำ และการอ่านเบื้องต้นได้สมวัยและตามลำดับพัฒนาการ

๓.๖.๓ ข เด็กมีทักษะการวาด การขีดเขียนตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการสมวัย นำไปสู่การขีดเขียนคำที่คุ้นเคย และสนใจ

๓.๖.๔ ข เด็กมีทักษะในการสื่อสารอย่างเหมาะสมตามวัย โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และมีความคุ้นเคยกับภาษาอื่นด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๗ ข เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๗.๑ ข เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างสมวัย และแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

๓.๗.๒ ข เด็กมีความเมตตา กรุณา มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และมีค่านิยมที่พึงประสงค์สมวัย

๓.๗.๓ ข เด็กสามารถเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม แก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

๓.๗.๔ ข เด็กภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกที่ดีในครอบครัว ชุมชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๙๐๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๓.๔/ว ๑๕๕๓ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ดำเนินการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๓ มาตรฐาน ๙๔ ตัวบ่งชี้ เป็นมาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจาก คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล และรับผิดชอบ มีการบริหารจัดการ ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงขอให้จังหวัดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แทนมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถดาวน์โหลดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และคู่มือมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ได้ที่เว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น www.dla.go.th หัวข้อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๐๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นายต้องการ สุขเหลือ ๐๙๗-๐๑๖๑๗๘๘

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

National Standard for Early Childhood Care, Development and Education Thailand

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.)

เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
วันพฤหัสบดีที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.
ณ ห้องกรุงเทพ บอลล์รูม ชั้น ๒ โรงแรมรอยัล ซิตี้ กรุงเทพฯ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ความสำคัญของเด็กปฐมวัย

ปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อๆ ไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ เอคแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ว่า "การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว"

ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่งและเป็นพลเมืองดีที่จะนำสู่ความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่คุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าขั้นวิกฤตของประเทศไทยที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐ และทุกภาคส่วน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์กรท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของช่วงปฐมวัย ตระหนักในพันธกิจและลงมือช่วยกันทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัย

"**เด็กปฐมวัย**" ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ให้ความหมายของเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุยังไม่ครบหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงทารกในครรภ์มารดาด้วย

อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยของชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้หลายมาตรา คือ

มาตรา ๕๔ วรรคสอง กำหนดว่า "...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย"

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล จ. ด้านการศึกษา (๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) และฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๓) มาตรา ๑๘ (๑) กำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมาตรา ๑๓ (๑) ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายข้อ ๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/ สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น

โดยแนวทางการพัฒนาส่งเสริมให้เด็กเล็ก (๐ - ๒ ปี) ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัยรอบด้านอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก (๐ - ๒ ปี) และการศึกษาปฐมวัย (๓ - ๕ ปี) ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย สมรรถนะเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล เพื่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการรอบด้านสมวัยของเด็กปฐมวัย

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ ได้กำหนดนโยบายด้านเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

๑. เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง

๒. การพัฒนาเด็กตามข้อ ๑ ต้องจัดให้เป็นระบบและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยบูรณาการชัดเจนระหว่างหน่วยงานราชการ และที่ไม่ใช่ราชการ ระหว่างวิชาชีพที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และระหว่างระดับต่างๆ ของการบริหารราชการแผ่นดินจากระดับชาติ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๓. รัฐและทุกภาคส่วนต้องร่วมกันระดมทรัพยากรให้เพียงพอแก่การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามนโยบายข้อ ๑

นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการให้บริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัย เป้าประสงค์ที่ ๑ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกแห่งได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และเป้าประสงค์ที่ ๒ คุณภาพของระบบบริการและระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

เหตุผลที่ต้องมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปี ที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดามารดาและผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความจำเป็น ต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างเหลื่อมล้ำกันมาก ระหว่างกลุ่มมีโอกาสกับกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียด กับแบบละเลยขาดความเอาใจใส่ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา

ที่ผ่านมาประเทศไทยมีหน่วยงานภาครัฐหลายแห่ง องค์กรท้องถิ่น เอกชนจัดบริการดูแล พัฒนา และจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินแตกต่างกันตามภารกิจของหน่วยงาน แม้จะมีการจัดทำมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ในทางปฏิบัติมีมาตรฐานหลากหลายจากหน่วยงานต่างๆ ที่เน้นการประเมินตามภารกิจของหน่วยงาน และข้อจำกัดของการใช้มาตรฐานเดิม ที่ครอบคลุมเฉพาะเด็กอายุ ๒-๕ ปี เท่านั้น ไม่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ยังต้องใช้หลายมาตรฐานทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและต้องทำงานซ้ำซ้อน และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปพัฒนาเท่าที่ควร

ความก้าวหน้าในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของภาคส่วนต่างๆ ได้มีหน่วยงานร่วมกันดำเนินงานอย่างหลากหลาย เช่น การเพิ่มโอกาสให้ครู ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาปฐมวัย การมีโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ครอบคลุมทั่วประเทศ การมีมาตรฐานความปลอดภัย การบูรณาการงานภายในกระทรวง และการบูรณาการงานของ ๔ กระทรวงหลัก ตลอดจนรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและให้การศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็กปฐมวัย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำมาตรฐานกลางที่ทุกภาคส่วนจะใช้ร่วมกันได้

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) จึงเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย จัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา เป็นการปรับกระบวนทัศน์ ให้ใช้เด็กเป็นที่ตั้งของการกำหนดมาตรฐาน คำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับ ซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์แทนการใช้บริบทหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นที่ตั้ง การมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับเดียวเป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานร่วมจัดทำ ร่วมใช้เป็นหลักประเมินการดำเนินงานให้เป็นแนวทางเดียวกันและประสานงาน เพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องและตอบสนองต่อการบูรณาการงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของ ๔ กระทรวงหลักและอีกหลายหน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาและการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึง อายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่สามารถนำไปใช้ประเมินการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกสังกัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดบริการและความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้ และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง ๖ ปี หรือก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ใช้ชื่อหลากหลายรวมทุกสังกัดในประเทศไทย ได้แก่

๑. กระทรวงมหาดไทย : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนอนุบาล
๒. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ : สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน

๓. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาสังคม) สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (สำนักอนามัย) และโรงเรียนอนุบาล (สำนักการศึกษา)

๔. กระทรวงสาธารณสุข : ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล

๕. กระทรวงศึกษาธิการ : โรงเรียนอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน)

๖. หน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลสาธิตในมหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มูลนิธิ และองค์กรเอกชน

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

โดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซียน มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวัง คัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้วย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

นอกจากนี้ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ หรือ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบท โดยได้มีการเทียบเคียงกับมาตรฐานของทุกหน่วยงานที่มีอยู่แล้วร่วมกับมาตรฐานคุณภาพของภูมิภาคอาเซียนฯ ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท เช่น สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กเอกชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ฯลฯ

สาระของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่

- มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการ
  จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๖ ข้อ
- มาตรฐานด้านที่ ๒ กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น
  จำนวน ๕ ตัวบ่งชี้/ ๒๐ ข้อ
- มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพเด็กปฐมวัย
  - ๓ ก แรกเกิด ถึง ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน) จำนวน ๒ ตัวบ่งชี้/ ๗ ข้อ
  - ๓ ข ๓ ปี ถึง ๖ ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑) จำนวน ๗ ตัวบ่งชี้/ ๒๒ ข้อ

สาระของมาตรฐานแต่ละด้าน มีดังนี้

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๑.๑ บริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

๑.๑.๒ บริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๑.๓ บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๒.๑ บริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ

๑.๒.๒ ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หัวหน้าระดับปฐมวัย/ผู้ดำเนินกิจการ มีคุณวุฒิ/คุณสมบัติเหมาะสม และบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๓ ครู/ผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวุฒิการศึกษา/คุณสมบัติเหมาะสม

๑.๒.๔ บริหารบุคลากรจัดอัตราส่วนของครู/ผู้ดูแลเด็กอย่างเหมาะสมพอเพียงต่อจำนวนเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ

เด็ก (อายุ)	อัตราส่วนครู/ผู้ดูแล : เด็ก(คน)	จำนวนเด็กในกลุ่มกิจกรรม
ต่ำกว่า ๑ ปี	๑ : ๓	กลุ่มละไม่เกิน ๖ คน
ต่ำกว่า ๒ ปี	๑ : ๕	กลุ่มละไม่เกิน ๑๐ คน
ต่ำกว่า ๓ ปี	๑ : ๑๐	กลุ่มละไม่เกิน ๒๐ คน
๓ ปี - ก่อนเข้า ป.๑	๑ : ๑๕	กลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๓.๑ บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

๑.๓.๒ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

๑.๓.๓ จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร

๑.๓.๔ จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ

๑.๓.๕ จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาด เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก

๑.๓.๖ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย

๑.๓.๗ จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๓.๘ จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๔.๑ มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ เฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น

๑.๔.๒ มีแผนและดำเนินการตรวจสุขอนามัยประจำวัน ตรวจสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ

๑.๔.๓ อาคารต้องมีพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนตามกิจวัตรประจำวันของเด็กที่เหมาะสมตามช่วงวัย และการใช้ประโยชน์

๑.๔.๔ จัดให้มีพื้นที่/มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

๑.๔.๕ จัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม ที่แปรงฟัน/ล้างมือให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก

๑.๔.๖ จัดการระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบอาหาร น้ำดื่มน้ำใช้ กำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล และพาหะนำโรค

๑.๔.๗ จัดอุปกรณ์ภาชนะและเครื่องใช้ส่วนตัวให้เพียงพอกับการใช้งานของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดและปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๕ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

ตัวบ่งชี้ย่อย

๑.๕.๑ มีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างพ่อแม่/ผู้ปกครองกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕.๒ การจัดกิจกรรมที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วม

๑.๕.๓ ดำเนินงานให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๑.๕.๔ มีคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๑ การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๑.๑ มีแผนการจัดประสบก ารณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงานและประเมินผล

๒.๑.๒ จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย

๒.๑.๓ จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างบูรณาการตามธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส ลงมือทำ ปฏิสัมพันธ์ และการเล่น

๒.๑.๔ เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย

๒.๑.๕ เฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๒ การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๒.๑ ให้เด็กอายุ ๖ เดือนขึ้นไป รับประทานอาหารที่ครบถ้วนในปริมาณที่เพียงพอ และส่งเสริมพฤติกรรมการกินที่เหมาะสม

๒.๒.๒ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ ตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก เพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ

๒.๒.๔ เฝ้าระวังติดตามการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๕ จัดให้มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๓ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๓.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้ แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก

๒.๓.๒ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฝึกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่าและสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ

๒.๓.๓ จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านให้เด็กมีทักษะการดูภาพ ฟังเรื่องราว พูดเล่า อ่าน วาด/เขียน เบื้องต้น ตามลำดับพัฒนาการ โดยครู/ ผู้ดูแลเด็ก เป็นตัวอย่างของการพูด และการอ่านที่ถูกต้อง

๒.๓.๔ จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่างๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

๒.๓.๕ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๔ การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ-สังคม ปลูกฝังคุณธรรมและความเป็นพลเมืองดี

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๔.๑ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคง ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก จัดกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และการแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

๒.๔.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและถนัด

๒.๔.๓ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิและหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒.๕ การส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป

ตัวบ่งชี้ย่อย

๒.๕.๑ จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร

๒.๕.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละขั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย

- ***สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน)***

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ก เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๑.๑ ก เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๒.๑ ก เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน

๓.๒.๒ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)

๓.๒.๓ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสมวัย (Fine Motor Adaptive)

๓.๒.๔ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)

๓.๒.๕ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (Expressive Language)

๓.๒.๖ ก รายด้าน : เด็กมีพัฒนาการการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (Personal Social)

- *สำหรับเด็ก อายุ ๓ ปี - อายุ ๖ ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ ๑)*

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๑ ข เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๑.๑ ข เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

๓.๑.๒ ข เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย

๓.๑.๓ ข เด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุ

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๒ ข เด็กมีพัฒนาการสมวัย

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๒.๑ ข เด็กมีพัฒนาการสมวัยโดยรวม ๕ ด้าน

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๓ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๓.๑ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัวได้ตามวัย

๓.๓.๒ ข เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๔ ข เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๔.๑ ข เด็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย

๓.๔.๒ ข เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา

๓.๔.๓ ข เด็กสามารถอดทน รอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้สมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๕ ข เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๕.๑ ข เด็กบอกเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สถานที่แวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กได้สมวัย

๓.๕.๒ ข เด็กมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ สามารถสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ จำนวน มิติ สัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เวลา ได้สมวัย

๓.๕.๓ ข เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาได้สมวัย

๓.๕.๔ ข เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ที่แสดงออกได้สมวัย

๓.๕.๕ ข เด็กมีความพยายาม มุ่งมั่นตั้งใจ ทำกิจกรรมให้สำเร็จสมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๖ ข เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๖.๑ ข เด็กสามารถฟัง พูด จับใจความ เล่า สนทนา และสื่อสารได้สมวัย

๓.๖.๒ ข เด็กมีทักษะในการดูรูปภาพ สัญลักษณ์ การใช้หนังสือ รู้จักตัวอักษร การคิดเขียนคำ และการอ่านเบื้องต้นได้สมวัยและตามลำดับพัฒนาการ

๓.๖.๓ ข เด็กมีทักษะการวาด การขีดเขียนตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการสมวัย นำไปสู่การขีดเขียนคำที่คุ้นเคย และสนใจ

๓.๖.๔ ข เด็กมีทักษะในการสื่อสารอย่างเหมาะสมตามวัย โดยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก และมีความคุ้นเคยกับภาษาอื่นด้วย

ตัวบ่งชี้ที่ ๓.๗ ข เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี

ตัวบ่งชี้ย่อย

๓.๗.๑ ข เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างสมวัย และแสดงออกถึงการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

๓.๗.๒ ข เด็กมีความเมตตา กรุณา มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และมีค่านิยมที่พึงประสงค์สมวัย

๓.๗.๓ ข เด็กสามารถเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม แก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

๓.๗.๔ ข เด็กภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกที่ดีในครอบครัว ชุมชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๔๔๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง คู่มือและเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัยด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (พัฒนาการผู้เรียน) ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานดำเนินการ และในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดำเนินการตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ สำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ความละเอียดตามที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้สถานศึกษาระดับปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือและเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาปฐมวัยด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย (พัฒนาการผู้เรียน) ของสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย แจ้งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ เว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น www.dla.go.th หัวข้อ “หน่วยงานภายใน” “กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น” เมนู E-Book และ QR code ที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวชฎาธาร มะลินิล โทร. ๐๙๑-๗๗๙๗๘๕๖

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว๒๕๕๙ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอความร่วมมือจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย) แจ้งสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานการดำเนินงานและในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขอความร่วมมือจังหวัดร่วมบูรณาการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติสู่การปฏิบัติ และแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัด ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ รวมทั้งถือปฏิบัติตามแนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๖ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๕๗

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมควบคุมโรค ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก โดยผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ของกรมควบคุมโรคแล้ว เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ในกลุ่มเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในกรณีเกิดการระบาดของโรคติดต่อในเด็ก และสามารถป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เห็นควรขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ให้ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ในกลุ่มเด็กปฐมวัย ได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวได้ตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒๖ กันยายน ๒๕๖๖

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๔
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นางสาวกุลิสรา จำปาหอม โทร. ๐๖ ๓๒๑๐ ๔๗๔๑

http://klb.ddc.moph.go.th/dataentry/handbook/form/188
แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 52473
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา

ที่ สธ ๐๔๑๐.๙/ว ๒๙๐๐

กรมควบคุมโรค
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ 4905
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา 11.03 น.

๑๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอส่งแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๑๒ เล่ม

ตามที่กรมควบคุมโรค ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก โดยผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพ ของกรมควบคุมโรคแล้ว เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ ในกลุ่มเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในกรณีเกิดการระบาดของโรคติดต่อในเด็ก และสามารถป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป นั้น

กรมควบคุมโรค พิจารณาแล้ว เห็นควรส่งเล่มแนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ให้กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร แห่งละ ๑๒ เล่ม เพื่อเผยแพร่สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้กับเครือข่ายในระดับพื้นที่ให้ครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายโสภณ เอี่ยมศิริถาวร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมควบคุมโรค

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เลขรับ 588
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา 11:09

กองโรคติดต่อทั่วไป
โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๓๑๘๓
โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๔๓๖

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

แนวทางการดำเนินงาน ป้องกันควบคุมโรค และภัยสุขภาพ

สำหรับ ครูผู้ดูแลเด็ก

DDC 66004

กองโรคติดต่อทั่วไป
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

“แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ได้ผ่านการตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ เพื่อการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ กรมควบคุมโรค ณ วันที่ 12 เมษายน 2566”

แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting)
สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กรมอนามัย (10 พฤษภาคม 2565)

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นสถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้ และการศึกษาสำหรับเด็กมีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนขึ้นประถมศึกษาปีที่ 1 (แรกเกิด-6 ปี) จึงเป็นสถานที่ที่เด็กอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากและมีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กและครูผู้ดูแล จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมาพบว่าเด็กมักติดเชื้อมาจากบุคคลในครอบครัวและบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากนั้นนำเชื้อมาแพร่กระจายในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากการใช้สิ่งของหรือมีการสัมผัสร่วมกัน เช่น ของเล่น/อุปกรณ์ ลูกบิดประตู ห้องน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการรับเชื้อโรค เช่น การรับประทานอาหาร การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มหรือการร่วมกันอยู่ในอาคารปิด เป็นต้น กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ออกมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคด้วยหลักการ COVID Free Setting และ Universal Prevention ผู้ประกอบกิจการสามารถปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว พร้อมทั้งลงทะเบียนประเมินรับรองตนเองบนแพลตฟอร์ม Thai Stop COVID Plus อย่างต่อเนื่อง และมี Certificate รับรองการประเมินตนเอง เพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดทั้งครอบครัวและเด็ก รวมถึงบุคลากรให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย และเพื่อให้ประกอบกิจการเปิดดำเนินได้อย่างปลอดภัย และยั่งยืนต่อไป

1.แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (COVID Free Environment)

1.1 แนวปฏิบัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

(1) ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสร่วมและที่มีการสัมผัสบ่อย ๆ ได้แก่ เครื่องเล่น อุปกรณ์ ทั้งก่อนและหลังการเรียนการสอน และทำความสะอาดห้องส้วม ทุก 1-2 ชั่วโมง และหลังปิดให้บริการ รวมถึงให้กำจัดขยะมูลฝอยทุกวัน

(2) ให้ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแล ผู้ปกครอง ญาติ เด็ก (ที่อายุมากกว่า 2 ปี และไม่มีข้อห้าม) ให้สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา (ยกเว้นตอนนอนหลับ)

(3) ให้มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคไว้บริการอย่างเพียงพอและสะดวกต่อการใช้งานและให้ผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงพาเด็กไปล้างมือให้บ่อยครั้ง โดยเฉพาะก่อนรับประทานอาหาร

(4) ให้มีการควบคุมทางเข้าและออก และลงทะเบียน ก่อนเข้าและออกจากสถานที่ด้วยการใช้แอพพลิเคชั่นของทางราชการหรือใช้การบันทึกข้อมูลและรายงานทดแทนได้

(5) กรณีมีการประกอบอาหาร/เครื่องดื่ม ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสาธารณสุขสำหรับสถานที่ประกอบอาหาร/เครื่องดื่ม

(6) มีการจัดทำมาตรการแผนเผชิญเหตุสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเมื่อพบผู้ติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (โดยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือจากหน่วยงานราชการที่จัดทำไว้แล้วมาใช้)

(7) มีมาตรการคัดกรองไข้ และอาการไอ หอบเหนื่อย จาม หรือเป็นหวัด สำหรับผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแล ผู้ปกครอง ญาติ ก่อนเข้าอาคาร ทั้งนี้ ให้รายงานหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่กรณีพบผู้ที่เข้าเกณฑ์ สอบสวนโรคตามแนวทาง ที่กำหนด รวมทั้งให้มีการเฝ้าระวัง และติดตาม อาการป่วยของเด็กที่บ้านได้ อย่างทั่วถึง(รายงานทันที)

(8) จัดให้มีการแนะนำสำหรับผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแล เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ปกครอง หรือญาติ ก่อนส่งเด็กเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงให้มี การตรวจตรา ควบคุม กำกับการให้บริการและ ใช้บริการ ให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมหลักอย่างเคร่งครัด

1.2 แนวปฏิบัติด้านการเว้นระยะห่าง

(1) ในการทำกิจกรรมทุกประเภท (ทั้งเด็กและบุคลากร) ให้เว้นระยะนั่ง ยืน ที่นอนหรือเตียงห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร

(2) จัดให้มีระบบคิว มีพื้นที่รอคิวที่มีที่นั่งหรือยืน ห่างกันอย่างน้อย 1 เมตร ทั้งบริเวณจุดรับและส่งเด็กเล็ก ก่อนเข้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยรวมถึงทั้งบริเวณจุดรับประทานอาหารและห้องน้ำ

(3) ให้แยกกลุ่มเด็กเล็กตามอายุ คิดเกณฑ์จำนวนเด็ก ตามขนาดพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตรต่อคน และให้แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมไม่เกิน 5 คนต่อจำนวน ผู้ดูแลเด็กหรือครูพี่เลี้ยง 1 คน (Small Bubble) เป็นไปตามมาตรการป้องกันโรค

(4)ให้ควบคุมจำนวนบุคลากรและเด็กมิให้แออัดและรวมกลุ่ม หรือลดเวลาในการทำกิจกรรมเท่าที่จำเป็นโดยถือหลักเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน

(5) ควรงดการรับและส่งเด็กเล็กจากที่บ้านแบบรวมกลุ่ม เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อบนรถรับส่งเด็ก ในกรณีที่มีการรับส่งเด็กโดยใช้รถรับส่งเด็กให้ยึดหลักปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคของการขนส่งสาธารณะอย่างเคร่งครัด

1.3 แนวปฏิบัติด้านการระบายอากาศ

(1) จัดให้มีการระบายอากาศภายในอาคารที่ดีรวมถึงภายในห้องสุขา หรือเปิดพัดลมระบายอากาศในห้องตลอดเวลา ทั้งนี้ ให้ทำความสะอาด เครื่องปรับอากาศและจัดการฆ่าเชื้อโรคอย่างสม่ำเสมอ (ให้ทำความสะอาดทุก 3 เดือนหรือตามคำแนะนำผู้ผลิต) เปิดประตู/ หน้าต่างก่อนและหลังให้บริการ อย่างน้อย 1 ชั่วโมง

1.4 มาตรการอื่นๆให้ปฏิบัติตาม “คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” ฉบับ มิถุนายน 2563 และ ”หลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรค”ฉบับ มิถุนายน 2563

2. แนวปฏิบัติด้านผู้ให้บริการ (COVID-FREE Personnel)

2.1 การเฝ้าระวังและป้องกันโรค

(1) ผู้ดูแลเด็กต้องผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรค สำหรับเด็กปฐมวัยร่วมด้วย (https://nich.anamai.moph.go.th/th/manual-covid-19)

(2) มีการกำกับ ติดตามบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล (Universal Prevention for COVID-19) และมาตรการ DMHTTA (เว้น

ระยะห่าง สวมหน้ากาก ล้างมือ วัดอุณหภูมิ ตรวจหาเชื้อโควิด -19 และลงทะเบียนผ่านแอพพลิเคชั่น เช่น ไทยเซฟไทย) อย่างเคร่งครัด

(3) บุคลากร งดรับประทานร่วมกัน และงดทำงานร่วมหรือข้ามห้อง

2.2 การมีภูมิคุ้มกัน

(1) บุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับการฉีดวัคซีน ครบตามเกณฑ์ที่ราชการกำหนด โดยได้รับวัคซีน 100% ของบุคลากรทั้งหมด (ปรับตามดุลพินิจ ของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร) หรือ แสดงประวัติการติดเชื้อมาก่อนอยู่ในช่วง 1-3 เดือน

2.3 การตรวจคัดกรองเชื้อ

(1) บุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องได้รับการตรวจ Antigen Test Kit (ATK) /RT-PCR ครบ 100% ของบุคลากรทั้งหมด ก่อนเปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่เกิน 1-3 วัน (ปรับตามดุลพินิจของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร) และเมื่อเปิดดำเนินการแล้ว แนะนำดังนี้

บุคลากรที่อาศัยอยู่ในทุกพื้นที่ ทั้งพื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยว (สีฟ้า) และพื้นที่เฝ้าระวังสูง (สีเหลือง) ควรตรวจ Antigen Test Kit (ATK) /RT-PCR ทุก 7-14 วัน (ปรับตามดุลพินิจ ของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร กำหนดอย่างเคร่งครัด หรือเมื่อมีอาการ)

(2) กรณีบุคลากรของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีอาการติดเชื้อทางเดินหายใจ หรือมีความความเสี่ยง ให้ปฏิบัติ ดังนี้

ก) กรณีมีอาการ (มีอุณหภูมิกายสูงกว่า 37.5 องศา เซลเซียส หรือ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก คัดจมูกหายใจไม่สะดวก อาจมีปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ท้องเสีย)

- หยุดการมาปฏิบัติงานที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ให้ปรึกษาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษาจนหายเป็นปกติ

ข) กรณีไม่มีอาการแต่มีความเสี่ยงการสัมผัสกับบุคคลในครอบครัวหรืออาศัยอยู่ร่วมบ้านกับผู้ป่วยยืนยัน(ทั้งที่มีและไม่มีอาการ) ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ประเมินความเสี่ยงของการติดเชื้อตามการสัมผัสโรคดังนี้

1.1 ผู้ที่อยู่ใกล้หรือมีการพูดคุยกับผู้ติดเชื้อเข้าข่าย/ยืนยันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ในระยะ 2 เมตรเป็นเวลานานกว่า 5 นาที หรือถูกไอจามรดจากผู้ป่วย

1.2 ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ปิด ไม่มีอากาศถ่ายเทมากนัก รวมกับผู้ติดเชื้อเข้าข่าย/ยืนยันโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 เป็นระยะเวลานานกว่า 30 นาที เช่น ในรถปรับอากาศหรือห้องปรับอากาศ

โดยผู้สัมผัสเสี่ยงสูงคือมีการสัมผัสโรคในข้อ 1.1 หรือ 1.2 ร่วมกับการไม่ใส่เครื่องป้องกันที่เหมาะสม เช่น ไม่สวมหน้ากากอนามัย

- ให้ปรึกษาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษา ตามมาตรฐานทางการแพทย์ คำแนะนำเบื้องต้น ให้งดปฏิบัติงาน 10 วัน เพื่อสังเกตอาการและตรวจหาเชื้อแบบ ATK /RT-PCR จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 คือวันที่ทราบเรื่องว่าสัมผัสผู้ป่วยยืนยัน

ครั้งที่ 2 นับจากวันที่สัมผัสผู้ป่วยยืนยันครั้งสุดท้ายครบ 5 วัน

ครั้งที่ 3 นับจากวันที่สัมผัสผู้ป่วยยืนยันครั้งสุดท้ายครบ 10 วัน

กรณีเป็นผู้สัมผัสเสี่ยงต่ำคือไม่มีการสัมผัสโรคในข้อ 1.1 หรือ 1.2 หรือสัมผัสแต่ใส่เครื่องป้องกันที่เหมาะสม ให้ทำตามคำแนะนำของกรมควบคุมโรค (อาจพิจารณาไม่ต้องกักตัวแต่ให้ตรวจ ATK ซ้ำในวันที่ 5 และ 10 หรือเมื่อมีอาการ เน้นมาตรการป้องกันการแพร่เชื้ออย่างเคร่งครัดในช่วงเวลา 10 วันหลัง

การสัมผัสโรค แนะนำให้สวมหน้ากากที่แนบสนิท (well-fitting mask) เช่น สวมหน้ากากผ้าทับหน้ากากอนามัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันโรค และให้หยุดปฏิบัติงานหากมีอาการ)

(3) ทุกกรณีที่มีผล ATK/RT-PCR เป็นบวก ให้รีบแจ้งให้ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทราบทันที และรีบเข้ากระบวนการรักษา ตามแนวทางของพื้นที่ที่พักอาศัยอยู่

(4) กรณีที่ป่วยยืนยัน ด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อรักษาครบตามกระบวนการและไม่มีอาการของการติดเชื้อเฉียบพลันแล้ว ให้กลับมาปฏิบัติงานที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ โดยมีใบรับรองแพทย์ของสถานพยาบาลนั้น มาแสดงเป็นหลักฐาน

2.4 มาตรการอื่นๆให้ปฏิบัติตาม “คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” ฉบับ มิถุนายน 2563 และ ”หลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรค”ฉบับ มิถุนายน 2563

3.แนวปฏิบัติด้านผู้รับบริการ (COVID-FREE Customer)

3.1 การเฝ้าระวังและป้องกันโรค

(1) สำรวจความต้องการและความจำเป็นของครอบครัว ในการให้เด็กมารับบริการที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรณีบุคลากรไม่เพียงพอในการดูแลเด็ก ให้เลือกตามความจำเป็นของครอบครัวเป็นลำดับแรก)

(2) เด็กปฐมวัยหรือสมาชิกในครอบครัวทุกคน ต้องได้รับการตรวจ Antigen Test Kit (ATK) /RT-PCR ครบ 100% (ก่อนเปิดไม่เกิน 1-3 วัน) (ปรับตามดุลพินิจ ของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร)

(3) เด็กปฐมวัยและสมาชิกในครอบครัวทุกคน ประเมินความเสี่ยงของตนเองเป็นประจำทุกวันผ่าน Thai Save Thai ก่อนเข้ารับบริการ และลงทะเบียนเข้า-ออกจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกครั้ง หากพบว่ามีความเสี่ยงปานกลางหรือเสี่ยงสูงให้งดการเข้ารับบริการ (อาจให้บริการด้วยแอพพลิเคชั่นอื่นที่ทางราชการกำหนด หรือจัดให้มีสมุดสำหรับลงทะเบียน)

(4) เด็กปฐมวัยและสมาชิกในครอบครัวทุกคน ปฏิบัติตามมาตรการส่วนบุคคลมาตรการ DMHTA (เว้นระยะห่าง สวมหน้ากาก ล้างมือ วัดอุณหภูมิ และลงทะเบียนผ่านแอพพลิเคชั่น) อย่างเคร่งครัด มุ่งลดการติดเชื้อ และแพร่กระจายเชื้อโดยยึดหลัก Universal Prevention

3.2 การมีภูมิคุ้มกัน

(1) สมาชิกในครอบครัวทุกคนของเด็กปฐมวัย ที่ใช้บริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องแสดงหลักฐานการฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์ที่ราชการกำหนด (ปรับตามดุลพินิจ ของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร) (ข้อมูลหรือคำแนะนำการให้วัคซีน ติดตามได้กระทรวงสาธารณสุข ปัจจุบันควรส่งเสริมให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กปฐมวัยทุกคนได้รับวัคซีนป้องกันโควิดอย่างน้อย 3 เข็มและเข็มสุดท้ายไม่เกิน 4 เดือน)

(2) เด็กปฐมวัย (ข้อมูลหรือคำแนะนำการให้วัคซีนในเด็ก ติดตามได้จากราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทยและกระทรวงสาธารณสุข)

3.3 การตรวจคัดกรองเชื้อ

(1) การตรวจ ATK/RT-PCR ของสมาชิกในครอบครัวทุกคนของเด็กปฐมวัย (ยกเว้นเด็ก) ใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

เด็กปฐมวัยหรือสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่พักอาศัยอยู่ในทุกพื้นที่ ทั้งพื้นที่นำร่องด้านการท่องเที่ยว(สีฟ้า) และพื้นที่เฝ้าระวังสูง(สีเหลือง) ควรตรวจ Antigen Test Kit (ATK) /RT-PCR ทุก 7-14 วัน (ปรับตามดุลพินิจ ของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร กำหนดอย่างเคร่งครัด หรือเมื่อมีอาการ)

(2) กรณีเด็กที่มีอาการ ติดเชื้อทางเดินหายใจ (มีอุณหภูมิกายสูงกว่า 37.5 องศาเซลเซียส หรือ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก คัดจมูกหายใจไม่สะดวก อาจมีปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ท้องเสีย) หรือมีความความเสี่ยง ให้ปฏิบัติ ดังนี้

ก) กรณีเด็กมีอาการ

-หยุดการมารับบริการที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

-ให้ปรึกษาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษาจนหายเป็นปกติ

ข) กรณีเด็กที่มีความเสี่ยงการสัมผัสกับบุคคลในครอบครัวหรืออาศัยอยู่ร่วมบ้านกับผู้ป่วยยืนยัน ทั้งที่มีและไม่มีอาการ ให้หยุดการมารับบริการที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติดังนี้

- ให้ปรึกษาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษา ตามมาตรฐานทางการแพทย์ คำแนะนำเบื้องต้น หาเชื้อด้วยการตรวจแบบ ATK/RT-PCR จำนวน 3 ครั้ง โดย

ครั้งที่ 1 คือวันที่ทราบเรื่องว่าสัมผัสผู้ป่วยยืนยัน

ครั้งที่ 2 นับจากวันที่สัมผัสผู้ป่วยยืนยันครั้งสุดท้ายครบ 5 วัน

ครั้งที่ 3 นับจากวันที่สัมผัสผู้ป่วยยืนยันครั้งสุดท้ายครบ 10 วัน

ค) ทุกกรณีที่มีผล ATK/RT-PCR เป็นบวก ให้รีบแจ้งให้ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทราบทันที และรีบเข้ากระบวนการรักษา ตามแนวทางของพื้นที่ที่พักอาศัยอยู่

ง) กรณีที่ป่วยยืนยัน ด้วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อรักษาครบตามกระบวนการและไม่มีอาการแล้ว ให้มารับบริการที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ โดยมีใบรับรองแพทย์ของสถานพยาบาลนั้น มาแสดงเป็นหลักฐาน

3.4 มาตรการอื่นๆให้ปฏิบัติตาม “คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” ฉบับ มิถุนายน 2563 และ ”หลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรค”ฉบับ มิถุนายน 2563

<u>มาตรการแผนเผชิญเหตุสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเมื่อพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</u>

เมื่อพบผู้ติดเชื้อโควิด 19 ตั้งแต่ 1 รายขึ้นไปในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ดำเนินการ ดังนี้

1.ปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 1-3 วัน เพื่อประเมินความเสี่ยง วางแผนสอบสวนป้องกันการแพร่กระจายโรค โดยแยกผู้สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงสูง (High risk Contact) ออกจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อกักตัว 10 วัน และปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันและควบคุมการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงสาธารณสุข

2.ทำความสะอาดพื้นที่ อุปกรณ์ ตามมาตรการการป้องกันและควบคุมการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงสาธารณสุข

3.เมื่อได้รับอนุญาตให้กลับมาเปิดดำเนินการได้ ต้องปฏิบัติตาม”แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรณีเปิดสถานประกอบกิจการในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย”อย่างเคร่งครัด

*เมื่อกลับมาเปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอีกครั้ง และพบผู้ติดเชื้อรายใหม่ ให้ดำเนินการตามข้อ 1-3

หมายเหตุ

1.”แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรณีเปิดสถานประกอบกิจการในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย”ฉบับนี้ ขอให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด / กรุงเทพมหานคร ใช้เป็นหลักในการพิจารณาอนุญาตเปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบกับสถานการณ์การระบาดของโรค และบริบทของพื้นที่

2..การตรวจ Antigen Test Kit (ATK) (ชนิด รูปแบบ แหล่งจำหน่าย วิธีการตรวจ ฯลฯ) ให้ยึดถือ หลัก/คำแนะนำ/มาตรฐาน ขององค์การอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

3.มาตรการแผนเผชิญเหตุฯ และการปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นรายห้อง รายชั้นเรียน หรือรายสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และการอนุญาตกลับมาเปิดดำเนินการ อยู่ในดุลพินิจ คณะกรรมการสอบสวนโรค ของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

.....

ที่มา สรุปจากการประชุมปรึกษาหารือ “การเปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยความปลอดภัย” วันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2564 โดยกรมอนามัย ร่วมกับ ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย กรมควบคุมโรค กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมกิจการเด็กและเยาวชน และสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม

1.“คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” ฉบับ มิถุนายน 2563

2.”หลักสูตรการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการป้องกันควบคุมโรค”ฉบับ มิถุนายน 2563)

https://nich.anamai.moph.go.th/th/manual-covid-19

3.Thai stop Covids: https://stopcovid.anamai.moph.go.th/webapp/tsctype2.php?group=11

5.WHO COVID-19 Guidance for Operating Early Care and Education/Child Care Programs Updated Jan. 28, 2022 https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/child-care-guidance.html

6.นิยามและแนวปฏิบัติตามมาตรการป้องกันควบคุมโรค สำหรับผู้สัมผัสใกล้ชิดของผู้ป่วย/ผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ณ วันที่ 22 เมษายน 2565 กรมควบคุมโรค (สืบค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2565)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๐๔๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๘๙ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๓๙๕๔ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓

ตามที่ได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ดำเนินการตามมาตรการในการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และเฝ้าระวังสถานการณ์ และดำเนินการตามมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างเคร่งครัด อีกทั้งดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในพื้นที่ตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้กระจายตัวไปยังพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือจังหวัด แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ดำเนินการ ดังนี้

๑. ติดตามการประกาศข้อกำหนดหรือคำสั่งเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ออกโดยผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดอย่างใกล้ชิดและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยหากมีการปิดสถานศึกษา ให้รายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบด้วย

/๒. สำหรับ...

๒. สำหรับสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ยังเปิดการเรียนการสอนได้ตามปกติ ให้พิจารณาปฏิบัติตามมาตรการในการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ โดยเคร่งครัด ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดมาตรการดังกล่าว และสื่ออินโฟกราฟฟิคที่เกี่ยวข้องตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๔ ,๔๑๖
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐

๗ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๓๒๘ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๙๑๗ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๐๔๐ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๐๑ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๔

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ส่งเสริมและประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในระหว่างปิดการเรียนการสอนเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 พร้อมทั้ง ติดตามการประกาศข้อกำหนดหรือคำสั่งเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ออกโดยผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดอย่างใกล้ชิดและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ประกอบกับให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง ทุกประเภท ในพื้นที่สถานการณ์ที่กำหนดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุด ปิดเรียนด้วยเหตุพิเศษ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ เป็นต้นไป นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และให้การดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ดำเนินการ ดังนี้

๑. กรณีสถานศึกษาปิดเรียนกรณีเหตุพิเศษ ให้จัดการเรียนการสอนรูปแบบสื่อสารทางไกลรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือรูปแบบอื่นตามความเหมาะสม รวมถึงขอความร่วมมือให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมจัดกิจกรรมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยใช้คู่มือ “แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย ๓ -๖ ปี สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง” ตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือฉบับนี้ และให้ครู ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ใช้แอปพลิเคชัน KhunLook ในการติดตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

/๒. กรณีสถานศึกษา...

๒. กรณีสถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนตามปกติ ให้ดำเนินการตามมาตรการในการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และคู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 อย่างเคร่งครัด

๓. กรณีผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่เพื่อการป้องกันระงับยับยั้งการแพร่โรคที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละเขตพื้นที่ สถานการณ์ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อในการสั่งปิดสถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบซึ่งมีความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคเพิ่มเติมนอกเหนือจากพื้นที่ควบคุมสูงสุด หรือในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๔ ,๔๑๖
โทรสาร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๖๐๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ณ สถานที่ตั้ง (On site) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๕๙๐๒ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๒๕๗๔ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ตามที่ได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัดดำเนินการตามมาตรการและแนวทางการเปิดสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับแจ้งจากศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามที่สำนักงานเลขาธิการศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด -19 เสนอ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เรื่อง การเปิดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในการนี้ ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดดำเนินการตามแนวทางการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ณ สถานที่ตั้ง (On site) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนี้

๑. ขั้นตอนก่อนการเปิดเรียน ณ สถานที่ตั้ง (On site) ของสถานศึกษา ได้แก่ (๑) สถานศึกษาเปิดเรียนได้ตามปกติ (๒) สถานศึกษาต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน Thai Stop Covid Plus (TSC+) (๓) ครูและบุคลากรในสถานศึกษาต้องได้รับวัคซีนเข็มที่ ๑ มากกว่าร้อยละ ๘๕ (หรือเข็มที่ ๒ มากกว่าร้อยละ ๘๕) และ (๔) สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้ผู้เรียนมีระยะห่างกัน ๑.๕ เมตร (ห้องเรียนปกติไม่เกิน ๒๕ คน)

๒. ขั้นตอนปฏิบัติระหว่างการเปิดเรียน ณ สถานที่ตั้ง (On site) ได้แก่ (๑) ดำเนินการตาม ๖ มาตรการหลัก ๖ มาตรการเสริม และ ๗ มาตรการเข้มงวด อย่างเคร่งครัด และ (๒) ตรวจสอบการจัดการอนามัยและสิ่งแวดล้อม

/๓. ขั้นตอน...

๓. ขั้นตอนปฏิบัติเมื่อเกิดการแพร่ระบาดในสถานศึกษา ได้แก่ (๑) ดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุของสถานศึกษา และ (๒) กรณีมีการแพร่ระบาดในสถานศึกษามากกว่า ๑ ห้องเรียน ให้อยู่ในการกำกับควบคุมของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลด ๖ มาตรการหลัก ๖ มาตรการเสริม และ ๗ มาตรการเข้มงวด ตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

https://zhort.link/B4F

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๔๒๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สำหรับสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๖๐๘ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดดำเนินการตามแนวทางการเปิดสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ณ สถานที่ตั้ง (On site) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๕ รับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) ครั้งที่ ๗/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๕ ตามที่สำนักงานเลขาธิการศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด – 19 เสนอ โดยมีประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขสำหรับการเปิดภาคเรียนในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕ ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นไปตามมาตรการด้านสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุข ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวประกอบกับการพิจารณาของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๖ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๙๙๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมการเล่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๖๐๙ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๗๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนงบประมาณโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ขอความร่วมมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งพิจารณาดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา อย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ ๑ แห่ง รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ - ๒ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่น มีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัยครบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผ่านการเล่นหรือการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้จังหวัด แจ้งขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเล่น ดังนี้

๑. ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีกิจกรรมการเล่นในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัยครบทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านการเล่น เป็นประจำทุกวัน

๒. สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา ให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีกิจกรรมการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา ในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย ครบทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา

๓. สำหรับช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการเล่นหรือการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งสามารถกำหนดช่วงเวลาในการเล่นให้สอดคล้องกับจำนวนเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนครูผู้ดูแลเด็กในการดูแลเด็ก สภาพอากาศ สภาพแวดล้อมตามบริบท และข้อจำกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่ง

/๔. ขอให้...

๔. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ได้ดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้ดำเนินการอย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ ๑ แห่ง เร่งรัดการดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ รายละเอียดแจ้งแล้ว ตามหนังสือที่อ้างถึง ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๓-๔๑๐ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นายต้องการ สุขเหลือ โทร. ๐๙๗-๐๑๖๑๗๘๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๑๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางการใช้สนามเด็กเล่นสร้างปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๖๐๙ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๗๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๗๓๕ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๓
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/ว ๓๕๗๙ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน โดยจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจสำหรับสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น และได้ขอความร่วมมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งพิจารณาดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาอย่างน้อยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละ ๑ แห่ง รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น เป็นไปด้วยความต่อเนื่อง และเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ และพิจารณาบูรณาการการใช้ประโยชน์จากสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา โดยให้มีการจัดประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ผ่านการเล่นในสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ตามวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อีกทั้งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ตามสาระที่ควรเรียนรู้ทั้ง ๔ สาระ ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาตามฐานต่าง ๆ โดยเน้นให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น เช่น ฐานสระน้ำอิน-จัน เด็กสามารถเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ผ่านการเล่นน้ำ เล่นทราย ฐานค่ายกล Spider Man เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผ่านการสังเกตและสัมผัสเชือกและไม้ เป็นต้น

๒. กำหนดให้การเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาเป็นกิจกรรมประจำวันของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยให้มีตารางการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาที่แน่นอน ทั้งนี้ ให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ (Unstructured Play) เพื่อให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก อารมณ์ จิตใจ สังคม การคิด ภาษา และส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

/๓. จัดประสบการณ์...

๓. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เรื่อง การป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กปฐมวัย โดยใช้ฐานของสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาที่มีน้ำเป็นองค์ประกอบ ได้แก่ ฐานสระน้ำอิน-จัน ฐานสระทารก และฐานหัดว่ายน้ำ ส่งเสริมให้เด็กเกิดความคุ้นเคยต่อน้ำ รู้จักวิธีป้องกันตนเอง และช่วยเหลือผู้อื่นจากการจมน้ำ

๔. ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้พื้นที่ของสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา เช่น ใช้พื้นที่ฐานเรือสลัดลิงจัด workshop ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

๕. จัดให้มีมุมหนังสือ ในพื้นที่สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา โดยเฉพาะในฐานเรือสลัดลิง เพื่อส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็กปฐมวัย

๖. ใช้พื้นที่สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมเล่านิทาน เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๒๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๙๑๙ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๓
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๖๕๑ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น (สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน โดยจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจสำหรับสนับสนุนโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น (สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา) ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแจ้งแนวทางการใช้สนามเด็กเล่นสร้างปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว ได้จัดทำแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา และพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม ภายใต้ปรัชญาพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโดยชุมชนท้องถิ่น อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการส่งเสริมคุณภาพเด็กปฐมวัย ตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งถือเป็นแนวปฏิบัติ โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ QR code ที่ปรากฏท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายขจร ศรีชวโนทัย)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๔ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๖๐๕

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขยายผลโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น (สนามเด็กเล่นสร้างปัญญา) สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายในการเสริมสร้างรากฐานที่เป็นความมั่นคงในทุกมิติ ซึ่งได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่เป็นหลักคิดที่สำคัญของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง ๑๗ ข้อ (SDGs) เพื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนเข้มแข็ง เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ในการนี้ ปฐมบทที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน เริ่มต้นจากการสร้างโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลและพัฒนาให้มีพัฒนาการครบสมบูรณ์ตามวัย ซึ่งเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ จึงขอสนับสนุนขับเคลื่อนงานด้านการดูแลเด็กปฐมวัยผ่านกลไกการใช้สนามเด็กเล่นสร้างปัญญาเป็นเครื่องมือในการสร้างการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่าด้วยการสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยการเรียนรู้ผ่านการเล่น และหลักการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในชุมชน โดยขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในพื้นที่พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ดำเนินการสร้างและบำรุงสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา โดยใช้หลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) สร้างความเป็นหุ้นส่วนเกิดความร่วมมือกันในชุมชน เพื่อเป็นพื้นที่ให้เด็กเล็กในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับการดูแลพัฒนาให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ตามวัยผ่านการเล่น เรียนรู้กับสภาพแวดล้อมและธรรมชาติรอบตัว เป็นปฐมบทของคุณภาพชีวิตของเด็กและเติบโตผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

๒. ขยายผลสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาสู่พื้นที่ชุมชน เป็นพื้นที่เปิดโล่ง (Open Space) ให้คนในชุมชนได้มีพื้นที่ร่วมกันทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพ สุขภาวะ คนทุกเพศทุกวัยได้ใช้เวลาร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม เกิดความมั่นคง ความรักและความสามัคคีของคนในชุมชน

๓. ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สนามเด็กเล่นสร้างปัญญาหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีการคัดแยกขยะประเภทต่าง ๆ มีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน สร้างการเรียนรู้จากประโยชน์ที่ได้จากการคัดแยกขยะในแต่ละชนิด มีการบริหารจัดการน้ำด้วยธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิด ใช้ประโยชน์จากน้ำที่ถ่ายเพื่อทำความสะอาดสนามเด็กเล่นสร้างปัญญานำไปรดต้นไม้ในแปลงผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่งคงทางอาหาร มีแปลงผักปลอดสารพิษ ทำรั้วสีเขียวจากพืชกินได้ เพื่อปลูกฝังการปลูกผักกินเองและลดรายจ่าย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศุภชัย หมีนสัน โทร. ๐๘ ๖๕๓๑ ๗๗๙๑

มาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความปลอดภัยของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษานั้น มีความสำคัญต่อการเติบโตและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง การจัดระบบความปลอดภัยของสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มตามศักยภาพในแต่ละบุคคลและต่อเนื่อง ดังนั้น สถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย) จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ประกอบกับเพื่อให้การดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

๑. บริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย โดยมอบหมายหรือแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการภาวะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็ก จัดทำนโยบายและแผนที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ย่อยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ดังนี้

๑.๑ บริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๑)

๑.๒ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๒)

๑.๓ จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่นและสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๓)

๑.๔ จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๔)

๑.๕ จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาด เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๕)

๑.๖ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๖)

๑.๗ จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๗)

๑.๘ จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ (ตัวบ่งชี้ย่อย ๑.๓.๘)

๑.๙ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน (ตัวบ่งชี้ย่อย ๒.๒.๒)

/๒. จัดให้มี...

๒. จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศและช่องทางการสื่อสารเพื่อความปลอดภัย

๓. จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน มาตรการเตรียมความพร้อมหรือแผนเผชิญเหตุและภัยอันตรายต่าง ๆ พิจารณาติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV System) และระบบสัญญาณแจ้งเตือนภัย

๔. ปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกและมีการสำรวจ ค้นหาจุดเสี่ยง เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

๕. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยทุก ๓ เดือน

๖. นำผลจากการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

๗. สร้างความตระหนักและการรับรู้ให้กับบุคลากรทุกระดับ และส่งเสริมทักษะประสบการณ์ด้านความปลอดภัย เพื่อร่วมกันเฝ้าระวังอันตราย และการช่วยเหลือเบื้องต้น

๘. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้อง ในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ระมัดระวังตัวเองให้ปลอดภัยและไม่เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น

๙. เฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคลเป็นระยะ เพื่อใช้ผลในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กทุกคนให้เต็มตามศักยภาพ

๑๐. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน เพื่อร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมและสังคมที่ปลอดภัย

****

ดาวน์โหลดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๙๑๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นสถานศึกษาพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น จึงต้องจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ตอบสนองกับนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพตามมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งตอบสนองกับนโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เด็กปฐมวัยที่เข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศชาติ ได้แก่ มีวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีความพอเพียง เป็นต้น จึงขอให้จังหวัดแจ้งซักซ้อมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่อง “วินัยในเด็กปฐมวัย” ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ดำเนินการจัดให้มีกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันของเด็กที่ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่อง “วินัยในเด็กปฐมวัย” โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง จัดให้มีกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวัน ดังนี้

๑.๑ กิจกรรมสวดมนต์ ไหว้พระ ในตอนเช้าหน้าเสาธง และอาจจัดให้มีกิจกรรมสวดมนต์และนั่งสมาธิ ทุกวันศุกร์ก่อนกลับบ้าน (สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นับถือศาสนาอื่นๆ ให้จัดกิจกรรมตามหลักศาสนาของตนเอง)

๑.๒ กิจวัตรการเข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อนหลังเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าแถวเพื่อรับอาหารเสริม (นม) โรงเรียน การรับประทานอาหารกลางวัน หรือการเข้าแถวเพื่อเดินไปทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กรู้จักการรอคอย มีความอดทน อดกลั้น และรู้จักมารยาททางสังคม เป็นต้น

๑.๓ การให้เด็กได้รับผิดชอบด้วยตนเอง เช่น การจัดเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่ได้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย การรับประทานอาหารด้วยตนเองจนหมด การเก็บภาชนะอาหารด้วยตนเองหลังจากรับประทานอาหารเสร็จ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้รู้จักหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติได้เป็นกิจวัตรประจำวันโดยไม่ต้องมีใครบอก

๑.๔ การให้เด็กได้รับผิดชอบต่อส่วนรวม เช่น การให้เด็กช่วยจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน การเก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อเลิกใช้ การราดน้ำเมื่อใช้ห้องน้ำห้องส้วมเสร็จ การใช้น้ำตามความจำเป็น และปิดก๊อกน้ำเมื่อเลิกใช้ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้รู้จักหน้าที่ของตนเองในการรับผิดชอบต่อส่วนร่วม

/๑.๕ กิจกรรม...

๑.๕ กิจกรรมที่สอนการปฏิบัติตามมารยาทของสังคม เช่น การไหว้และสวัสดีผู้ใหญ่ การพูดสุภาพ การยกมือและรอให้ได้รับอนุญาตก่อนพูด การก้มหลังเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ การขอบคุณ เมื่อผู้อื่นช่วยเหลือหรือให้ของ เป็นต้น เพื่อเป็นการปลูกฝังการปฏิบัติตามมารยาทของสังคมที่ดีให้กับเด็ก

๑.๖ การจัดกิจกรรมการทิ้งขยะและการคัดแยกขยะ เพื่อสอนให้เด็กปฐมวัยมีวินัยในการทิ้งขยะให้ถูกที่ และถูกต้องตามประเภทของขยะ

๑.๗ กิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การสอนเด็กปลูกต้นไม้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การไม่ทำลายต้นไม้ เป็นต้น เพื่อสอนให้เด็กมีจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อม

๑.๘ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อเด็ก คือ ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็กต้องจัดระเบียบสิ่งแวดล้อมทั้งวัตถุสิ่งของและการเตรียมพื้นที่เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมตนเองได้ เป็นการควบคุมสถานการณ์ ไม่ใช่ควบคุมเด็ก ด้วยการจัดโครงสร้างของสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก จัดวางในระดับสายตาเด็ก จัดทำสัญลักษณ์เพื่อช่วยให้เด็กหยิบใช้และจัดเก็บของเข้าที่ได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมที่จัดควรมีระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม และปลอดภัยอยู่เสมอ เด็กจะเห็นแบบอย่างของความมีระเบียบเรียบร้อยและเรียนรู้จากการเลียนแบบครู

๒. เรื่องการป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กปฐมวัย เนื่องจากรายงานทางวิชาการ พบว่า กลุ่มเด็กเล็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ที่เสียชีวิตจากการจมน้ำ มักเกิดจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การไม่มีรั้วรอบแหล่งน้ำเพื่อแบ่งแยกเด็กออกจากแหล่งน้ำ การจัดให้มีพื้นที่เล่นที่ไม่เหมาะสมให้แก่เด็ก และการที่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กและเด็กไม่มีความรู้ในการกู้ชีพ/ปฐมพยาบาลผิดวิธี เป็นต้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการบรรจุเรื่องการป้องกันการจมน้ำในเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้สอนให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวทางการสอนให้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง หมายถึง สอนให้เด็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยง เน้นการสอน **“อย่าใกล้ อย่าเก็บ อย่าก้ม”** และการตะโกนขอความช่วยเหลือ

๒.๑ อย่าใกล้ คือ สอนให้เด็กอย่าเดินใกล้แหล่งน้ำ อย่าเดินตามสัตว์ลงไปในน้ำ

๒.๒ อย่าเก็บ คือ สอนให้เด็กอย่าลงไปในแหล่งน้ำเพื่อเก็บลูกบอล ตุ๊กตา ของเล่น หรือสิ่งของต่างๆ

๒.๓ อย่าก้ม คือ สอนให้เด็กอย่าก้มลงไปดูในภาชนะใส่น้ำหรือแหล่งน้ำต่างๆ รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และครูผู้ดูแลเด็กจัดการสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปลอดภัย เช่น จัดการแหล่งน้ำเสี่ยงที่อยู่ภายในอาคาร ได้แก่ ห้องน้ำ หรือบริเวณโดยรอบ เช่น ฝังกลบแหล่งน้ำที่ไม่ใช้งาน เทน้ำทิ้งจากภาชนะที่ไม่ใช้งาน สร้างรั้วกั้น/ล้อมรอบแหล่งน้ำ และมีพื้นที่สำหรับให้เด็กเล่น เช่น คอกกั้นเด็ก รั้วกั้น เพื่อแยกเด็กออกจากแหล่งน้ำ หรือลดความเสี่ยงในการเข้าถึงแหล่งน้ำได้ง่าย เป็นต้น

๓. การพัฒนาภาษาอังกฤษในเด็กปฐมวัย เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้พัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากเด็กควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการใช้ภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษมีความสำคัญอย่างมากในสถานการณ์ที่ประเทศกำลังก้าวเข้าสู่การพัฒนาระดับสากล และเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อการพัฒนาคนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายที่ต้องการให้เด็กไทยสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้ง ผลการวิจัยทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการพบว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้รวดเร็วและเกิดประสิทธิผลสูงกว่าวัยอื่นๆ จึงเป็นวัยที่เหมาะสมที่สุดที่จะได้รับการปลูกฝังและพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษ โดยขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างน้อย ๓ ครั้ง ต่อ ๑ สัปดาห์ เป็นประจำทุกสัปดาห์

/๔. การจัด...

๔. การจัดกิจกรรมธรรมศึกษาในเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม โดยขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสอนธรรมศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย โดยอาจเชิญพระสงฆ์ในพื้นที่มาสอนธรรมศึกษาอย่างง่ายๆ ให้กับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เดือนละ ๑ ครั้ง และครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมการสอนธรรมศึกษาให้กับเด็กด้วยตนเองสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง เป็นประจำทุกสัปดาห์

๕. การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในเด็กปฐมวัย เนื่องจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลภาภิวัฒน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ในขณะเดียวกันต้องมีสำนึกในคุณธรรม และมีความรู้ที่เหมาะสมเพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ ซึมซับ หลักการคิดดังกล่าวจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างดี ผ่านการปลูกฝังของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก และสภาพแวดล้อม ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กวัย ๓ – ๖ ปี ในมาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ โดยประกอบด้วย ๓ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๑) ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ๒) มีวินัยในตนเอง ๓) ประหยัดและพอเพียง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่เด็กปฐมวัยทุกคนสามารถทำได้ จึงขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยครูผู้ดูแลเด็กสามารถออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในเชิงบูรณาการ สอดแทรกหลักแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในตารางกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนใช้วัสดุในท้องถิ่นมาประกอบการทำสื่อกิจกรรมการเรียนรู้ และคำนึงถึงเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการปลูกฝังในเรื่องความพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. การจัดมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จัดให้มีมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้พิจารณาจากสภาพอาคารและขนาดพื้นที่ห้องเรียนตามความเหมาะสมของแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมุมหนังสือดังกล่าว ใช้สำหรับให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ครูผู้ดูแลเด็กต้องจัดกิจกรรมในมุมหนังสือเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดมุมหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ในรูปแบบการจัดหาหนังสือนิทาน หนังสือภาพ หรือสมุดภาพ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในมุมหนังสือดังกล่าว ควรประกอบด้วย

๖.๑ หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆ พร้อมภาพ

๖.๒ ชั้นหรือที่วางหนังสือ

๖.๓ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน เป็นต้น

๖.๔ สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน

๖.๕ อุปกรณ์สำหรับการเขียน

๖.๖ อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเพลง สำหรับเปิดเสียงนิทานพร้อมหนังสือนิทาน เป็นต้น

๗. การกำหนดระยะเวลาการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรรงบประมาณค่าอาหารกลางวันให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ปีงบประมาณละ ๒๔๕ วันๆ ละ ๒๐ บาทต่อคน ซึ่งเพียงพอสำหรับการเปิดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ทั้งปีงบประมาณ ดังนั้น เพื่อให้ระยะเวลาจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อีกทั้งเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลาน รวมทั้งเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณค่าอาหารกลางวันที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน ๒๔๕ วัน มีประสิทธิภาพ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้จ่ายงบประมาณอย่างครบถ้วนตามจำนวนที่ได้รับการจัดสรร จึงขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง พิจารณาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณ (ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยไม่มีการปิดการเรียนการสอน

๘. การตรวจติดตามผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายตัวอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ และมีจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานในระดับส่วนกลางไม่สามารถตรวจติดตามผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลต่อมาตรฐานและคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการตรวจติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ จึงขอความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด ตามคำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้ติดตาม ตรวจเยี่ยม หรือสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด เพื่อรับทราบสภาพปัญหา และความต้องการความช่วยเหลือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากส่วนราชการในพื้นที่หรือในระดับส่วนกลาง เพื่อเป็นการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพสูงขึ้น โดยขอให้จังหวัดรายงานผลการติดตามดังกล่าวให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๓-๔๑๐
โทรสาร ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๘๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง กำชับมาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๑ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๐๕ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานศึกษาระดับปฐมวัยในสังกัดทุกแห่ง (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย) นำมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ใช้เป็นมาตรฐานการดำเนินงานและในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา นั้น

เนื่องจากเหตุการณ์การก่อเหตุความรุนแรงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๕ ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เหตุการณ์และความสูญเสียในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นอีก จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งมาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่ทราบและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นมาตรการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดตามบริบทและความเหมาะสม รวมถึงมีการเตรียมความพร้อม ซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ค้นหาแนวทางป้องกันและติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายขจร ศรีชวโนทัย)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

https://shorturl.asia/Og1al
สิ่งที่ส่งมาด้วย

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๖ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๑๘๖๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยเพื่อรองรับการเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๘๙ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๓๕๓๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๕
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๖๘๓ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบแนะนำพื้นฐานงานปรับปรุงความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน สำหรับทางหลวงท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาพิจารณาดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามแนวทางการดำเนินมาตรการความปลอดภัยในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามขั้นตอน 5Ps เพื่อป้องกันความเสี่ยงและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยด้านต่าง ๆ รวมทั้งแจ้งกำชับมาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่ทราบและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นมาตรการตามความเหมาะสมและบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งและทุกประเภท เตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยเพื่อรองรับการเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งและทุกประเภท ดำเนินการ ดังนี้

๑. ประเมินความเสี่ยงทุกมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากภัย/อุบัติเหตุที่สามารถเตรียมการป้องกันล่วงหน้าได้ เช่น ความเสี่ยงจากอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ความเสี่ยงจากอุบัติเหตุทางถนน เช่น ตรวจสอบสภาพพื้นผิวจราจร จุดเสี่ยง จุดอันตราย สิ่งกีดขวางทาง ไหล่ทาง และปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้าง/ส่วนประกอบของอาคาร ครุภัณฑ์ สนาม เครื่องเล่น ห้องน้ำ แหล่งน้ำ บริเวณโดยรอบสถานศึกษา

๒. จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย กำหนดเขตถนนปลอดภัยบริเวณโดยรอบสถานศึกษา เช่น ป้ายเตือนชะลอความเร็ว ไฟกระพริบ ไฟส่องสว่าง ทางม้าลาย

/๓. เฝ้าระวัง ...

๓. เฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) อย่างเหมาะสม ตรวจคัดกรองเมื่อมีความเสี่ยง/มีอาการ จัดจุดล้างมือ/เจลแอลกอฮอล์ให้เพียงพอ

๔. ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอน 5Ps และสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินมาตรการการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดของสถานศึกษาทุกแห่งและทุกประเภทดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยบริเวณหน้าสถานศึกษา รายละเอียดปรากฏตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายขจร ศรีชวโนทัย)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๑๓
โทรสาร ๐-๒๒๔๐-๙๐๒๑-๓ ต่อ ๑๐๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน สิรินภา สารภาพ โทร. ๐๙๙-๐๕๐๘๓๓๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย

https://bit.ly/41GiPMs

ป้ายสัญลักษณ์การสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

หมายเหตุ : ความสูงตัวอักษร (สวมหมวกนิรภัย) = ๓.๒๕ เซนติเมตร

ความสูงของตัวอักษร (๑๐๐ % = ๘.๒๕ เซนติเมตร

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๖๔๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๙ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ซักซ้อมการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยและปลูกฝังวินัยการคัดแยกขยะให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย QR Code ประกอบการดำเนินการซักซ้อมการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยฯ จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป โดยในมาตรฐานดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยกำหนดให้เด็กต้องสวมหมวกนิรภัยเมื่อโดยสารรถจักรยานยนต์เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย และมาตรฐานการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการขยะ สิ่งปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวมทั้งมีการทิ้งขยะแยกประเภท รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรฐานด้านความปลอดภัย และมาตรฐานการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยเมื่อโดยสารรถจักรยานยนต์ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งปลูกฝังวินัยการคัดแยกขยะในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือจังหวัด ดำเนินการดังนี้

๑. แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง พิจารณาดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑.๑ กิจกรรมที่ ๑ จัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในการใช้รถจักรยานยนต์โดยการสวมหมวกนิรภัยให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๑.๒ กิจกรรมที่ ๒ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพ่อ แม่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้รถจักรยานยนต์โดยสวมหมวกนิรภัย

๑.๓ กิจกรรมที่ ๓ ปลูกฝังวินัยให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการคัดแยกขยะโดยการจัดทำถังขยะเปียก

/๒. ให้องค์กร...

๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง กรอกแบบรายงานผลการดำเนินการ ตามข้อ ๑.๑ - ๑.๓ โดยการสแกน QR Code แบบรายงานผลการดำเนินงานฯ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดส่งแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก “เส้นทางสู่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน” และแนวทางการจัดทำถังขยะอินทรีย์ หรือขยะเปียกในครัวเรือน เพื่อประกอบการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตาม QR Code ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพิศาล จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๐๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นางสาวศิริรัตน์ โกฏิคำ ๐๘๗-๑๘๕๙๕๓๑

QR Code ชักชวนการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัย
และปลูกฝังวินัยการคัดแยกขยะให้แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เส้นทางสู่ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน”

การจัดทำถังขยะอินทรีย์หรือขยะเปียกในครัวเรือน

แบบรายงานผลการดำเนินงานฯ

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๕๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๘๐๖ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๑๔๓ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒
๓. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๕๘ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๒
๔. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๔/ว ๔๖๔๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์การสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติใช้เป็นมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและดำเนินการตามแนวทางการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัย ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและมูลนิธิเมาไม่ขับได้ประชุมกำหนดมาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมูลนิธิเมาไม่ขับรายงานสถานการณ์อุบัติเหตุจราจรในประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤตที่น่าห่วงใยอย่างยิ่ง ปัจจัยสำคัญเกิดจากพฤติกรรมของคนเมาแล้วขับและการขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์แล้วไม่สวมหมวกนิรภัย จากการสำรวจพบว่าปัจจุบันมีอัตราการสวมหมวกนิรภัยในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพียงร้อยละ ๗ ขณะที่กลุ่มผู้ใหญ่อัตราการสวมหมวกนิรภัยอยู่ที่ร้อยละ ๔๓ ส่งผลให้มีเด็กไทยอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ ๑๙ ปี เสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนถนนจากการขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐ สูงถึง ๑๗,๖๓๔ ราย หรือเฉลี่ยปีละ ๓,๕๒๖ ราย เพื่อส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร่วมกันกำหนดมาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และขอความร่วมมือแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศปถ.อปท.) ทำกิจกรรมรณรงค์และฝึกอบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัยทางถนนในการใช้รถจักรยานยนต์อย่างต่อเนื่องเป็นประจำให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ใช้รถจักรยานยนต์รับ – ส่ง เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก ความตระหนักถึงความปลอดภัยทางถนน และเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากการใช้รถจักรยานยนต์ เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการสวม

/หมวกนิรภัย...

หมวกนิรภัยและกำหนดมาตรการให้ผู้ขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง โดยอาจบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน จิตอาสา และอาสาสมัคร หรือประสานความร่วมมือหรือขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนในลักษณะทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR)

๒. กำหนดพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐% ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด จัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อทำความเข้าใจและขอความร่วมมือให้พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มารับ-ส่งเด็กปฐมวัยด้วยรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกคน โดยอาจทำเป็นบันทึกข้อตกลงร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นข้อผูกพันที่จะปฏิบัติตามข้อตกลง และให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำประกาศกำหนดให้บริเวณพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐% พร้อมทั้งทำป้ายประกาศศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐% ติดไว้ด้านหน้าประตูทางเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือที่เห็นเด่นชัด และให้มีมาตรการบังคับใช้อย่างจริงจังและหากมีการฝ่าฝืนอาจกำหนด มาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความเหมาะสม

๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานด้านความปลอดภัยทางถนน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตาม “มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ” ตัวบ่งชี้ย่อยที่ ๑.๓.๖ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย และ “มาตรฐานการป้องกันอุบัติภัยทางถนน” เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเป็นผู้มีวินัยจราจร การใช้รถจักรยานยนต์เด็กทุกคนต้องสวมหมวกนิรภัย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินโครงการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) โดยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินในข้อ ๑๕๙ การส่งเสริมความปลอดภัยในการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๐๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ – ๓ ต่อ ๔๑๕

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๗๒๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕

เรื่อง กำชับมาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๕๖ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๒๑๔ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

ตามที่ได้ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการข้างต้นเป็นไปอย่างเคร่งครัด ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. กำหนดเขตสวมหมวกนิรภัย ๑๐๐ % ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้เด็กปฐมวัย รวมทั้ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่ขับขี่และซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ทุกคน ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่มารับ-ส่ง บุตรหลานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. จัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในการใช้รถจักรยานยนต์โดยการสวมหมวกนิรภัยให้เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๓. จัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพ่อ แม่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้รถจักรยานยนต์โดยการสวมหมวกนิรภัย ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาจัดซื้อหมวกนิรภัยเป็นวัสดุประกอบการฝึกอบรมได้ โดยดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๔ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๐๕๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความกรุณาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ชุดความรู้การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยด้านความปลอดภัยทางถนน สำหรับเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัย ที่ พิเศษ/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับแจ้งจากโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัยว่า ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินงานเพื่อให้เกิดการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและพัฒนาศักยภาพครูให้มีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยทางถนน ปลูกฝังจิตสำนึก สร้างวินัยจราจรสำหรับเด็กปฐมวัย และขยายผลถึงชุมชน จนเกิดตำบลขับขี่ปลอดภัย โดยได้ดำเนินงานตามแผนงานโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งทำให้เกิดตำบลขับขี่ปลอดภัยที่เป็นรูปธรรม จำนวน ๑๖ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๓๕ แห่ง เกิดแหล่งเรียนรู้ จำนวน ๒๘ แห่ง เกิดหลักสูตรแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและวินัยด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๑ ชุด (๔ เล่ม) และสื่อการสอนออนไลน์ ซึ่งได้จัดอบรมให้แนวทางกับครูทั่วประเทศแล้ว โดยมีผู้เข้าร่วม จำนวน ๑๕,๒๑๒ คน และผลตอบกลับอยู่ในระดับดีเยี่ยม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการความปลอดภัยทางถนน ปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยจราจรสำหรับเด็กปฐมวัย จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาระดับปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัย) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชุดความรู้การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ครูและผู้ดูแลเด็กใช้เป็นแนวทางจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐๒-๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศุภชัย หมีนสัน โทร. ๐๘ ๖๕๓๑ ๗๗๙๑

เอกสาร
ชุดความรู้การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยด้านความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย
และหนังสือผลงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน

https://shorturl.asia/ve8xH

โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัย
เลขที่ 36/2 ถนนคลังอาวุธ ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 081-8734998 E-mail:Porntippa@hotmail.com

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
เลขรับ 2057
วันที่ - 7 พ.ค. 2567
เวลา 15.04

ที่ พิเศษ/2567

3 พฤษภาคม 2567

เรื่อง ขอความกรุณาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ชุดความรู้การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัย ด้านความปลอดภัยทางถนน สำหรับเด็กปฐมวัย ในสังกัด อปท.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 21855
วันที่ - 7 พ.ค. 2567
เวลา

เรียน **อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยด้านความปลอดภัยทางถนน สำหรับเด็กปฐมวัย (4 เล่ม) จำนวน 1 ชุด

บทเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่ตำบลถนนปลอดภัยร่วมสร้างวัฒนธรรมวินัยจราจร 1 ชุด

สรุปผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ 4 ภาค จำนวน 1 ชุด

ตามที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ได้สนับสนุนให้โครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัย ดำเนินงานเพื่อให้เกิดการยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบและพัฒนาศักยภาพครู ให้มีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยทางถนน และปลูกฝังจิตสำนึก สร้างวินัยจราจรในเด็กเล็กและขยายผลถึงชุมชน จนเกิดตำบลขับขี่ปลอดภัย นั้น

บัดนี้ทางโครงการฯ ได้ดำเนินงานสำเร็จตามแผนงานโครงการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งทำให้เกิดตำบลขับขี่ปลอดภัยที่เป็นรูปธรรม จำนวน 16 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 35 แห่ง เกิดแหล่งเรียนรู้ 28 แห่ง เกิดหลักสูตรแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและวินัยด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชุด(4 เล่ม) และสื่อการสอนออนไลน์ ซึ่งได้จัดอบรมให้แนวทางกับครูทั่วประเทศแล้ว โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15,212 คน และผลตอบรับกลับอยู่ในระดับดีเยี่ยม ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ชุดความรู้การปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างวินัยจราจรสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เลขรับ 372
วันที่ - 7 พ.ค. 2567
เวลา

ขอแสดงความนับถือ

(นางพรทิพภา สุริยะ)
ผู้จัดการโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัย

หนังสือผลงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน ปี 2564-2565

ชุดความรู้ ถอดบทเรียนผลงานโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัย เป็นการสังเคราะห์ความรู้จากพื้นที่ 3 ภูมิภาค (ระยะที่ 3) จำนวน 130 หน้า (A5)

สรุปผลงานโครงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบสู่ตำบลถนนปลอดภัยและโครงการขยายผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบในการสร้างกลไกปกป้องคุ้มครองทางสังคมผ่านงานความปลอดภัยทางถนนฯ 4 ภมิภาค 35 พื้นที่ จำนวน 100 หน้า (A4)

นิทานออนไลน์ E-Leaning สนุกมาก ๆ 3 เรื่อง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก สร้างวินัยจราจรสำหรับเด็กปฐมวัย(เตรียมอนุบาลถึงอนุบาล 3) 11 หน่วยเรียนรู้ 22 แผน 6 กิจกรรมหลัก

ท่านสามารถ สแกน QR Code ดาวน์โหลดไฟล์ทั้งหมดได้ที่นี่

หรือติดต่อ E-mail:Porntippat@gmail.com

https://drive.google.com/drive/folders/1Z4k_5XcE3xkfvgs4JkZ3xQmdSoFqdp6J?usp=share_link

แนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียน ของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

****

เพื่อให้การรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดความปลอดภัย สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดไว้ ตลอดจนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อที่สถานศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กรณีที่สถานศึกษาจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียน

๑. รถยนต์ที่สถานศึกษาใช้ในการรับ - ส่งเด็กนักเรียน ต้องมีลักษณะ ดังนี้

(๑) มีเครื่องอุปกรณ์สำหรับรถครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นรถที่ไม่ค้างชำระภาษีประจำปี

(๒) มีเครื่องหมายเป็นแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสง ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๒๕ เซนติเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร มีข้อความว่า “รถรับ - ส่งนักเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำความสูงไม่น้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร และมีชื่อสถานศึกษาติดอยู่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)

(๓) กระจกรถต้องมีลักษณะโปร่งใสสามารถมองเห็นสภาพภายในรถและสภาพการจราจรภายนอกรถได้ชัดเจน หากมีการติดฟิล์มกรองแสงเมื่อวัดการผ่านของแสงแล้วแสงต้องผ่านทั้งกระจกกันลมและฟิล์มกรองแสงได้ไม่น้อยกว่าระดับที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และมิให้นำวัสดุอื่นใดมาติดหรือบดบังส่วนหนึ่งส่วนใดของกระจก เว้นแต่เป็นการติดเครื่องหมายหรือเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดและไม่เป็นเหตุให้บังทัศนวิสัยในการขับขี่

(๔) มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนเมื่อมีอุบัติเหตุหรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

(ก) เครื่องดับเพลิง สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งไม่เกิน ๒๐ ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงไม่น้อยกว่า ๑ เครื่อง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งเกิน ๒๐ ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงไม่น้อยกว่า ๒ เครื่อง เครื่องดับเพลิงต้องมีขนาดพอสมควร และติดตั้งไว้ภายในรถในที่ที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้การได้ทุกขณะ

(ข) ค้อนทุบกระจกและเหล็กชะแลง ไม่น้อยกว่า ๑ อัน ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก

/(ค) มีแผ่นป้าย...

(ค) มีแผ่นป้ายแสดงข้อความเตือนเรื่องความปลอดภัยในการโดยสาร ตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดหรือให้ความเห็นชอบ ติดไว้ภายในตัวรถในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

(๕) สีของรถต้องใช้สีตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด

๒. สถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับ – ส่งเด็กนักเรียน

(๒) จัดให้มีพนักงานขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

(ก) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี

(ข) มีใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(ค) เป็นผู้มีสุขภาพดี

(ง) มีความประพฤติดี แต่งกายสุภาพและมารยาทสุภาพเรียบร้อย

(จ) มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ความสุขุมรอบคอบในการใช้รถยนต์ และต้องรู้เส้นทางที่ใช้รับ – ส่งเด็กนักเรียนเป็นอย่างดี

(ฉ) มีความสามารถในการตรวจสอบดูแลอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์สัญญาณต่าง ๆ ภายในรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตลอดเวลา

(๓) ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานขับรถ โดยให้พนักงานขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

(ก) ขับรถด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัย และปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจร

(ข) หมั่นตรวจสอบสภาพรถและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา

(ค) จัดให้เด็กนักเรียนนั่งประจำที่นั่งให้พร้อมก่อนที่จะเคลื่อนรถ

(ง) ดูแลเด็กนักเรียนให้รัดเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่ง หรืออุปกรณ์อื่นใดที่จัดไว้ในรถ เพื่อป้องกันอันตรายในขณะโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(จ) ดูแลเด็กนักเรียนให้ได้รับความปลอดภัยตลอดเวลาที่อยู่ระหว่างการโดยสาร ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุจะต้องรีบแจ้งขอความช่วยเหลือโดยทันทีและปฐมพยาบาลเด็กนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ

(ฉ) ไม่ขับรถในลักษณะประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันจะเป็นอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(ช) ไม่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์สื่อสารใดในขณะขับรถ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องใช้ โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาที่พนักงานขับรถไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

(ซ) ไม่เสพสุราหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทระหว่างการขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน หรือขับรถในขณะที่มีอาการมึนเมา

(ฌ) รายงานให้สถานศึกษาทราบทันทีเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

(ญ) ต้องประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

(ฎ) เข้ารับการฝึกหรืออบรมตามที่สถานศึกษากำหนด

(๔) จัดให้มีผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ประจำอยู่ในรถตลอดเวลาที่ใช้รับ – ส่งเด็กนักเรียน โดยผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนต้องปฏิบัติ ดังนี้

(ก) ตรวจสอบจำนวนเด็กนักเรียนที่รับ - ส่งแต่ละเที่ยวให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามบัญชีรายชื่อเด็กนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีเด็กนักเรียนที่ใช้บริการตามแบบแนบท้ายนี้

(ข) ประจำอยู่กับรถรับ - ส่งเด็กนักเรียน และควบคุมดูแลการโดยสารของเด็กนักเรียนให้เกิดความปลอดภัย ช่วยเหลือเด็กนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น การดูแลเด็กนักเรียนที่เจ็บป่วย ฯลฯ

/(ค) ประสาน...

(ค) ประสานกับพนักงานขับรถในการรายงานให้สถานศึกษาทราบทันทีที่เกิดอุบัติเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

(ง) เข้ารับการฝึกและอบรมตามที่สถานศึกษากำหนด

(๕) ต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่พนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับ - ส่งเด็กนักเรียน

(๖) จัดให้มีทะเบียนรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน ทะเบียนประวัติของพนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนตามแบบแนบท้ายนี้

(๗) เมื่อปรากฏว่ารถรับ – ส่งเด็กนักเรียนที่เป็นรถของสถานศึกษาเกิดอุบัติเหตุที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของผู้โดยสารหรือเด็กนักเรียน ให้ดำเนินการรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลระดับเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งให้ทราบโดยเร็ว เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๘) จัดให้รถรับ – ส่งเด็กนักเรียนไปรับเด็กนักเรียนจากที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ที่นัดหมายและนำเด็กนักเรียนไปส่งยังสถานศึกษาหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ สำหรับการเดินทางกลับให้รถรับ – ส่งเด็กนักเรียนรับเด็กนักเรียนจากสถานศึกษาหรือสถานที่ที่กำหนดไว้และส่งเด็กนักเรียนถึงที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ที่นัดหมาย

(๙) จัดให้มีระบบหรือช่องทางที่สามารถติดต่อสื่อสารกับพนักงานขับรถรับ - ส่งเด็กนักเรียนหรือผู้ควบคุมดูแลนักเรียนได้ตลอดเวลาในขณะรับ – ส่งเด็กนักเรียน

กรณีการรับส่งเด็กนักเรียนของบุคคลที่รับจ้างรับส่งนักเรียน (ผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจตราดูแลการรับส่งเด็กนักเรียนของผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

๒. ประสานงานและตรวจตราให้ผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับ – ส่งเด็กนักเรียน

(๒) การจัดให้มีผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนประจำรถ

(๓) การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับ – ส่งเด็กนักเรียน รวมทั้งต้องไม่บรรทุกหรือยินยอมให้บุคคลอื่นโดยสารปะปนไปกับเด็กนักเรียนยกเว้นผู้ปกครอง

(๔) การรายงานผลเกี่ยวกับการจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียนให้สถานศึกษาทราบทุกเดือน

(๕) การรายงานให้สถานศึกษาทราบโดยทันทีที่เกิดอุบัติเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

(๖) แจ้งผลการตรวจสภาพรถประจำปีให้สถานศึกษาทราบทุกปี

๓. ออกหนังสือรับรองการรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษาตามที่กำหนด เพื่อนำไปใช้ยื่นเป็นรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนต่อกรมการขนส่งทางบก

๔. เมื่อปรากฏว่าพนักงานขับรถได้ขับรถในลักษณะไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อื่น ประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ให้สถานศึกษารายงานไปยังผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนและขนส่งจังหวัดโดยทันที

๕. ตรวจตราดูแลให้ผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนจัดให้มีการประกันการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตลอดระยะเวลาที่มีการใช้รถรับ - ส่งเด็กนักเรียน

****

แบบทะเบียนรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน

ชื่อสถานศึกษา..... สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หมายเลขทะเบียน	ลักษณะรถ	เจ้าของรถ	ใช้เป็นรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน เมื่อ	หมายเหตุ

แบบทะเบียนประวัติพนักงานขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน

ชื่อสถานศึกษา..... สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ว/ด/ป เกิด	ที่อยู่	ขับรถรับ – ส่ง เด็กนักเรียน เมื่อ	หมายเลขโทรศัพท์	หมายเหตุ

แบบทะเบียนประวัติผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน

ชื่อสถานศึกษา..... สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ว/ด/ป เกิด	ที่อยู่	ประจำรถรับ – ส่ง เด็กนักเรียน เมื่อ	หมายเลขโทรศัพท์	หมายเหตุ

แบบรายชื่อเด็กนักเรียนผู้ใช้บริการรถรับ - ส่ง

ชื่อสถานศึกษา..... สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด..... หมายเลขโทรศัพท์.....

ประจำวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ..... เวลา..... มีเด็กนักเรียน จำนวน.....คน

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	ที่อยู่	ชื่อผู้ปกครอง	หมายเลขโทรศัพท์ผู้ปกครอง	หมายเหตุ

(ลงชื่อ)..... ครูผู้กำกับดูแล

(.....)

(ลงชื่อ).....พนักงานขับรถ

(.....)

(ลงชื่อ)..... .....ผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน

(.....)

ส่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๙๐๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ซักซ้อมการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยมีการรายงานข่าวในเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ เกี่ยวกับกรณีครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่ง ในจังหวัดขอนแก่น ได้นำรถยนต์ส่วนตัวไปรับเด็กนักเรียนที่บ้านมายังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เนื่องจากรถรับ-ส่งปกติเสีย) เมื่อมาถึงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คาดว่าอาจลืมนำเด็กลงจากรถ ต่อมาเวลา ๑๖.๓๐ น. ได้มาเปิดรถเพื่อนำส่งเด็กกลับบ้านพบเด็กนักเรียนคนดังกล่าวนอนเสียชีวิตภายในรถ คาดว่าน่าจะเกิดจากการขาดอากาศหายใจ เนื่องจากรถปิดสนิทและจอดตากแดดตลอดทั้งวัน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะที่ปรากฏเป็นข่าวข้างต้นอีก จึงขอความร่วมมือจังหวัด แจ้งซักซ้อมการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีบริการรถรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับ-ส่งนักเรียนในเรื่องต่างๆ อย่างเคร่งครัด เช่น เรื่องสภาพรถรับ-ส่งที่ต้องมีสภาพรถสมบูรณ์ ปลอดภัย และมีการตรวจสภาพรถอยู่เป็นประจำ เรื่องความปลอดภัยในการขับขี่และความประพฤติของพนักงานขับรถ รวมทั้งต้องมีครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ที่รับผิดชอบการรับ-ส่งเด็กอยู่ประจำในรถรับ-ส่งทุกครั้ง เพื่อดูแลความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนระหว่างการเดินทาง เป็นต้น

๒. กำชับให้ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ที่รับผิดชอบการรับ-ส่งนักเรียน มีความระมัดระวังและมีความรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ และต้องมีการตรวจนับจำนวนเด็กนักเรียนที่ขึ้นรถและลงจากรถรับส่งให้ถี่ถ้วนทุกครั้ง เพื่อป้องกันกรณีการลืมเด็กนักเรียนไว้ในรถรับ-ส่ง

๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องจัดการเรียนการสอนในเรื่อง การขอความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถมีทักษะในการขอความช่วยเหลือ เช่น การกดแตรสัญญาณในรถ และวิธีการเปิดประตูรถหรือเปิดกระจกรถ กรณีที่เด็กนักเรียนติดอยู่ในรถ เป็นต้น

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการอบรมครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีความรู้และทักษะในเรื่องการจัดการความปลอดภัยในเด็กเล็ก

/เช่น ...

เช่น วิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การปฏิบัติการกู้ชีพขั้นพื้นฐาน และการป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวสามารถช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ประสบเหตุได้ในเบื้องต้นก่อนนำส่งสถานพยาบาลในพื้นที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๐๓-๔๑๐
โทรสาร ๐ - ๒๒๔๑ – ๙๐๒๑-๓ ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นายต้องการ สุขเหลือ โทร. ๐๖๓-๒๐๘๓๐๐๓

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๐๔๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การจัดกิจกรรมซ้อมความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๙๐๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๔๕๘ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

ตามที่ได้แจ้งซักซ้อมแนวทางการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ดำเนินการจัดกิจกรรมซ้อมความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียน ในช่วงอาทิตย์แรกของการเปิดภาคเรียน ในทุกภาคเรียน โดยกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. การตรวจนับจำนวนเด็กนักเรียนที่ขึ้นรถและลงจากรถรับ-ส่ง เพื่อป้องกันกรณีการลืมเด็กนักเรียนไว้ในรถรับ-ส่ง

๒. การขอความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถมีทักษะในการช่วยเหลือตนเองในกรณีที่ติดอยู่ในรถรับ-ส่ง เช่น การกดแตรสัญญาณในรถ และวิธีการเปิดประตูรถหรือเปิดกระจกรถ เป็นต้น

๓. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการกู้ชีพขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ประสบเหตุได้ในเบื้องต้น ก่อนนำเด็กส่งโรงพยาบาล

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบวรธรรม เลิศสุขีเกษม)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๔
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๘

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๓๔๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๙๐๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๒๘๕๘ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ซักซ้อมการป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ - ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกันและดูแลความปลอดภัยในการรับ-ส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การควบคุมดูแลรถรับ-ส่งเด็กนักเรียน สอดคล้องกับข้อกำหนดการรักษาความปลอดภัยของรถยนต์ที่ใช้ในการรับจ้างรับ - ส่งนักเรียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงกำหนดแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) ถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวโดยเคร่งครัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวี เสริมภักดีกุล)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๒๑ - ๓ ต่อ ๔๑๔ โทรสาร ต่อ ๔๑๘
ผู้ประสานงาน : นายศุภชัย หมีนสัน โทร ๐๘ ๖๕๓๑ ๗๗๙๑

แนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียน ของสถานศึกษา (โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

****

เพื่อให้การรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดความปลอดภัย สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดไว้ ตลอดจนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำแนวทางปฏิบัติในการควบคุมดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อที่สถานศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กรณีที่สถานศึกษาจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียน

๑. รถยนต์ที่สถานศึกษาใช้ในการรับ - ส่งเด็กนักเรียน ต้องมีลักษณะ ดังนี้

(๑) มีเครื่องอุปกรณ์สำหรับรถครบถ้วนถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นรถที่ไม่ค้างชำระภาษีประจำปี

(๒) มีเครื่องหมายเป็นแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสง ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๒๕ เซนติเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร มีข้อความว่า “รถรับ - ส่งนักเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำความสูงไม่น้อยกว่า ๑๕ เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร และมีชื่อสถานศึกษาติดอยู่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)

(๓) กระจกรถต้องมีลักษณะโปร่งใสสามารถมองเห็นสภาพภายในรถและสภาพการจราจรภายนอกรถได้ชัดเจน หากมีการติดฟิล์มกรองแสงเมื่อวัดการผ่านของแสงแล้วแสงต้องผ่านทั้งกระจกกันลมและฟิล์มกรองแสงได้ไม่น้อยกว่าระดับที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และมิให้นำวัสดุอื่นใดมาติดหรือบดบังส่วนหนึ่งส่วนใดของกระจก เว้นแต่เป็นการติดเครื่องหมายหรือเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดและไม่เป็นเหตุให้บังทัศนวิสัยในการขับขี่

(๔) มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนเมื่อมีอุบัติเหตุหรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

(ก) เครื่องดับเพลิง สำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งไม่เกิน ๒๐ ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงไม่น้อยกว่า ๑ เครื่อง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งเกิน ๒๐ ที่นั่ง ต้องมีเครื่องดับเพลิงไม่น้อยกว่า ๒ เครื่อง เครื่องดับเพลิงต้องมีขนาดพอสมควร และติดตั้งไว้ภายในรถในที่ที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้การได้ทุกขณะ

(ข) ค้อนทุบกระจกและเหล็กชะแลง ไม่น้อยกว่า ๑ อัน ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก

/(ค) มีแผ่นป้าย...

(ค) มีแผ่นป้ายแสดงข้อความเตือนเรื่องความปลอดภัยในการโดยสาร ตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดหรือให้ความเห็นชอบ ติดไว้ภายในตัวรถในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

(๕) สีของรถต้องใช้สีตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด

๒. สถานศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับ – ส่งเด็กนักเรียน

(๒) จัดให้มีพนักงานขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

(ก) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี

(ข) มีใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถยนต์ส่วนบุคคลมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(ค) เป็นผู้มีสุขภาพดี

(ง) มีความประพฤติดี แต่งกายสุภาพและมารยาทสุภาพเรียบร้อย

(จ) มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ความสุขุมรอบคอบในการใช้รถยนต์ และต้องรู้เส้นทางที่ใช้รับ – ส่งเด็กนักเรียนเป็นอย่างดี

(ฉ) มีความสามารถในการตรวจสอบดูแลอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์สัญญาณต่าง ๆ ภายในรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตลอดเวลา

(๓) ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานขับรถ โดยให้พนักงานขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

(ก) ขับรถด้วยความระมัดระวัง คำนึงถึงความปลอดภัย และปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจร

(ข) หมั่นตรวจสอบสภาพรถและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา

(ค) จัดให้เด็กนักเรียนนั่งประจำที่นั่งให้พร้อมก่อนที่จะเคลื่อนรถ

(ง) ดูแลเด็กนักเรียนให้รัดเข็มขัดนิรภัยไว้กับที่นั่ง หรืออุปกรณ์อื่นใดที่จัดไว้ในรถ เพื่อป้องกันอันตรายในขณะโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(จ) ดูแลเด็กนักเรียนให้ได้รับความปลอดภัยตลอดเวลาที่อยู่ระหว่างการโดยสาร ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุจะต้องรีบแจ้งขอความช่วยเหลือโดยทันทีและปฐมพยาบาลเด็กนักเรียนที่ได้รับบาดเจ็บ

(ฉ) ไม่ขับรถในลักษณะประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันจะเป็นอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(ช) ไม่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรืออุปกรณ์สื่อสารใดในขณะขับรถ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นต้องใช้ โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาที่พนักงานขับรถไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

(ซ) ไม่เสพสุราหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทระหว่างการขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน หรือขับรถในขณะที่มีอาการมึนเมา

(ฌ) รายงานให้สถานศึกษาทราบทันทีเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

(ญ) ต้องประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

(ฎ) เข้ารับการฝึกหรืออบรมตามที่สถานศึกษากำหนด

(๔) จัดให้มีผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ประจำอยู่ในรถตลอดเวลาที่ใช้รับ – ส่งเด็กนักเรียน โดยผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนต้องปฏิบัติ ดังนี้

(ก) ตรวจสอบจำนวนเด็กนักเรียนที่รับ - ส่งแต่ละเที่ยวให้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามบัญชีรายชื่อเด็กนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีเด็กนักเรียนที่ใช้บริการตามแบบแนบท้ายนี้

(ข) ประจำอยู่กับรถรับ - ส่งเด็กนักเรียน และควบคุมดูแลการโดยสารของเด็กนักเรียนให้เกิดความปลอดภัย ช่วยเหลือเด็กนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น การดูแลเด็กนักเรียนที่เจ็บป่วย ฯลฯ

/(ค) ประสาน...

(ค) ประสานกับพนักงานขับรถในการรายงานให้สถานศึกษาทราบทันทีที่เกิดอุบัติเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

(ง) เข้ารับการฝึกและอบรมตามที่สถานศึกษากำหนด

(๕) ต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่พนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับ - ส่งเด็กนักเรียน

(๖) จัดให้มีทะเบียนรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน ทะเบียนประวัติของพนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนตามแบบแนบท้ายนี้

(๗) เมื่อปรากฏว่ารถรับ – ส่งเด็กนักเรียนที่เป็นรถของสถานศึกษาเกิดอุบัติเหตุที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของผู้โดยสารหรือเด็กนักเรียน ให้ดำเนินการรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลระดับเหนือขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งให้ทราบโดยเร็ว เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๘) จัดให้รถรับ – ส่งเด็กนักเรียนไปรับเด็กนักเรียนจากที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ที่นัดหมายและนำเด็กนักเรียนไปส่งยังสถานศึกษาหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ สำหรับการเดินทางกลับให้รถรับ – ส่งเด็กนักเรียนรับเด็กนักเรียนจากสถานศึกษาหรือสถานที่ที่กำหนดไว้และส่งเด็กนักเรียนถึงที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ที่นัดหมาย

(๙) จัดให้มีระบบหรือช่องทางที่สามารถติดต่อสื่อสารกับพนักงานขับรถรับ - ส่งเด็กนักเรียนหรือผู้ควบคุมดูแลนักเรียนได้ตลอดเวลาในขณะรับ – ส่งเด็กนักเรียน

กรณีการรับส่งเด็กนักเรียนของบุคคลที่รับจ้างรับส่งนักเรียน (ผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน) ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้ใช้รถในการรับจ้างรับส่งนักเรียน พ.ศ. ๒๕๔๗ ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจตราดูแลการรับส่งเด็กนักเรียนของผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ตลอดจนกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

๒. ประสานงานและตรวจตราให้ผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับ – ส่งเด็กนักเรียน

(๒) การจัดให้มีผู้ควบคุมดูแลเด็กนักเรียนประจำรถ

(๓) การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับ – ส่งเด็กนักเรียน รวมทั้งต้องไม่บรรทุกหรือยินยอมให้บุคคลอื่นโดยสารปะปนไปกับเด็กนักเรียนยกเว้นผู้ปกครอง

(๔) การรายงานผลเกี่ยวกับการจัดรถรับ - ส่งเด็กนักเรียนให้สถานศึกษาทราบทุกเดือน

(๕) การรายงานให้สถานศึกษาทราบโดยทันทีที่เกิดอุบัติเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

(๖) แจ้งผลการตรวจสภาพรถประจำปีให้สถานศึกษาทราบทุกปี

๓. ออกหนังสือรับรองการรับ – ส่งเด็กนักเรียนของสถานศึกษาตามที่กำหนด เพื่อนำไปใช้ยื่นเป็นรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนต่อกรมการขนส่งทางบก

๔. เมื่อปรากฏว่าพนักงานขับรถได้ขับรถในลักษณะไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อื่น ประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน ให้สถานศึกษารายงานไปยังผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนและขนส่งจังหวัดโดยทันที

๕. ตรวจตราดูแลให้ผู้ดำเนินกิจการรถรับ – ส่งเด็กนักเรียนจัดให้มีการประกันการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตลอดระยะเวลาที่มีการใช้รถรับ - ส่งเด็กนักเรียน

แบบทะเบียนรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน

ชื่อสถานศึกษา..... สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	หมายเลขทะเบียน	ลักษณะรถ	เจ้าของรถ	ใช้เป็นรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน เมื่อ	หมายเหตุ

แบบทะเบียนประวัติพนักงานขับรถรับ – ส่งเด็กนักเรียน

ชื่อสถานศึกษา..... สังกัด.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ว/ด/ป เกิด	ที่อยู่	ขับรถรับ – ส่ง เด็กนักเรียน เมื่อ	หมายเลขโทรศัพท์	หมายเหตุ

ทะเบียนคุมผู้ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ

ประจำปีการศึกษา.....

ชื่อสถานศึกษา.....

ที่ตั้ง.....

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ชั้น ป.๑/ม.๑	ที่อยู่	ผู้ปกครอง กลุ่มบริษัทฯ ป.๖ – ม.๓	หมายเหตุ/ผลการพิจารณา	ใช้ผลการพิจารณา

๔๒ - กระบวนการรับรองวุฒิทางการศึกษาของผู้สูงอายุ

ข้าพเจ้า.....ผู้สูง

ที่อยู่ปัจจุบัน.....

อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....ชั้น ม.ศ. .....ปีการศึกษา.....

ประสงค์ขอรับรองวุฒิการศึกษาของผู้สูงอายุ.....

ข้าพเจ้าได้ยื่นคำขอรับรองวุฒิการศึกษาของผู้สูงอายุ.....ต่อ.....

ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ที่	ชื่อ - สกุล	กลุ่ม	ที่อยู่	ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับการรับรอง	ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับการรับรอง	ใช้งานได้	

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้อำนวยการกลุ่ม/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(.....)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

16 แนวทางปฏิบัติในการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา

1. **พิจารณาความเหมาะสม** กับช่วงวัย/สถานที่/ระยะเวลาการเดินทาง
2. **ตรวจสอบสภาพรถยนต์โดยสาร** และรับรองความปลอดภัย
3. **จัดทำแผนเผชิญเหตุ**
4. **ทำสัญญาเช่ารถกับผู้ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่ง** จากกรมการขนส่งทางบก
5. **ทำประกันอุบัติเหตุการเดินทาง**
6. **ตรวจสอบบันทึกการเดินทาง** พนักงานขับรถและรถยนต์ต้องหยุดพักรถ
7. **ต้องจัดให้มีรถนำขบวน** กรณีใช้รถยนต์โดยสารไม่ต่ำกว่า 40 ที่นั่ง 3 คันขึ้นไป
8. **ตรวจสอบเส้นทางก่อนการเดินทาง** โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ
9. **ต้องมีพนักงานขับรถ 2 คน** หากต้องเดินทางเกิน 4 ชม.
10. **ให้ใช้รถยนต์โดยสารชั้นเดียว** กรณีเส้นทางภูเขาลาดชันและคดเคี้ยว
11. **ห้ามเดินทางในเวลากลางคืน**
12. **ต้องมีครูควบคุมอย่างน้อย 2 คน**
13. **ควบคุมเด็กนักเรียนให้คาดเข็มขัดนิรภัย**
14. **ห้ามบรรทุกเด็กนักเรียนเกินจำนวนที่นั่ง** ของรถยนต์โดยสาร
15. **ให้ความสำคัญกับการทำสัญญา** โดยเน้นเรื่องความปลอดภัย
16. **ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและ อปท.** ดูแล กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรการ

ที่ มท ๐๘๑๖.๔/ว ๔๓๔๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง กำชับแนวทางปฏิบัติในการพาเด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการการพาเด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษา จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ได้มีเหตุการณ์รถยนต์โดยสารนำเด็กนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานศึกษา เกิดอุบัติเหตุบริเวณถนนวิภาวดีรังสิต จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ เป็นเหตุให้บุคลากรครูและเด็กนักเรียนบาดเจ็บและเสียชีวิต นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการพาเด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัด งดการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษาไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีมาตรการเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หากจำเป็นต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้พิจารณาเป็นรายกรณี และถือปฏิบัติตามมาตรการการพาเด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอนุโลม รวมทั้งปฏิบัติตามมาตรการ ดังนี้

๑. ในการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา ให้พิจารณาถึงความพร้อมและความสามารถในการดูแลตนเองขั้นพื้นฐานของนักเรียน และพิจารณาเลือกสถานที่ดำเนินกิจกรรม/ทัศนศึกษา/แหล่งเรียนรู้ โดยคำนึงถึงระยะเวลาการเดินทาง สาระความรู้และการเรียนรู้ที่จะเกิดแก่นักเรียน ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

๑.๑ ระดับปฐมวัย

ต้องให้มีผู้ปกครองอาสาร่วมคณะไปด้วย และห้ามพานักเรียนออกนอกสถานศึกษาคละกับนักเรียนช่วงชั้นอื่น ให้เลือกสถานที่จัดประสบการณ์เรียนรู้ในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษา ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

๑.๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓

ควรให้มีผู้ปกครองอาสาร่วมคณะไปด้วย และให้เลือกสถานที่ดำเนินกิจกรรม/ทัศนศึกษา/แหล่งเรียนรู้ ในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษา

๑.๓ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖

ให้เลือกสถานที่ดำเนินกิจกรรม/ทัศนศึกษา/แหล่งเรียนรู้ ในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสำคัญ

๒. ตรวจสอบสภาพรถยนต์โดยสารให้มีความปลอดภัยครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด และให้ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองความปลอดภัย โดยจะต้องดำเนินการให้มี ดังนี้

๒.๑ เอกสารใบรับรองการตรวจสอบสภาพรถจากกรมการขนส่งทางบก ไม่เกิน ๓๐ วัน

๒.๒ ห้ามใช้รถยนต์ที่ติดตั้งระบบจ่ายพลังงานเชื้อเพลิงด้วยแก๊ส

๒.๓ รถยนต์โดยสารต้องมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย เช่น มีเข็มขัดนิรภัยทุกที่นั่ง ประตูฉุกเฉิน ถังดับเพลิง ค้อนทุบกระจก ครบถ้วน สภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน

๓. ต้องจัดทำแผนเผชิญเหตุ กรณีมีเหตุฉุกเฉินและจำเป็น และให้ผู้ประกอบการขนส่งรับผิดชอบดำเนินการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ก่อนออกเดินทาง

/๔. สถานศึกษา ...

๔. สถานศึกษาต้องจัดทำสัญญาเช่ารถกับผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบการขนส่งจากกรมการขนส่งทางบก และใช้รถที่จดทะเบียนเป็นรถโดยสารสาธารณะ ซึ่งต้องมีการทำประกันภัยตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ แบบสัญญาเช่ารถยนต์ต้องกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับสภาพรถและพนักงานขับรถ พร้อมระบุความรับผิดเกี่ยวกับความเสียหายที่อาจเกิดให้ชัดเจน

๕. สถานศึกษาต้องจัดทำประกันอุบัติเหตุในการพานักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาไปนอกสถานศึกษา เว้นแต่กรมธรรม์ประกันภัยที่สถานศึกษาจัดทำไว้ ได้ให้ความคุ้มครองอุบัติเหตุในการเดินทางอยู่แล้ว

๖. ตรวจสอบบันทึกการเดินรถ โดยพนักงานขับรถจะต้องมีเวลาพักไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง และรถยนต์โดยสารจะต้องหยุดพักรถไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนออกเดินทาง พร้อมประวัติพนักงานขับรถ/พนักงานประจำรถ

๗. การพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา โดยใช้รถยนต์ไม่ต่ำกว่า ๔๐ ที่นั่ง จำนวน ๓ คันขึ้นไป ต้องจัดให้มีรถนำขบวน โดยมีป้ายข้อความที่ระบุโครงการ กิจกรรม และสถานศึกษาแสดงให้เห็นเด่นชัดติดที่ด้านข้างรถและมีหมายเลขกำกับติดที่ด้านหน้าและด้านหลังรถในตำแหน่งที่ชัดเจน

๘. ตรวจสอบเส้นทางก่อนการเดินทางโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ

๙. หากเส้นทางที่ขับไกลเกินกว่า ๔ ชั่วโมง ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีพนักงานขับรถ จำนวน ๒ คน เพื่อสับเปลี่ยนขับ และจัดทำแผนการเดินทางให้มีระยะเวลาหยุดพักไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมงหลังขับรถติดต่อกันเป็นระยะเวลา ๔ ชั่วโมง

๑๐. กรณีที่เป็นการเดินทางในเส้นทางที่เป็นภูเขาลาดชันและคดเคี้ยว ให้ใช้รถยนต์โดยสารชั้นเดียวในการเดินทาง

๑๑. ห้ามนำนักเรียนออกเดินทางในเวลากลางคืน

๑๒. ต้องกำหนดให้มีครูที่เป็นผู้ควบคุมอย่างน้อย ๒ คน และต้องผลัดกันทำหน้าที่คอยกำกับดูแลพนักงานขับรถไม่ให้ขับโดยใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หากพบเห็นพฤติกรรมดังกล่าวให้สั่งพักรถหรือหยุดการเดินรถทันที

๑๓. ผู้ควบคุมต้องกำกับดูแลนักเรียนให้คาดเข็มขัดนิรภัย

๑๔. ผู้ควบคุมต้องกำกับดูแล ไม่ให้มีการบรรทุกนักเรียนเกินจำนวนที่นั่งของรถยนต์โดยสาร

๑๕. ให้ความสำคัญกับการทำสัญญา โดยให้เน้นเรื่องความปลอดภัยกับผู้รับจ้างโดยระบุประเด็นที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดไว้อย่างชัดเจน

๑๖. ให้ถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลกำกับติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรการและแนวทางดังกล่าวข้างต้น อย่างละเอียดรอบคอบ

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ตาม QR Code ท้ายหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพล เจริญภูมิ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๔๔
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายศุภชัย หมีนสัน โทร ๐๘ ๖๕๓๑ ๗๗๙๑

ภาคผนวก

คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ที่ ๒๒๘/ ๒๕๖๘
เรื่อง แต่งตั้งผู้ช่วยคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ
และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

.....

ตามคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๔๙/๒๕๖๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ และคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๑๐๔/๒๕๖๘ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ นั้น

เพื่อให้การทำงานของคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในทิศทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงแต่งตั้งผู้ช่วยคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. สังกัดกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

๑) นางสาวรัชดาวรรณ สุขประสงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๒
๒) นางสาววราภรณ์ ขวัญเรือน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเรื่องร้องทุกข์
๓) นางสาวกิตติยา กมลเวช	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล
๔) พันจ่าตรี จักษ์กรี ขจรจิตร์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี
๕) นายสุวัฒน์ ชัยรักษา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานเลือกตั้งท้องถิ่น
๖) นางสาวชีวธันย์ เมธีธนาภิวัฒน์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๗) ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ศักดิ์ ชมนาวัง	นิติกรชำนาญการ
๘) นายธณาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์	นิติกรชำนาญการ
๙) นางสาวนาถสุภา กัมปนานนท์	นิติกรชำนาญการ
๑๐) นายอลงกรณ์ นุกูลรักษ์	นิติกรชำนาญการ
๑๑) นายศักดา พงษากลาง	นิติกรชำนาญการ
๑๒) นางสาวสุภาพรรณ พยาบาล	นิติกรปฏิบัติการ
๑๓) นางสุวรางค์ ประเสริฐกุล	นิติกรปฏิบัติการ
๑๔) นายสุภิชา จำปาจ้อย	นิติกรปฏิบัติการ
๑๕) นางสาวอานีรา ยูโซะ	นิติกรปฏิบัติการ
๑๖) นายกูอนันต์ สัญญา	นิติกรปฏิบัติการ

/๒. สังกัด...

๒. สังกัดสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

๑) นายชรินทร์ สัจจามั่น	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒) นางสาวอาทิตยา พยาบาล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๓) นางพิศมัย ศรีเมือง	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
๔) นายสินธุไชย โชคเจริญเลิศ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๕) นางสาวอริญรดา เทวิน	นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ
๖) นางศิริพร ดิสถาพร	นิติกรชำนาญการ
๗) นายธีรเณศ แสงแป้น	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๘) นายธีรวัตน์ ทองแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙) นางสาวธิศวรรณ กรรณรงค์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๐) นางสาวศิวพร ขาวผ่อง	นักวิชาการคลังปฏิบัติการ
๑๑) นางสาวสิรินยา รินชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๑๒) นางสาววิรากานต์ คำโคตรสูง	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

๓. สังกัดสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

๑) นายปิยะ คังกัน	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านบริหารงานบุคคลท้องถิ่น
๒) นายแสงจันทร์ ดวงระหว้า	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓) นางสาวน้ำทิพย์ หิรัญวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่น
๔) นายอดิศร สุนทรวิภาต	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๕) นางกฤติญา ประจิมทิศ	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๖) นางสาวพิชญ์สินี รัตนพันธ์ดำรง	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
๗) นางโสภา พันธ์ยิ่งยก	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
๘) ว่าที่ร้อยตรีหญิง จีรวัสส์ ขำวอน	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

๔. สังกัดกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

๑) นายเทพสุริยา สะอาด	ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารงานบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่น สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการบริการสาธารณะและการศึกษาท้องถิ่น
๒) นางสาวพรรณวิภา พูลสวัสดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๓) นายทัฬห์ ชาญอักษร	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมบูรณาการ ประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นและการประสานแผนพัฒนาพื้นที่ (One Plan)
๔) ว่าที่ร้อยโท กมลกาจ รุ่งปิ่น	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมแผนพัฒนาท้องถิ่น
๕) นายพีรณัฐ ประทุมชาติภักดี	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม
๖) นายปวิตร เลิศอำไพนนท์	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต
๗) นางสาวธนัญญา ถามถ้วน	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ
๘) นางสาวรุจิรา กองลาแซ	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๙) นางสาวแสงระวี สวัสดิบุตร	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

/๑๐) นางสาว...

๑๐) นางสาววาสนา เชาว์เลิศ	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและประสานการกระจายอำนาจ
๑๑) ว่าที่ร้อยตรี เอกภพ กิตติพงษ์	หัวหน้าฝ่ายการบริหารจัดการน้ำ
๑๒) นายกฤติภณ สิทธิเสรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๓) นายมุดดัซซีร สลาตาโซะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

๕. สังกัดกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น

๑) นางสาวภาวิดา ทรงไชยธราเวช	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา
๒) นางสาวชลิดา ยุตราวรรณ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
๓) นายปริญ ภัทรธนชินวัณ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
๔) นางสาวเอมอร เสือจร	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
๕) นายต้องการ สุขเหลือ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๖) ว่าที่พันตรี วรวิทย์ พันธุรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๗) นายธนกฤต วิเศษฤทธิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๘) นายปิยะ ล้วนเส้ง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๙) นางทัศสุคนธ์ ณรงค์ราช	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๑๐) นายสุรชัย ขำมาลัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๑) นางสาวจรัสวรรณ ชื่นสวัสดิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๒) นางสาวสรัลพัฒน์ พรหมสาขา ณ สกลนคร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๓) นายศุภชัย หมีนสัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
๑๔) นางสาวอิสราภรณ์ อุบล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๕) นางสาวกุลิสรา จำปาหอม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๖) ว่าที่ร้อยตรี ไอยศูรย์ บุญมงคลโชค	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๑๗) นางสาวจุฑาลักษณ์ คุณวัชระกิจ	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๘) นางสาวมารียะห์ ดามาลี	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

๖. สังกัดกองการเจ้าหน้าที่

๑) นายเศรษฐพงศ์ แหล่งสท้าน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวินัย

๗. สังกัดกองคลัง

๑) นายพรศิลป์ บุญมณี	นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ
๒) นางสาวจารุวรรณ สุขเกษม	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
๓) นางผการัตน์ จันเกา	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

๘. สังกัดกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

๑) นางสาวสุรีรัตน์ เวทวงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ
๒) นายสิทธิพล พาเจริญ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และนโยบาย
๓) นายกรกช ชิระปัญญา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๔) นายจักรายุทธ คงดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๕) นายภัทรพล ตุ้มกลีบ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

/๙. สังกัด...

๙. สังกัดกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

๑) นางสาวภัชร์จิรัสม์ ธัชเมฆรัตน์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมสุขภาพ
๒) นางสาวสุจิตรา ดาวเรือง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานป้องกันโรค
๓) นายพีรวิทย์ พงค์สุรชีวิน	ผู้อำนวยการกลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ
๔) นางสาวติดตา บัวบุตร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๕) นางสาวรัตนาภรณ์ สองแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๖) นายภูมิ ปฏิสันถาวร	นักเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๗) นายพีระพงษ์ รอดจินดา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๘) นางสาวชลธิชา ทัตชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๙) นางสาวสุพรรณนิภา เยื่อใย	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน
๑๐) นายจักรพงษ์ สุขใส	พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

๑๐. สังกัดกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

๑) นางสาวพรพรรณ นิรินธนชาติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒) นางสาวโชติรส ล้วนเส้ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

๑๑. สังกัดกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น

๑) นางสาวพรพิชชา พานแก้ว	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบการตรวจสอบ
๒) นางสาวกรุณาพร พรกัญจนเอก	นักวิชาการคลังชำนาญการ
๓) นายดิศบฎี บุณยมงคล	นักวิชาการคลังปฏิบัติการ

๑๒. สังกัดสำนักงานเลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑) นางศิรภัสสร ศรีไพบูลย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการพิเศษ
๒) นางสาววัชรี เที่ยงธรรม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๓) นายกัมปนาท สุดประเสริฐ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

๑๓. สังกัดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น

๑) นางสาวมณฑิณี สุขะ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานระบบงานคอมพิวเตอร์
๒) นายธนเดช บุญวงศ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานสารสนเทศ
๓) นางสาวนิพาพร พึ่งหล้า	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการคอมพิวเตอร์

โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการช่วยเหลือคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบรวบรวม วิเคราะห์ พิจารณาจัดทำรายละเอียดเนื้อหาสาระของกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง สอบทานความถูกต้อง หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ที่ ๒๔๙ / ๒๕๖๘
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ
และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

.....

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพัฒนาและให้คำปรึกษาแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ โดยมีท้องถิ่นอำเภอเป็นกลไกการดำเนินงานที่มีภารกิจหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่อำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสนับสนุนการดำเนินงานของนายอำเภอในการกำกับดูแลเทศบาลตำบลตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดให้ปฏิบัติการแทน และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนการดำเนินงาน และนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในทิศทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (นายมนัส สุวรรณรินทร์)	ประธาน
๒. ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น	คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น	คณะทำงาน
๔. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	คณะทำงาน
๖. ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น	คณะทำงาน
๗. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น	คณะทำงาน
๘. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น	คณะทำงาน

/๑๐. ...

๑๐. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	คณะทำงาน
๑๑. เลขานุการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑๒. ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๓. นิติกรกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบ วิเคราะห์ พิจารณารายละเอียดเนื้อหาสาระ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง สอบทานความถูกต้องและจัดทำต้นฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อเสนอต่ออธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ที่ ๑๐๕ / ๒๕๖๘

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอ และผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น

ตามที่ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีคำสั่ง ที่ ๔๙/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น นั้น

เพื่อให้การจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงขอแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ๔๙/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ โดยแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะทำงาน
๒. ผู้อำนวยการกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น	คณะทำงาน
๓. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น	คณะทำงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คำสงวนลิขสิทธิ์

หนังสือคู่มือปฏิบัติราชการของท้องถิ่นอำเภอและผู้กำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น จัดทำโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามทำซ้ำ คัดลอก ดัดแปลง หรือเผยแพร่เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไม่ว่าในรูปแบบใด โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย